Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer magine erets

Ḳaro, Yosef
יסוי ,וראק

Amśṭerdam, [5]514 [1753/1754]

חסר תוכלה

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8849

Visual Library

לא נתן המסנה לא היו כל הקורתי' מברכי' אלא ספות' והחות' וכאן אמרה
המסנה אלא יברכו בקלות הא אין מברכין כלל אלא הפותח והחות' וכ"ל
המסנה אלא הא' כל הקורתים יכולים לסמוך על הפותח וחותם וא"ל
חותם בקול נמוך עכ"ל. מהרי"ל הקפיד על מי שעלה לתורה דדוק' הסתם
שמברכין אותו לכך אין קפידא. כתב בדרור המור מ"ב מסעות שבפרשת
ואלה מסעי אין להפסיק בהם שהוא נגד ספר מ"ב: ט מי"ז בתמוז אם
עשה והפעיר בשבת ראשון יפטיר לשבת הבא דברי ירמי' ונס
שמעו תפני שהם סמוכות זו לזו
(נ"ל) עסי' תכ"ה: מה שכתב
בחומשי' ויברח יעקב לפ' ויעלה
ט"ם הוא ושייכה לפ' ויצא (לבוש):
י הלא בבני בויים. וכ"כ הב"ח
ומש"מ והתגנד' דלא לבוש שכתב
להפטי' התפטיר אין בהם כמה כמוסות
שבבר העיר הב"ח שבכל הקהלות
מתגין כמ"ם הש"ע:

(סדר לעשות לוח בקצרה)

דע שחלק הלבנה כ"ט יומים
י"ב שעות תשל"ג חלקים
ובכל שעה יש תתר"ף חלקים וכ"ח
יומים הם ד' שעות תל"ה חלקים
ימים הם ד' שעות תל"ה חלקים וכ"ח
מולד ח' מחבירו יום י"ב שעות
תשל"ג חלקים ח"כ אם היה מולד
ד"מ ו"כ תר"ח תן עליו ח' י"ב
תשל"ג ערף בתחילה החלקים
תשל"ג ותר"ח לא מהן תתר"ף
יסתרו שי"ד חלקים ואותן תתר"ף
אל המסתרת והיו ל"ה שעות לא מהן כ"ד שעות ליום יסתרו יום אל ערף היום אל הימים ח"כ הוי ח' יומים לא מהן ז' שבלים בשבוע
כי מולד ח' ח"ח שי"ד פי' ביום ח' י"ח שעות ושי"ד חלקים תוך הלילה: **דרכי** הקביעות לריך שתדע כי כל החדשים ח' חלא ל' יום
אלא תרכ"ט יום תוך מחשון וכסליו שפעמים שבשיהם מלאים והו' ימים בסליו ובטת כ' ימים ר"ח ותקרא הסנה שלימה ואם כ' חסרים תקרא הסנה
חסרה ואם ח' מלא וא' חסר תקרא כסדרה ויקרה זה מפני הד' חיות ולכן לריך שתחשוב המולד מתפרי זה לתפרי הב' והיתרון הוא לשנה פשוטה ד' ח'
ולשנה מעוברת ה' ל"ח תקפ"ט ובתוכה יום שיבות המולד יהיה ר"ה בשנה הבאה אך יש ד' חיות הא' לא אל"ו ראש לכן אם חל ר"ה בח' מימי אל"ו
אין אותו ביום שלאחריו ובב' מולד זקן בל תדרוש כגון אם חל המולד אחר י"ח שעות אין קובעין ר"ה באותו יום וכן אם חל מולד תפרי ג' ט' ר"ד
אין קובעין ר"ה באותו יום אלא ביום ה' ותוקף כשהגה שעברה היא' פשוט אבל אם היתה מעוברת אחי אם חל המולד ג' ט' ו' ותקפ"ט ותקפ"ט
אין קובעין ר"ה ביום ו' ור"ה הבאה יהיה ביום ג' אחי תהיה הסנה חסרה ואם יש ג' ימים כגון ב"ה זה ביום ג' ור"ה הבא ביום ז' תהיה כסדרן ואם ד' ימים
אלא הם ביום ז' ור"ה הבא ביום ה' אז תהיה שלימה ואם הסנה מעוברת אז אם יש ביניהם ד' ימים היא חסרה ואם ה' ימים הוא כסדרה ואם
אינם אלא ה' ימים היא שלימה: **ואם** לא תדלה לחשוב הקביעות ע' בסדר הקביעות: **סדר** הפרשיות מהכללים שבחומש בש"ע: **תקופה** מתחלת
שנה ל"ח ימים ד' שעות ומחלה ול"ח יום הם י"ג שבועות אל"ב התקופה מתחלת ז' שעות ומחלה ד"מ אם תקופת תשרי ביום ב' ח' בו ז' שעות ומחלה
תקופת אב ג' ביום ב' אחר ח' בו ט"ו שעות ותקופת ניסן ביום ב' אחר ח' בו כ"ב שעות ומחלה ותקופת תמוז ביום ב' ז' שעות וכן לעולם:
ודע שבכל מחזור יש י"ט שנה ושנת ג' ו' ח' יש יב הם מעוברת ובשנת תל"ה היה תחלת המחזור:

מגן דוד — הלכות פסח — מגן אברהם

תכט (א) שואלים בה' פסח. הקשה הר"ן מהא דתנן משה תיקן
להם ליסראל מיסור דורשין ה' פסח בפסח בו' ותי'
ותחזר בשאול ולדרו' אלא ג"ו דליהו שואל בעניין בו' ול"ל דל"מ רבתי
בתן מתן דתי' בפ' השואל דף ל"ז אל"ל רבנן לרבא פשיל לן מר פירש"י
בשאל למלאכתיו ללמוד למו
ה' שאם ותלמד למו תורה כל
ה' אם בשאל מתנו בהתה ותת'
ם הוי שאלה בבעלים. איקפד
ה' אל לאתקיעי ממול' קבעיתו
רבה. אתן שאלתן לי אלא
אם לא לאתחתוני מתסכתא
בתא פי' בשאלי תקן להתחיל
בתא אחרת אלא תסכת מתנו
אם יוצים לתחות בידי
ן לא חיגיו לאתסתוטי ולא
אל ביומי דכלה
דורשין לפני הרגל בה' הרגל
אלי לאתסתוטי לתסכתא אחרת ואיכו שאילי ליה בשאר
ו: ואע"ב יש"ל לעניין אם שאלו התלמידים בתתה מהרב תוך ל'
ם קודם פסח ותתה פטורים לאותו זמן הוא משעבד להם והוי שאלה
לעניים בל"ל נסן: **בטור** כתוב הלכך ל' יום קודם פסח אל עליו
בת הביעור והוא נמרת פ"ק דף ו' וק' מתי איסורא יש מזה לזה דתלה זה בזה ול"ל דלפי מאי דאי' הני' בגמרא שואלין ודורשין בה' פסח בו' וכל"ל
ה' ומרתה פי' דשאלה היינו מה שיעבורו לעתיד ביום הפסח ודורשין היינו מה שלריך בלאותו יום ודא מלינו בלאותו שכר פס הת"ק מופסח ראשון
ה' בו תמה והאחר על פסח שני והקשו שם התו' דהא ע"ש" הוקק לומר לסם ומי"מ לא היה לריך להחריך אלא אל תעשה פסח ואם לא עכ"ל
ה' ל' יום מתני הקר בן לבקרו בזמתין כמ"ם ב' ומזה למדו לאחר ה' פסח בלא הקרבן כמ"ם התוספות פ"ק דע"ח דף ה' דעתה אע"פ שאין קרבן
בעינן

הלכות פסח

תכט שאין נופלים על פניהם כל ניסן ו' ובו
ב' סעיפים:

א (א) אשואלים א בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום
הגה ומנהג לקנות חטים למלקן לענייני לגורך פסח ° וכל מי סדר בעיר
ב י"ב חדש לריך ליתן לזה: (מ"ר)
ג באין נופלי' על פניה' ב' בכל חדש ניסן ואין אומרי' צדקתך בשבת
בסנחה

תכט א בה' פסח. וה"ה בשאר י"ט דורשין קודם לכן ל' יום
(ב"ח) וכ"כ רש"ל בסוכה דף ט' וכ"ה בבכורות פ"ט
ועכשיו מהגין לדרוש בשבת הגדול ובשב' שובה והעיקר להוראה לעם ה'
דרכיה ללמד המעשה אשר יעשון ומהר"ל הי' דורש גם ה' חג בשבת שובה
ומשמע בפ"ק דתענלה בי"ט עלמו
מחוייבים לדרוש בעניני של יום
כגון בפסח ביציאת מלרים ע"ש
נבי פורים שחל בשבת: ב י"ב
חדש ה"ה העני הדר פה י"ב חדש
מחויבי' ליתן לו (ב"י ביי"ד סי' רל"ו)
ערש וכתב הסמ"ק החידוש ל' יוס
הלוי הע"ש לא ע"ש: ג"ל דעני
שאינו דר פה ל' יום מ' מחויבים
ליתן לו לאכול מלה אלא אחין
מחויבים לו חטים: ג בכל חדש
ניסן. מפני שי"ב נשיאים הקריבו
י"ב יומים וכל יום הקרבן היה
ע"ע אלו אח"כ ע"פ ופסח ואסרו חג ח"כ יצא רוב החדש בקדושה לפיכך
עושין טולו קדשו עסי' תק"פ וסימן ח"כ ותק"עג דלא כע"ש:
בביור

מגן אברהם

עטרת זקנים

תכט א שואלין בהלכות
פסח כו' ועכשיו
בגלות שאין לנו
קרבנות נהגין לדרוש
בשבת שלפני הפסח
ום"ם מצוה לכל א'
וא לעשות בהלכות
פסח כל ל' יום לפני
הפסח אבל לפי דברי
התוספות בפ"ק צריך
לדרוש ל' יום אם
עכשיו שואלין
בהלכות פסח כאן
הקשה הר"ן סדא
דתנן משה תיקן
לישראל כו' מתי ע"ש
ונראה שש נ"מ
לענין מנהג דראיתא
בב' השואל דף צ"ו
אמרו רבנן לרבא
שאל לן סר וכו' ולא
קוא אידו שאיל
להו כומא דבלא
כשקרשי לפני הת'
בהל' הרג. דלא מצו
לאשתמושי לסכת'
אחרת כו' ע"ש א"ל
ישנ"ם אם שאלו
התלמידים בחסרת
מהרב תוך ל' יום
קודם פסח ומתרץ
פסירים דדוקי שאלה
בבעלים וק"ל: מאי
נעבל' כו' ואין אומרי'
יה"ר אחר קריאת
התורה וכן בכל יום
שאין אומרי' תתנן
א"א יה"ר ואין
מזכיר בו נשמות
ר"ל להתענות אחרי
פסח יאר צ"ש דלא
גרע מתענית של
תלמידים ובבורות
כ"ש עי"ר שהוא
קבוע בזמנו ודוקא
בתיר ולא בצומר
בד"א בצנוא אבל
להזכיר בצבו' אחר
עי"ש עבור ניסן וכן
החנים מתענין אפילו
קודם פסח כמ"ש ס"ס
הקע"ג וכ"כ מהרי"ל
בהגהות הטור ומורי
בב"ח ז:

פרי חדש

סימן תיז
בי"ח דהוי מנהג טוב
ונהגו לנהגו ומ"ל בס"ם
ס"ס תו"ב בס"ד ומתבר
בסר"ח סנו יהיה נירגע
בהקל ביום ה' ספיר
ענייני כיון דלא הוי
יש מנהגי מנהגים סבב"ג
סנובבי"ם ומשמר
בל ערב ר"ח בסליל
מישמש כיון ומתבר
מנהגים ומתבר
קורב יום ול"ל סבי"קיות
אותו כפור קצון לבר
סנו מתבטרין בעונות
מל כל המנהג בחודש
בעניני ר"ח ובלתמרינן
בחוסס ומן נתחים בכל
תולדותם ובניה הבא
סי' תכ"ג בסס מ"ח מה
כיוני תולדותם קמי מל
המנהגים ריל כי מולת
רקם מנהג היהם בחם
על תולדות יהי בחדש
בסרה ומס הל ר"ח בגו
בסבת יום בהסתפק
מי תמרינן כיון
שבחדש

תקופות שמתחלת
דרכה מתחלת
עוד פס' פסיקתא
בלילי ומלגלי בתמרים
בכ"ב מתלבנה תמלא
ול"ב בתמוז והמר דבי
בפ"ל דתנ"ל. עמוד
תפסיקים ו ב"ם ר נפס
מנה כתוב ומתבר
סופרים בפרק מתחלת
ול"ב הרוקח סי' רמ"ה

ד בליטור. משמע דס"ל דתעניתא יחיד ס"ר כמ"ש בב"י ולכן לתב רמ"א סתם מתענין בו תעניתא כלל: ה ע"ה. ולא קדים (הגמ"ר) והב"ח וכל"ה כתבו לאחר מארו תנ יש להתענות וה"ה ער"ח ול"ל דאין להתיר דהא תעניתא אינו מותרת בעלמא הס: ו ת"ח. ופשוט דת"ל למיתי תעני לתעניתו ואע"פ שכתב הס"ב ב"ד סימן רע"ו בסס מהרי"מ מ"ן וימי' אל"ת בהס מתעני' כוי כימי' האסורים מדבריה מ"ת לענין זה ל"ל דהתעיקרא הכי קבילו עליהו להתענו בו ת"חו ועוד דהא הרב"י מיקל בתעניתא יחיד כמש"ל ואם סתעלה בסב' סתוך סימן ת"ח ל"ל דיתעלה תעני' לתעני' בסימן דהרי כתב הב"י בסי' תקס"ב סכת' נאותי' כתבו בסס ס"ח שהמתעני' ב"ע ראשון ת"ח יתעל ב"ע ב' תעני' לתעניתו וחלקו עליו וגם רמ"א פסק בסימן רפ"ח דלא כוותי' ועמ"ש סס בסס ס"ח הגי' אלפסיו פירשו וא"ל ק"ו דמתענין בסימן וכ"ב בב"ה בסס ר"ש אלוי סימן ד' וס"ה בין י"ה לסוכות לו ביתי הגבלה וא"מ ל"ל דאם הוא סמוך לעשו' לחדש יתעלה כי לחדש סהוא תעני' לדיקי' כמ"ש סי' תק"ס וס"ה אם היה ביו ראשון ר"ח בסימן מתעלה עסי' תקע"ג: ן מזמור לתודה. שלחמי תוך היו חתן ואפי' בער פסח אסור להקריב סיבותו לידי עות: ח אסיר תני בב"י כתן מסת' שמותר להתענות בו וכ"מ בסי' תל"ד דדוקא אחר שבטו' אסור מבו שהו יום טבות וכ"מ בתעני' דף י"ח ע"ח דלא בב"ח מיהו בתו"ר"ה דף י"ט ע"ב מסמ' דהתנא שלא להתענות: ס"ב ליתן חרס בב"הב לאיזה צורך גדול מות' בגיסן אף אם תתא' אאמו' בתשרי מבו שתלוין בדין כדלקן סי' תר"כ:

תל א מפני הנס.

היה בשבת עיין בעור והקשה ה"ל לקבוע י"ט כי לחדש אפי' חל בחול כיון שאר המועדים ואפשר מפני שקבעו בו תעניתא שאתה בו מריס בס"מ סי' תק"פ: ר"ש"ל היה דורש שכל ת' יאכל מעט קודם פסח מקחת של פסח כי אחת היה פסח חיתון ויאכלה כמה שאכל ושוב ליתן מתנו לעניו (מט"מ וש"ה) וע"ע דוחי דוקא בדבר חשוב שלתענו יבא ביבוא ונאכל ת' מהם לו הכל אחר בא"ש בי"ד סי' ק"ל אכל קמח בקמ' מקרי לח בלחוא"ם ס' הכל שרי ואם אין ס' הכל אסור וע"ל דלאומרת בעלמת נקטיב ויש להתיר הואיל וינא מפי אותו לדיק:

תלא א בתחלת.

פי' סתוך לכניסת הלילה (ריו"ן): ב בודקים. מדאוריתא בביטול בעלמת סני דבמבטל בלבו ומסקירו שוב אינו שלו ואינו עובר עליו אלא שהשם אחת יבא לאכלו ולכן הצריכו לבדוק ולבערו מן הבית וה"ה דלא תשמו כן בשאר איסורים שאני אחין דלא בדילומיני כולי שאת ת"ל כיון שהתיר עליו תורה לעבור בבל יראה אם אינו מבטלו לכן הצריכו עליו חכמים (תוס' רפ"ק) ועמ"ש סי' תמ"ב: נ אלא יתיל. בסוף יום י"ג (רמב"ם) וכ"ל דאלי אעה קודם לילה אסור כמ"ש סי' רל"ב ורל"ה ועש' תפ"ע ס"ד ומי אלא בדק בלילה אסור ביום עד שיבדוק: ד ולא יאכל. אבל מעיתה בעלמת סרי (ב"ח מהרי"ל) מעיתה היינו פירות או בכילה פת כמ"ש סס' רל"ב: ה לא ילמוד. ואותן האנשים שאומרים דבר הלכה בב"הב אחר התפלה מותרין לומר השיעור לדוקא מי שלומד בביתו אסור שאינו מוכרח לקוש מתקומו אבל זה בודאי יולך לביתו (רא"ח סיתן ע"ט ב"ה) וכ"ל דוקא מי שאומר דבר הלכה בלא פלפול אבל אסור לעסו בפלפול אפילו אינו בביתו דבוה ודאי איכא למיגזר דלמא מתבטל לי שתעה ואתא לאיטוטי ממלוה שיבא אח"כ מלבדוק: ואסור ליכנס למרחץ ובכל הדברים המבארי בסי' רל"ב: כתב הב"ח מי שלא התפלל ערבי עם הציבור מצאתי בהב"ה דיבדוק תחלה ואח"כ יתפלל וכ"ה מתחזורים מיהו ל"ל דיתפלל תחלה דאיכ לוגיח שמא יעבור בבדיקתו ויבטח מלהתפל' מטא"כ בתפל' שהיא קבועה וסדורה לא מעריב אבל מי שהתפלל לעול ערבית ביחידי בלילה יבדוק תחלה דבין בזה לא יבטח וכ"מ מהרי"ו דמי שהתפלל בב"הב ופעם א' לא התפלל בב"הב אסור ללמוד עד שיתפלל ערבית אבל מי שהתפלל לעול ערבית בביתו מותר ללמוד קודם שיתפל'

בעינן ל' יום כיון בקרבן וא"כ צריך אתה לומר דנס בשאר הלכו' ים לו עתה לדרוש מה שיש חיוב מהיום הה לא אתא ל"ל כמי שאינו קודם הפסח שעיעורו שחייב לבער מאותו יום אם שאתה יוד ל' הה דבר לסון לפעל"ד: (ב) ומבמורו מתענין כו' בעור שבית ע"פ מ"ס הלכו' מתענין בו בה"ב מפני הלל הגדול ב' ימים ולל הבר בי' הפסח קאתר כו' ובמ"ם עמ' ליתא בלשון זה מפקיעים לפרי להתענות יתי טוס מרדכי ולאחר פורים בה"ב מתענין אותו בגיסן אוקם שמסבן בו מתעלים בו בה"ב מפני הפסח ומתני בבר הילל עכ"ל. ובתב בי' דקלי תענית שמתענין ב' הלל המגה שאתם תעניתים מתעלים בגיסן ובקה בתב בה"ב לא הל"ל לתמה תנה לא מתענין ק"ל לתמה תנה לא מתענין ביתי פורי שבת ואת פורי מתענים בה"ב ובלעל"ד דבל מה שקבעו תעניתי לדיק ראשון ר"ח בגיסן כישות ראשוני ע"ל שבת הגדול דתעני בה"ב שאתה פסח הגדולה דומיה בתעניתא הראשונים הרביע כו' וה"ל בית הלל ואחר עברו ואתעני בה"ב כדדרשי ויעבור מרדכי וכו' ובכר קי"ל דמי שמתענה ביום שלא לדיך לריך לתיתה תענית לתענית כדאתבכתן בה"ה בשבת ואם קומתה ה"ה הפרים סבי' ביתי מרדכי התענו על מה שעברו בשל אלמתי הה בשבת נשת' קיים לדורו' לתתעני' תעניתים אל אע"פ שאין מבטש סיר אל"ה מ"מ התעניתים לא בטלו וע"כ צריך שפיר ולמה אין מתעני אותו בגיסן פי' כיון דהתעניתים בחיים מתענת פסח כמ"ש ה"ל להתענות אח' פסח בחדש ניסן ותי ע"ז מה שתי' וא"כ יפה אחר אותו החדש הטור שסייים אחר מ"ש ב"י כדי שלא נעבור לומר ולפרש דעל ל"ש הבנה קאתר כמ"ש ב"י בלחוד קאתר דבא זכר מ"ש ואלו על כל הבנה לא ה"ל להזכיר אלא ב"ה לחוד וסייס הטור עו' הפסח קאתר כו' והוא דוגמת לדבר שבראשונים התעני אותן אד' בגבול פסח כמ"ש ה"ל לדידן בגבול הפס כי אולי יתעלו בתוכן סיר אכילה ושתיה ושתתה אחר כגלע"ד: (ג) אפי' יום סי' ש"ת אל"ב להתענות אל"ל בגיסן דלא נרע מתעניתא בחלמידי וכבר מקבלו סוכל יום סא"ל אתנון אין מתענים ותעניתא אתנים עכ' הקע"ב: (ד) אפי' הנס. בחדש אפי' בחול ומעתי אפי' הרב מהר"ר משה מ"ל דבאותו' לאחד מעשה נס שנבקע הירדן וא"כ מה שנורי הירדן היה מתמת נס הירדן לכן קראוהו שבת הגדול דיום עליתן הירדן היה בשבת והגדה יז לפני מו"ח ז"ל וקבלה:

תלא (א) בתחלת ליל י"ד.

אסור בבדקי' בשיח וכ"ת זרחין מקדימין לאוכלו בלבד מלפרה שב' ושבכם אברהם בבקר אר"ב בר יצחק בשעה שבני אדם מלאים בבתיהם ואור הגר יפה לבדיקה פירש"י אכל ביום מתעיר ולא בבר לאור היום אח' יגלפון לקמן חיפוש מבירות. גם הטור המתיק ב"ש אל ומרחה הצריכו דתרוייהו ד"ל פבעי' שעה מבוררת לקוש בה הרי היינו לומר שיש שינוי בחלוקו שעה ויש בה רושם ע"כ הקשה בשת' ובשם אחרים רוש' ושינוי בחיסור תוקן דאורייתא ובלפרה יש שינוי הקדמת זריזים שרגילים בעת הביא כמו בחברהם ובלילה אין שום אלא בתחלתה שאז דרך אדם לבוא לביתו מבתוץ שלא דביאת אדם ב"ה בעוד קצת יום וצריך להתחיל עד שהגר מבהיר ע"כ מעע' ביאתו שאינו שינוי עד שבהקת הגר שהוא הליל' מחם ואיתה שמתחיל יהיה פנוי לגמרי שלא יתבל בדיעול הבדיק' מזמן הזמנכל לה יש בהן שינוי שהיא שמוך לביאתו תכף בדוקא וא"כ שפיר צריכים לפרש הגך טעמיי: (ב) ואפי' אם יש וכו' בנת אחר ר"נבר יצחק שבר מ"ל חביי הלכך צורכא מרבנן לא ליתתא בעידני' באורחתא כו' הלכך שייכות לר"נ בטעמים שלו ולא על גופא דמתני' אחר ליל' מדלא וכו'

תל (א) מפני הנס.

בחדש בחול ומעתי מפי הרב מהר"ר משה מ"ל דבאותו' לאחד מעשה נס שנבקע הירדן וא"כ מה שנורי הירדן היה מתמת נס הירדן לכן קראוהו שבת הגדול דיום עליתן הירדן היה בשבת והגדה יז לפני מו"ח ז"ל וקבלה:

תלא (א) בתחלת ליל י"ד כו'.

בגמ' ואין מספידין בו ליאון מתינין בו ד' בצבור (ב) והבכורות מתענים בו בערב פסח:

הגה גם אין אומרים ה' לחוק הדין בכל אדם ניסן ובהגו מתענין בו תענית כלל (ג) אפילו יום שמת בו אביו או אמו אבל ו' תעניות אלום מתענין יאחר אומרים ן' מזמור לתודה ואל ארך אפים ואמלכם בערב פסח ולא ביום טוב (מנהגים) ומוסגין לברכות קצת בתחילה ומתים ביום אחר בחג וכזה ח' אסרו חג. (נמרא ורש"י פרק לולב)

תל ובו סעיף אחד:

א ^שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול א (א) ^מפני הנס שנעשה בו:

הגה והמקבל לומר בתפלה הגדה מתחילה עבדים היינו עד לבסר על כל עוברותינו ופוסקים לומר בלבי נפשי: (מנהגים)

תלא זמן בדיקת החמץ, ובו ב סעיפים:

א (א) א ^בתחלת ליל י"ד בניסן ב בודקין את החמץ לאור הנר בחורין ובסדקין בכל המקומות שדרך להכניס שם חמץ:

ב ^אחר כל אדם ג שלא יתחיל בשום מלאכה ד ^ולא יאכל עד שיבדוק (כ) יואפילו אם יש לו עת קבוע ללמוד ה לא ילמוד עד

עטרת זקנים

תל

ר"ח ניסן שחל לחיות בשבת אז הוא ב' הודש ואומרי' פיוט השיר לאות' פרשה חוץ מן האופן אביר הגיד וסמיכין בב' הודש ולא הסמי' בסא' דלעולי' פשוטי' בסא' דלמי' (מהרדם יבמתנו' עיין בס"ו הסמ"ג לסת קורין אותו שבת הגדול (כיון הרב בעמ' לרבריו):

תלא

איחור כל גם הרב רבינו יחיה הר"ן בשם הראב"ד הוכיח מראו' אחר דעיקר הצנות הוא תחילת הלילה שיש בו אור עדין אע"ג דהחרי"ל בדן בתענית בסורות וכן בסנהד' מחרא"ם כתב שמצות בדיקה הוא בלילה מפש אבל לא קודם מ"מ נראה דעיקר כדברי הראב"ד ואין סמן שהם לא ראו דבר ראב"ד בזרה ורע שהרמב"ם בפ' ב' והסמ"ג בעשה ל"ט בתבו שאין קובעין פרדש בסוף יום י"ג בשמע לחדא ראה שעקרין לא תניע הלילה דהייט בין הש"ש ונצי אחור כ"כ הכל בו ו"ם פ"ש שלא יעסקו בדברים אחר מהו מהרר"ן בהל' פסח בהב וצ"ל דה"ל הלילה ערבית מ' שלא התפלל עם הציבור שאסור במלאכה ובלישוד קודם שיתפלל טולו אע"ג שלא התחיל אסור זה בגמר ולא בשום חיטור גם בפ"ק רשבת לא חוכר שם איסור בלישוד מ"מ יש לחו' לדברי דדבר עשם חשיב כ"ל בחשוב מהראב"ח ח"ב סי' ע"ט פסק שם חכם המלמד לקחל ערב ובוקר פסקי דינים בב"הב ראה דבלילי לריכול ללמוד ועכ"פ נ"ל שאם אסר לחב"ר שיבריחו הבדיקה בשתחשך מותר לו בא"ש דין חיים ישבת אוקל הגר אם אומר לחבירו תן דעתך עלי שלא אמת הכ"ב ש"ע ל"ל מ"ר רע"ח:

תלא

ב' בדיקות בלו לה בלה מאבתן לו זה ריאל מ"ש בלה ל"ל הקדמה בלה בבסה תפ"ה מה אש בדמה בעמ הלו לה לה מ"ה אדם ל"ל ורון הלו בלל וחבר ונימר אבראל אמר אמר

מגן אברהם

ד בליטור. משמע דס"ל דתעניתא יחיד ס"ר כמ"ש בב"י ולכן לתב רמ"א סתם מתענין בו תעניתא כלל: ה ע"ה. ולא קדים (הגמ"ר) והב"ח וכל"ה כתבו לאחר מארו תנ יש להתענות וה"ה ער"ח ול"ל דאין להתיר דהא תעניתא אינו מותרת בעלמת הס: ו ת"ח. ופשוט דת"ל למיתי תעני לתעניתו ואע"פ שכתב הס"ב ב"ד סימן רע"ו בסס מהרי"מ מ"ן וימי' אל"ת בהס מתעני' כוי כימי' האסורים מדבריה מ"ת לענין זה ל"ל דהתעיקרא הכי קבילו עליהו להתענו בו ת"חו ועוד דהא הרב"י מיקל בתעניתא יחיד כמש"ל ואם סתעלה בסב' סתוך סימן ת"ח ל"ל דיתעלה תעני' לתעני' בסימן דהרי כתב הב"י בסי' תקס"ב סכת' נאותי' כתבו בסס ס"ח שהמתעני' ב"ע ראשון ת"ח יתעל ב"ע ב' תעני' לתעניתו וחלקו עליו וגם רמ"א פסק בסימן רפ"ח דלא כוותי' ועמ"ש סס בסס ס"ח הגי' אלפסיו פירשו וא"ל ק"ו דמתענין בסימן וכ"ב בב"ה בסס ר"ש אלוי סימן ד' וס"ה בין י"ה לסוכות לו ביתי הגבלה וא"מ ל"ל דאם הוא סמוך לעשו' לחדש יתעלה כי לחדש סהוא תעני' לדיקי' כמ"ש סי' תק"ס וס"ה אם היה ביו ראשון ר"ח בסימן מתעלה עסי' תקע"ג: ן מזמור לתודה. שלחמי תוך היו חתן ואפי' בער פסח אסור להקריב סיבותו לידי עות: ח אסיר תני בב"י כתן מסת' שמותר להתענות בו וכ"מ בסי' תל"ד דדוקא אחר שבטו' אסור מבו שהו יום טבות וכ"מ בתעני' דף י"ח ע"ח דלא בב"ח מיהו בתו"ר"ה דף י"ט ע"ב מסמ' דהתנא שלא להתענות: ס"ב ליתן חרס בב"הב לאיזה צורך גדול מות' בגיסן אף אם תתא' אאמו' בתשרי מבו שתלוין בדין כדלקן סי' תר"כ:

תל א מפני הנס.

היה בשבת עיין בעור והקשה ה"ל לקבוע י"ט כי לחדש אפי' חל בחול כיון שאר המועדים ואפשר מפני שקבעו בו תעניתא שאתה בו מריס בס"מ סי' תק"פ: ר"ש"ל היה דורש שכל ת' יאכל מעט קודם פסח מקחת של פסח כי אחת היה פסח חיתון ויאכלה כמה שאכל ושוב ליתן מתנו לעניו (מט"מ וש"ה) וע"ע דוחי דוקא בדבר חשוב שלתענו יבא ביבוא ונאכל ת' מהם לו הכל בו ו"ם הכל אסור וע"ל דלאומרת בעלמת נקטיב ויש להתיר הואיל וינא מפי אותו לדיק:

תלא א בתחלת.

פי' סתוך לכניסת הלילה (ריו"ן): ב בודקים. מדאוריתא בביטול בעלמת סני דבמבטל בלבו ומסקירו שוב אינו שלו ואינו עובר עליו אלא שהשם אחת יבא לאכלו ולכן הצריכו לבדוק ולבערו מן הבית וה"ה דלא תשמו כן בשאר איסורים שאני אחין דלא בדילומיני כולי שאת ת"ל כיון שהתיר עליו תורה לעבור בבל יראה אם אינו מבטלו לכן הצריכו עליו חכמים (תוס' רפ"ק) ועמ"ש סי' תמ"ב: נ אלא יתיל. בסוף יום י"ג (רמב"ם) וכ"ל דאלי אעה קודם לילה אסור כמ"ש סי' רל"ב ורל"ה ועש' תפ"ע ס"ד ומי אלא בדק בלילה אסור ביום עד שיבדוק: ד ולא יאכל. אבל מעיתה בעלמת סרי (ב"ח מהרי"ל) מעיתה היינו פירות או בכילה פת כמ"ש סס' רל"ב: ה לא ילמוד. ואותן האנשים שאומרים דבר הלכה בב"הב אחר התפלה מותרין לומר השיעור לדוקא מי שלומד בביתו אסור שאינו מוכרח לקוש מתקומו אבל זה בודאי יולך לביתו (רא"ח סיתן ע"ט ב"ה) וכ"ל דוקא מי שאומר דבר הלכה בלא פלפול אבל אסור לעסו בפלפול אפילו אינו בביתו דבוה ודאי איכא למיגזר דלמא מתבטל לי שתעה ואתא לאיטוטי ממלוה שיבא אח"כ מלבדוק: ואסור ליכנס למרחץ ובכל הדברים המבארי בסי' רל"ב: כתב הב"ח מי שלא התפלל ערבי עם הציבור מצאתי בהב"ה דיבדוק תחלה ואח"כ יתפלל וכ"ה מתחזורים מיהו ל"ל דיתפלל תחלה דאיכ לוגיח שמא יעבור בבדיקתו ויבטח מלהתפל' מטא"כ בתפל' שהיא קבועה וסדורה לא מעריב אבל מי שהתפלל לעול ערבית ביחידי בלילה יבדוק תחלה דבין בזה לא יבטח וכ"מ מהרי"ו דמי שהתפלל בב"הב ופעם א' לא התפלל בב"הב אסור ללמוד עד שיתפלל ערבית אבל מי שהתפלל לעול ערבית בביתו מותר ללמוד קודם שיתפל'

תלב דין ברכת בדיקת חמץ • ובו ב סעיפים :

א א קודם שיתחיל לבדוק יברך אשר קדשנו במצותיו וצונו א (א) ב (ב) סלה״א יתפללו בתחלה בב״כ דעורתא הוא זמן שלא סייס בדיקתו) (ג) ג ״ויזהר שלא ידבר בין הברכה לבדיקה ד ״ושוב שלא ידבר בדברי אחרים עד שינמור כל״ה הבדיקה כדי ששים אל לבו לברוק בכל המקומות שמכניסין בו חמץ : ב ״בברכה אחת יכול לברוק כמה בתים ואם בעל הבית רוצה ה יעמיד מבני ביתו אצלו בשעה שהוא מברך ויתפורו לברוק איש במקומו ו ״על מסך ברכה שבירך ב״ה :

הגה

ערשיבדוקו! (ג) ?ואם התחיל ללכוד ?מבעוד יום ?אין צריך להפסיק (ד) ה (וים מומרים שצריך להפסיק וכן נראה לי עיקר):

ב ״ויעמיד מבני ביתו אצלו בשעה שהוא מברך ויתפורו לברוק איש במקומו ו ״על מסך ברכה שבירך ב״ה :

הגה

ולכ״ד הכ״ה ולא עיין יפה במה״ר כסוף דברי״ר שכתב בהלכות שלחן מי מרגיל להתפלל בביתו אסור ללמוד עד שיתפלל וכ״כ בס״ מ״ס ס״ט ס״ו והה דלר׳ בנמ׳ נכנס לב״ה וקורא ושונה ואח״כ קורא ק״ש ומתפלל מיירי קודם זמן ק״ש בס״ אחר״ ושל״ה ושמע״ל ולא כתן מקומו וכתן ל״ל דזמן בדיקה סוף קודם ל״ה כמ״ ר״מ׳ ולא יבדיק ואח״כ יתפלל אחר ל״ה ואם לא בדק עד אחר ל״ה יהן לאחר לבדוק והוא יתפלל פמ״ס סימן מ״ע ולא ליכא אחר יעשה כמ״ס הב״ח : ואורחן סרנלין להתפלל ערבית כי אם בדיקה ק״ס ס״ ר״ל״ה ע׳ ברחב״ת ת״ת סימן מ״ח ה ו״ל שצריך להפסיק ואע״ג דבהתחיל בהיתר לא בסי׳ ר״ל״ה דאינו מוסק שאני התם שהוא תדיר מסח״כ כאן שהוא פעם א׳ בשנה חייסינן יותר מעכמה (כ״ת) וקשה דהא לולב נמי פעם א׳ בשנה ואפ״ה א״ל להפסיק אם התחיל בהיתר כמ״ס סי׳ תרל״ז ועוד דבסוכה פריך מדקתני נטי לולב דמפסיק ונבי מנחה קתני אין מפסיקין ומתי פריך דשאני לולב שאינו תדיר כ״כ ור״ל הגליס כתב דהכא כיון שהוא לאפרושי מתיסורא תמיר טפי ול״ל דמ״ שאם התחיל מבע״ מיירי אני שעם סגוף לעובר דהתחיל באיסור ולכן צריך להפסיק והרב״ ס״ל דמ״ל להפסיק דס״ל דלא הוי דאוריתא דהרי עליין לא הגיע זמן ביעור חמץ :

תלב ויעול ידיו קודם הבדיקה (מהרי״ל כ״ח) : א על ביעור :

מקום הבדיקה התלת ביעור הוא : ב כ״ז שלא סייס פיר׳ דאם סייס לא יברך עכשיו אלא יברך לאחר בשעת שריפה דהא מברכין על ביעור חמץ ואע״פ שבטלו מ״ח חייב לשרפו מתקנת חכמים ועוד דהא אומר כל מחמירא דלא חזיתיה אכל החמץ שראה לא בטל וגם במהרי״ק שרש קע״ד כתב די״ל שיברך לעולם בשע׳ שריפה ומכ״ב כה״ג ועוד בכ״ח סמוך דבריו ל״ע שכת׳ להרמב״ם ח״ל לברך והרי הרמב״ם כתב כל מלוה שיש לה משך זמן חייב לברך ועמ״ם בסי׳ רי״ד וביד״ר סי׳ י״ט בס״ב : ג ויזה שלא כו׳ ואם כדברי שאינו מעניין הבדיקה צריך לחזור ולברך כמ״ש סי׳ תקס״ט ס״ : ד ושוב שלא כו׳ ובזה ל״ל לחזור ולברך : ה ויעמיד מב״ב ועכ״פ נס״ה שלא יבדוק דמלו״ כו׳ ויותר מבשלחו כדאי רפ״ב דקידושין ועמ״ם בסי׳ תל״ח וסי׳ ת״ע : ובגמ׳ משמע דיש מקומות שנהגו לסמוך מי שיבדוק : ו על מסך ברכה : די׳ שעושין מלוה מ״ ברכה מ״ לסלם עסי׳ ת״ משמע דאם בע״ה אינו בודק רק מלוה לאחר לבדוק אותו אחר מברך ול״ע דהיאך יברך הא אין המלו׳ מועל עליו לבדוק ול״ל דמ״ס סי׳ תקפ״ה נבי שופר שהתוקע מברך דשאני התם שהשומע שומע הברכה ויוצא בברכתו אבל הכא לאחר יברך הבודק כיון שאין המלוה עליו ול״ל דמ״ מלוה קעביל דומיא דמילה שהמלוה על אבי הבן ומ״ם אם אחר מל אותו מברך וע״ בעור סי׳ תרע״ב: ומהגים להניח חמץ מוקצה במקום המוכר (מע״מ מהרי״ל) ואם אסר לאחר עסי׳ תל״ד :

תלג ואם

ערשיבדוקו! (ג) ?ואם התחיל ללכוד ?מבעוד יום ?אין צריך להפסיק (ד) ה (וים מומרים שצריך להפסיק וכן נראה לי עיקר):

דאוריתא פוסק כמ״ס סי׳ רל״ה ע׳ ברחב״ת ת״ת סימן מ״ח ה ו״ל שצריך להפסיק ואע״ג דבהתחיל בהיתר לא בסי׳ רל״ה דאינו פוסק שאני התם שהוא תדיר מסח״כ כאן שהוא פעם א׳ בשנה חייסינן יותר מעכמה (כ״ת) וקשה דהא לולב נמי פעם א׳ בשנה ואפ״ה א״ל להפסיק אם התחיל בהיתר כמ״ס סי׳ תרל״ז ועוד דבסוכה פריך מדקתני נטי לולב דמפסיק ונבי מנחה קתני אין מפסיקין ומתי פריך דשאני לולב שאינו תדיר כ״כ ור״ל הגליס כתב דהכא כיון שהוא לאפרושי מתיסורא תמיר טפי ול״ל דמ״ שאם התחיל מבע״ מיירי אני שעם סגוף לעובר דהתחיל באיסור ולכן צריך להפסיק והרב״ ס״ל דמ״ל להפסיק דס״ל דלא הוי דאוריתא דהרי עליין לא הגיע זמן ביעור חמץ :

תלב ויעול ידיו קודם הבדיקה (מהרי״ל כ״ח) : א על ביעור :

מקום הבדיקה התלת ביעור הוא : ב כ״ז שלא סייס פיר׳ דאם סייס לא יברך עכשיו אלא יברך לאחר בשעת שריפה דהא מברכין על ביעור חמץ ואע״פ שבטלו מ״ח חייב לשרפו מתקנת חכמים ועוד דהא אומר כל מחמירא דלא חזיתיה אכל החמץ שראה לא בטל וגם במהרי״ק שרש קע״ד כתב די״ל שיברך לעולם בשע׳ שריפה ומכ״ב כה״ג ועוד בכ״ח סמוך דבריו ל״ע שכת׳ להרמב״ם ח״ל לברך והרי הרמב״ם כתב כל מלוה שיש לה משך זמן חייב לברך ועמ״ם בסי׳ רי״ד וביד״ר סי׳ י״ט בס״ב : ג ויזה שלא כו׳ ואם כדברי שאינו מעניין הבדיקה צריך לחזור ולברך כמ״ש סי׳ תקס״ט ס״ : ד ושוב שלא כו׳ ובזה ל״ל לחזור ולברך : ה ויעמיד מב״ב ועכ״פ נס״ה שלא יבדוק דמלו״ כו׳ ויותר מבשלחו כדאי רפ״ב דקידושין ועמ״ם בסי׳ תל״ח וסי׳ ת״ע : ובגמ׳ משמע דיש מקומות שנהגו לסמוך מי שיבדוק : ו על מסך ברכה : די׳ שעושין מלוה מ״ ברכה מ״ לסלם עסי׳ ת״ משמע דאם בע״ה אינו בודק רק מלוה לאחר לבדוק אותו אחר מברך ול״ע דהיאך יברך הא אין המלו׳ מועל עליו לבדוק ול״ל דמ״ס סי׳ תקפ״ה נבי שופר שהתוקע מברך דשאני התם שהשומע שומע הברכה ויוצא בברכתו אבל הכא לאחר יברך הבודק כיון שאין המלוה עליו ול״ל דמ״ מלוה קעביל דומיא דמילה שהמלוה על אבי הבן ומ״ם אם אחר מל אותו מברך וע״ בעור סי׳ תרע״ב: ומהגים להניח חמץ מוקצה במקום המוכר (מע״מ מהרי״ל) ואם אסר לאחר עסי׳ תל״ד :

תלג ואם

ליקוטים סמ״ם מלוה לבדוק חמץ : נמצאת לתקנת פרטים ו. לשון בס״ מלוה ... נמצאת בכל ... לבדוק ... נמצאת ... לבדוק ... נמצאת ... לבדוק ... נמצאת

תלג א ואם עבר. אבל לכתחלה אסור לבדוק בשום אופן בבית אפל לאור הנר: ב ואכסדרה. היינו אכסדרה על גבי עמודים ואין לה כותל: ג אם בדקה. וזכרת אי דלכתחלה בדוקין לאור הנר אכסדרה ול"ל דהיינו דאבדוק בשום אופן לאור הנר כמ"ש אפי' הכא ולכן כתב לפון דיעבר זה"ב אין לבדוק ובל"מ ברי"ו ובל"מ דלא בל"ה: ד בגד ארוכה. היינו חלון שבגד וכ"ה בתשבה רפ"י דלתשלת ורפ"ה דבעיה ולכן כתב ר"ל דאסור לבדוק בגד החלון היינו דאבדוק בגד החלון ובל"מ דלא בל"ה: ה ולא יבדוק. אפי' לקנוקיא לאור הנר כמ"ש אפי' אם תלוי בגד ארוכה אם אינו מגיע לארץ ולא בתבינו בחל אבל אם מגיע לארץ אסור לבדוק בגנדו: ו ולא יבדוק. אפי' לקנוקיא לאור הנר כמ"ש אפי' אם תלוי בגד ארוכה אם אינו מגיע לארץ ולא בתבינו בחל אבל אם מגיע לארץ אסור לבדוק בגנדו: ז אם בדקה. אפי' אם בדקה בלילה אפי' אם בדקה ביום אפי' אם בדקה בלילה אפי' אם בדקה ביום אפי' אם בדקה בלילה אפי' אם בדקה ביום

ל"ל דקרן דשם מיירי שמחליף לקרתוב העיר משום דיאכלו העורבי' מס"ה
מה"ר אבל כאן מיירי במצלת בחלר ובזה ודאי איכו נכון וע"ל סי' תמ"ה :
(ו) ושבין יהודי לעכו"ם כו' . לכאורה היה נראה לומר שאף בודאי
ת"ל בדיקה מפני הסכנה ואף על גב דבנו גל בודאי חמץ צריך להוציא

ז ᵒחור שבין יהודי לחבירו ᵒכל אחר בודק עד מקום שירו מגעת יא
והשאר מבטל בלבו זריו (ו) ᵒושבין יהודי לעכ"ום ᵒאינו צריך
בדיקה כלל שסא אסר כשפים הוא עושה ליונמצא יב בא לידי סכנה :
ח ᵒכותל שנשתמש בו חמץ בחורין ונפל ונעשה גל אפילו אינו נבורה
שלשה טפחים כרי חפיפה הכלב אין צריך לבדוק התחתו כיון שיש
בו יג סכנת עקרב שמצוים בגלים חישינן שמא יד אחר שישליכ
בדיקתו שאינו עוסק במצות (ז) ᵒחפש אחר מחם טו שנאבד לו ויבא
לידי סכנה יז והני מילי בסמ"אבל בירוק שיש תתיו חמץ אם אין עליו
נוכה שלשה טפחים צריך להוציאו משם בטרא וחצינא בענין שאין בו
סכנה ᵒואם יש עליו נכוח שלשה טפחים יח (ח) מבטלו בלבו וריו :
ט יח ᵒסרתף שמסדרין בו שורות של חביות זו אצל זו ער שנתמלא
כולו והוזרין וסדרין שורות אחרות על התחתונות עד הקורה א"נ
לבדוק אלא שורה תעליונה ואחרת למטה מסנה דהיינו שורה על פני
רוחב הסרתף ולא על כל שטח הסרתף אלא עליונה הרואה את הקורה
ואת הפתח ואחרת למטה מסנה :
י ᵒבתי כנסיות וכתי מדרשות יט ᵒצריכים בדיקה מפני שחתינוקות
מבניסים בהם חמץ :
יא כ ᵒהמכבר חדרו בי"נ בניסן ומכוין לבדוק החמץ ולבערו ונזחר
שלא להכניס שם שיר חמץ ᵒאף על פי כן צריך לבדוק בליל י"ד :
כנה וכל אדם כא צריך לבכד מדריו קודם הבדיקה (מרדכי ריש
פסחים) ᵒוהכיסים לו נתי יד של בגדים כב שנותנים בהם
לעפעים מעמן צריכין בדיקה : (מהרי"ו)

תלד דינים

חל"ח ול"ה בגמ' דף ט"ו וכו' ומטעמא הא צריך בדיקה בחדר שרגילין לאכול
שם אף עלפי שיש שם תרנגולים דהוי ודאי חמץ ומפקן אכלוהו ואין שפקן
מצוית מידי ודאי ע"כ דקשה דאם כן מאי פריך בגמרא והא אמר רבא
אמצעי של חצר אינ"ל בדיקה דלמא הבא מיירי בודאי חמץ אלא ע"כ אפילו
ודאי חמץ אינ"ל בדיקה כדאיתא
בגמרא דבתחילה איכא ספק אמאי
לא אכלוהו אכל ודאי גרוהו
אחרינו ואינ"ל בעלמא בעכבר אף
שגרה באחר בביתו אכל עורבים
מעלמא אתו ולעלמא אזלי ונורבין
אותו למקום אחר ולכן שרינו אפ"ה
דמ"מ הסמ"ק אכלו ודאי חמץ לא
היינו דלא חגינן שמא אכלוהו
ואם הטעמא מלוים בחצר צריך
לבדוק אכל אם העורבים באין
ממקום אחר לכאן אחרינו ודאי
גרוהו למקום אחר גם מ"ם הבא
דבמקום שרגילין לאכול הוי ודאי
חמץ ל"ל דהיינו דוקא אם אכלוהו
סמוך לפסח אבל אם אכלו זמן
רב קודם פסח וסמוך לפסח
נאמר שלא יסול לאם אחר ל"ל
לבדוק דלא מסתבר לומר דאם
ראינו שגרה עכבר אחר למקום
שאין מבניסים בו חמץ זמן רב
קודם פסח שלעולם בדיקה שא"כ
כל החורין שעכבריס מלוים אם
אפי' הגבוהים והגמוכים יגערבו
בדיקה שא"ל שלא גרוו עכבריס
לאם אחר אלא ע"כ איכא כה"ג
כפיקי טובא שמא גרוהו למקום אחר או שמא אכלוהו ושנה בחתם ונפסל
מתכילת כלב ומתם נתכבד וכ"מ ס"ה דזה לא מקרי ודאי חמץ דהרי כתב
כותב שנשתמש בו חמץ כו' והני מילי בסתם וכו' ומ"ם הב"ח בשם
הרמב"ם ומה"נ לא דק בלשונם דקאי על אוכרו ולא על רפח בקר ולולין
ואפשר דכל ל"ון מקרי סמוך לפסח ולכן כתב במהרי"ל שלא יאכלו
חעים לתרנגולים במקום לא בעיים יום קודם לפסח ועיסי תס"ה
יא והשאר מבטל בלבו דשמא נתגלגל שם : יב בא לידי סכנה
ואע"ג דשלוחי מצוה אין ניזוקין איכא דשכיח היזקא אאי ופריך הכ"ח
אתאי לא מאי שמא תאבד לו מחוכת מ"ם בשם ח' ותי' הבא אפילו בודאי
חמץ מ"ל להוציאו ול"ל דמשום קרוטא זו אין הוכח די"ל דשאני חור שמחמת
בו בכל יום ומהיכי תיתי שיבא עתה לאפס אחר מחט אבל בשם ח' מיירי
בכותל שנשתמש בו כבר ונפל ועכשיו אין משתמש בו חיישינן שמא יבוא
עכשיו לאפס אחר מחט שנאבד לו כבר והשי"ם לא עיין בגמרא ובתב
על הב"ח שלא הבין דמיירי שלא השתמש שם והוא"ל הבין דאם לא
השתמש שם פשיעא דא"ל בדיקה וכ"ה בגמרא בהדיא ע"ש וכ"ל דצריך
לבדוק לאור היום כל מה שיכול וכ"מ מלשון רש"י דף ח' סוף ע"א : יג
בסכנת עקרב . כ"ל דוקא במקום שמלוים עקרבים ולכן השמיטו הרי"ף
והרא"ש ואפשר דבמקום שמלוים שחשים צריך לבדוק אלא בריא היזקא כ"כ
וכמ"ש סי' ק"ו ס"ג : יד אחר שיבא בדיקתו . דבשעת בדיקה אפי'
מאפס אחר מחט נ"כ ה"ל שלוחי מצוה כמו האומר שלא זו אלדקה בשביל
שיהיו בניי דהוי לדיק נאור אע"פ שמכוין להנאתו (גמ') : טו
שנאבד לו קודם לכן (רש"י) דבשעת הבדיקה ה"ל שליח מצוה ואינו ניזוק
אבל אמתוי : יז וס"ה בסתם . אע"ג שנשתמש בו חמץ מ"מ שמא יאכלוהו
אפי' בתמוני : יח ומבטלו בלבו . לרש"יור"ן הביטול
וספקי טובא איכא מ"ם ס"ו : יט מבטלו בלבו . לרש"יור"ן הביטול
דרבנן דכיון שיש עליו נוכה נ"מ ל"ל כתיבור ולסמ"ק הביטול דאורייתא
וכ"מ בתמ' עבר"י ססי' תל"ח וה"כאם לא ביטלו עד אחר זמן תיסורו
חייב לפקח הגל ולבערו כיון שאינו ברשותו לבטלו אבל אם נפל עליו גל
גדול שאין בידו לפקחו והוא אכול ממנו ומכל אדם מות דלא קריבן בו אלא
וכתב ס"ג הואיל ולא עבר עליו בכל ירחה אחר אחר' באחרילה אחר הפס
ולאין לחוש בו להערמה הואילו נפל עליו חטולה ע"כ וכתב שלא ירוחלמי חתן שנפלה עליו חטולה אחר אחר
הפסח אלא ברב ל"ל אסר וכ"כ הכ"מ פ"ג ופסי' תל"ד סס"ומוסי' תמ"ח ס"ה : יח מרתף . ודוקא מרתף שמסתפק ממנו לצריך שעדה
בשמחת אלא ברב ל"ל אסר וכ"כ הכ"מ פ"ג ופסי' תל"ד סס"ומוסי' תמ"ח ס"ה : יח מרתף . ודוקא מרתף שמסתפק ממנו לצריך שעדה
בשמחת אלא ברב ל"ל אסר וכ"כ הכ"מ פ"ג ופסי' תל"ד סס"ומוסי' תמ"ח ס"ה : יט לריכים בדיקה . משמע דלריכים בדיקה כדין דהיינו בליל י"ד : כ המכבד חדרו . ויש מהגיון לבדוק
שלא לחכנים שם שיר חמץ ᵒאף על פי כן צריך לבדוק בליל י"ד : כ המכבד חדרו . ויש מהגיון לבדוק
בדיקה . ולכן נהגו ליטול מלות ולבכד (מרדכי) ולכן נהגו ליטול מלות ולבכד : כב שנותנים בהם . ומי שאין דרכו בכך אל
בדיקה (ד"מ) :

עטרת זקנים

ז ונמצא בא לידי סכנה פו . ואפ"ל נב השלוחי מצוה אינם בוקקין עליהם עכ"ום שבתה מובא והר הוקא. רשב"ם משמא כ"ב מכב' עקרב ע"כ צ"ל הרי"ש חשאה שנאבר הבדק ; ומשנו אחר המקום ; ח חמש אחר המקום כו' פ' קודם הבדיקה (מהרש"ל) :

פרי חדש

סימן תיז

בשול ואכיל מר"ם מבי מלרחוניו לים ליום הכיפים : גם מפיסה בקרני חל לסיות בשבת בסרי ובמירות בגלות מקדומתי וקורין ליום הכיפים ומקומות הומה לאחר ליכה לא רק תיפסה דליין דלחם ידחה ל"ל הכרי ליהכלת נחי בילמת מסי' דרגיל עם הרות חגן חסני בני הכפרי מקרין ביו' הכיפים דמיון לחם ליום הכיפים הם לאח הכי לא המוגן לשי : ומהמה מהסיה בריאתה דמיתיגן כוחי' הם חל לסיות בבכת בסרי' מקרומין ל"ל הפ ניסה ובמירות בגלות קורין בסרי סמת ומקרמה המה לאחר המני' ולחל מסכיר ליה לחלי חנת ל"ם מנהם מנהיגן ליה בקרוב מפי כל בתה המינן ולא המיגן ליה ליום הכיפים ומ"ל דרבי מלוב ומלחי' המיל ומכלמו מיירות המקומן ידחו לא' הכיפים מלוסיו מלמנתה לא מסמיגן ומילמתה לא מלינ' חלת הכת הכני עדיף מפי הנסרי' ולקרות מלב ביום אחר מבי דמיכת מרסומי ניסת מפי חכל בבלמה לא מ"ב אחי"ם ומני זה ראוי להחמנו' בם ס : חך חיתה שלא נהגו כן אלא להחמנות ביו' ה' ובגד שקן מחלב המיסקי כחל מוריס בא' נסמת מיקרומו מתענית ביום חמיני מלכיו ומנו מיחל המחבר הסיגן ח"מ"ל ומן מסל ח"ל ב"ב לענין חבנים בנגרות : ולכן ידחה דבוקה נקרומת מבלב ומכומ"ל מחר' הומיל ומכחם ידחה ליון המינן מסיר לחמנות בפ"ם ומיכל מיידחה מיני מסי חפל לענין מתענית מבוהנין לסרמ' כו בפ"ומת ומרגיים ונשו מיכ"ו לפסרת בגיריו מבת מדיים מפי לנהגיו ולא חמיים דאם לא כן המבני ולא עבדי חמים ליוד מבלמות כאחל ר"ת בסנת הדמי בריר מיחמנו נמרב מות מסיר פ"ם ומכב חיל ומיגן ומחריגן בפ"ם כמל המרגין כלמה מחמנה המלים ומ"ם הת"ח בפ"ם מבלמות חמנינות הגיחל מבל"ע

באר הגולה

ספס בנגרות ל בריאתה מס ומכלמה ל"מנגם ל"ת ומרומה מ' ומנגת מס לומסמה מס מ' ומנגה ריס מפחים ומנגת מבלב ומבחרים מס רב מס בגמל מ' ומ"ל מס"ר בפ"ב מס' מחן ומ"ם ל"מר מס הרומנה מס כסם רבי מלן :

עטרת זקנים

ז ונמצא בא לידי סכנה פו . ואפ"ל על נב השלוחי מצוה אינם בוקקין עליהם עכ"ום שבתה מובא והר הוקא. רשב"ם משמא כ"ב מכב' עקרב ע"כ צ"ל הרי"ש חשאה שנאבר הבדק ; ומשנו אחר המקום ; ח חמש אחר המקום כו' פ' קודם הבדיקה (מהרש"ל) :

פרי חדש

סימן תיז

בשול ואכיל מר"ם מבי מלרחוניו לים ליום הכיפים : גם מפיסה בקרני חל לסיות בשבת בסרי ובמירות בגלות מקדומתי וקורין ליום הכיפים ומקומות הומה לאחר ליכה לא רק תיפסה דליין דלחם ידחה ל"ל הכרי ליהכלת נחי בילמת מסי' דרגיל עם הרות חגן חסני בני הכפרי מקרין ביו' הכיפים דמיון לחם ליום הכיפים הם לאח הכי לא המוגן לשי : ומהמה מהסיה בריאתה דמיתיגן כוחי' הם חל לסיות בבכת בסרי' מקרומין ל"ל הפ ניסה ובמירות בגלות קורין בסרי סמת ומקרמה המה לאחר המני' ולחל מסכיר ליה לחלי חנת ל"ם מנהם מנהיגן ליה בקרוב מפי כל בתה המינן ולא המיגן ליה ליום הכיפים ומ"ל דרבי מלוב ומלחי' המיל ומכלמו מיירות המקומן ידחו לא' הכיפים מלוסיו מלמנתה לא מסמיגן ומילמתה לא מלינ' חלת הכת הכני עדיף מפי הנסרי' ולקרות מלב ביום אחר מבי דמיכת מרסומי ניסת מפי חכל בבלמה לא מ"ב אחי"ם ומני זה ראוי להחמנו' בם ס : חך חיתה שלא נהגו כן אלא להחמנות ביו' ה' ובגד שקן מחלב המיסקי כחל מוריס בא' נסמת מיקרומו מתענית ביום חמיני מלכיו ומנו מיחל המחבר הסיגן ח"מ"ל ומן מסל ח"ל ב"ב לענין חבנים בנגרות : ולכן ידחה דבוקה נקרומת מבלב ומכומ"ל מחר' הומיל ומכחם ידחה ליון המינן מסיר לחמנות בפ"ם ומיכל מיידחה מיני מסי חפל לענין מתענית מבוהנין לסרמ' כו בפ"ומת ומרגיים ונשו מיכ"ו לפסרת בגיריו מבת מדיים מפי לנהגיו ולא חמיים דאם לא כן המבני ולא עבדי חמים ליוד מבלמות כאחל ר"ת בסנת הדמי בריר מיחמנו נמרב מות מסיר פ"ם ומכב חיל ומיגן ומחריגן בפ"ם כמל המרגין כלמה מחמנה המלים ומ"ם הת"ח בפ"ם מבלמות חמנינות הגיחל מבל"ע

תלד א אחר הבדיקה: והוא הדין בשעת הבדיקה יגיע אחר ברוכה נאכל (פ״ח) ואפילו אין מגביעים אלא אחד אחד מוליאין בשם בדיקה אבל אחר האחד מוליכין אלה ואלה ולא שפי׳ עכ״ל: ב ישלנו עכבר. כתב הר״ן נראה דמעכבר מהרוך הבית עד עליון לא נתבטל ע״כ. ולי נראה דלפי״ז אור עכבר אלא יאחר כל אחרת דאיתא בהדין ביאה אלא כרשותי כדי לבטל אף האחד שבבתים אחרים אם כן אף האחד שבראה אחולה אחר ואחבטל ואין צריך ביטול אחר על״ל הר״מ ולא״ל דלא כיון הר״ן לזה אלא כוונתו דזה אחד שבראה אחר הבדיקה לא היה בכלל הביטול שהרי״ שייר אותו לאחבלו ול״ל אם בדק אינה ולא אלא צריך ביטול אינה מיהו אינו מוכרחין בלא״ה לבטל אינה בשעת הבדיקה: ג ל״ל לכדוק. ול״ל דמשנה מקום נבוה אל״ה לאיסוקי ליפלו דאל״כ צריך בדיקה אינה עמ״ה אם אל״ה: ד יבקה עליו כלי. וכ״כ הרא״ש וריש בשם הרמב״ם דלא בכ״ח אלום לבקתלה בכפיה. כלי ואינו דבכסה לא אבי בכפיה כלי אם״ה כסי׳ אמ״ל שאני אמר אם דאיסינן איסכה ויאכלנו אבל הבא ליבא לאיסה אחת יגלה אותו אדם ואחר כך יבא אדם ויגרוס אדרבן

תלד דינים הנוהגים תכף אחר הבדיקה: ובו ד סעיפים:

א א״ל אחר הבדיקה יהא נזהר (א) בתמץ שמשייר לחצניעו כדי שלא יצטרך בדיקה אחרת בכגון (ב) אם ב ישלנו עכבר בפנינו או אם יחסר לחמו כגון שגיבה עשר כברות ומצ״ תשע אבל בשבת שאינו יודע אם חסר מפנו אם לאו לא יאם כבה עליו כלי ולא מצאו ג אינו צריך לברוק שוודאי אדם נטלו לכן ד יכבה עליו כלי או יתלנו באויר או יניחנו בחיבה מקום שאין עכבר יכול לבא.

ב ג אחר הבדיקה מיד (ג) בלילה ה יבטלו ואומר כל חמירא (ד) דאיתיה ברשותי דלא חזיתיה ודלא ביערתיה לבטיל וליהוי כעפרא דארעא.

כגה ויאמר הביטול בלשון מתנין (מהר״י בריי״ן) ו וחם אמרו בלשון הקדש כל חמירא כולל חמץ נשאר (ת״ה סי׳ קל״ג) שבא בשתר לעזותם צריך להוציא כל חמץ בפני עצמו: (ל״ע)

ז (ה) יבוד לחזור ולבטלו פעם אחר ביום ר״ל סוף פעה חשיית קור׳ שתנית שעה ששית שמשתנית שעה ששית נאסר ואין בידו לבטלו: כגה ואין לבטל ביום רק אלא לאחר שרוף אחמץ כדי קיים מצות שריפה בחמץ שלו: (מהרי״ו)

ג ט בביטול היום יאמר דחזיתיה ודלא חזיתיה דביערתי דלא ביערתי: ד ט (ו) ישלוחו יכול לבטל (ובשחבטל אליה צריך שיאחר חמצו של שלוחו יהא בטל וכו׳) (תשובת מהר״י בריי״ן) יאם אין האיש בביתו יבטל

תלד (א) בחמץ שמשיי״כ״ הדין הוא כך הן אם שייר על ידי ביעור ואלבטלו לשייר לאחר כן אם שייר לאחר תלבו אם אלא בכדיק כי אלו אלא אם אם חמץ בכדיק כי מבשלת אחרת ואין בדיקין רק המבשל אחר בכדו כל אחרי׳ ואין בדיקין רק המבשל אחר בכדו לאחר לבדיקה אם לאחר בדיקה אם אם אם

תלה דין מי שלא ברק בליל י"ד ובו סעיף אחד:

א א"ה לא ברק בליל י"ד יבדוק ביום י"ד כאיזו שעה שיזכור מהיום לא ברק כל יום י"ד (א) יבדוק א בתוך הפסח לא ברק בתוך הפסח יבדוק לאחר הפסח כדי שלא יכשל בחמץ שעבר עליו בפסח שהוא אסור בהנאה ° ועל הבדיקה שלאחר הפסח ב (ב) לא יברך:

תלו דין המפרש בים והיוצא בשיירא ובו ג סעיפים:

א א"ה המפרש מיבשה לים או יוצא בשיירא (א) ° ואינו מניח בביתו מי שיבדוק תוך שלשים יום א זקוק לבדוק: (° ולא יברך לזמן ביעור חמץ) (כלבו) קודם שלשים יום ב אינו צריך לבדוק (וכמתניע פסחים בטלנו) (טור) ° ואם דעתו לחזור קודם הפסח (ג) צריך לבדוק ואח"כ יצא (ג) ד דחיישינן שמא יחזור ערב פסח בין השמשות ולא יהיה לו פנאי לבער לזכן העושה ביתו ד אוצר תוך שלשים יום זקוק לבדוק ה ואח"כ כונס אי צרו לתוכו קודם שלשים יום ° אם דעתו לפנותו קודם הפסח ו צריך לבדוק ואח"כ עושהו אוצר ואם אין דעתו לפנותו קודם הפסח ז אינו צריך לבדוק:

הגה ח ולאור המים (ד) מים המים מתומלים בקרקעית הכור ° אם נעשה בלאור סליק יום קודם הפסח אינו זקוק לבער תלה מבטלו בלבו ואינו מיבטל לאחר פסח כמבואר בלאור ט אסור ליהנות מלאותן המים ואם אין שם חמץ ידוע תלה שפך מותר למלור ° המחור כך ביאור: (תשובת הרשב"א סי"ע)

ב (ה) יש"א דקודם שלשי' יום שא"צ לבדוק היינו בשאין דעתו לחזור בתוך הפסח ואע"פ שדעתו לחזור קודם הפסח אז אינו צריך לבדוק

שעתיה לאו ברשותיה קיימי דלבטלה עכ"ל ולי נראה שאין מפסיק בזה קלי אהה דקאמר אם דעתו לחזור אפי' קודם ל' יום חייב לבער ומל זה כתב רש"י דאם לא יבער וייחזור בפסח יעבור עליו לכן חייב לבער ועוד דבגמ' דילן קאי על חמץ ידוע וחייב לבערו מן העולם אבל בפ"ע בפסק בהירושלמי דאפי' בספק חמץ צריך לבדוק וכיון דחל עליו חובת בדיקה צריך ג"כ ביטול בתיקון חכמים שמא יש שם גלוסקא יפיפיה דאין לסמוך שיבטל בסיגיע הפסח דשמא יסכח באותו פעם מלבטל וכמ"ש סי' תל"ל ס"ב: ב אין צריך לבדוק דלא חל עליו תקנת חכמים אבל אם יש שם חמץ ידוע חייב לבערו קודם שיגיע (כ"ח) ג דחיישי' שמא כו' יות' מכל היומא לדרך ודעתו לחזור אפי' זמן רב קודם הפסח יצטרך לבדוק הת לא קשות דדוק מפרש לים מ' ולא בשיירא חייש' שמא יסחה עד סמוך לפס לאכל בדרך לא חייש' (הגמ' פ"ב ד"מ) אם כן מסתע בשיירא ומפרש אפי' דעתו לחזור זמן גדול קודם פסח צריך לבדוק קודם שיגיע ומיהו הכל לפי הענין ואפי' בדרך קרוב אם דעתו לחזור יום או יומי קודם פסח צריך לבדוק תלה דשמא יתחתר ביתו: ד אוצר כלומר שנשתמש בו חמץ ואחר כך רולה להניח שם עליה אם דבר אחר: ה ואחר כך בונה ואם לא בדק קודם צריך לפנות האוצר ולבדוק (מהרי"ל) ואפשר דהוא הדין לסולת בשיירא תוך ל' ולא בדק צריך לחזור לביתו ולסלוח שליח שיבדוק: ו צריך לבדוק דחייש' שמא יפגעו עד שלא יגיע לביתו ולא יבדוק עכב"ל: ז אע"ל לבדוק אבל בחמץ ידוע צרי' לבער וכמ"ל ואע"ג דהחמץ שנפלה עליו מפולת ה"ה כמבוער מ"ש מ' מ"ג ס"ה שאני הכא דמניח האוצר עליו בידים והוי כמומין לכתחל' כמ"ש בהגהות סמ"ק: ח ואוצר חמיס: ל"ל דמיירי שהיו שם חמיס מתומלים ואח"כ הניח האוצר עליהם ואפ"ה אם נעשה קודם ל' אע"ג לבער דהוי דפסקינן פ"ראיהמלמי בדחמץ ידוע צריך לבער אפי' קודם ל' הייט לכתחלה אבל בדיעבד שהניח האוצר עליו אין צריך לפנותו דהא י"א דאפי' לכתחלה אע"ג לבע' קודם ל' אבל אם הניח החמי' ואח"כ נתחתלו החמיס מלאות הכור ואפילו נעשה תוך ל' אע"ג לפנותו בשעת שהניח החמי' עדיין לא היה שם חמץ ועכשיו הוי בחמץ שנפלה עליו המפולת וכ"ש כשיש שפק אם נתחתלו ואם שם שמפנה כורו ע"ש: ט אסור ליהנות ואפילו לדר בחמץ שנפלה עליו מפולת

ואם אינו עושה כן אפי' אחיו רגיל לעשות כן ואע"ג חייש' שמא יסכח לכן טוב שתבטל אחתו אבל באחת לא מהני כ"כ בטול האשה כיון שאינה שלה עיין בלבוש וסמ"ג סס"ב:

תלה א בתוך הפסח ל' אחו מחלת ר' סד שיש הפסח וב"ב הפסח"ב מסתע בחמי' ב"ש עצמו בודק ואינו שבטל נזרלון דלמת אחי' למוכל מצים זה אמנת ב"ש יפקה עליו כלי ב"ש דסי' תמ"ד וכ"כ הט"ז דלא סבא והא דלא נזרינן שמא בשיטתו יאכל ממנו משום דהא עצמו מחוד עליו לפרסו ות"כ הוא יאכל ממנו (חו') וכ"ל דאפילו ב"ש האחמן של פסח נרוך לבדוק: ב לא יברך: כיון שהוא מהפסחו ואף בתחילה היו אסור אלא משום קנסא ואינו בודק אלא לחבריל כין חמץ זה לאחר המאחר גבן לא יברך (מ"מ ל"מ) מסתע דאם לאחמן לו אחו מחמ"ג בפסח מבדק בשעת ביעור אבל דבר שאינו חמץ בתור אין מברך עליו ואם מלא אחז בביתו ג"ע אם יברך עליו כיון שבטלו קודם פסח וכבר קיים מקו חכמים בבדיקה:

תלו א זקוק לבדוק בלילה. מלפני יציאתו לאור הבר במ"ש סי' תל"ג בכ"י: ואם שכח לבדוק בלילה יבדוק ביום: וכתב הע"ז נראה דאין צריך ביעול אלא בסיגיע הפסח דשמא יסכח באותו פעם מלבטל וכמ"ש סי' תל"ל ס"ב: ב אין צריך לבדוק: דלא חל עליו תקנת חכמים אבל אם יש שם חמץ ידוע חייב לבערו קודם שיגיע (כ"ח) ג דחיישי' שמא כו' יות' מכל היומא לדרך ודעתו לחזור אפי' זמן רב קודם הפסח יצטרך לבדוק הת לא קשות דדוק מפרש לים מ' ולא בשיירא חייש' שמא יסחה עד סמוך לפס לאכל בדרך לא חייש' (הגמ' פ"ב ד"מ) אם כן מסתע בשיירא ומפרש אפי' דעתו לחזור זמן גדול קודם פסח צריך לבדוק קודם שיגיע ומיהו הכל לפי הענין ואפי' בדרך קרוב אם דעתו לחזור יום או יומי קודם פסח צריך לבדוק תלה דשמא יתחתר ביתו: ד אוצר כלומר שנשתמש בו חמץ ואחר כך רולה להניח שם עליה אם דבר אחר: ה ואחר כך בונה ואם לא בדק קודם צריך לפנות האוצר ולבדוק (מהרי"ל) ואפשר דהוא הדין לסולת בשיירא תוך ל' ולא בדק צריך לחזור לביתו ולסלוח שליח שיבדוק: ו צריך לבדוק דחייש' שמא יפגעו עד שלא יגיע לביתו ולא יבדוק עכב"ל: ז אע"ל לבדוק אבל בחמץ ידוע צרי' לבער וכמ"ל ואע"ג דהחמץ שנפלה עליו מפולת ה"ה כמבוער מ"ש מ' מ"ג ס"ה שאני הכא דמניח האוצר עליו בידים והוי כמומין לכתחל' כמ"ש בהגהות סמ"ק: ח ואוצר חמיס: ל"ל דמיירי שהיו שם חמיס מתומלים ואח"כ הניח האוצר עליהם ואפ"ה אם נעשה קודם ל' אע"ג לבער דהוי דפסקינן פ"ראיהמלמי בדחמץ ידוע צריך לבער אפי' קודם ל' הייט לכתחלה אבל בדיעבד שהניח האוצר עליו אין צריך לפנותו דהא י"א דאפי' לכתחלה אע"ג לבע' קודם ל' אבל אם הניח החמי' ואח"כ נתחתלו החמיס מלאות הכור ואפילו נעשה תוך ל' אע"ג לפנותו בשעת שהניח החמי' עדיין לא היה שם חמץ ועכשיו הוי בחמץ שנפלה עליו המפולת וכ"ש כשיש שפק אם נתחתלו ואם שם שמפנה כורו ע"ש: ט אסור ליהנות ואפילו לדר בחמץ שנפלה עליו מפולת

עשרת זקנים

תלה א לא ברק: פי' מ"ר נראה דרב"ם ע"ש לא ברק אע"ג דלא בשל קיל ס"ם דהא אף במצא לקין בתוך בתיו כ' ס כמפרש עליו כל אף שהו"ט בר בעמ"ה על בל יראה אם כן למה נם ל"ל עליו הנם בתרי"ם כין שאינו אלא מדרבנן אבל בח"ר יבדוק ואף לאחר ל"ם רוקא בבר אפילו בנים (רקמ"ם הם ג)

תלו א המפרש: ביבש כן מיקו יראה רוקא בלאם בשל אבל בביטול א לברוק ר"ם מ"ה ד"ה ר"ת ר"ל ר"א אפילו אם יבדוק שיש חמץ אם ה"ל א"צ לברוק ולבער הכן הוא ובשיטה פסח קודם שעה ג' ובשלו (כ"ל) נראה דבוודא חמץ צריך לבער אפי' מחול השעה ובעיקר ר"א דקודם ל' יום אינו צריך לבדוק אם אם הגיה אשתו בביתו כמי שאינו מניח דמי א"א שבבדקו בשעת ביעור ג"א שאין מבדקין ולי נראה לקים לדרי שיהם דבתוך ל' דוי לדרך כלל ר"ח ר"ל לבדוק אבל קודם ל' דאינו בודק אלא שמא נמצא בתוך הפסח אינו מברך (כמ"ל בו) ובל ל' יום קוד פסח צריך בדקים ולעיין בכל דבר שעשה בתוך ביתו שא"א שמא בתרי הבית שיהיו נקים (מחזור ע"ש האגורה המחבר ל' מהאגור אחר הפסח ולינו למחיש לפרדראף אם שמא מהמצי שמא לאחר הפסח נעשה דעתו לאוח"ו אלא שיפוש בהפסר ולא הקיבון נחשבת (רשב"א סמן ג ק"ם):

פרי חדש

סימן תו: כבר בתב בסוגי המשנה סמ"ו סב"ר בסל רש"ם בסיומו לאחר סיתעסק עד סקיעת הלחה מנה כל מכנסים לת"ם מנה סוב"ה ובמ"ר בסל"ה בחמיצ"ה ומ"ם עכה ומ"ה מסמנת בתת הכנסים ולהלן מאור לבתענת:

סימן תיח: ב"ל ראה חרש אסור בהנאת בן יפת הרשעים ומסור ליל ולאחר אסורה לנוכל ירוה שלת אסרה לבטל מה ליה אסור לבטל לדרין אסור לא מסרה לחיקן בסרה לאחרינן בסרה בלבטל מלאה בוזיר

דעתו לאסור דהא גרע מפי דהתם מחילה הוא שמחל שלא היה בדעתו לאכול בגלל חמץ אחר הפסח הבגל כאן דעתו לאכול חמץ (הרשב"א): ו יבטלנו. פי' כשלא כח לביטול קודם הפסח הוי"ל דקת"ל אם היה דעתו לחזור קודם הפסח ולא כח וכדעתו לכח תוך הפסח א"ל לבטל מלא קודם פסח לביטול בעלת כיון שלא היה בדעתו לחזור כיון שחוא קודם שלשים (ז וכשיגיע פסח ז יבטלנו) (ז) אבל אם רצתו לחזור בתוך הפסח יא צריך לברוק אפי' מראש השנה יב ° ואם שכח ולא בדק ובטל כשיגיע הפסח יג ° ולא יברך על הבטול יד (° גם אותו תבדוק ותבטל בביתו דלמא שכח לבטל במקו שהוא)(כלבו): ג (ז) ישראל היוצא מבית עכ"ום תוך שלשים יום ונכנס בבית אחר בעיר זו או הולך לעיר אחרת טו אינו צריך לבער בית העכ"ום שהרי יקיים מצות ביעור באותו בית אחר אבל אם הוא מפרש או יצא בשיירא ולא יכנס בפסח בבית י"ש מי שאוסר שחל עליו חובת הביעור כיון שהוא תוך שלשים יום יז ° וצריך לבער בית העכ"ום שהוא יוצא ממנו כדי לקיים מצות ביעור (אע"פ שהעכ"ום יכנס לבית בפסח וי"ח שלא יצריך יח כשנכנס בו עכ"ום: (טור)

תלז המשכיר בית לחבירו על מי חל חובת ביעור ובו ד סעיפים:

א ° (א) א המשכיר בית לחבירו לצורך י"ד ומסגו ואילך א ניקנהו באחת מהדרכים ששכירות קרקע נקנה בו אם הספתח חל י"ד ב על המשכיר לברוק ואם ששכר לו הספתח חל י"ד ג על השוכר לברוק:

השוכר

עשרת זקנים

גאבשיעיע פסח מו' ' ואם אינו שקשה כן מוטב שתבטל אשתו מראור להזכרה בזה מרי לגואת מדרי מקנ (כל בו)

תלז א המשכיר בית מו' ' ר"א ר"מ: אמלו שלא החזיק בו עדיין ולא קנאנו בא' מרר"ם שהקרקע נקנית בו (תוספות דתוור) מיהו אם בתקיר ארם מסחת ביתו אצל אדם אחר אינו חייב המשכיר לבדקו כשהגיע לחמץ בביתו ולקנאו (ב"ל בשם הר"ן) אבל אם הגיע חשוכר הספתח ליד המשכיר ע"ע לרשא הדא' אם הגיע לו ביום י"ג פשיטא דעל המשכיר לבדוק כיון דבתחלת ליל י"ד אם הגיע לו בדוק כיון דחמץ שלו חספתח בידו (כרב"ל שע ה משפטי שמואל) •

פרי חדש

סימן תיח

מוכיר סל רמ"ם מהם בגרסת המחון מין מחמ רין לחומו חמל דלמי הכיל ומי כמי לם הכיל ומ"ם ליג ובכמוכ: בכרי כב"ן נ"ר ובכ' ג' ההמכיחם דמרמינן החם ומיסוק לים דם"ל יום מלמני ר"ם ומסכי ל"ח דחוריחמת הוא ומלוריחמת לם מני מיחמן ההכית כיחים המלה המחוכי מחגיגת תעני לחגיגים לחמרים לחמרים מכחות ולים הן לחמרים לחגיגים מלחרים ומם מקרם מין. ום לם מלגו ל"ח ומ"ח מיגן מרוכן מיחמן מלגו דברי מומרי ומברי מומרים מרוכן מיחמן המחמ ומלי דל"ח מיגן נכנס ביחים מכחוכים מחגיגת ומכחות ולי"ח דמי המכיקי הדין ומכי מוכם מרוכים דבחר המכיקת דמכלה מגיגת המכיח מרוכי מחם דרבי יעקב בר חמת מפקו לסמרי"ח מין חמת מיחמן מיחמל כדון מיחמרלם בכל מ"מנכן מון מכחות ומחים מחגים ומ"ח ומ"מ ומחמכ ומרי ומחמכ רמ"ק בכל המכמרן מכחוכי מחגיגת המכיח מון מכחות ומ"מלגו מלכמן ר"ח לם מלגם מגיגת תעני ב"כ בכ"ו מן דעת המחם' כמ"ק בגמרא בחיבני ובברייתא מעני המכיח ר"ל שוחו הקנין עלמו דלא איכפת לן בכל בדבריים בעלמת מכים ביניהם ומיירי מכמכיר לו הכיח ליל י"ד ועדיין בעת מנכנס השוכר לא עבר כל זמן הבדיקה אלא קנה מהבדיקה אחת מזמן תחילת ליל י"ד ואח"כ נכנס השוכר בית נס המשכיר ולא מבית זה כבר הקודם תחילת ליל י"ד והבית היה פנוי ביום לביטו בתוחו מקנת בליל י"ד שהיה מקנת מזמן הבדיקה ולהר

קמגעיה ליה לו לחמרינן דבתוחו זמן

מחילה לפרש הגרסת מחלק אינה מחלה היה בתוחו מי' ים כיון שם בתוך ל"ח תוך ל' ובעבר חמץ בכל עכין כיון לחין דעתו לחזור בין דעתו לחזור קודם הפסח הכל עליו חובת ביעור ל"ל אחר מכח שהרי מי' ע"ח ל"ל וכ"ש לם דעתו לחזור קודם הפסח הכל לם היה דעתו לחזור קודם הפסח ל"ל מי לא לם כן מיחר בחמ לעל דלם היה בדעתו לחזר קודם הפסח חייב לבער אלא ודאי שהיה ים ולריך לחזר אחר הפסח הוי מפי סיפת הפסח דריסון ועל המחבר כאן יש לחמוה מכתב בחחילת דבריו ו"ל דקודם אלמי' כ' מיחר כאן לחמוה מכתב בחחילת מכתי

ד שיחלו. דלא סמכי אחזקה סיכה דאיכא לבדורי כמ"ש בי"ד סימן ת' ול"ל לבדיקה דלא בדקי אחר כל"ח עריפות וסמכי אחזקה דהתם לא היה לו מעולם חזקות עריפות אבל הכא כל הנה כאחזקת חזק ובחזקת בדוק אתה בא להוציאו מחזקת חזק לא סמכינן עליה לכתחלה דומיא דשחיטה דבהמה בחיים בחזקת איסור אבר מן החי עומדת ע"ש בכ"ל בסי' דברי הרב"ר דלא בכ"ח ועמ"ש בסי' תל"ז: ה' ואינו מקח טעות. פי' בודאי מלוה על השכיר רמוי אך אם אחר השכיר לא בעינא לאיעבד מצוה לו מאלך לדרכו אינו מקח טעות דמשתמש ניחא לאינש דליעבד מצה בין בנוסי' בין במתני' והאי דקא בעי הדר בי' אמת מפני דבר אחר הוא ודוקא בהפסד ממון לענין מצוה אבל הפסד הגוף אחר עבי' מצוה לא ניחא ליה (ת"סי' ע"ז כ"ם) ע' בנבורות דף ל"ח: ו' דצריך להחזיר. דס"ל הא לא ניחא ליה לאיעבד מצוה במתני' סייגו בדבר שלא כן אינו כגון בדרך על מלית אבל אבל בחסרון כיס לא כמ"ש סי' י"ד והטע"ם לא עכ"ל ולא כ"ל דבי"ד סי' רל"ח לענין פוחה סתם רמ"ח ולא כתב דצריך להחזיר לו הדמי' וי"ל דהם אין בו חסרון כיס מסתמא בעלמה הוא שוה הדמים ספק דכל מוס שאינו בנוף המקח מנכ' לו מן הדמי' והמקחקיים וא"כ מה צריך כאן לומר דניחא ליה במצוה הלא בכל דבר הדין כן וי"ל דהמ' מיירי בלא החזיר והבא אחר' התנ' המקח קיים: ח' נאמנים. כיון דבדיקה חזק דרבנן ועמ"ש סי' תל"ז דאין לסמוך לכתחלה על בסי' כ"ח בתחרי' לוחר בעירוכין כתבו דבבית שלהם נאמנים אבל השולח אומן לעשות דבר אין נאמנים אפילו אדרבנן וכמ"ש סי' ח"ט ס"ו ובספחים כתבו דיש סברים נאמנים אפי' בדאורייתא הלא כיון דבדיקה חזק הוא מורה גדול אז היה דאורייתא לא היה נאמנים ועכ"ל דס' ק"ל שפסק לענין עכילת כלי לקנון אין קנאתן: וצ"ע. על רמ"א שכתב בי"ד סי' כ"ו דאחזק איסורא ולפיכך נאמנין דהא חזק אחזק איסור ומ"מ הריב"ם בסדר בסי' מ"ה הלא יש נאמנין השוס שהוא בדרס ע"ש וכ"ת בי"ד סי' ק"ך בס"י בסס ת"ה דלמ"ד עכיל כלי דרבנן נאמנין אע"ג דאחזק איסור ועיין בח"ח בכלל מ"ו:

תלח א

לחזור ולבדוק בבית. היינו התדרים הפחותים אבל הגשולים מ"מ בדיקה ולא חייבי שבכיסה דרך חור ואם ראינו לאחר חדר בכנס אחר החדרים מ"מ בדיקה (ב"ח) ול"ל בדיקה חדר ול"ל בדיקה הלא אותו חדר שראינו שבכנס לבס אבל אחר חדרים הייגו בעי' דבנ' בכנס לאחר ואינו יודע אם בכנס לבית ומסקינן אע"פי שקרוב לבית אחוד חלי' להקל ול"ל לבדוק אם בישל אז אחין שבכר גדול וכ"ל סי' תל"ו ה"ה כאן ואם לא ידענו לאיזה חדר בכנס הייגו ב' בתים ולא ידענא לאי עייל: ב' אחין דרכו. וס"ל בלב אז חרבנגל אין דרכן לפרר (ב"ח רוקח): ג' הינוק בכנס כו'. ומיירי אחין בו דעת לאם יש בו דעת נאמן לומר אבל לא טרוכמ"ם סס' תל"ז:

מבטלו

ב (ב) המשכיר בית מחבירו כי"ר ואינו יודע אם הוא בדוק (ג) אם הוא בעיר ד שואלו אם בדקו? ואם אינו בעיר חזקתו בדוק ומבטלו בלבו ודיו:

ג המשכיר בית לחבירו בחזקת בדוק ונמצא שאינו בדוק על השוכר לבדוק ה ואינו מקח טעות ואפילו בפקוח שבודקים בשבר שהרי מצוה הוא עושה: הגה ביו"ל ו' דצריך להחזיר לו שכר הבדיקה ז' הואיל והתנה בהדיא שיהא בדוק: (המגיד פ"ב ומסקנא לעיל סי' י"ד)

ד בית שהוחזק שלא בדקו המשכיר ואסרו אשה או עבר אז קטן אנו בדקנוהו? הרי אלו ח' נאמנים? והוא שיהא קטן שיש בו דעת לבדוק:

תלח עבבר שנכנס למקום בדוק וכבר בפיו • ובו ב סעיפים:

א (א) עבבר שנכנס לבית בדוק וכבר בפיו ונכנס אחריו ומצא פירורין אפי' כדי כל הכבר צריך א לחזור ולבדוק הבית אחר הכבר שהכנים לפי ב שאין דרכו של עכבר לפרר וחני' פירורין מעלמא אתו ולא מאותו כבר (ב) אבל אם ג הינוק נכנס לבית בדוק וכבר בידו ונכנס אחריו ומצא פירורין אינו צריך לחזור ולבדוק שחזקתו שאכלו ואלו הפירורין שנפלו ממנו בשעת אכילה שדרך התינוק לפרר יו"א שאם אין בפירורין כדי כל הכבר צריך לחזור ולבדוק: (ג) דיני עבבר לגבם ויולת הסמיעס הרב הואיל ולא סכיחי):

כזית

שנתן בעדה: ז' הואיל והתנה בהדיא וכו'. וקי"ל דבח"מ סי' ר"ל כ"ם ה' פסק דכל מוס שאינו בנוף המקח מנכ' לו מן הדמי' והמקחקיים וא"כ מה צריך כאן לומר דניחא ליה במצוה הלא בכל דבר הדין כן וי"ל דהמ' מיירי בלא החזיר והבא אחר' התנ' המקח קיים: ח' נאמנים. כיון דבדיקה חזק דרבנן ועמ"ש סי' תל"ז דאין לסמוך לכתחלה על בסי' כ"ח בתחרי' לוחר בעירוכין כתבו דבבית שלהם נאמנים אפילו אדרבנן וכמ"ש סי' ח"ט ס"ו ובספחים כתבו דיש סברים נאמנים אפי' בדאורייתא הלא כיון דבדיקה חזק הוא מורה גדול אז היה דאורייתא לא היה נאמנים ועכ"ל דס' ק"ך שפסק לענין עכילת כלי לקנון אין קנאתן: וצ"ע. על רמ"א שכתב בי"ד סי' כ"ו דאחזק איסורא ולפיכך נאמנין דהא חזק אחזק איסור ומ"מ הריב"ם בסדר בסי' מ"ה הלא יש נאמנין השוס שהוא בדרס ע"ש וכ"ת בי"ד סי' ק"ך בס"י בסס ת"ה דלמ"ד עכיל כלי דרבנן נאמנין אע"ג דאחזק איסור ועיין בח"ח בכלל מ"ו:

תלח א

לחזור ולבדוק בבית. היינו התדרים הפחותים אבל הגשולים מ"מ בדיקה ולא חייבי שבכיסה דרך חור ואם ראינו לאחר חדר בכנס אחר החדרים מ"מ בדיקה (ב"ח) ול"ל בדיקה חדר ול"ל בדיקה הלא אותו חדר שראינו שבכנס לבס אבל אחר חדרים הייגו בעי' דבנ' בכנס לאחר ואינו יודע אם בכנס לבית ומסקינן אע"פי שקרוב לבית אחוד חלי' להקל ול"ל לבדוק אם בישל אז אחין שבכר גדול וכ"ל סי' תל"ו ה"ה כאן ואם לא ידענו לאיזה חדר בכנס הייגו ב' בתים ולא ידענא לאי עייל: ב' אחין דרכו. וס"ל בלב אז חרבנגל אין דרכן לפרר (ב"ח רוקח): ג' הינוק בכנס כו'. ומיירי אחין בו דעת לאם יש בו דעת נאמן לומר אבל לא טרוכמ"ם סס' תל"ז:

מבטלו

ד"ל דבמשכיר בית לחבירו דאינו יודע אם הוא בדוק ומבטלו בלבו ודיו ולא בעי' לבדוק אם בישל אז אחין שבכר גדול וכ"ל סי' תל"ו ה"ה כאן ואם לא ידענו לאיזה חדר בכנס הייגו ב' בתים ולא ידענא לאי עייל: ב' אחין דרכו. וס"ל בלב אז חרבנגל אין דרכן לפרר (ב"ח רוקח): ג' הינוק בכנס כו'. ומיירי אחין בו דעת לאם יש בו דעת נאמן לומר אבל לא טרוכמ"ם סס' תל"ז:

מבטלו

ב' ר"א רצריך בי' משמע הלא אמרינן נהנא לרש לעבר מצוה הכא דחקרי' סמוא ר"ש בי' ששמע דאין לרוצא פיר דחשוחק (סוד' בכ"ח) ג' תלח א אין צריך כלי אבילו לא מצא כדי כל הכבר אין צריך לבדוק דאולין שאכל השאר כי כן דרכו עכ' דתינוק לפרר באבילתו (מהרי"ל) ריש נרסינן להיפך ולכן יש להסמור לבדוק בין בעבבר בין בתינוק כנ"ל:

פרי חדש

סימן תיח

דחלו' ובחו' לא נ"מ מבינת חמנ' ל"ב נמנ' מנו ביריבי לפנקב בחלו'מנו מכנים מנרמים בסמלו מנו מים בפ"ק דלים הלנמת פמנו מלכנת לא בסנו קנמת מלכנת לפנמנ לא קנמת מלן מנמנב מנרי' כלן בסמר מ"ם ומיהו מכא דתנן בפ"ב מתפנינת לין גנרים תבני' מל הנגנר בנמים מנים מנוכ' ומנרי' ליגנת לחנה ליב בדגלת בן תנת ב"ל לנא בנגנ: מ"ב נאם הלחילו וכו' אפילו יום אחר וכו' מנכ' בנרם נ' דמפלינת לין גנרי' מנגנת מל הנוכר בחנם מנים בחנינ מנים מנוכ' ומנרי' ליגנת לחנה ליב בדגלת בן תנת ב"ל לנא בנגנ: מ"ב נאם הלחילו וכו' אפילו יום אחר וכו' מנכ' בנרם נ' דמפלינת לין גנרי' מנגנת מל הנוכר בחנם מנים בחנינ מנים מנוכ' ומנרי' ליגנת לחנה ליב בדגלת בן תנת ב"ל לנא בנגנ:

עטרת זקנים

ב' ר"א רצריך בי' משמע הלא אמרינן נהנא לרש לעבר מצוה הכא דחקרי' סמוא ר"ש בי' ששמע דאין לרוצא פיר דחשוחק (סוד' בכ"ח) ג' תלח א אין צריך כלי אבילו לא מצא כדי כל הכבר אין צריך לבדוק דאולין שאכל השאר כי כן דרכו עכ' דתינוק לפרר באבילתו (מהרי"ל) ריש נרסינן להיפך ולכן יש להסמור לבדוק בין בעבבר בין בתינוק כנ"ל:

תורת חיים

ד' שיחלו. דלא סמכי אחזקה סיכה דאיכא לבדורי כמ"ש בי"ד סימן ת' ול"ל לבדיקה דלא בדקי אחר כל"ח עריפות וסמכי אחזקה דהתם לא היה לו מעולם חזקות עריפות אבל הכא כל הנה כאחזקת חזק ובחזקת בדוק אתה בא להוציאו מחזקת חזק לא סמכינן עליה לכתחלה דומיא דשחיטה דבהמה בחיים בחזקת איסור אבר מן החי עומדת ע"ש בכ"ל בסי' דברי הרב"ר דלא בכ"ח ועמ"ש בסי' תל"ז: ה' ואינו מקח טעות. פי' בודאי מלוה על השכיר רמוי אך אם אחר השכיר לא בעינא לאיעבד מצוה לו מאלך לדרכו אינו מקח טעות דמשתמש ניחא לאינש דליעבד מצה בין בנוסי' בין במתני' והאי דקא בעי הדר בי' אמת מפני דבר אחר הוא ודוקא בהפסד ממון לענין מצוה אבל הפסד הגוף אחר עבי' מצוה לא ניחא ליה (ת"סי' ע"ז כ"ם) ע' בנבורות דף ל"ח: ו' דצריך להחזיר. דס"ל הא לא ניחא ליה לאיעבד מצוה במתני' סייגו בדבר שלא כן אינו כגון בדרך על מלית אבל בחסרון כיס לא כמ"ש סי' י"ד והטע"ם לא עכ"ל ולא כ"ל דבי"ד סי' רל"ח לענין פוחה סתם רמ"ח ולא כתב דצריך להחזיר לו הדמי' וי"ל דהם אין בו חסרון כיס מסתמא בעלמה הוא שוה הדמים ספק דכל מוס שאינו בנוף המקח מנכ' לו מן הדמי' והמקחקיים וא"כ מה צריך כאן לומר דניחא ליה במצוה הלא בכל דבר הדין כן וי"ל דהמ' מיירי בלא החזיר והבא אחר' התנ' המקח קיים: ח' נאמנים. כיון דבדיקה חזק דרבנן ועמ"ש סי' תל"ז דאין לסמוך לכתחלה על בסי' כ"ח בתחרי' לוחר בעירוכין כתבו דבבית שלהם נאמנים אפילו אדרבנן וכמ"ש סי' ח"ט ס"ו ובספחים כתבו דיש סברים נאמנים אפי' בדאורייתא הלא כיון דבדיקה חזק הוא מורה גדול אז היה דאורייתא לא היה נאמנים ועכ"ל דס' ק"ך שפסק לענין עכילת כלי לקנון אין קנאתן: וצ"ע. על רמ"א שכתב בי"ד סי' כ"ו דאחזק איסורא ולפיכך נאמנין דהא חזק אחזק איסור ומ"מ הריב"ם בסדר בסי' מ"ה הלא יש נאמנין השוס שהוא בדרס ע"ש וכ"ת בי"ד סי' ק"ך בס"י בסס ת"ה דלמ"ד עכיל כלי דרבנן נאמנין אע"ג דאחזק איסור ועיין בח"ח בכלל מ"ו:

תלח א

לחזור ולבדוק בבית. היינו התדרים הפחותים אבל הגשולים מ"מ בדיקה ולא חייבי שבכיסה דרך חור ואם ראינו לאחר חדר בכנס אחר החדרים מ"מ בדיקה חדר ול"ל בדיקה הלא אותו חדר שראינו שבכנס לבס אבל אחר חדרים הייגו בעי' דבנ' בכנס לאחר ואינו יודע אם בכנס לבית ומסקינן אע"פי שקרוב לבית אחוד חלי' להקל ול"ל לבדוק אם בישל אז אחין שבכר גדול וכ"ל סי' תל"ו ה"ה כאן ואם לא ידענו לאיזה חדר בכנס הייגו ב' בתים ולא ידענא לאי עייל: ב' אחין דרכו. וס"ל בלב אז חרבנגל אין דרכן לפרר (ב"ח רוקח): ג' הינוק בכנס כו'. ומיירי אחין בו דעת לאם יש בו דעת נאמן לומר אבל לא טרוכמ"ם סס' תל"ז:

מבטלו

ד"ל דבמשכיר בית לחבירו דאינו יודע אם הוא בדוק ומבטלו בלבו ודיו ולא בעי' לבדוק אם בישל אז אחין שבכר גדול וכ"ל סי' תל"ו ה"ה כאן ואם לא ידענו לאיזה חדר בכנס הייגו ב' בתים ולא ידענא לאי עייל: ב' אחין דרכו. וס"ל בלב אז חרבנגל אין דרכן לפרר (ב"ח רוקח): ג' הינוק בכנס כו'. ומיירי אחין בו דעת לאם יש בו דעת נאמן לומר אבל לא טרוכמ"ם סס' תל"ז:

מבטלו

ד"ל דבמשכיר בית לחבירו דאינו יודע אם הוא בדוק ומבטלו בלבו ודיו ולא בעי' לבדוק אם בישל אז אחין שבכר גדול וכ"ל סי' תל"ו ה"ה כאן ואם לא ידענו לאיזה חדר בכנס הייגו ב' בתים ולא ידענא לאי עייל: ב' אחין דרכו. וס"ל בלב אז חרבנגל אין דרכן לפרר (ב"ח רוקח): ג' הינוק בכנס כו'. ומיירי אחין בו דעת לאם יש בו דעת נאמן לומר אבל לא טרוכמ"ם סס' תל"ז:

מבטלו

ד"ל דבמשכיר בית לחבירו דאינו יודע אם הוא בדוק ומבטלו בלבו ודיו ולא בעי' לבדוק אם בישל אז אחין שבכר גדול וכ"ל סי' תל"ו ה"ה כאן ואם לא ידענו לאיזה חדר בכנס הייגו ב' בתים ולא ידענא לאי עייל: ב' אחין דרכו. וס"ל בלב אז חרבנגל אין דרכן לפרר (ב"ח רוקח): ג' הינוק בכנס כו'. ומיירי אחין בו דעת לאם יש בו דעת נאמן לומר אבל לא טרוכמ"ם סס' תל"ז:

מבטלו

ד"ל דבמשכיר בית לחבירו דאינו יודע אם הוא בדוק ומבטלו בלבו ודיו ולא בעי' לבדוק אם בישל אז אחין שבכר גדול וכ"ל סי' תל"ו ה"ה כאן ואם לא ידענו לאיזה חדר בכנס הייגו ב' בתים ולא ידענא לאי עייל: ב' אחין דרכו. וס"ל בלב אז חרבנגל אין דרכן לפרר (ב"ח רוקח): ג' הינוק בכנס כו'. ומיירי אחין בו דעת לאם יש בו דעת נאמן לומר אבל לא טרוכמ"ם סס' תל"ז:

מבטלו

ד"ל דבמשכיר בית לחבירו דאינו יודע אם הוא בדוק ומבטלו בלבו ודיו ולא בעי' לבדוק אם בישל אז אחין שבכר גדול וכ"ל סי' תל"ו ה"ה כאן ואם לא ידענו לאיזה חדר בכנס הייגו ב' בתים ולא ידענא לאי עייל: ב' אחין דרכו. וס"ל בלב אז חרבנגל אין דרכן לפרר (ב"ח רוקח): ג' הינוק בכנס כו'. ומיירי אחין בו דעת לאם יש בו דעת נאמן לומר אבל לא טרוכמ"ם סס' תל"ז:

מבטלו

ד"ל דבמשכיר בית לחבירו דאינו יודע אם הוא בדוק ומבטלו בלבו ודיו ולא בעי' לבדוק אם בישל אז אחין שבכר גדול וכ"ל סי' תל"ו ה"ה כאן ואם לא ידענו לאיזה חדר בכנס הייגו ב' בתים ולא ידענא לאי עייל: ב' אחין דרכו. וס"ל בלב אז חרבנגל אין דרכן לפרר (ב"ח רוקח): ג' הינוק בכנס כו'. ומיירי אחין בו דעת לאם יש בו דעת נאמן לומר אבל לא טרוכמ"ם סס' תל"ז:

מבטלו

ד מבטלו בלבו דהוי כחוזר שאפלה עליו מפילת עכו"ר חל"ג סס"ח אבל אסור להנהיג בזה כדרום (מ"מ) עכ"ל תל"ז:

תלט א ונפל: דוקא שנפל בפניו וכ"כ בי"ד סי' ק"י (תו"): ב בזוהר ולדרקו: שכל הקבוע כמחלה על מקלה דמי מיהו אם וכו' כל"ל: ג הכנסן לתקל: דהוי ס"ם שמא נפל מלה ואח"ל חיזק שמא אכלו אבל עכבר נכנס ועכבריות אפילו הכבר קטן לא מ"ר שמא אכלו ואח"ל לא אכלו שמא הוציאו העכבר הב"ד זה מקרי חד ספיק שמא נשאר החזק בבית לו לא דמה לי אכלו או הוציאו אבל כאן ספק שמא לא נפל מלה לבית (דלת) ואח"ל קשה דבי"ד סי' ק"י פסק דבעינן שיודעו שני הספיקות ביחד והכא כיון שנפל בפניו ונכנס לבית מלד הספק הראשון אח"כ טלד ספק השני שמא אכלו ול"ל כיון דלא חל איסור חזק עד שעה"ו אותה שעה שדעו ב' הספיקות ביחד וא"כ אם אירע המעשה לאחר ר"ש עשה לא מהני ס"ם זה א"נ כיון דבעוד שאנו רואין החזק בפי העכבר לא שייך לומר שיבדוק אח"כ אחר שנתעלם מן העין חל חזקת בדיק שמא הכניס אותו בבית ואח"כ אכלו: ד שכל הקבוע כמחלה רק להערבו זה בזה לא מקרי קבוע עכ"ל סס: ה א"ל לחזור: מיירי שבטל וא"כ אינו אלא ספיקא דרבנן כיון שאינו ספק קבוע (מ"מ) ועכ"ל סי' ק"ל ועכ"ל סי' ק"ל ודעכ"ל סס"ח דאם קודם שעה"ו מבטל לבתחלה ודיו וכ"ל כאן האריך בזה: ו בקשורים יחד: ולקמ"ל דליכא הו לחתלי בעכבריס תליון בקשורים (תו') עכ"ל סי' תל"ד: תלט

(ד) כוית חמץ לחמלה על הקורה כו': בשור בחב ח"ל ותן חבצי בבר למחלה על הקורה אם צריך שולם לחורידו כו' ואם אח בבר ודוקא דהכך בדיני דקטיחת שאם ביטל לו הוא ספיקא דרבנן ולבדוק ואם לא ביטל לו הוא ספיקא דאוריית. ולריך בבדוק לבל בדרבנן בחב דהכך בעיין לאו בבר אם צריך לחורידו אם לא בבר צריך שלב"ל הי בחמצין בבר לחלת בבדק וביטל לדלי בבר לחורידו מלת בבבי: לה לאחר אם לא בבר ובן בחב הרמב"ם דע של בבר דבבר שבטלו ודיו וכו' הבבר הרחב"ד: שמעה ולל שלא בבר עכ"ל הטור ודיבק הבי' מלמה לא בטיל צריך לבדוק מחמת בבר לא מהני שיבטל. עוד לבין הספק קודם הביטול הוי ספק דאוריית' ותלת שיבטל אל"ל בבר ולא ה"ל הקב שנ"מ וכ"כ הרמב"ם ל"ל הא הוא תולה על הרמב"ם דהרמב"ם ס"ל דאם ביבטלו ודיו ע"מ כלריכים לאחר הטור כתב דיש בחלת מהחזק עד לאחר זמן לחורידו לא ביטל קודם זמן לחורידו הוי ספיקא דרבנן וא"ל לבדוק ואם ביטלו קודם זמן לחורידו הוי ספיקא דאוריית' ולא בבר אם לא ביטל עדיין בטל עוד וא"מ מחלק בין בטיל לא בטיל אם לא ביטל עדיין בטל עוד וא"מ מחלק בין בטיל לא בטיל אם לא ביטל עדיין בטל עוד והוי ספיקא דרבנן ואם לא ביטל אח"כ הוא קודם זמן לחורידו וכל בלא ביטלו דאם הוא לאחר זמן מחמת ספיקא דאוריית' ול"ל דלא מבטי' לאחר לא מבטי' אוכל דלא בטיל עדיין ואיא לחורידו ביטל עוד דבביטול זה יהיה בולתו בבחם מ"ל ביטל לחורידו ומ

אינם קשורים יחד אין צריך לבדוק ז אלא אחר האחר:
ר (ה) [10]חנינת חמץ בזויה זו ומצאו בזויה אחרת ח צריך לחזור ולבדוק:

תמ דין חמצו של עכו"ם שהופקד אצל ישראל

• ובו ד סעיפים:

א [9]עכו"ם שהפקיד חמצו אצל ישראל א אם הוא חייב באחריותו מגניבה ואבידה בין שהוא בביתו בכל מקום כרשותו חייב לבערו: הגה [8] ב ואפילו חזר והפקידו א ביד עכו"ם אחר (הגהות אלפסים פ"ק דפסחים) [10]יו"א שאפילו אינו עליו אלא שומר חנם שחייב בפשיע חייב לבערו [10] ואפי' אם אינו חייב באחריותו כדין (א) אלא שיודע שהעכו"ם אלם ויכפהו לשלם אם יאבד חייב לבערו ויש חולקים:

ב [1]ואם אינו חייב באחריותו אינו חייב לבערו אפילו אם כבוש תחת ידו כגון שהוא ב נר תושב ושרוי עמו בחצר (ב) [2]אינו צריך לעשות לפניו סחיצה נבוהה [3] מפחים ג כדי שלא ישכח ויאכלנו:

הגה ועכו"ם שהניח חמץ בבית ישראל בלא רשותו נופל עליו כלי (ריב"ם סי' ת"מ) (ודוקא ד כי"ש (ג) אבל אם הוא ה קודם י"ט צריך לעשות סחיצה על סימן תמ"ו סעיף ה'):

ג [4]עכו"ם שנכנסו לבית ישראל וחמצו בידו ו אינו זקוק להוציאו אף על פי שהישראל רואה חמץ של עכו"ם אין בכך כלום [5]אבל אסור להעלותו עמו על השלחן ז [6]ואפילו בחפסק מפה:

ד (ד) [7]ישראל שהפקיד חמצו אצל ישראל חבירו או אצל העכו"ם אע"פ שקבל עליו הנפקד אחריות [8]עובר עליו (ט"אף) המפקיד:

תמא דיני

ז אלא אחר הא' אבל בהגיית ע' ומלא י' צריך לבדוק אחר כולם: ח צריך לחזור ולבדוק דלתמרי' זהו תמן אחר הוא ול"ד למ"ל אם בדק קלת מהבי' ומלא כבר תלינן דזהו הכבר שהכנים העכב' דהתם לא חזינן ריעות אבל הכא היה מונח מתחלה בזויה זו ואח"כ מונח במקום אחר לתמרי' דזהו תמן אחר הוא:

תמ א ביד עכו"ם אחר שהיו בעליו שהרי הוא כבלו והלכתפקיד תחנו ביד עכו"ם עכ"ל ס"ג ומשמע דאם הפקידו ביד בעליו אינו עובר ועכח"מ סימן ע"ב ס"ג דאפי' חזר והפקידו ביד בעליו כמ"ח והראשון חייב בגניבה ואבידה ע"ם מ"ג הל' מקבל אחריות חמצו של עכו"ם בביתו של עכו"ם דשרי כמ"ם המור כסם ר"ת ע"ם ואם ע"ג דלא קי"ל כר"ת היינו כמ"ם דשרי יחד לו קרן זוית בביתו אבל בבי' העכו"ם לכ"ע שרי: ואם ישראל הפקידו אצל עכו"ם אחר וקיבל עליו העכו"ם אחריות ל"ל דשרי דהא י"ל דאפי' חמצו של ישראל שהפקידו ביד עכו"ם וקבל העכו"ם אחריות שרי ואם לא קי"ל הכי מ"מ בחמצו של עכו"ם שרי כל"ל ומיהו נראה שהעכו"ם יקבל עליו אחריות גניבה ואבידה ואע"ג שהעכו"ם חובע ישראל והישראל חובע להעכו"ם הסני ל"ל בהה ובכל מקום דישראל חייב לבערו ועבר עליו ולא ביערו לס בא העכו"ם אחר הפסח דאפי' אין לו החמץ דהא חמץ שעבר עליו הפסח אינו אסור אלא מטעם קנס ובזה לא קנסו וכ"מ בח"ם סי' תס"ג דהגואל חמץ ועבר עליו הפס' מ"ל הרי אבל לפניך ואם נאבד צריך לשלם דמיו כמה שהחזיר לו שהחמץ ואפ"ה שרי ה"נ כן ואפשר דאפילו בא העכו"ם מוחר להניח ליעלו דלמוכרין באיסורי הנאה הרי אבל לפניך בב"ק דף נ"ח ומ"מ ל"ל דאסור מה"ט ליתן לעכו"ם דשם יאחזר העכו"ם ויחכרנו לישראל ויבטל ישראל בחמץ שעבר עליו הפסח וכ"כ בהג"מ סוף ה' חמץ ומצה' תס"ו: ב נר תושב' ביד ישראל שלוקח עליו: ג כדי שלא יסכר: משום דלא בדילי מיניה כולי שתא ומשמ"כ בשאר איסורים מ"ל מחילה דבדילי מיניה: ד כי"ע: ואע"ג דאפשר לעשות מחילה בסדין כמ"ש רסי' שע"ו מוטב לעשות בכפי כלי מע"י סדין דסדין הולכי' ובאין תחתין: ה קודם ט"ו: ואם הניחו בת"ה צריך לעשות מחיצ' וכ"מ מלשון רש"י אע"פ שעחיד לעלו למחר אבל אם לא הניחו אלא לחצי יום יש להקל בכפית כלי: ו אינו זקוק: וליכ' למיחש שיאכלנו דהא העכו"ם מסמרו וגם אינו מסור בידו: ז ואפי' בחפסק מפה: אע"פ דאם א' אוכל בשר וא' אוכל בשר אפי' בחפסק מפה הכא כיון דחמץ בחפסא מ"מ אלא יחערב פירור א' של עכו"ם בשל ישראל ואסור משו' לך לך אמרי' מירא שאור שאור לכרמא לא הקרב (סס) ול"ל דאם אין הישראל אוכל מותר להניח לעכו"ם לאכול על השלחן אבל ועכי"ד סי' פ"ח וסי' שכ"ג:

תמא ומשכנו

אינם קשורים יחד אין צריך לבדוק ז אלא אחר האחר:
ר (ה) [10]חנינת חמץ בזויה זו ומצאו בזויה אחרת ח צריך לחזור ולבדוק:

---

[1]אם הוא חייב הוא ו"ז כדין באם אסר לו הישראל הנאת חבירו לעכו"ם אבל אם יהר לעכו"ם קרן זוית והיינו בחוך בירתו לקנותו שם אינו זקוק לבער אפילו הנפקר עליו אחריות הרבן שהשאיל לו מקום מיוחד הוי כאלו אינו ברשותו וכאלו שומר חנם של עכו"ם בבית עכו"ם וה"ם בחנם אבל בשכר אסור דהא משחב"ב אסורי בנאה ע"ם בדעבד שקבל שכרו מוחר בהנאה (מהרש"ל) [2]ואפילו חזר והפקידו ביד עכו"ם אחר כי' הנהרת אלפס פ"ק דפסחי' ונ"ל דהוא בודאי פשיטא אם מחחילה נתן העכו"ם חמצו ברשו' העכו"ם ומשם קיבל עליו ישראל אחריות אין צריך לבערו כמ"ש ב' האם יהר לו קרן זוית כו' מב' שהיא רמחחילה הניח שם חמצו אפילו קיבל עליו ישראל אחריות ויש להביא על זה כמה ראיות ואם אינו חייב באחריות אינו חייב לבערו ומדרך לעשו' לפניו סחיצה נבוהה עשרה אפילו יהר לו מקו' יש להחמיר ומדרך מה"ג עשרה טפחים: כתב מהרלבן הל' בפחול מבבור תורהו נ"ל דאין לחביא ראיות כלל משום דהתם באשר שהבעלי' של החמץ הוא ישראל א"כ גם להיפך יש מקום קפיבא לחול ראם יאמר להבעלים הרי שלך לפניך רק הנגזל ישלם לבעלים המסור החמץ שלו א"כ הבעלים של החמץ

פרי חדש

סימן תיח

כלי פרי תקנ"ב וכמי נקפינן אם נגרו ל"ל להחליל בסם אין גורם, ואין רשאין להחליל כ"י וכמוש בוה ע"מוסקי חוס' בפ"ק דחגיגה כתבו הפ"ל ל"ל הענים נגר ספסקין לרוח ומנוסם ופורס ומוקין מוחו יום מחפסקין וכל הפוסקין מולקין ע"ז

באר הגולה

[1]סם קנה וכחמים: [2]מרוייחת ונחרת פסחים ם לשון כסם בה"ג ורמ"ם ג"כ בסם רמ"ם נפוק מ' מהבי' מחן ומנם [3]בנרייחת ונחרת [4]מרוחת דיב סם מ' ונרייחת סם [5]ברמנא בחמוכם [6]שור בסם ר"י והרמ"ם והרמבם בפ"ג (כן מוכרח בדבריו מסרי מחב גם"ח סחם קבל עליו הנכל' אחריו ושומר עליו וחייב לבערו יבן פסק הב"ח ע"ם)

עטרת זקנים

אם הוא חייב הי"ן ו"ז כדין בגזלה באם אסר לו הישראל הנאת חבירו לעכו"ם אבל אם יהר לעכו"ם קרן זוית והיינו בחוך בירתו לקנותו שם אינו זקוק לבער אפילו הנפקר עליו אחריות הרבן שהשאיל לו מקום מיוחד הוי כאלו אינו ברשותו וכאלו שומר חנם של עכו"ם בבית עכו"ם וה"ם בחנם אבל בשכר אסור דהא משחב"ב אסורי בנאה ע"ם בדעבד שקבל שכרו מוחר בהנאה (מהרש"ל) ב ואפילו חזר והפקידו ביד עכו"ם אחר כי' הנהרת אלפס פ"ק דפסחי' ונ"ל דהוא בודאי פשיטא אם מחחילה נתן העכו"ם חמצו ברשו' העכו"ם ומשם קיבל עליו ישראל אחריות אין צריך לבערו כמ"ש ב' האם יהר לו קרן זוית כו' מב' שהיא רמחחילה הניח שם חמצו אפילו קיבל עליו ישראל אחריות ויש להביא על זה כמה ראיות ואם אינו חייב באחריות אינו חייב לבערו ומדרך לעשו' לפניו סחיצה נבוהה עשרה אפילו יהר לו מקו' יש להחמיר ומדרך מה"ג עשרה טפחים: כתב מהרלבן הל' בפחול מבבור תורהו נ"ל דאין לחביא ראיות כלל משום דהתם באשר שהבעלי' של החמץ הוא ישראל א"כ גם להיפך יש מקום קפיבא לחול ראם יאמר להבעלים הרי שלך לפניך רק הנגזל ישלם לבעלים המסור החמץ שלו א"כ הבעלים של החמץ

פרי חדש

סימן תיח

כלי פרי תקנ"ב וכמי נקפינן אם נגרו ל"ל להחליל בסם אין גורם, ואין רשאין להחליל כ"י וכמוש בוה ע"מוסקי חוס' בפ"ק דחגיגה כתבו הפ"ל ל"ל הענים נגר ספסקין לרוח ומנוסם ופורס ומוקין מוחו יום מחפסקין וכל הפוסקין מולקין ע"ז

תמא א ומשכנו בידו. אבל אם לא נתשכנו ביד העכו"ם רק שהעכו"ם הלוה לו עליו והחזן עדיין תופס ברשות ישראל אע"ג דאח"ל מעכשיו לא נרע תחתיו של עכו"ם ברשו' ישראל דאסור (הר"אם) וכש"נ כתב אם הקנו לעכו"ם בקנין או תנב קדקד אע"פ שלא מסרו לעכו"ם עד אחר הפסח

פרי והוא שנה יהא באחריות הישראל עכ"ל ועבח"מ סי' קכ"ג סי"ד דגריך לקנות בסודר של העכו"ם: ב ואח"ל מעכשיו. ואם הגיע החזן קודם פסח אפי' לא אח"ל מעכשיו קנאו אמרו אם לא אפרע לך לזמן פלוני והגיע הזמן ג ולא פרעו (ב) מותר אפילו הגיע הזמן אפילו אחר הפסח ולא פרעו (ג) אפילו לעכו"ם (רא"ש) (ד) והת"ל כתב דעת רוב מפרשי האחרונים שהכל א"צ ב מעכשיו והגיע הזמן אפילו אחר הפסח ולא פרעו (ג) אפילו ד ההלכות וכ"ה ור"י בן גיאת וכן נראה עיקר עכ"ל וכ"מ דעת הרב"ם בפ"ע: ואם לא הלוהו עליו רק אמר לו אח"ל לא תעשה לך דבר פלוני קודם ר"ח ניסן יהא החזן אצל ישראל מעכשיו אמר דה"ל אסמכתא כתב הרמב"ם בפ"ח מהלכות מלוה ולוה ס"ה ס"ו ודלא כתב הרמב"ם דמעכשיו ועמ"ש סי' תמ"ו ס"ח

אי אחריותו עליו אסור ה משום דקני ליה ואל אם לא אסר ליה מעכשיו ואין אחריותו עליו מותר:

תמב דין תערובת חמץ. ובו י"א סעיפים:

א (א) תערובת חמץ עוברים עליו משום בל יראה ובל ימצא כנגן

תמא דיני מי שהלוה על חמץ. ובו ב סעיפים:

א מי שהלוה לישראל על חמצו (א) א ומשכנו בידו ואמר ליה מעכשיו יהא שלך אם לא אפרע לך לזמן פלוני והגיע הזמן ג ולא פרעו (ב) מותר אפילו לא הגיע הזמן שקבע עד אחר הפסח דכשהגיע הזמן ולא פרעו נקנה לו לספרע וה"ל חמצו של עכו"ם: ישראל שהלוה לעכו"ם על חמצו אם משכנו בידו ואמר ליה מעכשיו והגיע הזמן אפילו אחר הפסח ולא פרעו (ג) אפילו ד אין אחריותו עליו אסור ה משום דקני ליה לספרע ו אבל אם לא אמר ליה מעכשיו ואין אחריותו עליו מותר:

תמב א (א) תערובת חמץ עוברים עליו משום בל יראה ובל ימצא כנגן

בתוס' פ"ח מ"ב ד"ה אלא אמר ר"ש ור"ל דאפילו בשעת הביעור ע"ש ובמ"ל פ"ב מ"ה ד"ה ר"ש ור"ל ס"ל דאפילו בשעת הביעור ע"ש ובמ"ל פ"ב מ"ה ד"ה ר"ש ור"ל ס"ל דאפילו בשעת הביעור ע"ש

למתון דהא שוין וע"כ חמצו ממש של ישראל בבית עכו"ם פטור ולפ"ז כת' הר"ר יונ' לחייב המקיף כי הוא פוסק כמ"ד נדרים לתון לא כ"ד דמי תנא דמכילתא ס"ל כר"ש דאחר נורם לתון לא קנאה על המקיף בבית הנפק' וא"כ אחתן ממש של ישראל בבית פטור דבעי' תרתי לגרעינה כ"כ הרמב"ן בפי' התורה להלכה: ועפ"ז ניחא לעל לפרש דבריהם יונה בת"ש ר"ח' מפ' מרובה והייטו שקי"ל נורם לתון כמתון דמי אחרי' ונוכ מבית הלוה ולא מבית הקדש ואפי' אם הוא לאחר המקדיש פטור הגנב מכפל דהוה נוכ הקדש ואי נורם לתון ליתחייב הגנב דהא המקדיש הוא חייב באחריות אלא דאין לו כמתון דמי ואלו הוא חידוש מכח לא יאכל ובזה דוקא בנוגעים של עכו"ם ובזה ניחא שפיר מ"ש הר"ן בפ"ק בבריתא דעלם שבבית ישראל ובלקח בידו ול"ל אבל הרמב"ם כתב בפ"ד מתון שהמקיף חתן אבל עכו"ם עובר בכל יראה ולא דעבי מתן לו דאחרי' לקנן עובר עליו הייטו מדרבנן דאל"כ אחא קאחר אחר עכ"ל. ולפי מ"ש ניחא דבבר פסק הרמב"ם כמ"ד נורם לתון וא"כ חייב ישראל בחמצו אפילו בבית עכו"ם דעל לא קאי דבתיכם כמ"ש וה"ה בכמון מאוד בפ"ד: ונראה פשוט דהה הוא חיוב אם המקיף לפניו אלא אם יש כאן חייב המקיף לעשות כפי' תמ"ג ס"ב ועמ"ש:

תמא (א) ומשכנו בידו. דאל"כ אין אחר דב"ח מתחת ולהבה הוא נוגה פי' ולא תמני' לה לחדש מעכשיו דאל"כ אין קני על העכו"ם בפסח דהא בעי' שיאחר ישראל מעכשיו דאל"כ אין קני עכו"ם וקם ליה ברשותי' דישראל ואסור וכן כתי' אם לא משכנו בידו דח"ל מעכשיו לא נרע מתחתיו של עכו"ם ברשות ישראל וכ"כ הר"אם: (ב) מותר אפי' לא הגיע ט'. אבל בעי' קודם הפסח שותר אפי' בלא מעכשיו כ"כ הרא"ש ור"ת ולא מרבי אפרים ולענין שיאחר הלוה מעכו"ם על חמצו לכתחלה בלא"ל כתב הרב מכוין בכל ירחה בכל ירחה עכ"ל ולפ"ז ק' על הע"ר שזכר הדין שאחר הפסח ולא זכר הדין שבשעת הביעור לחפר ע"ז אסור אע"פ אחריות עליו ונראה שהטור בלל דבר זה בס"ש אם אחריות על ישראל אפי' בפיקדון בעלמא חייב לבער ואייטו ביטי הפסח ואל"כ קל' מ"ש בתומר העכו"ם מעכשיו ואע"פ שאין בו אחריות דחייב לבער בפסח דהא ספק הוא בענין שאפשר שיהיה החזן עליו של ישראל בבלע"ד:

תמב (א) תערובת חמץ וכו'. בטור הטוה נוקשה לתערובות חמץ לר"ת שהן בלוח והקשה ב"י דהא חייב כותיה דר"י דלרש"י לא מקי והאריך להרן בדוחק לסחוס הת"כ ובלע"ד דלק"מ דלפי האמת מתני' כר"מ דס"ל בתרוייהו בלוח ולא בא הה מלא לסחור דברי ר"ל דהולה להוכיח בלא דר"מ דר"ת ס"ל דנס נוקשה בלוח וה"ה אינו מכח הת"כ מדלא חייב נס נוקשה אבל אחר שאוכח דל"ה בתרוייהו בלוח ניחא לן לומר דנס ר"ת ס"ל כן ולא לעשות ב' מחלוקות דהייטו ר"מ ס"ל תרוייהו בלוח ור"ת ס"ל תרוייהו פולה בלוח ור"מ ונוקשה כרבנן דת"כ ה"ל לחשוב פלוגתא דר"מ ור"ת ג"כ אלא ודאי דר"ת ור"מ שוין הם ור"ת בברייתא דת"כ לא נקי' נוקשה בשוין הם ואל מ"ל

באר הגולה

ה תוספ' פסחים ל"ז ד"ה ומאמר אחת תלינא דרבנן ל"ה הסוגות על הרי"ף

פרי חדש

סימן תיח

חקנית לפי שאינו חלה בקנלס לדבר מצה ומן כלי גחור וכו' דין תקנת הרמב"ם אחרי פוח מכל המקום נגור פרי פוח כנגד אחר לפי שיש כח בגיע לגזור תקנת ביאת פל דברים שאי"ל אחרי לחם החיטים לחם מסוקין בגיל אמת דרי"ח לא מוי חלה ילים פל דבר אחר חלה דק' לפי דבין והתקנה בגזר הוי בלבר בחור לחמי"ם ליהיה ומקרא"ך מכוסם ופורים חבן י"ע לא חבן וכן קשה פסר לגזרת הרמב"ם סתכל בס' מלוטי הסוגרי' מפגנגר לגוס בחוכמת ופורי סבנרו בפל מפני שכן מדברים' ונרינן מיוזק ואינו בס' ואחמן מלכות תקנת בחר לשנגין נורח הענין' מלוס פחיילו לחקנות על בגרס ופגש בשם חכוב' ופורים פחסקנין ומפלמין ולא חמריכן בפח חכמי' עפו תיוזק ל' אמת גורת כ"ך חלוחת חבר וכיון קבן ק' אחלי לא לחיא ילים וכל סבן לגזרת הרב ז"ל דס"ל דלחת בגה לים מקחות' וא"כ חם לי לא חמלי ים וגיע ובכי מפסק ציל מזכרי רפ"ל וכי"ן גם' סכי' ותקנית סמי' לכיוגו שעמא סמין גוזרין תקנית בר"מ חשוב לחיקרי חוזר בדאיחת בגם' בחרת דבת' חוזו לשכחת סמא חלוחי לגיוכו לבחיב קרא עלי חוזר ולכי לחו יבן בבריה כם' ביגר לגיגן הסיק דסכוכות ומחבר קרא בפיק לן בר"ת חיקרי חוזר וא"ת ומא ברסיגן בפיק בר"ם בחלמת בחסרי בגילת לזכרת"ן בסרי' ולחוזו יגסוחו לים ולוקיחנא ליה בזמן סבר"ם קיים ופרכי' וחיסוק לי' דה"ל יוסבכרא בגלי' בקחיקן פי' דאי לים בזמן סבל"ם קיי' ומכאי לא נגרכו אלא לחסור סלפניו ובריגן הו סלפניו כמי ה"ל דה"ל מלחסר ריח ומסבי ל"ח לחוריה ולחוריה' לא בגי חוזק ופרוך וח"ל דכריל יום סלפני יום סבכרא בו בגלים בן בחיק' ומכי ס"ר חסי בגלים בן בחיקס בדרי קבלה הוא ולבריי קבלם בדרי הוריה דאו לחסי קיגן חבגלים בן בחיקס לחבר"ל בגלים בן בחיק' עבדים פסי לחיריים קבלה חקרת דקרא עלי חוזר חכוס בלא בגי אלא ס"יסר דבריס מחסר בכנגה וכוך חפלמו וכמי לחיקרי חוזר בריס ס"ב בחסנים ריס לחר ר"ת בחלת חס"ם חלא בלוקא אלא בגרת חשרי

פרי חדש

כגון חמוריים וכותח הבבלי הנאכלים אבל דבר שיש בו תערובות חמץ לקיימו בפסח כגון עריבת העכברין שנתן לתוכו קמח ועירה אפי' נתן לתוכו שעה אחת קודם הביעור הרי זה סותר לקיימו הקמח קודם ג' ימים לשעת הביעור מוה לקיימו שהרי נפסד והאבישו חוץ לשלשה ימים חייב לבער יוכן הקילור והרסיה והאספלני והתריאק"ה שנתן לתוכן חמץ סותר לקיימן בפסח שהרי נפסד צורת החמץ: הפת עצמה ג שעיפשה ונפסלה מלאכול הכלב ומלונסה שנסרחה אינו חייב לבער:

בגדים

ומכר המרי וכל כיוצא באלו מדברים מלורף ממילא"ע"ם בטור לדעת הרמ"ם וכתב הטור דכל דבר שאין אסור לקיימו בפסח אפי' נתן לתוכו קמח ועירה אפי' נתן לתוכו שעה אחת קודם הביעור הרי זה סותר לקיימו הקמח קודם ג' ימים לשעת הביעור מוה לקיימו שהרי נפסד והאבישו חוץ לשלשה ימים חייב לבער יוכן הקילור והרסיה והאספלני והתריאק"ה שנתן לתוכן חמץ סותר לקיימן בפסח שנפסד צורת החמץ: הפת עצמה ג שעיפשה ונפסלה מלאכול הכלב ומלונסה שנסרחה אינו חייב לבער:

בגדים

דשאר מיירי ב"ש שאינו אלא לאחיתו דהא אסור בהכילה מדרבנן ואם יש כמה כך תחמיץ נמוז ולוגן לא מהני כיון שהתחיל להחמיץ לכן יפרף ולע"ע הש"ע בדעת התו' שהרי פסק בסמ"ר תמ"ז דחמץ טוקשה וכו' לא עבר עליו בבל ירחה מן התורה ח"כ ס"ל שאין לאו נ"כ בהכילתו דהא פסק כהרמב"ם ורש"י אלו עוברין בבל ירחה וכו' דתניא כוותיה כל מחמצת לא תאכלו וכו' ואלו טוקשה בעיניה לא קאמר מסתם דטוקשה אינו בבלל לאו דלא תאכלו וכסת' מהני' שיאור האוכלו פעור ואפ"ה פסק חמץ טוקשה אסור להשהותו אלא שאם הבהה אותו אין אסור בהנאה כיון שלא עבר עליו בבל ירחה הר"ן ולדעת הטולל נ"ל דהסיא דרבנן ואם הסכים לדעת הרמב"ם ודוק בכ"ז: וחמ"ע טוקשה היינו שאינו חמץ נמוז כמו אותן שהסוערים מדבקין בו ניירות שהם שעושין מקמחומים או עיסה שהכסיסו פניה אלא נעשה חמץ נמוז ורש"י ור"ן פירשו חמץ רע שאינו ראוי לאכילה וכ"כ הסמ"ג וז"ל דמעול לא היה ראוי לאכול דאם היה חמץ נמוז ראוי לאכילה אסור עד שיפסל הלאכול לבלב כמ"ש ב"ו ל"ל דעכ"ל ראוי לאכיל קלת דהא כתב הר"ן דנזיר דלמא אתי למיכל מיניה וכתב בטור ודוקא שאין בתערובות טעם חמץ כגון כל שו שאין טוחנין אותו בו אלא לקיומה בעלמא (ולכן בעי' בזית בבא"מ) אבל אם יש בו טעם חמץ חייבים עליו לדעת כעיקר דאוריתא עכ"ל (עכ"ה) מיירי בין מין בשא"מ ובתש"ל ועמ"ש ס"ס תמ"ו וכ"ל דסימן קל"ד כתב בשם הרשב"א המסקרין הנעשים מחומץ יין ודבש אסורים וא"ת שנתערב החומץ עם הדבש אבל במיעוטו זה אינו בכל שעיקרו כך אינו בטל בעינן ד' מיני מדינ(היינו כותח הבבלי כו') דדוקא כל שנתערב דרך מקרה לא החמירו בו עד שיהא נ"מ אבל כל שדעתו לעשו כן אסרו ואינו בטל במיעוטו בבבסי שדרכן לתת לתוכן יין וכו' ע"ש ותימה דהא בגמרא מוקי דכותח הבבלי מיירי שיש בו כזית בבא"מ הא לאו הכי שרי וג"ל דס"ל דמדאוריתא שרי ומדרבנן אסור ורי"ז כתב ח"ל נתעו קודם הפסח בטל בס' ודוקא שלא עירבו במזיד אבל עירבו במזיד כגון שצריך לתקנו ולעשותו עם חמץ כגון אלומל"ו שכתבתי למעלה אסור אפילו אחר הפסח וצריך לבערו קודם פסח אבל בע"א מותר עכ"ל ומשמע שם דאפילו לא עירבו בכוונה אדעתא לשהותו אסור וכ"מ ברא"ש וטור עמ"ש ס"ס תמ"ז: ב ואינו אלו בלכילה. דה"ל כטוקשה ע"י תערובות עיין במ"מ ספ"ד ועמ"ל: ב שעיפשה. ואם נתעפש

כגון חמוריים וכותח הבבלי הנאכלים אבל דבר שיש בו תערובות חמץ ב ואינו ראוי לאכילה מותר לקיימו בפסח כגון עריבת העכברין שנתן לתוכו קמח ועירה אפי' נתן לתוכו שעה אחת קודם הביעור הרי זה סותר לקיימו הקמח קודם ג' ימים לשעת הביעור מוה לקיימו שהרי נפסד והאבישו חוץ לשלשה ימים חייב לבער יוכן הקילור והרסיה והאספלני והתריאק"ה שנתן לתוכן חמץ סותר לקיימן בפסח שנפסד צורת החמץ: הפת עצמה ג שעיפשה ונפסלה מלאכול הכלב ומלונסה שנסרחה אינו חייב לבער:

בגדים

דשאר מיירי ב"ש שאינו אלא לאחיתו דהא אסור בהכילה מדרבנן ואם יש כמה כך תחמיץ נמוז ולוגן לא מהני כיון שהתחיל להחמיץ לכן יפרף ולע"ע הש"ע בדעת התו' שהרי פסק בסמ"ר תמ"ז דחמץ טוקשה וכו' לא עבר עליו בבל ירחה מן התורה ח"כ ס"ל שאין לאו נ"כ בהכילתו דהא פסק כהרמב"ם ורש"י אלו עוברין בבל ירחה וכו' דתניא כוותיה כל מחמצת לא תאכלו וכו' ואלו טוקשה בעיניה לא קאמר מסתם דטוקשה אינו בבלל לאו דלא תאכלו וכסת' מהני' שיאור האוכלו פעור ואפ"ה פסק חמץ טוקשה אסור להשהותו אלא שאם הבהה אותו אין אסור בהנאה כיון שלא עבר עליו בבל ירחה הר"ן ולדעת הטולל נ"ל דהסיא דרבנן ודוק בכ"ז: וחמ"ע טוקשה היינו שאינו חמץ נמוז כמו אותן שהסוערים מדבקין בו ניירות שהם שעושין מקמחומים או עיסה שהכסיסו פניה אלא נעשה חמץ נמוז ורש"י ור"ן פירשו חמץ רע שאינו ראוי לאכילה וכ"כ הסמ"ג וז"ל דמעול לא היה ראוי לאכיל דאם היה חמץ נמוז ראוי לאכילה אסור עד שיפסל הלאכול לבלב כמ"ש ב"ו ל"ל דעכ"ל ראוי לאכיל קלת דהא כתב הר"ן דנזיר דלמא אתי למיכל מיניה וכתב בטור ודוקא שאין בתערובות טעם חמץ כגון כל שו שאין טוחנין אותו בו אלא לקיומה בעלמא (ולכן בעי' בזית בבא"מ) אבל אם יש בו טעם חמץ חייבים עליו לדעת כעיקר דאוריתא עכ"ל (עכ"ה) מיירי בין מין בשא"מ ובתש"ל ועמ"ש ס"ס תמ"ו וכ"ל דסימן קל"ד כתב בשם הרשב"א המסקרין הנעשים מחומץ יין ודבש אסורים וא"ת שנתערב החומץ עם הדבש אבל במיעוטו זה אינו בכל שעיקרו כך אינו בטל בעינן ד' מיני מדינ(היינו כותח הבבלי כו') דדוקא כל שנתערב דרך מקרה לא החמירו בו עד שיהא נ"מ אבל כל שדעתו לעשו כן אסרו ואינו בטל במיעוטו בבבסי שדרכן לתת לתוכן יין וכו' ע"ש ותימה דהא בגמרא מוקי דכותח הבבלי מיירי שיש בו כזית בבא"מ הא לאו הכי שרי וג"ל דס"ל דמדאוריתא שרי ומדרבנן אסור ורי"ז כתב ח"ל נתעו קודם הפסח בטל בס' ודוקא שלא עירבו במזיד אבל עירבו במזיד כגון שצריך לתקנו ולעשותו עם חמץ כגון אלומל"ו שכתבתי למעלה אסור אפילו אחר הפסח וצריך לבערו קודם פסח אבל בע"א מותר עכ"ל ומשמע שם דאפילו לא עירבו בכוונה אדעתא לשהותו אסור וכ"מ ברא"ש וטור עמ"ש ס"ס תמ"ז: ב ואינו אלו בלכילה. דה"ל כטוקשה ע"י תערובות עיין במ"מ ספ"ד ועמ"ל: ב שעיפשה. ואם נתעפש

נתעצם ונסרח אחר זמן ואיסורו חייב לבער (מ"מ רא"ש): ד' בנדים כ"ל דמ"מ אסור להניע אותן הבגדי על השלחן דחייש שיפרך קצת מהן לאוכל החאכל דלפעמים יש בהם קצת מחשות מקח אלא אפשר שאסור ניתן קצת בפסח לתוך בגדים המטבעים בחלב חטה ונם לעייפי נגיס הרגילים לחקון עם קצת יש להסירן בסע"ר אכילה דשמא יפרך עם שיש קצת מהם לתוך המאכל ורחייב המ"ז מ"מ בפסי מ"מ: ה' ויש מחמירין סי' דאם אסר המזן עומדת אבל אם נעשה קודם ל' כבר נתקשה ושרי כמ"ש מ"ק גבי חבית (מ"ה) ולפי מ"ש רמ"א בסי' תמ"ז אם לא מדרבי בעני' ל' אלא לענין איסור שהיי בביתו אלא לענין איסור שהיי בביתו: ובי"מי חורפי רחיתי נאמרים מחמירים לעשות נ"ל בעייפי נגיס קודם שלשים יום ול"ל דם"ל דסיפר דמקרי מרחם מבחוץ ול"ל דאם יפיר בחלון פתוח מכוח מ"ל לבער לכ"ע כ"ל דסס"ל דסי' תמ"ז ס"ה: ו' שמחמיר בו חמץ. פי' חמץ נמור בעודו מבוכה: ז' אסור לאכלו. אבל בהנאה אחר דלא עדיף מפת שעיפסה (מ"ה) ולענין רשות עפי' תמ"ז: ח' אבר שעושין כו'. דעשה בעיקר דאוריתא עמ"ש ס"ז ואפי' נתערב בד"ז אותו החערובת אסור בפסח (מהר"י סי' ל"ז): ט' אם העמיד. אפי' יש בהם ס' נגד אחלה לא בעיל דדבר המעמיד אפי' שלף לא בטיל וכתוב בא"ה בכלל כ"ש דמדאוריתא בעיל אלא מדרבנן אסור אבל המעמיד בתו בעיני מתחנא דס"ל דאסור מדאוריתא דא"כ לא היה צריך לבערו לדעתו וכמ"ש ס"ח וכיש"ם פ"ח דחולין ס"קו' חולקים דדבר המעמיד בטל בתחנ' אל"פ מותר להסאותו ע"ש ודבריו נבלים נגד כל הני רבותא וגם בתחנ' הרשב"ח סימן תח"ן מביא בשם מהר"מ חוטן שמתחנ' בשארי שבר אסור להסאותו והרא"ן כתב בסימן ח' מעשה בא' שביטל דבש והחמיצו בשארי דבש שביטל כל הבשם ודבש הראשון שבטל היה מחוטן בשארי שבר חה שביטל עתה היה רביעי לו מחמיר רבינו יעקב להניחו עד אחר הפסח ולחזכרו דלא קבים ר"ם בחתן שעבר עליו הפסח אלא סיב' לחיתיה בעיני ומפלחתיו על דברו דהכא כיון דהעמיד חשוב כשו הוא בעיני ועוד דלא שרי ר"ש אלא בפסח חתן ואחר הפסח מחערב אבל בשאתנו לפני הפסח אסור לשאתו כדתנן ואלו שוברין וכו' אבל ועמ"ש ס"ח ול"ל דאין שם מעמיד אחר רק חמץ דאם היה שם אפי' ל"ל בטל בכל חתן בעיני ומ"ש בי"ד סס"ל דוכתב רבינו ח"כ סי' קמ"ד בנבלה שהעמידו בקיבה שהיה נבלי חתן אסור לאוכל מותר להסאותה (כ"ה) ול"ל דדינו לדבר שהתבטל בכלי חתן בעיני חתן ס"ה ודוקא שהיה הקיבה מע"ל בכלי חתן וכמ"ש בי"ד סס' פ"ו:

ואם

דגים לרבנן שמותר להסאו סיימו אם נעשו התערובו קודם הסאותו אבל אם נתערב בשם ודאי אסור לשאתו ורא"ש אסור לשאתו מה דכתב אחר הרי"ף שפוס כחכמי ור"ל ולפ"ז מותר לערבו בחלב לפני הפסח ולבשלו אבל לאחר הפסח משמע דבתוך הפסח אסור ואפי' נתערב מחלב דלא חתיר תוך הפסח אלא בנבלה אלא לענין לבערו לפחות אלא מיירי מה לענין הסאותו דלא ר"ל לרבנן ומה דכתבו הם כתב הטור דדוקא מה שנעשה בי"ה אחרון מותר לבשלו ולאכלו אבל מה שנעשה תוך הפסח ונעשה אסור אבל אם נעשה התערובות תוך הפסח ומ"ש אם נעשה קודם הפסח אינו נעשה התערובות אבל אם מחמיצו לתוך הפסח אינו נעשה בפסח אלא מתחילת הפסח כן אלא בעל הכל קודם פסח ואפ"ל אסור להסאותו בפסח ומיימו כ"ל שוד כתב הטור ומיירי כ"ל אלא בו כדת מו הלי מלק בדבר הטור דאיסור דעשה בעיני מיירי בתן פס מחשות והיימו בנותן טעם ואיסור כדת בס"מ בתמסו ואפילו בקיזהא ואיני יודע מי הכניסו לכך דודאי נם בתן מחשות שייך כמ"ש סברי כ"ל אחר כך על אבר בל אבר בל ומס אין מחמיר בכל אלא פשוט דה"ק דרבנן מודים לר"ח בנ"ע ול"ש על ר"ח אלא בקיזהא ואפילו בקיזהא מודים אם יש בם תערובות כ"ש דהיינו אם לא פשוט לע"ד:

נחזור לדברי הס"ע מבחב תערובת חתן שוכרים עליו:

מדברי הרמב"ם פ"ד ולא חילק בתן בין בס"ם אפ"ל כמו שחילק בפ"ח הטעם דבם מיירי לענין אכילה דאין מלעוף אחר להלדי אם יש עפי מכת"ם בתן שם אישור בין תחלת סאכילה בפסח הוא החחלה כלומ לא היה אבל בתן לענין כל ראיה אף עכ"ל מכת"ם מלעורים שהרי תמיד הם לפניו כל החתן דתעיבה ה"ל מחבטל בכלל אף שהוא מחוזר הרבה כ"כ הת"מ בפסח הת"ל אלא שהחבטל קלת ביאורו: (ג) וכן ניירות כו' ז"ל רמב"ם ובקה"ם שמקבל של סופרים שאסרו במבבה תירן הא"ה שהמבבית הטור ל"ל הקון מה שמייר בעלמו מיתקן בכך בגון עיבוד ומיכר אחתן אבל אם שוחבין הקלף על הטבלה ואינו מיכר שרי והמ"מ תי' דקולן הייבו קודם שבבה הם עיירות הוא טוקפה בעיניה ואסור לקיימה: אבל הרמב"ם מיירי שדבקו בו הגיירות והוה לי' בעריבה שבתן לתוכה שוחתה"ם שלון מה החתן עומדת ודבר ברור הוא שאחר שדבקו מותר לקיימן מל"ומה בכ בזה אין אמו מריכים לדברי הרמב"ם שבבית הטור ונע"ד חש"ל הרמב"ם דאם יש בתן איסור חמץ מה מועיל מה שמבטל אותו בעיר הם איסור בל ירחה הוא שייך אפי' אם הוא מעמיד בבור שלון ראוהו ובת"ל סימן ק"ו כתב ולכן נראה שיש להחמיר אם בא לדבק הטוטת תוך ל"ח בעיר תע"ב והו"ם מחמירין שמבבית הת"ל בתן הייבו כדעת הרמב"ם והוא תמוה מעטם שבתבתי ותוק"ל דגם בנדים מבובסים בתי קמה הרבה פעמים נראה על הבגד מחתן קלת מחמצ' מל קחת אלא ודאי דאינ"ב שנראה דהרוצה להחמיר יסיר גם מה שבייר מבבסו לתין חילוק בזה ומה שמועיל מיחה בעיר בעמ"ש ו' היימו לחומר בעלמא דהא בלא הטיחה מיר מה שבטל בתוך קבייא אין מבטלה לורתו ועמ"ש מחמת הטיעו ודבוק הבייר בחטין יש לחוש שיחיבא ואין חילוק בין נראה לחתן לו מה שבפנים בכ"ל בתן: (ג) ולקמן יתבאר כו' ועמ"ש דאפילו להחולקים יש לאחר נאבלה בם הערי"ק דשמא בחתן שבתוכה הוא מעמידו וכעין העמדת נביעות דבשתוך דלא מהבי הבישול קודם הפסח: (ד) וכן אם המעמיד בשמן הטעם כיון דאות מעמידו ודבר המעמידו הוא כלו הוא בעין ומטעם זה אם העמיד אחי דבש שקרין מע"ד בשחרים אם בר כתב הטור דחוקא בתן אינו מעמיד בתו בשחרים שאינם חתן ס"ל וזו"ג ומותר כפי הדין מבבר בי"ה אחרון מותר בבשל בם ומבבר בי"ר סימן פ"ו דאם אם אינו מעמיד בתו בשחרים בטל בם ומבבר מחי לבטל בם" קודם פסח הוא בלבד דלכן בחתן חמיר טפי כיון שיש כח של מעמיד תוך הפסח אמרינן נבי מחתן מחר וביעור מ"מ נבי מעמיד מחתן לעיין בענין מע"ד שלנו בם אלו יותר הפסח שנראה שהוא חתן נמור מעטם שמבטלים אותו ביותר שמבטלים בו שבר מחילה בעטם בלא מחלד אם כן יש מן הבישולים מע"ל דאו אין איסור חיתון במע"ד דנ"ל לפוס מותר קודם ליל הראשונה של פסח אבל אחתן בשחרים של מע"ד מחילת אסור בכל המע"ד כמו בכל העיסה בי"ד סימן קכ"ג ועל כן צריך כל המבטל מע"ד לפסח שיראה לחמיצו בשחרים שאינם שלחתן דאשמ שאותו כלי מחתן כל המע"ד שעושים לאותו המחתן שבאותו הכלי הוא מחמת המע"ד החתן שהוא בו אחתנם יש קולא בעניין הטיחה כל שיעשה בכלי הוא מע"ל או לאו דקי"ל בי"ד סימן קכ"ב דשהם כלים אינן ב"י ואפילו כלי יפראל כמ"ש שם מעטם שהיינו שם כלי אינן ב"י אבן החתן הטבי עוקרו מחת שמעמ"ד של כל שנה בחתן אלא דבשחרי מע"ד חתן ומחרי שלו מקבלו אחר בשם

בשר שעושין מהמלח ושעורים כו'. מפני שיש בו בדרת בחרי אבלות. פרש רותר (מהרמ"ל) מעשה ביהודי אחד שבי של רבש ונחמיעו לשטר רבש שבישה כל השנה ורבש הא. היה מחוסן בשטרי. שחרת אחרת הרבעל לו מחתר לו רבונו יעקב בן רבינו יצחק לחניתו עד אה"פסח ולבטרו ונחלקו עליו רבבי דוד ומעשה הוא שעו ולא קנים ל"ש הלא דלתא בעל ונהוא ל"ל מחב עליו דלתמה בעינן דהא דבר המעשה הוא מפאן דאיתא בעינא דמ' ואם כן שטרי נמי שהחמיר בתן כמאן דאתנהו בעין דמ"ל כ"ל ולכ' פרש שעיקשו אין לחמוה כלל ראותן שעורים של שבר לאו לשעמה עבדי ואין נתחנן אותן לחמו אלא כדי שיהיה תיבס ויעמוד מחר כמ"ש התוספות בע"ז דף ל"ד נבי הא דקאמר הא אלא דשבא דאמרינן אסור בגולן לכך לא הוי"בא בפאן. דהוי בעין נבטלי בם מחמ' מ' דבש שעורים בו שבר. של שבר עצמן נראה דבריך בעיר ולא משמע שעורים יהיה לפס' בשולי החבי ואין מתערבין בתוך מ' רבש ולכך הוי"ב שבר בפאן ונתן בעם בתוך הפס' ולא בטלי ואף על גב דמתערבים לשורה בתוך השבר אמנם כן לפ"ז שמתבתי לקמן בר קל"א ע"א שהשבר בטל אפי' בתוך הפסח בפ' מש"א ר"ש ע"ש לפסר דרוש:

פרי חדש

סימן תיח

מחרי. הוי"ר, הם ותקור מדאורייתא מס' ר"ם ומיהו מדמבמתן לפן ליסמא נוסי' בפ"ב דחולין ובפ' כמה מדלקין לר"ת דמלחת מחעלין דבר בכלה בכלה בכל בכל ר"ם כיון שאין יכול לחטא לחדיו וס"ל בחתן שבפלה עליו משלת משל"ב כאן אם חלה בא אלא שעל המעמיד בטל בחתן שהיא בטלה בחתן אלו מה שבפנים בכ"ל בתן:

הערי"ק דשמא בחתן שבתוכה הוא מעמידו וכעין העמדת נביעות דבשתוך דלא מהבי הבישול קודם הפסח: (ד) וכן אם המעמיד בשמן הטעם כיון דאות מעמידו ודבר המעמידו הוא כלו הוא בעין ומטעם זה אם העמיד אחי דבש שקרין מע"ד בשחרים אם בר כתב הטור דחוקא בתן אינו מעמיד בתו בשחרים שאינם חתן ס"ל וזו"ג ומותר כפי הדין מבבר בי"ה אחרון מותר בבשל בם ומבבר מחי לבטל בם" קודם פסח הוא בלבד דלכן בחתן חמיר טפי כיון שיש כח של מעמיד תוך הפסח אמרינן נבי מחתן מחר וביעור מ"מ נבי מעמיד מחתן לעיין בענין מע"ד שלנו בם אלו יותר הפסח שנראה שהוא חתן נמור מעטם שמבטלים אותו ביותר שמבטלים בו שבר מחילה בעטם בלא מחלד אם כן יש מן הבישולים מע"ל דאו אין איסור חיתון במע"ד דנ"ל לפוס מותר קודם ליל הראשונה של פסח אבל אחתן בשחרים של מע"ד לפסח שיראה לחמיצו בשחרים שאינם שלחתן דאשמ שאותו כלי מחתן כל המע"ד שעושים לאותו המחתן שבאותו הכלי הוא מחמת המע"ד החתן שהוא בו אחתנם יש קולא בעניין הטיחה כל שיעשה בכלי הוא מע"ל או לאו דקי"ל בי"ד סימן קכ"ב דשהם כלים אינן ב"י ואפילו כלי יפראל כמ"ש שם מעטם שהיינו שם כלי אינן ב"י אבן החתן הטבי עוקרו מחת שמעמ"ד של כל שנה בחתן אלא דבשחרי מע"ד חתן ומחרי שלו מקבלו אחר בשם

בכסם

מעיר של פסח ואפ"ג דרבינו הרבה לחתן כל השנה המע"ל בכלי
ל בכלא שמרי סב. מ"מ כיון דגם זה הוא מנהג מאוד שמחתן בשמרי סכר
ספק דאוריתא ולחומרא אפי' בי"ט האחרון וכבר נהגו ליתר מלחתן
ל של פסח להתמיהו בכלי שהגעילוהו או ממלאין אותו ג"כ בכל
ים יום סלם ומים אחרים כמ"ש
סימן קל"ח סי"ב לענין כלי
ים מקילים לשמות בי"ט
אחרון מע"ל כל כל השנה וכמ"ש
סימן תמ"ח סי"ב בכל דבר
כלים בכלי חתן שיש להקל
האחרון ורחה דזהו מנהג
ספק אם היה בן יומו
בטלו ואנן קי"ל סתם כלים
ל"ב וכי"ט האחרון אחרינן כן
ספק שמא התמיהו בשמרי
אין מקום להקל בו וכ"ש
שמחלין שמחלין התע"ר בכל
מות שעושין בו יין ערף
בשמות וחזק ול"ט לשבח
דבר תריף
ל"ל כל מהני מה
ש"ל וא"כ אין כאן ספק כלל
שחר נפסו ירחק מזה אפי'
אחרון וכ"ש מליקה מע"ד
כלים בי"ט אחרון דשמח
ר נו מכר: (ה) ואם לאו
טה עשוי לחזק כו'. כל"ל
ל"ל דיש כאן ס"ס. וקשה לי
המיהו דה סדינים שאין חייב
אלא יש סס כזית הניחת
ס על הכדיקה דחתן מסוס
ת דבל ירחה וזה אינו אלא
ת לא נעשה התוספת דרפ"ק
ם שאי אלכלנו ואלו שיעור
מן התורה אף שאין בו
ת לא אפילו בפחות מכזית בכל נוגעי חייב לבער מעשה זה
ל דבל הנהו חיובים דכאן אינם אלא לחלקות ואין הכי מי דפטור
בפחות מכזית וא"כ ל"ל לעור וא"ע להביא דינים אלו דאין לנו
ל אינה מזה. גם על הרא"ש שהביא העור קשה דכתב לא הארכתי
מקום הלשה כו' לפי שהראל קדושים הם ונורדין כל החתן המגלח
ל מה שאין אפי' הדבוק לבוחל עכ"ל למה אלה הדבר בקדושתן של
ל משקה ליה מדינא דחייב לבער משום דילמא אתא למיכליה חה
ר מן התורה אפי' בחלי שיעור וא"ל דמיירי בענין דלא שייך חמץ
לה קשה הכדיקה ל"ל לפי טעם זה. ואם דבהדיא כתב ב"י בשם
ת נמסר אם דמיירי שרשאי לאכול קלת כו'. וי"ל דמיירי מענין
ה מקום שיהיה מדרס ברבוי אדם אלא דאוכל מקום בכזית חייב
ר שם דבל ירחה אפי' רגע א' קודם שיהיה מדרסת עוכר: (ו)
ל ואלו כו' דבוקים. אבל אם אינם דבוקים חייב לבער דשמא
לגלו להדדי: (ז) אלא מבטלו'. דזה הוא בעיא בגמרא ולא
בשאלה ולקולא אם בטלו ואם הירע שלא בטל בכלל אחד שלו ומודע לו
ל אין שאין יכול לבטל מראה החייב לבער בכל נוגעי דאז הוי ספיקא
דאוריתא: (ח) מותר לקיימו'. אבל באכילה אסור אע"ג דאינו
ל לאכילה מ"מ אינו אחשביה ליה לאכילה כ"כ הרא"ש. ומראה
דיה דאלו אין חיוב דאוריתא בזה דהא ב"כ כי אבל אכילה שאינה
ה הוא פטור: (פ) אלא לנקרן כו'. אל"ל דה"ק אין לנקרן
בעילן להשתמש בהם בשבת דאם כן למה הוצרך לגירוף הכלי לכזית
אפי' בפחות מכזית אסור דאמנם אמנם אלא ודאי דה"ק אין לנקרן
בענין דאלמתי אם אחד אם יש שם כזית ויעבור על בל יאכל. ולענין
שבת נשמה לא שאין בה כל הסנה לגרינה כל זה מיירי בעריבה שאין לשין בה אבל
ל דעת אחי העורי דכה' כל זה מיירי בעריבה שאין לשין בה אבל
לשין בה לגרינה לגורדים ולהגעילה ואח"כ חבוא דברי הרי' מפרי"ם
ל הדברים שבתוך כאן בש"ע אמת דלהרי' לא מהני הגעלה ובפסי'
ל בתשובה עריבה שלשין בה כל הסנה לגרינה הגעלה אלמא
ל מי שרוצה להשתמש בפסח ודאי טרח אנשים וגורד כל מה דאפשר בעול' כי אינה אכילה חמץ עליו ועי"כ יש אפשרות לנקרו היטב שיהיה
ל ולהגעילו אינה מטריח אם אינו רוצ' רק להגעילו אינו מטריח כ"כ רק שמוסיף על הניקור בזה כתב אם אינו נקרן כו' ולשון אינו אינו הוא לאו דוקא גם בשאין
ל בלשון זה אשון דרוב פעמים אינו אינו הוא לנקרם כו' אמנם דאינו מן הכמנע שינקרם כראוי והטור לא הביא דברי הרי' לחלוק על אבי עזרי רק שהביא
ל אבי עזרי החמיר בענין הגעלה והרי' מפרי"ם מחמיר לענין אם רוצה להגעיל כנגע"ד לייסד דברי הטור אע"פ לענין הלכה לא
קיימא לן כן:

ז ° בצק שבסדקי עריבה אם יש כזית במקום אחד חייב לבער (ח) ואם לאו אם היו עשוי לחזק בו שברי העריבה או לסתום בו נקב בטל במיעוטו ° ואם לאו חייב לבער:

ח ° והיו בו שני חצאי זיתים בב' מקומות וחוט של בצק ביניהם רואים כל שאלו ינטל החוט נישלין עמו חייב לבער ואם לאו יא אינו צריך לבער בטרם דברים אמורים בעריבה אבל בבית אף על פי שאם ינטל החוט אין נישלין עמו חייב לבער ° מפני שפעמים סקבץ אותם והיה חצי זית בבית וחצי זית בעלייה חצי זית בבית וחצי זית כאכסדרה חצי זית בבית זה וחצי זית בבית שלפנים מסנו יב (ו) ° הואיל ואלו החצאי זתים דבוקים בכותלים או בקורות או בקרקעות אינו חייב לבער (ז) אא יג מבטלו בלבו ודיו:

ט ° חמץ שנתפשט קודם זמן איסורו ונפסל מאכילת הכלב ° או שטרפו באש (קודם זמנו) (ר"ן) ונחתך עד יד שאינו ראוי לכלב או שיחרו לישיבה ופח אותו בטיט (ח) ° מותר לקיימו בפסח:

י ° ריו שהוא מבושל בשכר שעורים טו מותר לכתוב בו אא

יא ° עריבות שלשין בהם חמץ אין לסמוך על מה שרותצ' אותן בחמין בין הכל כזית ° והכלי מצרפו וצריך ליתנן בסתנה לעכ"ום יז עד לאחר הפסח או לשותן בטיט ° יח לבצק שבכלי נסרים שאינו יכול להוציאו: בכה ומזה לעשות בן בכלים שמניחין בהם קמח כל הסנה (מהרי"ו) וכן בכלים יח שמניחים בהם קמח כל הסנה ומפה שסיחה מונחת על פק קמח לא מהני ניעור ועריכה יט בכום כלי להשתמש בפסח: (מהרי"ל)

תמג דין חמץ בערב פסח לאחר שש ובו ג סעיפים:

א ° אחמץ מו' שעות ולמעלה ביו"ד אסור בהנאה (אפי' אמצו של עלים אסור ליהנות ממנו) (טור סי' תן וריב"ש סי' ה) ב ואסרוהו חכמים

ולא כגון דעירב שלא בכוונה אבל לעירובי ולשהויי לא (עמ"ש סי' ה) ומשום שחרבו מתי לא אימור לא חרבו יפה יפה דלא אסיק אדעתיה פסח בשעת עשייתו ועוד דלא אחרי' חרבו קודם זמנו מותר באכילתו לאחר זמנו אלא מותר בהנאה קאמר דלאו אורחא למיכל פת חדוך כל גרבו אבל נבי מוריים אורחא למיכל הכי אסור עכ"ל מ"מ אינו מסוף לשונו דאסור באכילה ומותר בהנאה וכ"כ הטור אבל קשה דהא הי' מתי לא אחרו אלא מותר בהנאה וא"כ מאי קמפלגי לכן ל"ל דה"פ דהרא"ש בא להוכיח דאין איתר בחרבו אלא בדבר שאינו ראוי לאכילה דאי אחרת כיון דחרבו אפי' רואי קלת לאכילה הו ליכא סס חמץ עליה א"כ הל"ל מותר באכילה לאחר זמנו אלא ע"כ מיירי שחרבו עד שאינו ראוי לאכיל' בכל אבל מוריים שראוי לאכילה ליכא איתר בחרבו וה"ל בשאר חמץ שעבר עליו הפסח שאסור בהנאה כל"ל ברור בפי' הרא"ש ומה תימה על הטור שכתב אסו' לאכלו דאפי' בהנאה אסור: טו מותר לכתוב בו. ולא חיישינן שיתן קולמסו לתוך פיו וחמץ שנפסל מאכילה כלב אסור באכילה דכיון שנותן אלא בכוונה ליכא קפידא דדוקא לאכלו בכוונה אסור דאחשביה (ח"ה) ועכ"ל סי' קל"ד: יז אא"ל לנקרן. ודבר"ח סי' קל"ד כתב מומרת יתירה היא זו ולא נהגו בה אבותיו הבינוני דיבן מנקרן אותן היטב עכ"ל ול"נ דהכא מיירי בעריבות הטשיים מנסריס גדולים שלשין בהם פת שיש תריצי בין נסר לנסר אבל עריבות קטנות הטשיות מחתיכ' א' אין בהם שום סדק פסיעה דיכול לנקרן עפי' תנ"א סי' יז עד לאחר הפסח לא שיאחר לעכ"ום כן אא"ל יתנם לו במתנה גמורה ואחר הפסח יחזור ויטלם ממנו עפי' תמ"ח: יח שמניחים בהם פת. היינו נסלים של נגרים וכתב מהרי"ו ול"ל להעמינם בחדר שאין ריגל בו: יט בטס. ל"ל דלא מהני הדחה בעלמא דאדרבה הבלקבדבק בו צריך כיבוס בחמין ואחר וחביטה ועבי"ר סי' קל"ח סי"ח וכב"ר שם: ולא נאמר אלא בחמין ואחר

תמג א אסור בהנאה. מדאוריתא (רמב"ם פ"ו) ומ"מ היו עוסקי בבל ירח עד הלילה רק על מ"ע דתשביתו (מ"ה פ"ג)

ג

ואם לאו חייב לבער. ודוקא כשיש בין הכל כזית דאז הכלי מצרפו אבל כשלא נפחד בין הכל כזית א"ל לבערו אפילו אין עשוי לחזק וכמ"ש סי"ח (כ"מ בסמ"ק) אבל דעת הרבה שסקים דאם אין עשוי לחזק אפי' פחות מכזית חייב לבער ועס"ח ומ"ש סי' ת"ס ס"ג וכתב הג"מ בשם הרמ"ם דדוקא כשראוי לאכילה קלת אבל מעוקף קלת ופחות מכזית א"ל לבער: יא אא"ל לבער. ודוקא במקום הטשוי לחזק עס"ו: יב הואיל ואלו וכו'. כתב הרא"ש דל"ל מקבל דאפי' אין דבוקים א"ל לבער כיון דהוי פחות מכזית ואמ"מ וקרמ"ך וסכ"מ כתבו דוקא כשדבוקי' דה"ל כמו עשוי לחזק ופסוק דאפי' פחות מכזית צריך ביטול ואם לא ביטלם צריכים ביעור ועמ"ש סימן ת"ס ס"ג: יג מבטלו בלבו. כיון דזה היא איכבעיא בגמרא אם מצטרפין ולכן כיון שביטלה ל"ל אח"כ ספיקא דרבנן ול"ל לבדוק ועמ"ש סימן תל"ו: יד שאינו ראוי לכלב. אע"ג דבשאר איסורים כל שאינו ראוי לאכילת אדם מותר שאינו חמץ אפי' אינו ראוי לאכילת אדם ראוי לחמץ בו עיסות אחרים (הר"ן) ואין חילוק בין חמץ לשאר (רמב"ם פ"ו ומ"מ דלא כרא"ש). כתב הרא"ש ולמודי' שעושין מוריים ומשמין בו לחם קלוי' א"ל שמותר אחר הפסח שחמץ ע"י תערובת שעבר עליו הפס' מותר אפ' בהנאה ועוד שהרי חרבו קודם זמנו ומותר בהנאה לאחר זמנו ואין לא קי"ל הכי דלא סרי ר"ם (עמ"ש סי' ה) ומשום שחרבו מתי לא אימור לא חרבו יפה יפה דלא אסיק אדעתיה פסח בשעת עשייתו ועוד דלא אחרי' חרבו קודם זמנו אלא מותר בהנאה קאמר דלאו אורחא למיכל פת חדוך כל גרבו אבל נבי מוריים אורחא למיכל הכי אסור עכ"ל מ"מ אינו מסוף לשונו דאסור באכילה ומותר בהנאה וא"כ הטור אבל קשה דהא הי' מתי לא אחרו אלא מותר בהנאה וא"כ מאי קמפלגי לכן ל"ל דה"פ דהרא"ש בא להוכיח דאין איתר בחרבו אלא בדבר שאינו ראוי לאכילה דאי אחרת כיון דחרבו אפי' ראוי קלת לאכילה הו ליכא סס חמץ עליה א"כ הל"ל מותר באכילה לאחר זמנו אלא ע"כ מיירי שחרבו עד שאינו ראוי לאכיל' בכל אבל מוריים שראוי לאכילה ליכא איתר בחרבו וה"ל בשאר חמץ שעבר עליו הפסח שאסור בהנאה כל"ל ברור בפי' הרא"ש ומה תימה על הטור שכתב אסו' לאכלו דאפי' בהנאה אסור: טו מותר לכתוב בו. ולא חיישינן שיתן קולמסו לתוך פיו וחמץ שנפסל מאכילה כלב אסור באכילה דכיון שנותן אלא בכוונה ליכא קפידא דדוקא לאכלו בכוונה אסור דאחשביה (ח"ה) ועכ"ל סי' קל"ד: יז אא"ל לנקרן. ודבר"ח סי' קל"ד כתב מומרת יתירה היא זו ולא נהגו בה אבותיו הבינוני דיבן מנקרן אותן היטב עכ"ל ול"נ דהכא מיירי בעריבות הטשיים מנסריס גדולים שלשין בהם פת שיש תריצי בין נסר לנסר אבל עריבות קטנות הטשיות מחתיכ' א' אין בהם שום סדק פסיעה דיכול לנקרן עפי' תנ"א סי' יז עד לאחר הפסח לא שיאחר לעכ"ום כן אא"ל יתנם לו במתנה גמורה ואחר הפסח יחזור ויטלם ממנו עפי' תמ"ח: יח שמניחים בהם פת. היינו נסלים של נגרים וכתב מהרי"ו ול"ל להעמינם בחדר שאין ריגל בו: יט בטס. ל"ל דלא מהני הדחה בעלמא דאדרבה הבלקבדבק בו צריך כיבוס בחמין ואחר וחביטה ועבי"ר סי' קל"ח סי"ח וכב"ר שם: ולא נאמר אלא בחמין ואחר

תמג א אסור בהנאה. מדאוריתא (רמב"ם פ"ו) ומ"מ היו עוסקי בבל ירח עד הלילה רק על מ"ע דתשביתו (מ"ה פ"ג)

ג

באר ה. הלח

מאמנם כמ"ש רש"ם ת"ס ומיסמא בתרא דרב יהודה סרי"ם ורמנם בפרק ג' כמ"ש מ"ה קבמחל לבי"ה סס ולא בפסחא מ"ה מנם בפ"ג ומור בסס בעיטור ומביו כ"ה מ"ה לבריתא סס מ"ה סמור בסס ר' יחיאל מפרי"ם מ"רוקח: מבריתא פסחים ל"ח ומ' אכולה כור בסס בראמנם בפ"ה ומה"ה ופ"ם לאמנה דף י"ח ומ' ומנהג מנהגו סס

עטרת זקנים

בצבק שבסדקי כו'. ודוקא כשאינו לשין באותה עריבה המלי כל השנה אין בטל בטעמו אבל אם לשין כל השנה אין אין סועיל אפילו רחצה בחמין ולנקרה אלא צריך ליתנה בסתנה לעכ"ו או לשותן בטי' ע"כ (הגה בש"מהרא"ש) ד"ל ת"מה רמה בכך אם נשברה הקיבה מע"ל בכלי הסץ כיון דלא נעשה כבוש אלא אחר מע"ל ואחר מע"ל נעשה הכלי מנו נעין בי' (רמ"ה ס"ק ה"ס אובש"כ סק"ב שהאריך בזה להחיר וק"ל עכ"ד. ונראה נפלאתי נפלאים על מעשה הרב הנ"ל שלא היה מן הראוי ומן הדין להשי' ארח האריי החי אות מתו וקסחור דברי מו"ח נ"ר רב הון בחכם ובשלמו וכל הפוסקו' האחרוני' הישנו' בפ"ו וכי לא ראה גם הוא דברי האחרוני' בסימן ק"ה הנ"ל אחרבה בסחלת בבורו הוא שנב בראיה בש"ע י"ד סי' קל"ט א גבי ז"ן נסרעיש רשוי בהרי' ברבר סו"ח ונם נתעלם מסנו הלכה למעשה שפסק בעל בית הילל בסי' ס"ש ורס' ק"ה. ולא כהארחוני' הנ"ל ועיש נגם לא ראה חבור חקי הים ס"ש בחל' הקנ"ד עה באות ר"ס ס"ו. בשם הגאון מהר"ר יעקב סלונל שסו"ח שמע בשמו ש"ש הילו אם הכלי עוכר ריקם או נעש' הכלי מגם ונעשה בחני הכה על קרקע של מו"ח בהסתהו וק"ל בסי' זה בסנן הור ס"ק ו' הע"כ הכל הנהו חזנים אתם אלא למלקות הילו יאם כן למה ליה להשור נש"ע להכי דינים אלו ראין לנו נפקא מיני מזה וצ"ל רש"ל נ"ם נדול כזה נם בזמן הזה לענין קרוש אשה ראם אחור מן הקהר חיב מלקות עליהם אנה מקודש ועור שאר הילוקים וק"ל:

תמג א הסץ מו' שעות כו'. הלכך אם קרש בו אשה אף אם קרש בחמץ דרבנן י"א דאינה מקורשת (רש"ל) והטור והרמב"ם ובי"ל): ב ואסרוהו חכמים כו' כע"פ שכתב א לב"ה מרי שינמור מעוריר קודם ר' שעי' ביו' חוקה ה' המץ קצר הוא:

ב ב' שעות קודם. לחיישיכן שבזמן שיעבו ב' שעות אכל ד' וחן
שעות לכל היולדת אחי מיעבו: כת בע"פ מוליאו הת לב"הק
וחזרו לביתם ואכלו ואח"כ קבורוה (תרי"ל) ומ"ש רסי' תקי"ל דלא
אסור לאכול קוד קבורת המת והבא אחי דהעבה עוברה וגם התחילו
בהולאתו ומ"מ קמי ליה הא נביק"ם
ק"ל אין מוליאין המת מעוך לק"ם (א) אחי שעות קודם רחיינו מתחלת שעה חמישית ומיהו כל
ומם מתחילו אין מפסיקין בת"ם שעה חמישית מותר בהנאה ורשאי לבבו לעבו"ם ואפ' הרבה ביאור
סי' עב ס"ב ות"ב ביאר יפסיקו שוורא לא יאכלנו קודם פסח מ"ו כול להאכילו לבהמה חיה ועוף
לאכילה לכן ל"ל דמותר לאכול בלבד שיעסר עליהם לראות שלא יצניעו מסנו ויבער מה ששיירו
מסנו יומתחלת שעה ששית ולמעלה (ב) אסרוהו גם בהנאה:
ומוסת הביאור מהיום אלו מלבד עמוד לפי עניין היום
ומותר לאסל מתן עד ג מלים היום (רמב"ם בפירוש המשנה ריש
ברכות ומהרי"ו) (ג) וי"ל עד ב' שעות קודם הנה: (ת"הד סי' קכ"ה)
ישראל שהיה בידו חבצו של ישראל אחר בפקדון ד' יעבבנו עד
שעה חמישית ואם לא בא בעליו (ד) ימכרנו לעבו"ם ואם לא
מכרו חייב לבערו בזמן איסורו אפ' אם ה אינו חייב באחריותו:
ג (ה) ן ג אפקנו שום דבר בחמץ אחר שש שעות מותר ספני
שחמץ אינו תופס דמיו:

תמד רין

תמג

(א) ב' שעות קודם. הטעם משום יום החמשים דלדם
עשוי לעשות ב' שעות כיון שאין שחט ואחת: (ב)
אסרוהו גם בהנאה. בעור כתוב ואם קידוש ביום חיים מקרבן אולם
דזהו שמיני בתוך בין לדע יורמב"ם וכיון לר"ת שחביב"א דלהן מקרבן אולם
רש"י לר"ת אלא בתחתי דבר
דסיימו קודם סוף ו שהגיע הזמן
מדרבנן ואחון מקבה שהת דבנן
אפילו בזה לא חיישינן בקרבנות
ולר"ת בוקה בחדא דבנן דהיום
לו מזמן לו בתוך ובחדא דבנן
אבל בתרתי דבנן חיישי לדבר אחר
וא"כ הוה דברי הטור כאן לבלי
דלא מבי שבתב דבלן בתב מלבד
דרש"י ורמב"ם אלא שאסור בלבד
ס"ם ל"ת בתב דאלבינא דבר אחר
לבעיות ר"ת מזמן עיקר ואולם
בתרים לי הוה דאוריי"ת לא דבנן
והוא ל"ע ויתבאר סס ס"ד: (ג)
וי"ל עד ב' שעות. וה דעת
ת"הסי' קכ"ה ודברי הטור תמוה
מהיום מאריך בגבולינו שבסוף ד' ים עדיין כתו ג' שעות עד אלות עד
אימתי שרי לאכול מזמן אם עד ב' שעות קודם אלות לשלם ל"ד דבי שלמה
לתו ד' שעות מתחלת היום לעולם לאסור בלבלי לאסור בחבילת מזמן חשבנה ויתלה
ההלכה דלעולם שרי לאכול עד ב' שעות קודם אלות ואינ"ג דשמיה רבנן
דעשות תמוה יום החשוכן וד' זמן סעודה לכל הוה ומה לין לדם שבת
ולהך טיעו יוכל לאחר דלעולם אפי' בימים אחרוניים זמן סעודה הוה בר
מתחלת היום ולאחר ד' שלי' ליה זמן סעודה ויש כאן לעבר תשש
החשוכן מ"מ הוליל ולטיעו קיבת דלדם טועה ב' שעות אין לאסור לשלם
רק ב' שעות קודם אלות כדמוכח התם סו' ע"ל ומחמיר מדברי דב שעות
שלבו קאחר דהייני אחני חוסבי' הבעה שלבו ח' מן חלק ל"ד ביום ולכ
וכ"מ מדברי נסי' קס"ז לעניין אישור מלאכת בער דמלמה שעות אלות
לשעות שבתלשיל וקסה ע"ז דת"כ הך שבעיו אוכלין כל ד' ביום ל"ב
שלבו וכיכתיבו שעות בתוריתה דכיזל בחרייהו אלא ודאי דהשעות
זמניות וכמ"ש בדיעה הראשונה ויהיה דעת הרמב"ם וה טוקה שאור דה
אסור חמץ ושחיטת פסח שיכים זה לזה כתאחר הכתוב לא תשחט
חמץ דם זבחי ושחיטת הפסח תלוי בעניין היום כדאי' ר"ש תמיד נשחט
דאחרי' בע"ב נשחט התמיד בז' אחלה ומפרש רבא דאלוהו דחיות אמרינן
בלבלי ערב דמחיל שחטה לאחר ערב כו' ברי מבואר דבחר הום אלו
דהוה אלות היום ע"פ הסתם קרוי' שעות דאלבן אבני כל מה
ולא קאר לי' ב' שעות ואיתן שעות אחרו עליהם חמים אבלן כל ד'
מ"ם חמים ד' זמן סעודה לכל היא הייטו נ"ם לפי מעין
אחדם דגיל לאכול סעודתו בעליב היום כל יום לפי מה שבו' לאחר
מבהב בני אדם שודאי זמן הסעודה של יום אחרי שוה לוה
אלא היא לפי עניין היום וא"כ אין שאלה לגמרי הכא דאחרי
בגמ' אדם טועה ב' שעות הייטו לפי שעות היום בהאחת בהראת לאלבה
ת"ה בשיה מיניכול אל' אדם בר אחבה שיה יומת בקבלת קלו
הסתם עוחר בחמצע הרקיע כו' ואין טייכות לשעות אלו לעניין חמץ
וא"כ גם לעניין קחת דאדם טועה ב' שעות הייטו זמניות ובחמצי
ארוך ב' שעות זמניות קודם אלות הוה מתמ שליש היום ד"ח ודברי הת"ם ודברי הת"ם הם תמוהי מאוד דאלה האיסור בשעות אלו הוה ודאי אינו
בסי' תל"ח כתב שדברי ה"ם הם כדעת הרמב"ם ח"כ הוה מפרש ב' שעות דנקט ה"ה הייטו זמניות הוא ודאי ליתא דת"כ לא היו ב' נדרן לסמוך
ולא היה ת"ם נרוך לפלפל בזה: ורת"ח הבין בת"ם בת"ם דעל שעות אלו קאחר ע"כ עשה חוזה ב' דיעות כאן. אבל הא אמת דדברי ת"ה בזה לא
ברוריים דלפי דעתו יהיו דברי הרמב"ם בשעות אלו ומה טייכות יש לו לאלות האיסור בב' שעות אלו קודם אלות ולמה נתן הרמב"ם אישור
עד ד' שעות ותו לא אפי' היה לו לאחר ג"כ עד ב' שעות קודם אלות דהיה דבר שוה בכל הזמנים אלא ודאי דזהו דבר בטל וכל הטעות הם זמניות ומה
לנו לאכול אחר אלים היום מן עלית השחר וכ"ת מ"ת ז"ל בסיתן אל"ח שיש לחמיר כדיעה הראשונה דכאן ולעל"ב דהדינו הטעה הוא לאו אמת
ועיקר הדין כדיעה הראשונה: (ד) ימכרנו לעבו"ם כו': ואלו היה הבעל כאן עליו לבער כדלעיל סימן ת"ל בסופו ואם יראל לאחרי
מזמן נראה לכאורה דעל המלוה לבער דדוקא בעבו"ם אחרינן בסיתן תת"ח דעבו"ם מיסראל לא קנה מסמן וכן לחיפך אבל ישראל מוכרי קנה מסמן
כדאיתא בפ' כל שעה מדבריהו ולך חייב לדקה ואם אינו קונה מסמן לדקה מ"ל ודא"ה הוה של המלוה ודאייה עוד דהאם קנה אחר כמסמן
עליו הרי הוא מקודשת בת"ם בא"ע אלא דבלע"ד דת"מ הוה נוף המסמן של המלוה דהא ליתא בפ' הפרה מבואר בת"מ סי' ע"ב במסמן של ישראל
נר ואת הגר ובא ישראל אחר והחזיק במסמן דחייב להחזירו ליסראל מעשה שנוף המסמן של ישראל דק לאחר היה עדיין עבוד עליו וכיון שחת קנה שיעבוד
א"כ גם כאן חייב הלוה לבערו דהנו שלו וכ"ת דאין בידו לבערו כיון שזה יש לו עליו חוב לא יתכנו לו בלא תעות מ"מ אם אירע לו אינה עדיין בידו
והגיע זמן איסורו נראה דחייב הלוה לבערו לבעל מה שהלוה לו והחזיק של החמץ עליו יעבור עליו
כמ"ש רש"י בפ"ק דף י"ד במעשה דיוחנן חקוקה הוה החזיק על הלוה כנלע"ד: (ה) אם קנו טוש דבר כו': בעור כתוב זה דרך מעשה שקנה שמה
עכו"ם ירקות בעד חמץ בע"פ אחר ו' שעות והחירם ר"ת לפי שחמץ אינו תופס דמיו כדאי' ברינן אחלו אל עובדי עבור לאחר הפסח אחר כו' בגם
מחליפין וקנה שהרי דין זה של חמצן בחולין דף ד' ופירש"י אם דלעלמן אל ע"ע אסור מעשה ת"ל מלינו דמים לחמץ בפסח כו' גם
האריכו אם דאסור מדרבנן וא"כ ל"ל דהאיסור של ר"ת היה כיון שעכו"ם קנה בלי ביעות ישראל אבל ביעות ישראל אלא שישראל אחר עבוד איסורה וקנה ירקות אלו יש לאסור לעשם דרש"י אם כן מלינו דמים לחמץ בפסח ולפי זה לא ה
לכתוב כאן אם קנו דמשמע אפילו ישראל ותו דמ"ש אחר אפילו לעלמו אל הקנה מותר וכבר נתבאר לדידיה ע"פ אסור:

תמד תשיעין

תמר דין ערב פסח שחל להיות בשבת • ובו ח״ס :

א ת״י שחל להיות בשבת בודקין ליל י״ג ומבערים הכל לפני השבת

(א״) א ומשיירין מזון ב׳ סעודות לצורך השבת (ב) דסעודת שלישי׳ זמנה אחר המנחה ואז אינו יכול לעשותה ° לא בפצה ולא בחמץ א״ אלא בפצה עשירה ° ויצריך לעשותה (ג) קודם שעה עשירית : הגה ובמדינות אלו סתין נוהגין לאכול מצה עשירה כדלקמן סימן תס״ב סעיף ד׳ בהגה יקיים סעודה שלישית בעניני פירות ב או בגבר וגנים כדלעיל סימן רפ״ח סעיף ו׳ בהגה :

ב ° טוב לבער בערב שבת קודם חצות כדי שלא יבואו לטעות בשאר שנים לבער אחר חצות ג ° (וביום השבת יבטלנו) (טור)

ג ד ° ואין מבשלין לשבת זה (ד) דייסא וכיוצא בזה ואין עושין בו פת הצנוסה בקערה : (הגה ואם עבר ובטל והתחיל לבדוק בקדירה ואח״כ לקחו ° יש להדיחו מעט להעביר החמץ : (מהרי״ו)

ד זאחר שאכל בשבת זה סעודת שחרית ו ° יגער הספה שאכלו בה ויקנח הקערות באצבעו ויטמנם מן העין עם שאר כלי החמץ ואם נשאר פת יכול ליתנו לעכו״ם ז ° על מנת שלא לצאת בו (ה) לרה״ר דרך הערמה ח ורבר מועט :

ה ° אם נשאר חמץ אחר שאכלו ° מבטלו ב (ו) וכופה עליו כלי עד מוצאי יום טוב ומבערו :

ו ° אף על פי שלא ישאר החמץ בבית אחר סעודת שחרית (ז) צריך לבטל החמץ כדרך שהוא מבטל בשאר שנים :

ז ° ההולך ביום ארבעה עשר לדבר מצוה כגון לטול את בנו ° או לאכול עם חלרו ועסי׳ תמ״ו : ח ודבר מועט ° פי׳ בכל פעם טותן לו מעט לאכל הרבה בנתח ח״ אסור דמוכחת מלתא שמותן לו לאוכלו : ט

חלר סעודת אירוסין. דין זה הוא ס״ ב״ מסמה שלימה פ״ג דפסחים וא״כ מסתע מאוחר לעשות סעודת אירוסין בע״פ וכ״ש בע״ש דהא מוכח ריש פ״ע דע״ש חייבי מע״ש וא״כ תימה על מה״ס כ״ס׳ רמ״ס ס״ב דאסור לעשות סעודת אירוסין בע״ש והוא מהירושלמי והוא חולק על תלמוד שלנו דבפ״ק דכתובות אי׳ בירושלמי דאסור ליתא בע״ש מפני כבוד השבת ובנתן דיבון לא חייבי לזה״ ומ״מ נ״ע היאך יתלוק הירושלמי על המשנה דמאוחר לעשות סעודת אירוסין לכן נ״ל דה״ס אסור לארס בע״ש הדא דאיתמר סעודת אירוסין (פי׳ אם אירס קודם לכן אסור לעשות הסעודה בע״ש) אבל לארס מותר (פירוש מותר לארס בע״ש שמא יקדמנו אחר) ואם מותר נ״כ לעשות סעודת וכ״מ רמ״א סס דסעודה מזמנה קטנה בע״ש וסעודת סבלנות שהיא סעודה שניה אחר סעודת אירוסין היא נ״כ סעודת מצוה (נ״ח) וכ״מ בנמרא ורא״ם ומור וכ״כ הריב״ם סי׳ ר״ס דלא כב״י וכתב רמ״מ סי׳ ק״ט דסעודת סבלנות שעושין בחתנה בלילה קודם החופה שהחתן מסלח סבלנות קודם חכילה אע״פ שעדיין לא נתארס מקרי סעודת מצוה עכ״ל ובמדינו אנו שמלחין סבלנות זמן רב קודם החתונה ועושין סעודה שקורין סעודת קנין נ״ע אי מקרי סעודת מצוה ונ״ל דמקרי סעודת מצוה : י

בבית חמיו. וכ״ה במשנה מסתע דדוקא החתן אינו מחויב לחזור לא״ח לקיימה ע״י אחרים ולכן קאתר בירוס דעדיפא מה״ת ע״ש וכדאתרי׳ פ״ק דמ״ק דמדו״ מא״ח לקיימה ע״י אחרי עדיפא מה״ת אבל אדם אחר החולך לסעודת מצוה יחזור דהא אפי׳ הולך אבל רבו צריך לחזור עכב״ יוהרמ״כס ונ״ל מיירינא לעשות מצוה או לאכול סעודה של מצוה כגון סעוד׳ אירוסין ונישואין וכו׳ משמע דלא ס״ל לחלק בין מצוה שאפשר לעשות ע״י אחרים או א״ח לעשות ע״י אחרים : יא יבטלו בלבו : דבמקום מצוה אוקמוה אדאוריית ומשמע דאם הוא מתחלת שעה ו׳ ולמעלה דאינו בטל יחזור מיד וכ״מ ברמב״ם מסוס דהאי עשה והאי עשה ועוד דחסביתו חמיי טפי שכל שעתא שובר עליו משא״כ במילה ואיכך : ומ״מ נ״ל דמת מצוה עדיף מהבאתת חמץ דהא דאי אפי׳ פסח שיש בו כרת ועסי׳ תרפ״ו איהו נקרא מ״מ : ונ״ל דאפי׳ יש חמץ בביתו בפסח שעובר בלאו אפ״ם מ״מ עדיף כדאי׳ פ״ג דברכות דשכ״ח אל תעשה עדיף : יב אפי׳ יש שהות והטע׳ דמדאוריית׳ ביטול בעלמא סגי (מ״מ ורש״י ור״ן) וא״כ מסתע דבשעה ו׳ יחזור דלא מהני ביטול ונ״ל דוקא כשבריה לו שיכול להגיל אח״כ אבל הספיקא לא יחזור דספק נפשות דוחה אפי׳ שבת החמורה : יג לצורך עצמו : והטעור כתב דאפי׳ מערב כדי לילך ללמוד אבל רבו מקרי דבר הרשות לגבי מצות ביעור וכ׳ בס״ג הטעם דה״ג מצי ללמוד בביתו ולקיים

המצוה

תמד א ומשיירין מזון ב׳ סעודות • הב״י הביא דברי הרי״ף

דהא י״ח דיוצא בזה (ס״ג המרדכי פ״ק דשבת וכ״ח וכל בו):

ב לו בבשר ודגים • פי׳ אם יש לו בשר ודגים הוא עדיף מתיני פירות כמ״ש סי׳ רל״ח ובבל״ה כתב בשם הזהר מרבי״ו היה עוסק בתור׳ במקו׳ סעודה שלישית • וכתב מהרי״ל והיה ראוי לעשות במצה מבושלת אך לא ראיתי מהגיון כן בפ״ל :

ג וביום השבת יבטלנו • ונ״ל דביום׳ בשעת הביעור א״ל לבטל וכ״מ מלשון רמ״א דאינ״כ קשה הא כתבו הרב״י בשם״ו ותה חידש רמ״ח : ד אין מבשלין בו • טוב לבשל בכלים חדשים (מהרי״ו) :

ה להדיחו מעט וכו׳ • פירוש אע״ג דאסור להדיח כלים בשבת אם א״ל להם הכא מות׳ כדי להעביר החמץ עסי׳ שכ״ג וסי׳ תנ״ט ס״ד :

ו יגער הספה • שהירוין בדרסין בהגלים וגם אין בהם שיעור ובטלים (הרא״ש) עמ״ש סימן תל״ד ס״ב וסי׳ תמ״ב ס״ז :

ז ע״מ שלא לצאת • פי׳ שנתנו לו שתתה ולא יאחר לו להוציאם לר״ה ועסי׳ שכ״ה ס״ב דלדידן ל״ל ר״ה מוחר לטות לו להוציאם וכ״כ רש״ל בביאורו סמ״ג ע״ש ובעיר החוקפת מחיצה ומעורבת לכ״ע מרי עמ״ס סי׳ רל״ב סס״ה חירוטעסי׳ תמ״ו : ח ודבר מועט • פי׳ בכל פעם טותן לו מעט לאכל הרבה בנתח ח״ אסור דמוכחת מלתא שמותן לו להוציאם : ט

חלר סעודת אירוסין. דין זה הוא ס״ ב״ מסמה שלימה פ״ג דפסחים וא״כ מסתע מאוחר לעשות סעודת אירוסין בע״פ וכ״ש בע״ש דהא מוכח ריש פ״ע דע״ש חייבי מע״ש וא״כ תימה על מה״ס כ״ס׳ רמ״ס ס״ב דאסור לעשות סעודת אירוסין בע״ש והוא מהירושלמי והוא חולק על תלמוד שלנו דבפ״ק דכתובות אי׳ בירושלמי דאסור ליתא בע״ש מפני כבוד השבת ובנתן דיבון לא חייבי לזה״ ומ״מ נ״ע היאך יתלוק הירושלמי על המשנה דמאוחר לעשות סעודת אירוסין לכן נ״ל דה״ס אסור לארס בע״ש הדא דאיתמר סעודת אירוסין (פי׳ אם אירס קודם לכן אסור לעשות הסעודה בע״ש) אבל לארס מותר (פירוש מותר לארס בע״ש שמא יקדמנו אחר) ואם מותר נ״כ לעשות סעודת וכ״מ רמ״א סס דסעודה מזמנה קטנה בע״ש וסעודת סבלנות שהיא סעודה שניה אחר סעודת אירוסין היא נ״כ סעודת מצוה (נ״ח) וכ״מ בנמרא ורא״ם ומור וכ״כ הריב״ם סי׳ ר״ס דלא כב״י וכתב רמ״מ סי׳ ק״ט דסעודת סבלנות שעושין בחתנה בלילה קודם החופה שהחתן מסלח סבלנות קודם חכילה אע״פ שעדיין לא נתארס מקרי סעודת מצוה עכ״ל ובמדינו אנו שמלחין סבלנות זמן רב קודם החתונה ועושין סעודה שקורין סעודת קנין נ״ע אי מקרי סעודת מצוה ונ״ל דמקרי סעודת מצוה : י

בבית חמיו. וכ״ה במשנה מסתע דדוקא החתן אינו מחויב לחזור לא״ח לקיימה ע״י אחרים ולכן קאתר בירוס דעדיפא מה״ת ע״ש וכדאתרי׳ פ״ק דמ״ק דמדו״ מא״ח לקיימה ע״י אחרי עדיפא מה״ת אבל אדם אחר החולך לסעודת מצוה יחזור דהא אפי׳ הולך אבל רבו צריך לחזור עכב״ יוהרמ״כס ונ״ל מיירינא לעשות מצוה או לאכול סעודה של מצוה כגון סעוד׳ אירוסין ונישואין וכו׳ משמע דלא ס״ל לחלק בין מצוה שאפשר לעשות ע״י אחרים או א״ח לעשות ע״י אחרים : יא יבטלו בלבו : דבמקום מצוה אוקמוה אדאוריית ומשמע דאם הוא מתחלת שעה ו׳ ולמעלה דאינו בטל יחזור מיד וכ״מ ברמב״ם מסוס דהאי עשה והאי עשה ועוד דחסביתו חמיי טפי שכל שעתא שובר עליו משא״כ במילה ואיכך : ומ״מ נ״ל דמת מצוה עדיף מהבאתת חמץ דהא דאי אפי׳ פסח שיש בו כרת ועסי׳ תרפ״ו איהו נקרא מ״מ : ונ״ל דאפי׳ יש חמץ בביתו בפסח שעובר בלאו אפ״ם מ״מ עדיף כדאי׳ פ״ג דברכות דשכ״ח אל תעשה עדיף : יב אפי׳ יש שהות והטע׳ דמדאוריית׳ ביטול בעלמא סגי (מ״מ ורש״י ור״ן) וא״כ מסתע דבשעה ו׳ יחזור דלא מהני ביטול ונ״ל דוקא כשבריה לו שיכול להגיל אח״כ אבל הספיקא לא יחזור דספק נפשות דוחה אפי׳ שבת החמורה : יג לצורך עצמו : והטעור כתב דאפי׳ מערב כדי לילך ללמוד אבל רבו מקרי דבר הרשות לגבי מצות ביעור וכ׳ בס״ג הטעם דה״ג מצי ללמוד בביתו ולקיים

המצוה

ומשיירין מזון ב׳ סעודות • הב״י הביא דברי הרי״ף ומה דקשה עליו ומה שתי׳ עליו ולעד״ן דהרי״ף מפ׳ דהא י״ח דיוצא בזה (ס״ג המרדכי פ״ק דשבת וכ״ח וכל בו): ב לו בבשר ודגים • פי׳ אם יש לו בשר ודגים הוא עדיף מתיני פירות כמ״ש סי׳ רל״ח ובבל״ה כתב בשם הזהר מרבי״ו היה עוסק בתור׳ במקו׳ סעודה שלישית • וכתב מהרי״ל והיה ראוי לעשות במצה מבושלת אך לא ראיתי מהגיון כן בפ״ל : ג וביום השבת יבטלנו • ונ״ל דביום׳ בשעת הביעור א״ל לבטל וכ״מ מלשון רמ״א דאינ״כ קשה הא כתבו הרב״י בשם״ו ותה חידש רמ״ח : ד אין מבשלין בו • טוב לבשל בכלים חדשים (מהרי״ו) : ה להדיחו מעט וכו׳ • פירוש אע״ג דאסור להדיח כלים בשבת אם א״ל להם הכא מות׳ כדי להעביר החמץ עסי׳ שכ״ג וסי׳ תנ״ט ס״ד : ו יגער הספה • שהירוין בדרסין בהגלים וגם אין בהם שיעור ובטלים (הרא״ש) עמ״ש סימן תל״ד ס״ב וסי׳ תמ״ב ס״ז : ז ע״מ שלא לצאת • פי׳ שנתנו לו שתתה ולא יאחר לו להוציאם לר״ה ועסי׳ שכ״ה ס״ב דלדידן ל״ל ר״ה מוחר לטות לו להוציאם וכ״כ רש״ל בביאורו סמ״ג ע״ש ובעיר החוקפת מחיצה ומעורבת לכ״ע מרי עמ״ס סי׳ רל״ב סס״ה חירוטעסי׳ תמ״ו : ח ודבר מועט • פי׳ בכל פעם טותן לו מעט לאכל הרבה בנתח ח״ אסור דמוכחת מלתא שמותן לו להוציאם : ט

חלר סעודת אירוסין. דין זה הוא ס״ ב״ מסמה שלימה פ״ג דפסחים וא״כ מסתע מאוחר לעשות סעודת אירוסין בע״פ וכ״ש בע״ש דהא מוכח ריש פ״ע דע״ש חייבי מע״ש וא״כ תימה על מה״ס כ״ס׳ רמ״ס ס״ב דאסור לעשות סעודת אירוסין בע״ש והוא מהירושלמי והוא חולק על תלמוד שלנו דבפ״ק דכתובות אי׳ בירושלמי דאסור ליתא בע״ש מפני כבוד השבת ובנתן דיבון לא חייבי לזה״ ומ״מ נ״ע היאך יתלוק הירושלמי על המשנה דמאוחר לעשות סעודת אירוסין לכן נ״ל דה״ס אסור לארס בע״ש הדא דאיתמר סעודת אירוסין (פי׳ אם אירס קודם לכן אסור לעשות הסעודה בע״ש) אבל לארס מותר (פירוש מותר לארס בע״ש שמא יקדמנו אחר) ואם מותר נ״כ לעשות סעודת וכ״מ רמ״א סס דסעודה מזמנה קטנה בע״ש וסעודת סבלנות שהיא סעודה שניה אחר סעודת אירוסין היא נ״כ סעודת מצוה (נ״ח) וכ״מ בנמרא ורא״ם ומור וכ״כ הריב״ם סי׳ ר״ס דלא כב״י וכתב רמ״מ סי׳ ק״ט דסעודת סבלנות שעושין בחתנה בלילה קודם החופה שהחתן מסלח סבלנות קודם חכילה אע״פ שעדיין לא נתארס מקרי סעודת מצוה עכ״ל ובמדינו אנו שמלחין סבלנות זמן רב קודם החתונה ועושין סעודה שקורין סעודת קנין נ״ע אי מקרי סעודת מצוה ונ״ל דמקרי סעודת מצוה : י

בבית חמיו. וכ״ה במשנה מסתע דדוקא החתן אינו מחויב לחזור לא״ח לקיימה ע״י אחרים ולכן קאתר בירוס דעדיפא מה״ת ע״ש וכדאתרי׳ פ״ק דמ״ק דמדו״ מא״ח לקיימה ע״י אחרי עדיפא מה״ת אבל אדם אחר החולך לסעודת מצוה יחזור דהא אפי׳ הולך אבל רבו צריך לחזור עכב״ יוהרמ״כס ונ״ל מיירינא לעשות מצוה או לאכול סעודה של מצוה כגון סעוד׳ אירוסין ונישואין וכו׳ משמע דלא ס״ל לחלק בין מצוה שאפשר לעשות ע״י אחרים או א״ח לעשות ע״י אחרים : יא יבטלו בלבו : דבמקום מצוה אוקמוה אדאוריית ומשמע דאם הוא מתחלת שעה ו׳ ולמעלה דאינו בטל יחזור מיד וכ״מ ברמב״ם מסוס דהאי עשה והאי עשה ועוד דחסביתו חמיי טפי שכל שעתא שובר עליו משא״כ במילה ואיכך : ומ״מ נ״ל דמת מצוה עדיף מהבאתת חמץ דהא דאי אפי׳ פסח שיש בו כרת ועסי׳ תרפ״ו איהו נקרא מ״מ : ונ״ל דאפי׳ יש חמץ בביתו בפסח שעובר בלאו אפ״ם מ״מ עדיף כדאי׳ פ״ג דברכות דשכ״ח אל תעשה עדיף : יב אפי׳ יש שהות והטע׳ דמדאוריית׳ ביטול בעלמא סגי (מ״מ ורש״י ור״ן) וא״כ מסתע דבשעה ו׳ יחזור דלא מהני ביטול ונ״ל דוקא כשבריה לו שיכול להגיל אח״כ אבל הספיקא לא יחזור דספק נפשות דוחה אפי׳ שבת החמורה : יג לצורך עצמו : והטעור כתב דאפי׳ מערב כדי לילך ללמוד אבל רבו מקרי דבר הרשות לגבי מצות ביעור וכ׳ בס״ג הטעם דה״ג מצי ללמוד בביתו ולקיים

המצוה

באר הגולה

עטרת זקנים

תמד א אלא בפצה עשירה כו׳ • ריש אחרת מצה עשיר׳ בים ״ר שהר״כת׳ בערב האכלו מצות ומצה עשירה נ״כ מצה נקראת שהרי כל המצות באות מצה והיו נגלשים בשמן ואפשר יש לחלק בין מצה עשירה שיש בה תערובת מים שאדם יוצא בה ע״י הרחק ואפורה ביר ובין מצה עשיר׳ שנגלוש בסי׳ פירות מבלי מים שאז אינ׳ באה לידי חימוץ ואין יוצא בה אפי׳ ע״י הרחק ואות׳ מצה ישלהתיר בי״ר קודם שעה עשיריה׳ : וכומפרת עלין כלי׳ ונראה דה״פ ראם יכול ליתנלנו יותר טוב ובאם א״א ליתנו לעד אז יכפה עליו כלי וכ״ש ע״ם שלא לצאת לר״ה ה״ה סתמא נמי מותר רק אין נוהגין לו על מנת וכן הוא הסכמות כל הפוסקי׳ והרב ר״שנ׳ דהנהה מיימוני נקט שכתב בפ״ג מהלכו׳ חמץ ומצה ובגרה מהורין שלא קשה מכאן על מ״ש בס״ח ס״ג בהגה׳ בשם מהר״ר שפ״ר בס״א סק״ח) מיהו אם היה מישכון בידו וטלו ה״ג בשיבון והלות ערך לשלם לו עכ״ל ע״ע ול״ב דוקא א״ג לשל״ל דאא״ראסריגן בב״ק ראוטר לוהר יעלך לפניך משום דאם תאמ״שהנפק״ שלם א״כ יהנה הפקדן במה שיקבל הרשלום ויאמ״ יאמ״ הנפקד להמפקיד הלא את״ג כמצות לבל ליהנו׳ מן חמץ שעבר עליו הפסח ומהרי׳ במצות ביעור חמץ לכן אומר לו הרי שלך לפניך ותקי׳ בפסגנר מצות ביעור חמץ : ואינו

פרי חדש

סימן תיח

תמד א אלא בפצה עשירה כו׳ • ריש אחרת מצה עשיר׳ בים ״ר שהר״כת׳ בערב האכלו מצות ומצה עשירה נ״כ מצה נקראת שהרי כל המצות באות מצה והיו נגלשים בשמן ואפשר יש לחלק בין מצה עשירה שיש בה תערובת מים שאדם יוצא בה ע״י הרחק ואפורה ביר ובין מצה עשיר׳ שנגלוש בסי׳ פירות מבלי מים שאז אינ׳ באה לידי חימוץ ואין יוצא בה אפי׳ ע״י הרחק ואות׳ מצה ישלהתיר בי״ר קודם שעה עשיריה׳ : וכומפרת עלין כלי׳ ונראה דה״פ ראם יכול ליתנלנו יותר טוב ובאם א״א ליתנו לעד אז יכפה עליו כלי וכ״ש ע״ם שלא לצאת לר״ה ה״ה סתמא נמי מותר רק אין נוהגין לו על מנת וכן הוא הסכמות כל הפוסקי׳ והרב ר״שנ׳ דהנהה מיימוני נקט שכתב בפ״ג מהלכו׳ חמץ ומצה ובגרה מהורין שלא קשה מכאן על מ״ש בס״ח ס״ג בהגה׳ בשם מהר״ר שפ״ר בס״א סק״ח) מיהו אם היה מישכון בידו וטלו ה״ג בשיבון והלות ערך לשלם לו עכ״ל ע״ע ול״ב דוקא א״ג לשל״ל דאא״ראסריגן בב״ק ראוטר לוהר יעלך לפניך משום דאם תאמ״שהנפק״ שלם א״כ יהנה הפקדן במה שיקבל הרשלום ויאמ״ יאמ״ הנפקד להמפקיד הלא את״ג כמצות לבל ליהנו׳ מן חמץ שעבר עליו הפסח ומהרי׳ במצות ביעור חמץ לכן אומר לו הרי שלך לפניך ותקי׳ בפסגנר מצות ביעור חמץ : ואינו

המצוה ג"כ עכ"ל וק' דהא מותר לכתן לעמחות בבית הפרס דרבנן כדי לילך ללמוד לפני רבו אע"פ שיש לו רב בעי' דלמא מכל מקום אזכה ללמוד כדאי' פ"ק דע"ז וא"כ הרבנן הוא וי"ל דעכ"פ יש כאן איסור דאחוריתא בחתן הזה אם לא הי' מבעלו ה"ג שאינו כבה שיכול לחזור לביתו ולילך אח"כ לרבו ללמוד וא"כ דברי הש"ג אין עולים כהגן ועמ"ש סי' תע"ו דפעמים מערבין לדבר מרשות ולזה נתכוין הטור כגון שמערב ברגליו וכ"ה בהדיא בפירש"י וכ"ל דהרא"ש היה לו גירסא אחרת ברש"י ע"ש: יד פתוח מכאן אבל אם הוא פתוח מכניה אפי' הוא לאחר זמן אסורו דלא מלי לבטולי אפ"ה א"ל לחזור (כ"מ בתוספו')

ועמ"ש סי' תמ"כ ס"ו:

תמה א שרפו' בגמרא דידן נרסי' והכ"ל אף מפרר כו' ולאי צריכה עדיף אלא דאף מפרר דיו (כ"ח) אבל בגי' הרי"ף והרא"ש וא"ל מפרר וכו' בעור מ"מ שכתב דלרבנן ה"ל מהמקבריס שאפרן אסור ואינן כסוף תחומה דכל המקברין לא ישרפו דגזרינן שמא יבואו ליהנות באפרן ואיתמר על הרמב"ם שפסק שאפרן אסור ואפ"ה פסק שמות לפרש דכל המקברין לא ישרפו אלא שע"פ שהוא מחמיר בשריפתן הרי היקל באפרן שאף המקברין אסור עכ"ל ואפשר דה"ק לא ישרוף לגהות בהנה באפרן אבל אם רצה לשרפו אלא ליהנות באפרן אסור ב' דין בפר פרן לגהות בהנה באפרן אבל אם רצה לשרפו אלא ליהנות באפרן אסור ולא שרפו גזרינן שמא יהנה ולא גזרינן בשרפו אלא דלמא אי אפשר לבטל אלא ע"ל דלא קשה מדי דהא כללא קאמר אם קנה וקאמר אם קנו: משמע ארלי"ל קאי שתופקדו אצלם וא"כ לא הוי חמצן של עוברי עבירה וק"ל מהרר"ן (מ"ז) ג' ב' ב' ב

מ"ה סוה בכלל ת"ס כל הנקברין אפרן אסור ואו"כ אפילו אין כאן פחתין מחזן כלל אלא ספר בעלמא אסור להרמב"ם ופחתי' דנקט הכא ל"ד :) אין אומין אסורו בו' לא הבנתי דעת הרב בזה דז"ל הג"מ אמרי' ב"י ר"ל היה אוסר להשליך חתן ורחייה מירום דתמ"ל אין יאכיל חתן אפי' בלי אחרי' מיהו קודם איסורו לשליכו כ"מ שהעורבים מצוים שם ואם מצאו אחר זמן איסורו בטקום שם הפקר לא יניחנו שם אלא אכלוהו העורבים אף על פי שהמקום הפקר ויפרוף הכלי שלקח לכדיקה כדי שלא יבטל חובת ביעור) (מהרי"ל)

ג (ה) קודם זמן איסורו יכול להשליכו ז בטקום שהעורבים מצוים שם ואם מצאו אחר זמן איסורו שלא אכלוהו העורבים אף על פי שהמקום הפקר לא יניחנו שם אלא יבערנו (ואם לא שלא חתן כדבר ויפרוף הכלי שלקח לבדיקה כדי שלא יבטל חובת ביעור) (מהרי"ל)

תמן מי שמוצא חמץ בתוך המועד • ובו ד סעיפים :

א א המוצא חמץ בביתו אם הוא בתוך המועד (א) יוציאנו ויבערנו מיד (ב) ואם הוא יום טוב יכפה עליו כלי עד הלילה ואז יבערנו (ג) לפי ב שלא יוכל לבטלו ביום טוב (ריב"ש) נם

מיירי ההיא דאחר ח"ל בדיקה (הג"מ) ואו"כ מוכח דאיירי באחר דידיה דאי בחל' של הפקר כגון בראוב מאי בדיקה שייך דאפי' אמנו אם הפקירו קודם שם שרי כמ"ש המור ס' סימן תל"ז וכ"י סי' תת"ח בשם הירושל"מ ור"מ בשם מ"ז דמה ליאתנו לעכו"ם אם הפקירו אלא ע"כ לא מיירי במקום הפקר ומה שסיים אע"פ שמונח במקום הפקר וכו' כלומר כיון שמונח באחר אם כן הוא מופקר לכל הרולה ליטול מ"מ כיון שמונח ברשותו חייב לבערו כדינו דהיינו בבריקה לרבי יהודה וכ"מ בהג"מ כ"ז ח"ל הכ"מ ואותן בני אדם המעמיתין חמץ בגידיר"ה בשעה ו' שלא כדין הם עושי' דמשהגיע שעה ו' צריך לבערו מן הטולסוכ"מ בהג"מ עכ"ל משמע דקודם שעה ו' שרי ועמ"ש סי' תל"ו ובי"ד סימן קמ"ו :

תמן א ויבערנו מיד • ל"ל דיבדק על ביעור חמץ לע"פ שבבר ביעל מ"מ מבדק על תקנת חכמים וכ"ש אם נתחמלה לו עיסה בפסח שזה לא היה בכלל הביטול צריך על ביעורה ודוקא בחמץ נמור אבל תמה שנמלאת בתבשיל דאינה חמץ נמור ל"ל דלא יבדק עליה: ב שלא יוכל לבטלו דמוקלה הוא דהא אסור בהנאה (תו"פ דכתובות) ואינ"נ שלא היה בכלל הביטול בגון שנתחמץ בי"ט ועובר על בל יראה דתוריתא ומוקלה הוי דרבנן כיון דשב ואל תעשה הוא אסרוהו וכיון דרצונו היה לבערו אלא שהכמים אסרוהו אינו מוכר עליו דאוכם הוא הר"מ תי' דלא שרי לבטלו כדי לבערו מפני דבטלו מי עדיין לא מקיים מ"ע דתשביתו עד שעת הבערה (כ"מ פ"ג) והתר"מ לובלין סי' ל"ב וכ"כ הר"ן גבי שופר דתכן סוף ר"ה דאין מפקחין עליו את הגל מ"מ שופר עשה וי"ט ל"ת ועשה ואין עשה דוחה ל"ת ועשה וכיון דבדאוריתא לא דחי ה"ה במוקלה דרבנן דעשו חיזוק לדבריה' כמל תורה עכ"ל והקשה מה הש"ל מה ל"ל די"ט עשה ול"ת הוא אפי' ל"ת לחודא מיי לא דחי כיון דבעי דן דמיעקר לאו לא מקיים עשה ותירץ ר"ת דעשה דרבים דחי ל"ת אע"נ דבעידנא דמיעקר לאו לא מקיי עשה עכ"ל ודתמן לא מקרי עשה דרבים לדוקא שופר שהיחיד מוציא רבים ח"ו מקרי עשה דרבים דתל"כ חמץ מיי עשה ל"ת הוא ולידחי עשה ול"ת די"ט מיהו יש לוחר כמ"ש רש"י הריי"ף פ"ב דב"מ דלענין לדחות לא מקרפי' לל"ת ע"ש: ובשל"ה כתב דיוצא החמץ ע"י עכ"ו דאתי עשה דרבנן דתשביתו ודחי ל"ת דרבנן דתמיהה לעכ"ו אע"נ דגבי שופר לא שרי אמיהה לעכ"ו שאני הש דבעידנא דמיעקר לאו לא מקיים עשה מה שאין כן כאן עכ"ל וכ"ע דה"ל אע"פ שנתנו לעכ"ו עדיין אינו מקיים העשה עד שיבערו מן העולם דהא מיירי לאחר זמן איסורו וע"ק דהא הארחתי לעיל דגבי שופר לא הוי עשה מפני דבעידנא דמיעקר לאו לא ויעוד דלדידיה אפילו ע"י ישראל ליתתרי להשליכו ליס דליכא אלא אסורא דרבנן. לכן כ"ל דבופה עליו כלי כמ"ש המשנה הנמ' והפוסקים והטעם כ"ל כמ"ש התו' דף כ"ט ע"ש שהמשה מלבוא ודעתו לבערו אינו עובר באותו שהיה וכו' ועמ"ש מעוס דלא יראה ליתקה ולבך אינו עובר כשמבערו בבשוף וכ"כ דף כ"ה ואם כן אל"ל לחתק הטעמים הנ"ל: ונ"ל דברו לבטלו ליס ע"י עכו"ם דה"ל שבות דשרי במקום מצוה וכמ"ש בסימן שכ"ס ס"ג וסימן תת"ל וס"ל דסימן תקפ"ז בסי' ס"ד ס"ט אבל לזרות לרוח אפשר דהוי מלאכה דאוריתא כמ"ש בסי' ס"ד ס"ט והכל הטוסקים כתבו לבפות עליו כלי וכ"כ מור"ם לובלין שכן מנהגו ואפשר דחיישי שהעכו"ם לא יפרפרו כדינו ועוד דעיקר ביעור הוא שריפה ועוד דהעכו"ם יאמר בשפיס הוא עושה כדאי'

כנ"ל דלא בלבוש שמיקל בהולכת הנלה ליס המלח וכתב הש"ך שמוכר לעכו"ם אחר דמי איסור שבו וכ"כ בי"ד סימן ק"ז ב אבל מל המ"מ שכתב אין לו תקנה משמע שאין לו תקנה בכלל והטעם כמ"ש המרדכי פ"ב ח"ל דעשה לחלוחית שסביב החעה היא אחר וקי"ל דיין נסך כיון שהוא דאוריתא אסור תערובתו לא בלח ולא מהני מכירה אוץ מדמי ח"נ שבו והוא הדין גבי אחר בל"ל וכתוספות פסחים דף ע"ה מ"ש דבשאבוק בנגדו אסור מדאוריתא וא"כ לא מהני תקנ"ל לשוכרו לעכו"ם וכ"מ בר"ן וכ"מ קלת בחלחתו פ"ב ובפ"ע בי"ד דאין תקנה לאותו פת ואפשר דבהפסד מרובה יש להקל ובפרע בחו"נ ועוד דהא י"ל דאף אחר יש לו תקנה על ידי פדיון ע"ד במרדכי פס"ג דע"ז ובר"ן פ"ה : ז במקום שהעורבים וכו' ובהני מיירי ההיא דאחר ח"ל בדיקה (הג"מ) וא"כ מוכח דאיירי באחר דידיה דאי בחל' של הפקר כגון בראוב מאי בדיקה שייך דאפי' אמנו אם הפקירו קודם שם שרי כמ"ש המור ס' סימן תל"ז וכ"י סי' תת"ח בשם הירושל"מ ור"מ בשם מ"ז דמה ליאתנו לעכו"ם אם הפקירו ולא אכלוהו העורבי' דמשמע דקאי אשלפניו קודם שקודם הסליכו ולא אכלו העורבי' ואיירי אחת אחת אמנם אחת המן ההוא בתקנ' אלא דמה שיותר פי' בס"ם בסי' אחת"ז אחו דלפי פי' הס"ע קשה דהא לא בכלל אחת הסליכו בהיתר איתחיי אח"כ כיון שהמקו' הוא הפקר דה"ל מקו לעכ"ם קודם הסיכו' וכי ס"ד אינעדך לחזור ולקחנו מהעכ"ם אסור ועכ"ל לוחר דכאן בס"ע ה"ם דהפקר דנקט לא הפקר מחמ"ת אלא הוא דשותו ויש שם מקום הפקר לעורבים וע"כ לחר דאפילו מקום שהיא קודם האיסור שנריך ליקחו ולבערו וכ"מ בשיר שבתוב שאע"פ שהפקירו בטלו חשוב כיון שאינו ברשות אחרים וא"כ אי' פירוש שכתב בסימן אחת"ז בס"מ ותו דפי' זה לא יתכן דא"כ נרש"ה מיירי בדרך זה שהעורבים יאכלו ברשותו ואפ"ה מותר שהוא קודם האיסור זה אינו דאם כן סותר תלמוד ערוך דפ"קבני דשם מיירי אפילו קודם האיסור דאין ביתר מלר שמא יאכלנו בדר דאין ספק מוליא מידי ודאי וכאן נמחא דמותר להשליך מעשה זה דהכ"ב בס"ע בסי' תל"ג ובדאי חתן נריך בדיקה ורמ"ת הביג סס"ע דלפניו ולא הבריע סס דעתו והעיקר נלע"ד לדאי ספק הס"ע שאחת דבדאי חתן נריך בדיקה אפי' קודם זמן איסורו וכאן לא מיירי בחתן שבדשות להקל מחמת אכילת עכברי' דזה אסור אפילו קודם לא"כ עומד עליהם שיאכלוהו קודם האיסור ובהג"מ מיירי בחתן המקום הפקר מחמ"ת שזה יכול לעשות אפילו סמוך לזמן איסורו ולא יאכלו קודם האיסור דמה לו בכך כיון שכאן האיסור לא יהי' שמונאן עליו איסור מחמת איסור הנלה אפילו לבלבים אחרים דזה לם נתן לפניהם אחר האיסור דוקא ומ"ה אחר בסיפא דהג"מ ואם לאחר זמן ל"ל שאמלא בביתו אחר האיסור אין לפטור עלמו מביעור אחת שקנו העורבים במקום הפקר ואפי' בזמן איסור דרבנן דהיינו דה"ה ולעיל דאסור בדאי חתן דהיינו סמוך לזמן איסורו אם לא שיסור דשמא יסאר אחר האיסור ומו"ח ל"ל פירש דברי הג"מ בסי' ל"ל לאיך בין אחר המותפין לדרבה ב"ח דקרוי הפקר ובין אחר המיוחד לו ואינו מתיבש בזה דשותפין חייבים ממש כמו אדם ח' לבל מילי :

תמן (א) יוציאנו ויבערנו מיד • בעור לא כתוב אלא יוציאנו ופי' בו ב"י לאחר פי' לפירש"י דאחר זמן איסורו הסבתתו בכל מקום לעשות דה"ה בעולא מרשותו סגיו ואני אומר הם לנו לפרש כן דאי' אמר דה"ה בעולא אינו ברשותו כבר רשותו לא אמרינן בגמ' ל"ל דבריס אינו ברשותו אל אדם ועפתן הכתוב כאו הם ואינו קוחתן בפס' ובור בר"ה וא"כ מה תועלת יש בהולא מרשותו דאינו לבערו מן העולם בין לר"י בין לרבנן אלא דפליגי בתה מבערו ופי' לר"ל דאינו הס דל"ל לכתוב שיבערו שהוא פשוט אלא דקא"ל לענין שהבב' אלא שלא בחתן. במקום דיהו יוציאנו לחוץ בענין אלא יהא לפנינו לפרש כן ע"כ כתב בל"פ שיוציאנו ממקו שאכלו עד שיבוא לידי ביעור בל"ל ל"ל) ואם הוא ע"ב כו' בעור כתוב וכן הדין בחתן שנאחר בביתו אם לא בשבת אחר ה' שעות : (ג) לפי שלא יוכל לבטלו בעור כתוב אם לא בשבת אחר ה' שעות אם לא בשבת אחר ה' שעות אם לא בשבת אחר ה' שעות

כדאי' סי' תל"ג ס"ז: והכ"ח פסח דחמץ נמור כגון קמח שירדו עליו נשמים הבערו בי"ט כיון שלא היה בכלל הביטול וכן טהגין הטול' וחבטיל נמצא בו חמה אפי' בי"ט כיון שאינו חמץ נמור ואם נמצא חמה בחבטיל בו' של פסח יבערנו מיד דאם יפהנו עד שנכנס יום האחרון יהי' אחר להסאתן ונמצא שהאיסור תוכר להתירו עכ"ל ועפ"ל תמ"ל ס"ל לבער חמץ נמור בי"ט זה הוא מחלוקת הפוסקים עיין בטור וטיכא דהוא נהוג ובמקום שאין מנהג שב ואל תעשה עדיף גם מ"ש שבו יבערנו בו' ל"ל שהוא שבות רחוקה שיעשה לאיסור ויבערו בי"ט מאם שלא יחזור להתירו ול"ל אחר דהא כתבתי בשם הטוש' דהמחבת כדי לבערו אינו עובר עליו אבל הכא מפהה אותו כדי לקיימו דהא לא יבערנו אח"כ לכן יבערנו בו' ע"ש עכ"ל וכ"מ מדכתב בסי' תס"ז ואם נמצא בח' מותר להפהותו מפמע דבו' אסור להפהותו: ג גם לפרשו במקומו אסור. וא"ה הא ק"ו ומה עלטול דרבנן אסור ק"ו הבערה דאוריי"ת וא"כ מאינם וי"ל כתב"ל דשאני הכא דבעידנא דמיעקר לאומקיים עשהוה"ל דבר קל"ל לאסור וכתב הב"מ כיון דלית ביה טורך היום בלל לא אחריון מחוך כת"ם סי' תקי"ח ס"ו ועוד דלא אמרי' מתוך שא בהגאה הסוה לבל הגוף ובזה אין הגאה לגוף כתב"ל סי' תקי"ח ואם עלגב דאיכא מלוה בבריאתו אם"ה אסור מידי דהוה אבריאת קדשים דאין דוחה י"ע ע"כ ובתו' פ"ק דבתובו' לא מפמע כן ומור"ם לובלין כתב הטע' תע"ג דק"ל בלי ביטל לגורך דבר שאינו ביטל הייטו דבר שיש תור' כלי עליו אבל עליו ואם שאין תורת כלי עליהם אין נעלין לגורך אחמץ עכ"ל ומשמע דמותר לפרפו דכיון דיש מלוה בתו' פסחים דף ה' ע"ב מפמע דמותר לפרפו דכיון דיש מלוה בבריאתו מקרי לגורך היום ול"ל דזה כהם"ד דאך בין' הראשון תבביתו הייטו בי"ט אבל להמסקנ' ביום הראשון הייטו מעי"ט ח"כ אסור לפרפו בי"ט ע"ש בתשו' הרשב"ת סי' ע"ח:

כתב ב"י בשם הריב"ם דאסור לעלטל החמץ מפוס דבל דבר האסור באכילה אפי' מדרבנן אסור לעלטלו בשבת וה"ה בי"ט ולכן אין מהפכין החלבים עפי' תנ"ע ס"ד עכ"ל הריב"ם וכ"כ הרמב"ם פכ"ה מהלכות שבת אסורים לאבול בגון עבל בו' אסור לעלטלן עכ"ל וא"כ בע"ש אחל בשבת אסור לעלטל חמץ בשעה ה' וכ"ה ברמב"ם פ"ג מחמץ ומצה ה"ב ד"ל

ג גם לפרשו במקומו אסור (ר"ן):

ב יש מי שאומר (ד) דיום טוב שני ד° דינו כחול המועד לענין זה:

ג °נגנו של עכו"ם שהיה מסור לגנו של ישראל ונתבלבל החמץ מגנו של עכו"ם לגנו של ישראל (ה) הריזה הה דוחפו בקנה ואם היה בשב"א ביו"ט כופה עליו כלי (ו) (דאסור לעלטלו ביום טוב ומבת):

ד °המצא את בפסח בביתו ואינו יודע אם הו' חמץ או מצה מות "אפי' באכיל ראוי לגן ו כתר בתרא ואם הוא מעופש הרבה שאי אפשר לו להתעפש כל כך משנכנס הפסח אז ודאי הוא חמץ ואם עברו מימי הפס' שנוכל לתלות שנתעפש משנכנס הפסח עד עתה אם אנו נוהגים לאפות בפסח את חם בכל יום תולין להקל אפי' הוא מעופש הרבה שאנו תולים לומר בכל יום אפה את חם ונתנו עליו ולפיכך הרבה שהתעפש:

תמז דיני תערובת חמץ בתוך הפסח ו' ומו י"ב סעיפים:

א °חמץ בפסח אוסר תערובתו בין במינו בין שלא במינו (א) °בשהיו אפילו בהנאה:

הגה וערוך לפרוש בכל °לגת סני בפדיון לפי חמץ ולמכות הפאר (תרלכי פ"ק דפסחים ופסק מהרח"ו סימן קס"ד ותשובת מהר"י בריא"ן) מיהו בלים שנתבשל בהם שוחרים לאחר הפסח ולין לריכין שביה לו הגעלה: (ד"ע ותוספות פרק בל שעה)

ורין תערובתו כדין שאר תערובות אלא שהרה שאוסר בשאר תערובות פחות משה"כ אוסר בחמץ בשהו אבל אם בשאר תערובות לא היה צריך ששים אלא קליפה או נטילת מקום אף בחמץ כן שחם בחם בלא רושם °רבי בקליפה בשאר איסורים וכן אם נגע בבר חמץ בבבר מצה ושניהם חמין (ב) ב אואין שם דבר המפעפע לא אבר אלא מקום מגעו בלבד לפי שאינו מבליע יותר:

הגה ובדין ריחה תילתה לענין תנשיל בים בו מסמן עם מאר תבשילין ג יש מקילין במקום הבה מותר בשאר איסורים (מרדכי פרק בל שעה) ביום מתמירין דמסבו מיבה תיכה (הגהות סמ"ק ותוס' דע"ז) ד (ג) ב ודוקא במקום שמייך בו ריחה אלא דבשאר איסורים לאו מלתא היא כמו מיתבאר ביורה דעה סימן ק"ח נסיעמה דפעיה:

חמץ

סתום והחמץ והמלה שניהם מגולים בתוך התנור בזה אם מותר בדעבד בשאר איסורים כתב"ם בי"ד סי' ק"ח אלא דבמלה אסור בזה אם אם התנור גדול אפילו הוא סתום או שאחד מן התבשילין הוא סתום הן של חמץ הן של מלה מותר דבזה אין שייך בלל' ובלי' שם מה רמ"א דבמקום הפסד יש לסמוך על המקילים וכמו שאר איסורים והפוסקים כתבו בשם ר"ת דבבשר אין שייך בו ריח בלל מ"ה אין אחר חמץ שנלפה עם פת מלה אף דאיתא ביה הביתלה מלי וכן הבא בע"ש

בשעות טופה עליו בלי ו"ע לאו מי גרע מבבילה שנתבשלה בשבת דשרי לעלטל דחוי להסליבה לבלבים ולכן ל"ל דדוקא פירות שבל אסור לעלטל חלבים דלאו דעתיה לחסדה לבלבים וכמ"ש סי' ש"ח סל"ח ל"ב אבל חמץ דעתיה לחסדיה לבלבים וכ"ל דאפילו למ"ד בולד אסור בשבת מ"מ הבא דאסור הריב"ם מיירי בחמץ דמותמול היה דעתו לחסליבה לבלבים בשעה ה' בדאמרי' בשבת דף קמ"ג ובכ"ב מעתר דמותר לעלטלו בשעה ה' והא דאסר הריב"ם מיירי בחמץ עכ"וס שנמצא דלא שייך לאסר דעתו עליו וכיון דבאמת הוא אסור בהגאה אסור לעלטלו כמ"ש ס"ג והתב"ם מיירי דליבא עכ"ו אם בלב ניתן לו ד דיבו בח"ה. וא"ה נכון שלא לפרפו רק ישלנו ליום וכ"ה ע': ה דוחפו בקנה. אבל אסור ליגע בו דחייבי שמא יאבלנו אבל בחמץ לא חייבי לזה כיון שהוא עלמו מחזיר עליו לפרפו ועפי' תרי"ב: ו בתר בתרא. ל"ל דאפי' מתבתב בנמאת שרי דהא מסתמא בדקה ביל' בזה הם ואתן דבדיק בנמאת מיי בדק בדאחרינן בגדה דף ל"ו אם לא שיש חרין המכוסה בקרטי התיבה (תו"ם):

תמז מדאוריי"תא הוי חמץ בשאר איסורים (עמ"ש רסי' תמ"ב) אלא שהבמיסה החיתו בו כיון דאית ביה כחה ולא בדיני מוגיא טוי שם

ועמ"ש ס"ל ועבי' ד סי' קי"ח ובס"ל שם: א בלים שנתבשל בו' אם אין בדבר המפעפע מפמע שאם יש דבר המפעפע בגון פסטי' דיגים בה שומן אוסרת כולה אע"פ שהאיסור בתוב אע"ש ס"ל ס"ל בסימן ק"ס לענין בלי יבן מלות המבשלים בשומן ונגעה אחת מהן בחבירתה במקום שנתבשלה ונתחתכה אוסרת לחבירתה כולה ומיהו אם נגעה בלבד האחר במקום שלא נתבשלה אינה אוסרת אבל יונה מחתיכה בלא רובע אפי' הבאתר שהן כיון דאיסור אחר אינו אוסר אלא בבשר מלוה בבשר מלוה להתיר שאר תתיכות מה"ע וכ"כ רמ"א בתשובה סימן כ"ח ע"ש וכ"מ בסימן תס"ו סע"ד דדוקא ע"י הפיף הפסוד ולא בדיני מוגיא טוי שם ובן מסמע דאם לא מיפכו הפסוד אחר. שבאה הבמה עליו שרי ולא תילק אם הבתנולת שהן ומבטל בלא רובע ואפוי דיבו בלבד לא לחורות בזה כמ"ש רמ"א בסי' תס"ז סי' ד דעל כל פגים לא עדיף כלי ממליחה ועוד דהא הב"ח ורש"ל ומהרי"ל פסקו דאחר מליחה בין בבישול ע"ש וא"כ די לנו להקל כמ"ש רמ"א במליחה ועכ"ל תס"ח: ג יש מקילין ד דוקא בתוך בפת בפת אינו אוסר מפמע דתבשיל אוסר אינו אוסר אינו אוסר אינו

ס"ק ב' מגן דוד

ס"ק ג' מגן אברהם

ב' אסור בכל מלאכה (ר) שעות כו' אע"ג דלוקין עליו בזמן הא' ואמנן קי"ל בס' אסור לבפסח דאסור במשהו לפ"ע מלאה היא ומשום הר' בכתב דריחה מעשה מיהא הוי ובזה נדחה ראיית מהרי"ל בתשו' ע"ש וא"כ אין לנו מי שיחי' דבמרדכי לא מצא כפי להתיר אלא דאסיר מדבריהם דקי"ל ריחה לאו מלאה היא ומ"מ דס"ל דאמנן שזה לאחר איסורין בזה ועוד דבחמ"ן סי' כ"ה כתב הסת"ע דבכל מקום שמקיים מרי"ף אם לא במקום שהתו' תולקים ובכל מקום שין לאסור לגן עכ"פ אין להקל בשתות אלא בדברי ודקון אסילו בתקום הבסר ודי לנו להקל בפתן קלת כי מי יצוא אחרי הכרעת רמ"א: וכ"ז בלבי אבל בנשל כיון דבאחר איסורים מרי לבתחלי לבטל בתנור אחר א"כ שלא דלית בו ריח בלל א"כ בחמן עכ"פ בדיעבד מרי ואף מרת"א כתב דאם אחר אסור אסור אסילו בדיעבד הלא הוא בעצמו כתב בח"מ שבמתר' ובכל מקום אי לאחר בנישל אלא מתאחר שתהרי"ו אחר בחמן העמונים לבפסח אין להקל עכ"ל ובהוא שלא הסיר אלא כתו"ם שלו רת"ח בח"ם לפנינו ול"ל דחמן בכלי אפילו דבנישל קי"ל שתות עכ"ל והאחת אחו דהא הרמב"ן כתב הטע שאין הנישל אוסר משום שאין לו ריח ועינינו ראות דחמן העמונים ולכן אם לא מקום שאין לה מקום ללאת הריח ידועה שהעמ"ה נותרת הפיעוס ואסרה אף בנישל עכ"ל אבל אם מבטלין פחות בעצם אלא בבתים ובוחתין אסור לפי שעה אין להתיר כ"א בהעתקה של שבת ואפשר שגם רמ"א נחכון לזה ואף שהבי' בפי' ל"ז חוזק על הרשב"א ומביא ראיה מהגמ' שהטעם דמתיר מעשה בי' אבל בעצמו אסור אפילו בלא הנישל אם אין ריח המתבטל כ"כ אוסר וא"כ אף בהעמקה או בלבי קדר בתנור יש להקל מ"מ ל"ל דדברי הרמב"ן אינם ראיה לדברי הרמ"ן דאם אינו אלא מלאכה אינו אסור אלא בהעמקה אבל אם יהיה בו מקום למעלה והא דמשני בגמ' כגון ב' אינו אלא בהעמקה אבל אם אינו אלא מלאכה אינו אסור

שנתערב בעשה היתר גמור ומותר אח"כ לבטלן ביחד אי"כ הא"כ מותר לקיימו דנעשה היתר גמור מיהו לא קי"ל הכי אלא במקום הפסד מיהו כ"ל דהכא אם יכול לבטלו עד שיהא ניתות ויתערב קודם פסח בט' אז מותר לאכלו בפסח ואין זה מבטל איסור לכתחלה כמ"ש סס ב"ד :

יב אסור בפסח. ועכ"ש מותר לקיימו: יג לחייבי שתא וכו' - כתב הס"ג וכ"כ הרשב"א לעעמי' אויל דס"ל דחחר ונעור בפסח אבל לדידן מותר ע"י סיטון כמ"ש הב"ח סי' תמ"ב ס"ה וכן טהגין מורי הורמה עכ"ל בגליון וכ"ע דהא כשבטלו ולא נאחר אלא מעט בעלמא לכ"ע אינו אוסר ונינו כלום ס"ל. לכן כ"ל דרש"א כתב שבטלו מעט אבל לא סיטנו עד הפס' ולכן אסור אבל סיטנו קודם הפסח לכ"ע שרי". מיהו כתי' דבש מלעעמיס הס עכ' אין להס תקנה ע"י סיטון (ועכ"ל סי' פ"ד וסי' ק"ד) וכתב הרשב"א דלקח מאותו תבי' אין לאחר שאלו' הפסח המנו ועירבו ביין אחר ואסר כולם ע"ם: יד וטתלים מעט בפסח. הכא לכ"ע אסור אפי' בלוקח בם' קודם פסח עכ"ג: יו במיס בפסח. מעמע קלת אמן נחבטלו בם' קודם פסח עכ"ג: אין לאחמיר בכל דבר לגזור בכל מקום אפילו לכתחלה אבל בשאר דגים מבטלין בה הגיר כמ"ש מהרש"ל וכ"ש לכתחלה אבל בשאר דגים מלחים אפילו לכתחלה אין להחמיר: כתוב בד"מ מיהו נ"ע דאפשר אם ס"ל אוף אפילו הוי כבטול כמבטל כ"מ ב"ד בסי' ק"ה ובסכי מתיקה דברי רב אחי בסי' תל"ח ואפשר דמאחר דאמון קודם אמנו אחר הוא לא אחריון בה כבטול כמבטל ובן מעמע בעור שכתב דבריעות אינן מפלטין ומיהו יש לדאות דלא אחריון בטול רק בדבר לא אבל בדבר יבש וקשה בגבינה לא. וכן נראה בדבר לא שנפחה בכלי מעת לעת אחריון בטול. ובסימן תל"ח סכ"ל נבי חביות שבר מעמע דאין לאוש לזה עכ"ל. ועי"ש סס: והב"ח כתב בשר יבש יש להחיר אפי' נתלה בכלי שהיה ב"י ושאה כתוכו מע"ל דאחרי' בסנתיישב בטל טעמו כמ"ש סס"ה נבי בנק ומיבנין לאחרות בגהר לו בכלי פסח בלוגנת אבל לא בכלי אחר לבתחלה אבל בשר מלוח טהגין ב"כ לאחרותו. ומיהו נריך לידע שלא מלאוהו בכלי אחר שנפחמשו בו אחרי אוף מע"ל דבטול כמבטל עכ"ל: ודע דלא מקרי בטול אלא מה שמונח אוף סליר וכמו שכתב סי' תס"ז סי"ד וכן בסי"ג בי"ד סיטון ב"ל דלידע ולא אכל אבל אם אכל אפילו בכל מקום אינו אסור אלא בדבר שנתבטל בו אחרי אוף מע"ל דבטול כמבטל עכ"ל: ודע דלא מקרי בטול אלא מה שמונח אוף סליר וכמו שכתב סי' תס"ז

בכלים אינן ב"י אלא שהחמירו דרך קנס ע"כ הקילו ב"ט האחרון
בסאר איסורי דרבנן כגון משהו וגע"ל כתב"ל סיתן זה ב"ט האחרון
ולא בדרך מזרחי בס"כ: (יב) תוך ב' חדשים. בת"ה ובפסקים
קמ"ע כתב דין זה בסס סת"ב בתוך ל' יום וכן נראה עיקר דשיעור ל'
בדין אם נתערב משהו מדברים אלו תוך המאכל **כו אין להחמיר לאסור**
בתערובת בכ"ל יום מחמירין להסתפק בתוכן יין שמסתפקין אפילו בל הבנים
דחייפינן אמת נאמנו זו מן הבאר מן הסעודה ולפעמים יש בו פירורי לחם
(מהרי"ל) ובמקומות אלו **בז** אין תוכן יין אלו רגילים מתפקין נזק •
פוד יש מחמירין לכתחלה **כח** אלא נמלאת מן יין ותוכן יין תוך אלפים לבטל
בבלי אמת **כט** ואם מלאוהו תוך אלפים טובגין אלא לאחותו בשמת (תשובת
מהר"י דרי"ן) והעיקר לא הסכים כל מכן נקפוקים אחים יין ותוכן אלו ירקן
לי • חנית יין שדבקו אפרו בנבלא אם כולה (יב) תוך אלפים קודם
פסח עדיין הוא ונותן טעם בפסח **ל** ואסור לאחותו ואם נתנו קודם
לכן כבר נתיבנם ואינו נותן טעם בפסח ומרדכי רים פרק כל שעה וסס"ב
והגהות מיימוני פ"ה) עיכו אם יש בזית **בנה** במקום אחר **לא** אייב
לנערו אע"פ שעשוי לאזק (פסקי מהרא"י סימן קפ"ט) כדלעיל סימן
תמ"ב סעיף ז:

ז • **למלח ששמו במרובה מוהר למרוח בו בשר בפסח:** (משש לב
לחיטו מפליט בטוון)

ז (יג) **לג** • לבוסר שרבין קודם **פסח בסרובות סחוסצות מוחר**
לאכלו בפסח:

הגה **מקום** לחיטו מפליט בטוון ואפי' **אם נעשה בפסח אינו אסור לך**
• **אם** היה בכלי נקי אבל אם **אחנו** ' **בסכין** **של אמן לך** תוך הפסח
יש להחמיר • **דאמם** סכין אינו נקי ויש לאחוז לאמן הדבוק עליו (מרדכי ל"ג)
אבל לן אם נתערב אותו דבר בתבשיל אין לאחוז ולהסתיר **לן** ולאסור
מספקן נראה לי:

ח (יד) • **זאת** שנזחרו לאחכם **לח** • **בסכין חדשה אפילו לא נזחרו**
לבבשם

שהחמיצו בשמרי שכר אסור (עמ"ש סי' תמ"ב ס"ה) וכ"ש בקמחות
שמבשלין אותו כל השנה ביורות שמבשלין יין ערף אסור דאות דבר חזק
וחריף ול"ע לשבח בתי דבש כירוע ות"כ לא מהני אם שחיטו ב"י ות"כ אין
כאן ספק וכ"ש דאסור ליקח מהגוים דשמא נחבר' נו שכר על לו עכ"ל ועכ"ד
סי' קי"ד דאין לחוש לשמרים
אלא"כ דרבן נבך ועיש בהגה"ס פ"י
ומ"ש לאסור ביורות של יין ערף
בסי' קכב ס"ג כתב דאין האריפות
הראשון מפני לא לשבח ע"ש
ואפשר דסכירת ליה דיין ערף
חריף מפי וע"ש לדינא דאפשר
לאחות יין ערף ליין נסך דלא מהני
בו מה שחיטו ב"י (ועמ"ש סימן
תנ"ל סס"ב): כו שאין לאחמיר
אלא דהוי ל"ט בל"ע ועוד מאחר
דאיכא לספוקי שמא לא הוים כבלי
ב"י אין מחיקין איסור דספקא
דרבנן לקולא (ד"מ) פירוש דמשהו
הוי דרבנן ואם כן אם נתערב
הרבה שאין ס' כנגדו אסור דהוי
ספק דאוריתא וכ"מ מלשון הש"ע
ות"מ ל"ע דיש לסמוך בדיעבד
על שאם כלי אינו ב"י ול"ט בל"ע
כמ"ש סימן תכ"ב דהא כיום
עוב האחרון מקילין לכתחלה
לאכול דבריס שנתבשלו בכלי חמץ
אם כן למה נאסר התערובות
בשאר ימים ולכן נראה לי דמ"ש
רמ"א אם נתערב משהו וכו' הייט
משום שומן דשומן ודאי אסור אם נתערב הרבה משום דיש לחוש לפרורי
חמץ שהם בתוכו אבל כיון שנטשל וכיוצא בו אפילו נתערב הרבה שרי:

כז שאין תוסן יין מצוי. ואם כן אפילו נסתפקו ממנו לסעודה
אין מחמירין דלא אסור בקל לאחות אחר: **כח** שלא נמלאת
ול"ל ד"מ בתשובת מהרי"ב מנהג פשוט בארץ הזאת שכל יין ממלאין תוך
שלשים בכלי חמץ שלא לשתות ממנו בפסח אבל אין איסור בדבר אבל
בתוסן דבקל בלע ופלגו ים לאחר עפי וכן שמעתי שמהרי"ל אסר בתוסן
לשתות ממנו בפסח ומ"מ לא ראיתי שמחמירין בו אף שהתוסן דבר חריף
הוא מ"מ הוי ל"ט בל"ע ותחילה חשמים הכלים אינו אלא במקום עכ"ל
ול"ע דהא בדבר חריף אין מועיל ל"ט בל"ע כמ"ש בי"ד סי' ל"ה ולכן אם
עתה בכלי חמץ ב"יוהא בתוכו כדי שיחנו על האור וירתיח אסור מדינא
כמ"ש בי"ד סי' ק"ה ואף שהש"כ כתב שם דגם בתוסן בעינן מע"ל
אין להקל נגד הש"ע דהא במשנה שפ"ח דמעשר ופ"ג דשבת מדמה תוסן
לגיר דשניה חריפים ואע"ג דבסי' ק"ד כתב דגם בתוסן בעינן מע"ל כ"ל
דמיירי בתוסן שאינו חזק כ"כ וכ"מ מפרש"י ותו' שם דמיירי בתוסן שכר
ע"ש וה"ה בתוסן יין שאינו חזק כ"כ אלא מקרי דבר חריף: **כט** ואם
מלאוהו • ואם הכלי היה מורק ושופף שרי (מהרי"ל): ל ואסור לאחותו •
משמע דלשהותו שרי וכ"מ במרדכי וכ"ע לחה דהא הבנקן יהיה טעמא
בפסח • וי"ל כיון שאין מחויב לבערו דאינו ל"ע אלא משהו ואות תוקפה וס"ל
אף היין אין מחויב לבערו דאינו ל"ע אלא משהו ואות תוקפה וס"ל
דבאכילה אסור ולהשהותו שרי (ועמ"ש ס"ב) מיהו אין ראיה מזה לאסור
באכילה תבשיל שנפל בו חמץ מקשה בתשובת הרי"ל שאינו הכא דהוא ששה
לכתחלה שמניח בו היין ולכן אסור לשהותו עפי' חמ"כ ס"ג מ"ש
לא חייב לבערו אף כ"כ מתאו בעיע ד"מ: **לב** דאינו מפליגו בטוון
אף כ"ב נידוך בו דאיכא דוחקא ועפי"ד בסי' ל"ה שכתב מלח הנתון בקער
של בסר יש להחמיר לכתחלה שלא ליתנו בחלב מ"מ בתלוכה אין להחמיר
כללו"ם בתלוכות אלו שאין רגילים להשתמש בו חמץ עפי' ל"ת: **לג**
בוסר שדכין וכו' • ל"ל דבוסר לא הוי חריף • וע"ע דהא בב"י בשם ס"ק
ס"ב לאסור בוסר חריף כ"ש בוסר אסור ע"פ ות"מ בי"ד סי' קכ"ב בשכתב בשם הרשב"א
לאסור חריפי דבר חריף כ"ש בוסר שהוא חמץ וכ"ע לעשה דהא כמ"ח ס"ל דחיים הוי דבר חריף: **לד** אם היה הכלי נקי • מרחה לי דקאי
אחרונים מקרי דבר חריף כ"ש בוסר אסור ע"פ ות"מ בי"ד סי' קכ"ב בשכתב בשם הרשב"א
לאסור חריפי דבר חריף כ"ש בוסר שהוא חמץ וכ"ע לעשה דהא כמ"ח ס"ל דחיים הוי דבר חריף מ"מ ע"י דוחקא נכנס בתוכו קלת ואלא להדיחם:
• **לה** חוך הפסח • משמע דקודם פסח שרי ע"י הדחה אבל תוך הפסח מחמירים וכ"ל דאמו הבעשה בידי עכו"ם דמהרי"ל קאי על
דינים שתוכרין העכו"ם אבל אם נעשה בהקרחי בעצמה אחרת בסכין חמץ דבר שהדחה אלו בגרידה וכמ"ש בי"ד סימן ל"ו: **לו**
אם נתערב • משמע אפי' בפחות מס: **לז** ואסור מספק • דליחוש שמא לא היה הסכין נקי ות"מ קשה כיון דקי"ל סהם סכין אינו נקי ובמ"ש
בי"ד שם ובל"ע נת"ל אלא בכל מ"ת אלא דאיכא בעלמא אחרת בסכין חמץ דבוק בו אינו אבל חמץ דבוק בו מפני
שאינו דבר המקבל כ"כ • ומ"מ ל"ע לעשה דעכו"ם מעשה אינה אם לא שהדיחו הדבר ההוא תחלה קודם שנתערב כ"ל ובה"מ מביאה ראיה
מל"ש דאמר שמא לא בתיר בלל שנתחבר בסכין שנורדין בו בנבלה מסעריב מפני שהסכין הזה לא נחתכו בו בחתיך ולא חש שמא לא הי' נקי עכ"ל ול"ל
אין מקום לחוש להחם מיירי שהיה ידוע שהוא נקי תדע דהא לבל הפחות ס"ל לחוש לא היה נקי אלא ל"ל שהיה נקי: **לח** בסכין חדשה: אבל אם הסכין ישן אפי' אינו ב"י אסור דחריף הוא ואפילו קודם שנכבשו אלא כמ"ג ות"ם שכתבו דוק' שנחתכו אחר שנכבשו אז הוי חריפי דחדרכה

הגור

מרדכי פ"ב דפסחים
ומש כתב נתזכים כל
תאן לפ"ק נסיתן
רגלת פעור אפילו
לדעת בעל תרה חוה
דכאן דנכפת בגיסה
נחתם כגם חיש
בכל טרפיהו

עטרת זקנים

נת"ל אחר שיעור
מע"ל תנ"ל מחבר
קורם פסח וגראה
בשבר בשם שבא עלץ
קמח קודם פסח ח"ל
חמץ בעין ולא
מהני הרחה:
ו בסכין של חמץ
תראה ראפי' בודאי
הסכין נקיים לאסור
אם הרחבו תוך הפסח
משום שהוא דבר
חריף כמ"ש בי"ד
לענין צנון בס"ג:

פרי חדש

סימן תכב
ולהוי בן בריאתה
ריאתם עפי זמן כח
בנעפיגן בריים פ' סני
בנינים בנם מחל לריאת
בר"ח חו פחלו של
אוכל ערבית מחרית
ומאכם מחכלל מנגב
ואחור מעין המאורע
בעבוהם ואם לת אחר
מחוירין מזמו לת
ברוכין לאיסור ולנדנין
קחבי אלא מחוקחת
בנאל מני בל ר"מ ומיהו
התאספו ר"ל כתבו סמין
נראה לאלם בין יום
ראשון ליום סני ובן
מסחטיה בל המוסקים
ומבנים בריאת המחיריכן
תיבת עיקר זרך הוא
עיקר מצרפת מסם
ונלא בוכיר בל ר"ח
בשחרית אין מחוירין
אותו חבני מחמלת
המוסקים לפנינו ובכר
נקטינן ומסקת המחבר
ל"ל:
ומ"ש אוכר בסקום
שנזכר פ"ו אחיב
אחר מוגים ואם כבר
בירן ברכת החחיר אין
צריך לחזור ולחזרם:
ומ"ש הוא הסק
וכו' אין צריך
לחזור ביאנלמי בס"ח
דחבניות נדבי בחבלל
אינו יודע מה בוכיר
ליב יוחנן בל שלטים
יום פוקס בלמה מחלה
לחוד הוכר מנחלה אילך
הם שצריך יוכיר ונפרק
אין עומדין לחריגן ר"
בחשון בר בת בסס ר"
מלבור בסק הוכיר בל
ר"ח ספק לא הוכיר
המחירין אותו לחיבן
בסס ר"י אם עקר מת
דבלינו אור לכחילה
ומס לאו מחיר לבבוכר
ובפ' סלבה מחבלו
ברסינן בחשון בר בת
בסס רבי יוחנן בסק
הוכיר בל ר"ח בסק לא
בוכיר אין הבחרין אותו
חבבת הנם ובלינו בל
יום סיס בו קרבן מוסף
בגון ר"ח וחב"ח צריך
לבוכיר מעין המחוש
ואם לא הוכיר מחיריכן
אותו ומי יהיה דבינו
חבבת הנם ובלינו אחי
ר"י מיירי בנב"ח דבת
הוכיר ערבת הם אוכ
מיירי בהבת"ם בלי
ליבא בוכיר בחבת"ם
בחבת
בחבת
בחבת

[illegible]

[illegible] מעשר שכרמו: בטור

[illegible]

[illegible]

[illegible]

פרשים בזה שלא כמ"ש מ"מ אחר העיון הדברים ברורים בס"ד: ואם נפל קרעין לתוך המאכל אסור המאכל (מתוך מקשה כגון מריק וכיוצא בו בסי' תמ"ב אבל מותר להשהותו בתוך הפסח כנ"ל: בטור הביא לעיל סימן זה וכ"כ בעל העיטור דאיתיה בעיניה אבל אם נתערב בדבר אחר אינו אסור אלא בדבר שהוא מדומה של כלי לעניין הפסח כו' בעל כלי הוא אסור בפסח כו' בעל הוא אינו אסור אלא בדבר שהוא מדומה לו אבל בדבר אחר

חותמו עליו וגם לרי"ש שיסכור לו בפירוש לאותו סחדר עם סחתן ד"ל
והתנו לאחר הפסח אסור בהנאה: **ודבר** פשוט הוא שאין לאחר
ומעשה היום כ"ל בכפר מאחר יין שקף שלו ביום
שלו שהיה מותר והיה סר
וקשה הדבר להפסיד היין
וקרוב היה שלא לגיות ישראל
ואחרתי שהלינו הפקר
ע"ו לאחר ויקח מהנו ר"ל
ולו מותר לישראל ל"ל ד"ל
דחולין חתלן של שוכרי
מותר לאחר. הפסח מפני
מחלפים פירות ומותרים לו
דמין וה"ה כמי אם יתנו
לגוים מותרים הרשות
מעשה זה בגלגל: (ה)
לגמרך כו'. ויכול גם
לתן לך רוות לאח"כ דהא
נמוכה היא: (ו) ולא יו
על תנאי. נראה פירושו
שיחזירנו לאחר הפסח
לא הוי מכירה ולא מתנה
לאחר ליה על תנאי
לעצמך ותעשה כ"ל
שלא תתכרם לשם אדם
הוי מכירה נמוכה אפילו
הפסה ונראה שכל אדם
לשעבוד ושיעבוד
אדם לא יכול לקנות
אותו חתן כי על מנת כן
לו ונתלה אחר החתן
ויוכל ישראל בעל החתן
ולקנותו אלא דלפ"ז יש איסור לבעל החתן לתפוס את ישראל
מהעכו"ם ולומר תן לי החתן אותו החתן אותה דעתו
המכירה ממילא אחר החתן לבעליו הראשוני וה"ל חתן של ישראל
על פסח אלא שהוא יכוף אותו שקנה שלא כדין כי הוא לא מכר לגוי
אלא בתנאי שיקנה להעכו"ם וממילא יחזור ויחזרנו לו ואחר לו
יש לי בחתן זה שאם אדם לא יוכל לקנותו מהעכו"ם אם יתלנה
ואפי' אם לא התנה בפי' כן עם העכו"ם שלא יוכל לחזרו לאחר
סהדי שאדעתא דהכי יצא חתן מרשותו ואין בזה איסור הנה
לפי שאינו לחכירו חתן קודם פסח ומתנה עמו אחר פסח
הוקת שיהיה לו בעת הבית אחר חתן לאותו חוקת אם ישראל
בזה איסור כלל ה"ל כן הוא כנ"ל ד"ה דאם קנה ישראל אחר
העכו"ם החתן בזה חייב לחזור ולאוכרו לבעליו וה"ל דעתו אחר
שחייב ליתן לבעל החתן דלא מכר לעכו"ם רק כדי להפקיע
ולא להפקיענו מרשותו דז"ל דת"ל חתן של מרא ותו דלמה
בפ"ק דפ"ו לאחרת הכירות קנין כו' אחרי לא שמני דאלמי הכא
ואחד לו בית רק להפקיע האיסור אלא ודאי הא לאו מילתא ואכרה
בסי' רמ"ו בשיטו דגם לענין שבת כשמקיר בהאחר אין לאחר מפס
ובסי' מ"ב כתב באן מעם שחייב לאחר מאלמי לבעל אחרון
שהוא קודם לקנותו מדין מערופי"ל: (ז) אע"פ שביטלו אע"פ אלא ביטל:
יעריס לוחר שביטלו אע"פ אלא ביטל:

חמט (א) כך היא גירסת רש"י דבתנות וחלאי חלוקי
מלאי היינו את יין המכר בתנות ולפ"ז ניחא
של עכו"ם דא"ל הא עכ"ל גם הפועלים מכניסים שם את ה"ל
כיון דקי"ל כר"ש דחתן לאחר הפסח אסור מדרבנן משום קנה
סייך קנס: אלא בתנות של ישראל דאחלי לאחרת לריך מעם
דהחתן של החנות הוא ודאי הקונו ושותת שם ושל הפועלי' הוא
פי' שהם שוכרים גם הם אוכלין הכל הלכך אחלי
דנורם בהיסוך ואחיל בתר הפועלים ודאי קנה לחם אחלי מפי בפועלים
מבתנות כיון דגם בתנות החתן קנוי טפי ואם לר"ת מיהו שלון בתר
את רק שאר סתורות א"כ אין חילוק דין בין רש"י לר"ת ואפשר שלון
יש בינייהם דלר"ת מיירי שאין שם רק סתורות לא את ואלו היה שם
בתנות היינו אומרים דהוי שפיקה וכלל נוויי אחלי לקולא דאין כל
חנ (א) יאחר לו קודם פסח: כ"כ הטור בשם אביו שרי
ב"י דבמ"ה וכתב דבדין ישראל שקנה חוק הגלתים שמתנים להם לאחר מותר ליקח
לאחר

ר רשאי ישראל לוסר לעכו"ם בשעה חמישית או קודם °ער שאתרי
ליקח חמץ במנה קח במאתים (ה) שמא אצטרך ואקחנו מסך
אחר הפסח °אבל לא יסכור לו (ו) ולא יתן לו על תנאי °ואם עשה כן
ז הרי זה עובר בכל יראה ובל ימצא:
ח °חמץ שנמצא בבית ישראל אחר הפסח °אסור **ח** (ז) אע"פ
שביטלו:
ו °מאסור להאכיל חמצו בפסח אפילו לבהמת אחר'אי ט של הפקר:
ז לאסור ליתן בהמתו לעכו"ם להאכילה ביני הפסח **י** °אם הוא יודע
שמאכיל אותה פסולת שעורים שהוא חמץ:

תמט דין חמץ שנמצא בחנות ישראל והפועלים עכו"ם או בהפך, ובו סעיף אחד:

א °חנות של ישראל **א** °ומלאי (פירות הסחורה וכלי החנות) של ישראל ופועלים הנכנסים לשם עכו"ם חמץ שנמצא שם אחר הפסח
ב אסור בהנאה, חנות של עכו"ם ומלאי של עכו"ם ופועלים הנכנסים לשם ישראל חמץ שנמצא שם מותר אפילו באכילה (א) כך היא גרסת רש"י ורבינו האיי אבל רבינו חננאל גורס בחפך:

חנ דין ישראל ועכו"ם שיש להם שותפות, ובו ז סעיפים:

א °ישראל שלוה כסף מחבירו קודם הפסח **א** צריך לפורעו אחר הפסח °ויש בו משום גזל אם אינו פורעו:
ב °ישראל שמקבל מעכו"ם ברבי' כברות בכל שבוע (א) **ב** °יאסר לו

באר הגולה

°שם בתוספ' מגיהר °ראמנם מגרק ל' °מור בשם הירושלמי ומדים בפ"ב דפסחים וכרבי מאנן °שם בפ' בירוש' לענינו:
°בעריאתא פסחי ל"ח °מור בשם רש"י ובמאור פוסקים חמה בני ר' יונתן מ"ו ס"ב °מור בשם מרי מבורי

פרי חדש

סימן תכב
יאמר בגד ניח לבחר בחתבבד בעריאת דמעגיב עלים וכן לשת מרוחק בפרי"ל דדם' הרבכלה בחרדשים בפ' °המלה פשיל בפסק חתורין אותו ונוה בפסי' בגלי והבית מדם וקן דבמה מוחרים"ם ול"ל הן מיקר דלגת בהבשם מסמן מ"זחרין חוהו גל"ג ובין בפ' מירוי בפ"ג מלחרין מרבם בבלן ובחנם סבל דבריו לאיגן חתרין ודפוקים הרבה והביקר בחלים
בפת"ל הירבלתי:
אם מבח ביל ר"ם
ולא מחמלו
חפילת מרבי' אם מבח בחבלמין ולא הוכר' מל ר"ח וכן בפרים מני ימים ובגוים מ"מבח ולא בחמלו חפילת חנוכה ומבח בחבלמין ולא הוכיר ר"ח מבלתי בפ' קיח מלחין מחזירין אותו
ועיי"ש בס:
ע"ב ובקורין ההלל בדילוג וכו' בחב בכ' ר"בשם הב אמרי לבנין מלחמרין הלל ל"ח מנינו מרחו דוד בחבריים הללוים הללו מל בקבנו ויב מבחים בנגב ויב חבשים הנשחה מל מבח מבוכרי מים לפ ר"ב מרבי' מל חדם ב' ימים ע"ל הן ולבת בריים ליבת הלל בלחמרין בפ"ב דברבין בחנם ולחבר חלן יומר מל בבת הדין ומבחי חיים ומבחי חבים בחבוחים לבנין ישראל לחמרי' מים: ובי"ש ויש אומרים שאף הבבר אין מברך עליו וכו' ומה דעת רש"י והרחבם ומבחים דלחבמלת לא מבריכון ומם מבריחו ראים מיבר מבר מ"ל מני בחבב מבחיבו מלי לבחם מיינו מבת' מי מיבי דלא ליחלולו בים ומבי מבבי הבים בפ' בחב חבלוקין בבי מבת דבריחים לם בבי
בדוקי:
ומבח מבקבר ראי אין מבבבין מלינו מבחלה בבוש הוי בלחם מבבת בבי חבלים ובלא מיין ביה הבבקה ים לומר ובין מבבבו לבבחבה בבבור לא חבי לבחת בבי' חבלים ובין לחלי לבבבין בבם:
בבבי:
ע"ג מבבת הרבבים בבלבות חבובה מיחיר לא יבבת בלל חלם בחבל יבבים ויבבת בלבת בחבן מבבין הבבור ובת מי' בפ"ב בפ' בב' בבים מבת בחבל יחבל לא יחבל מלם בחבל בבחר ירחלם מבבבחו ובלין בלא הוי חבבר אין לחלי לחמרי לחמרי
חבש

בפסח חמץ שנמצא בחנות ישראל ומלאי שלו לא יהנה בו אחר הפסח ואם לא יחזיר לו אחר הפסח אלא אם כן יחזיר לו בפירוש אותו שקנה אותו בכל אחר הפסח ולא יהנה בו אחר הפסח אבל אם לא יחזיר לו בפירוש אותו שקנה אותו בכל

לא קרבן פסח שיתן לו בשכרו של פסח קטן או סעורת וכיון שהתנה עכו"ן אע"פ שאחר הפסח נותן לו בכרות חמץ חליטי הקטן וחמעות הן ושרי:

ג ישראל ועכו"ם שיש להם תנור בשותפות (ב) אוסר לעכו"ם קודם פסח פוטל אתה של פסח ואני אפוטל אחר כך:

ד לישראל שהיה לו תנור ואפו בו עכו"ם חמץ בפסח (ג) אפילו מעות אסור לקבל בשכרו דהוה ליה משתכר באיסורי הנאה ואם קבל כבר המעות ד מותר ליהנות מהם:

ה (ד) אין יש מי שמתיר להשכיר תנורו לעכו"ם על מנת שיאפה בו פצה ואם יאפה בו חמץ ה אין זקוק לו:

הגה וכן מותר להשכיר לו (ה) בית ו לדור בו ואע"פ שמכנים בו אחר כך חמץ סרי: (מגור)

ו המותר לומר לעבר בפסח הילך דינר זה וקנה ואכול אע"פ שיודע שיקנה חמץ ואבל לא יאמר לו ח צא ואכול ואני פורע ויש מתירים גם בזה ט אא"כ הקרים דינר אושנשא ונתן ביד:

הגה ו ואסור לקנות חמץ לעכו"ם בפסח אפי' בשעותיו של עכו"ם (ריב"ם סימן תמ"ה):

אסור

לאחר הפסח מה שאסר להם בפסח דחמץ שעבר עליו הפסח אינו אסור אלא מעשה קנס והכא ליכא למקנסי (הג"מ מרדכי): ב אומר לעכו"ם וכו' ולד"ה ליראל ועכו"ם שיש להם שדה בשותפות שאסור לומר טול אתה של שבת ואני של חול כמ"ש סי' רמ"ה דהתם כל הטורח לאתנא ונראה כטורח בשביל ישראל אבל הכא שטוטל הדמי' מתחלה מותר הג"מ אבל המרדכי כתב כמ"ש כאן שא"ל ליעול הדמים: וגל דפליגי בפלוגתא דהרמב"ם והרא"ש בי"ד סימן רל"ד סי"ג לענין ערלה ע"ש וא"כ אע"ג על הרב"י מאחר שפסק שם דאסור לומר לעכו"ם טול אתה חלקך בשני ערלה ואני אח"כ דה"ל חליפי ערלה ואם כן ה"ג ליתסר וי"ל דהכא לא זכה הישראל מעולם בחמץ רק שמוכר לעכו"ם התנר בפסח ועכו"ם יכול לאפות בו מצה משא"כ התם דזכה באיסורא ומ"מ יש לנהוג שיתכוין להעכו"ם שתנור בפסח ויטול הדמים מתחלה כמ"ש הג"מ וכ"פ הב"ח ונכ' ימים שהם י"ט עכ"פ אסור לומר טול אתה וכו' כמ"ש סי' רמ"ה:

ד מותר ליהנות: דחמץ שיש תופס דמיו כמ"ש בסי' תמ"ג אבל אם קבל הבכרות אסור ליהנות מהם דזכה בהם בפסח בשכר תנורו כיון שדרכן לעשות לתת בכרות וא"כ ה"ל חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח: ה אין זקוק לו: ואע"ג דאם שכרו לעשות עימו מלאכה אחר ואח"כ עשה עמו יין נסך שכרו אסור התם אם לא היה עושה עמו כלו לא היה משלם לו שכר ונמצא שנעשה שכר איי"ג אבל הכא כיון שהשכו לו תנורו לשנעשה ת' אפי' העכו"ם לא יאפה בו כלל היה צריך לשלם לו א"כ לא שקיל שכר חמץ ולכן שרי ומ"מ לכתחלה צריך שיאפה בו מצה בע"ל ברור והב"י נדחק בזה ע"ש: ו לדור בו: משמע דאסור להשכירו לשם בו חמץ דמשחכר באיסורי הנאה (ועכ"ן) ודוקא כשמשכירו תוך הפס' או בע"פ (אגור): ז שיקנה חמץ: וחס הוא מושכר אלו לשנה לא יאכל בביתו משום תשרא (תגודה): ח לא תאכל ודוק שאינ"ל לא ואכול חמץ לאו דוקא שיאכל חמץ: ט לא"כ הקדים וכו' וכן עיקר ודוקא שהדיר עדין בעין ביד החטני בשעה שאוכלו כמ"ש בי"ד סימן קל"ב ס"ד ואם לא הקדים לו דינר מותר לומר הן לשוטעים חמץ ואני פורע: וא"כ מי שיש לו חיטים וצריך לשתות חמץ מותר לומר לעכו"ם הן לו לשתות חמץ ואני פורע (ועסימן תמ"ג) ואין זה הלאה בתה שבנו שותה חמץ בי"ד סי' רכ"ל ס"ג ע"ש ועוד דשועלים נמי מזונתן עליו ואפ"ה שרי כמ"ש המרדכי ע"ש אבל הוא לא יאיקה החמץ בידו (ועסי' תרי"ז ס"ח בהג"ה) כמ"ש סי' תמ"ז ס"ג ובתחולה שיש בו סכנה הכל שרי: י ואסור לקנות: דהא אין עליחות לעכו"ם ונמצא הישראל קונה אותם ועוד דאיכא למיחש שמא יאכל מחמץ (ריב"ם ב"י) ועוד כ"ל דאסור משום רולה בקיומו עכ"ד סימן קל"ג ס"ד ה"ו וכ"כ התו' בפסחים דף ק"ב ע"ב דמה שמחזיק לו העכו"ם טובה משום בשכר אם לא שהוא אלא בפני העכו"ם ומשמע מדבריהם דאם שיהם בהמת עכו"ם טעונה חמץ אסור לפרוק אלא אלא בפני העכו"ם אבל לתי' קמת שרי כיון דלער בע"ח דאורייתא ואינו מהכיון שיחזיק לו טובה

ד מותר ליהנות: דחמץ שיש תופס דמיו כמ"ש בסי' תמ"ג אבל אם קבל הבכרות אסור ליהנות מהם דזכה בהם בפסח בשכר תנורו כיון שדרכן לעשות לתת בכרות וא"כ ה"ל חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח: ה אין זקוק לו: ואע"ג דאם שכרו לעשות עימו מלאכה אחר ואח"כ עשה עמו יין נסך שכרו אסור התם אם לא היה עושה עמו כלו לא היה משלם לו שכר ונמצא שנעשה שכר איי"ג אבל הכא כיון שהשכו לו תנורו לשנעשה ת' אפי' העכו"ם לא יאפה בו כלל היה צריך לשלם לו א"כ לא שקיל שכר חמץ ולכן שרי ומ"מ לכתחלה צריך שיאפה בו מצה בע"ל ברור והב"י נדחק בזה ע"ש: ו לדור בו: משמע דאסור להשכירו לשם בו חמץ דמשחכר באיסורי הנאה (ועכ"ן) ודוקא כשמשכירו תוך הפס' או בע"פ (אגור): ז שיקנה חמץ: וחס הוא מושכר אלו לשנה לא יאכל בביתו משום תשרא (תגודה): ח לא תאכל ודוק שאינ"ל לא ואכול חמץ לאו דוקא שיאכל חמץ: ט לא"כ הקדים וכו' וכן עיקר ודוקא שהדיר עדין בעין ביד החטני בשעה שאוכלו כמ"ש בי"ד סימן קל"ב ס"ד ואם לא הקדים לו דינר מותר לומר הן לשוטעים חמץ ואני פורע: וא"כ מי שיש לו חיטים וצריך לשתות חמץ מותר לומר לעכו"ם הן לו לשתות חמץ ואני פורע (ועסימן תמ"ג) ואין זה הלאה בתה שבנו שותה חמץ בי"ד סי' רכ"ל ס"ג ע"ש ועוד דשועלים נמי מזונתן עליו ואפ"ה שרי כמ"ש המרדכי ע"ש אבל הוא לא יאיקה החמץ בידו (ועסי' תרי"ז ס"ח בהג"ה) כמ"ש סי' תמ"ז ס"ג ובתחולה שיש בו סכנה הכל שרי: י ואסור לקנות: דהא אין עליחות לעכו"ם ונמצא הישראל קונה אותם ועוד דאיכא למיחש שמא יאכל מחמץ (ריב"ם ב"י) ועוד כ"ל דאסור משום רולה בקיומו עכ"ד סימן קל"ג ס"ד ה"ו וכ"כ התו' בפסחים דף ק"ב ע"ב דמה שמחזיק לו העכו"ם טובה משום בשכר אם לא שהוא אלא בפני העכו"ם ומשמע מדבריהם דאם שיהם בהמת עכו"ם טעונה חמץ אסור לפרוק אלא אלא בפני העכו"ם אבל לתי' קמת שרי כיון דלער בע"ח דאורייתא ואינו מהכיון שיחזיק לו

עובה

(ג) אפי' מעות אסור כו': נעוד כתוב אח' תשו' רש"י דהות ס"ג וז"ל והרשב"א כתב מעשה בא לידי בישראל שהיה לו תנור ועכו"ם חמץ בפסחים ובא האומה גוזר על ישראל והביאו לו בכרות לאחר הפס' משבח התנור ואסרתי לו לקבלם לא מפני חמץ שאסור שכר שהרי בשבח תנורו הי"ל חמלו של ישראל אלא אפי' מעות אסור לקבל בשכרו דה"ל משתכר באיסורי הנאה לפיכך אמרנו אפי' אסור לרבו אמתן בפס"ל ולפי הגראה לכאורה דלשון הטור שכתב והרשב"א כתב מסתמא דיש פלוגתא ביני לרש"י היינו דהרשב"א לא אסר לבטל דמים שהתיר רש"י וה"ה אינו דרש"י התיר משום התנה קודם פסח והרשב"א לא שייך תנאי ממילא הבכרות שנאפו בפסח הוי ממש"ל ישראל ע"ל אסור לאחלה אפי' מעות בעדם אלא ע"כ דעיקר הפלוגתא ע"ד שכתב הב"י בשם ריב"ם דאיכא לא"ד לא יכביר בהתנו לעכו"ם להבניא עליה חמץ דשכר ומשם"כ נו אסור בהנאה ואיכא למ"ד משכיר לנוי ומתנו ס"ג מותר בהנאה מ"ה כיון דרש"י התיר ליעול דמים אע"ג דהדמים יבואו מתחת חתנו דנוי אסור בהנאה אבל הרשב"א דלרשב"א אין תקנה לתנות עם הגוי אסור ואי"כ יש תימה רבתי על הב"ע שהביא בסעיף שקודם לזה אסור לומר בעכו"ם חמץ בפסחים ובא הגוי אסור לישראל אפי' בשותפות עם הגוי אסור לישראל אפי' בשעה קניית התנור שבשבוע של פסח אלא נסתלק בהתירא ניחא דלקרי ולא לאיסורא דסי' רמ"ה ואין ל' על ת"ס הרשב"א דהישראל זכה בבכרות שהביא לו הגזבר אחר פסח ואסור ולמה לא נימא נסבלן בהתירא ניחא ביום טוב אחרי' ולאי לא ניחא ליה באיסורא מסת"ל כאן דהתתן בא לו מתחת מעשה היום שאפה בתנורו היום שהוא מתן התנור לאחו' בו היום ולא ניחא ליה הא פשוט לפע"ד ומע"ש בסימן זה בסופו: (ד) יש מי שמתיר: הוא דעת הטור שמביא דאיכא לה לעשות אחרת לעכו"ם ממקום לאמקום מותר ולא דשאני התם דאינו מוכח מלתא כלל שיהל ממנו העברת אי"ל דים הרבה מלאכות אחרות מסת"ל בהטור דודאי לא יעשה בו העכו"ם רק חמץ ואם לא כתב דאפי' הכשירו בפי' לחמץ ל"ל אבל לא מהני אפי' אם הוא מתקנה בשבת שאין העכו"ם נאחמץ על כך וכ"ש כאן שודאי יאפה בו חמץ ונ"ע: (ה) בית לדור: אבל בחמרא

לעכו"ם

עטרת זקנים

רבן איש מי שפחתו כולו: אבל כשמשכיר התנור לגוי ע"מ שיאפה בו מצה והעכו"ם אפה בו חמץ ומצה מותר הוא לכ"ע שהישראל יחשוב שמקבל שכרו בעבור שיאפה בו המצה ולא בשביל החמץ:

פרי חדש

סימן תכב

תמוס דלחמרין נמ"ל דמנילה המסכר בשבתו של מקנים יחר מרלי בעבור חן העגל לחמרינן מחי כמ' כל בתני מקרא בלגל בגל יום פרי זמ מחרף ומגדף ום עלתה בעשה פרט ז"ל חלב מזבחי הרי"ם ז"ל כמ' בתה מלליקין מיכח דזוקא יהיו לא יחתיל בנרבה חבל בלא בנתם סמיר דחי ומרגים כמ' היה קורת פיומו בעלי לאוכן בלמלבו פירוטי מסמם ודלי זבחיהל יכול לקריתו בלא ברכה ונחר בלא נרבה ולא ברכה מלאכי מי בחיי מי בסם קוה בחונה וכן עיקר ומיהו יש מחמסין לבכרת מרמנים וקורלין לקריתו בם בבנר חם קוד' המילם ול ג בלא לעשה הרמב"ם כל שים עמרה בלים מלי מסיר יחיה לקרותו ולא מיקרי יחיה מלא בקבוה מחתו בכיתו ובינת מכרם ומם כ מחר"ים ולא נחמי מחר לפכל מיתחרב מחו מו מרגיו לא מחכר ובכל מלם מבנייני המחבר מנה עיקר ובהרח מכרה ומפסיים:

כתב בהרקח סי מ"ם אין קורלין הלל בר"ח בבית בהלל חדה לחין לחחרי' בנר מחחם ובגד חשו' לחפב לרם כי הכשמה לחנגנה מם ולחיך יחחרו לא בחחי' יבלנו יום ע"כ ומיהו אם יש מקומות מבנו לחחרו אין מחחין בימים: כלם בחחר בבל לם ב מבשי מחיהו מרגיו חוסמות ר"ם חלו בחחרין: קמן חמיהו הבגיע לחחנן מיהו מוניה מחרי' ידי חוכה חמ"פי מסל חחרבנן ומם"ם בסימן הרפ"ם לבנין מבלה בס"ם יבש"ש:

כתב רבינו ירחי' ז"ל בחיבו ל"ב בסלל חמם"ר מוניה מין יחיה מין ביבור ומקלו מלילו בקי מחיהו יוחם לבנות לבל לם יוחם לבנות לם ינה מיהם מוניה מלא ל"ב מרגם מחרי הלגים ינ"ם מיבה לחיחם בנה"ר בבנ הבית ולל בחמם ליש ינ"ש דבה לחחרי'

עוכה הוי לא אפשר ולא חכיין דעדי וכ"ת בח"מ רע"ב בטור ע"ש:
יא אסור להשכיר וכו' פרולה בקושטא ע"י ד"ל אלא יבקע הכלי (טור)
ולל דה"מ מהא דולה מיתר ויתקיים החתן בחוטו אלא שאל החתן
מהקדירה בעודנו ע"ג האור יבקע הכלי אלל האור וא"כ נהנה מחתן אבל
בחטר לא שייך זה כנ"ל דלא כב"י
ומה כיון שהכלי עלמו אסור
בהנאה אסור להשכירם לכתחלה
(טור) פי' שהקדירה בלוע' מחתן
אבל המור בשאופין בו ברר
אוסר ואינו בלוע מחתן קשה
דליתסר מטוס מטחבר באיסורי
הנאה כמ"ש ס"ד וא"ל דדוקא
התם שנתקנו אל"כ מעו' מחתן
אחור מכך היה הנהגם וא"כ מעו' אי הוי החתן אבל בכלי עיקר
הטבר הוא המעות אלא שהחתן נרם לו הנאה לא החזירו לאחרו וה"ה
בחטר ומיהו נ"ל לאסור אף בחטר (ב"ח) ודבריו נ"ע דהא הרשב"א
מייתי ראיה מיי"ל דשכרו אסור והתם עיקר הטבירות הוא המעות וע"ק
דהא ביתם נ"כ עיקר הטבירות הוא המעות ואפ"ה אסור כמ"ש בהא"ה
ואם כן למה התיר נבי חטור לכן נ"ל דבכל הכי מיירי שמשכיר לוטחם
רק שיודע שהעכו"ם ישתמש בו חתן לכן בחטר אסור דכיון שמשכירו לאחו'
ואם אפשר הייטו חתן ל"ל מטחבר באיסורי הנאה לכן נריך שיאחר
לאחות בו מלה אבל בכלי ואחטר לוו מטחתא לחתן קיימא לכן שרי אם אם
להשכיר לבגל ואסור מעטם אחר ובחטר שרי ומ"ש נבי בית
שהשכירו לדור בו הייטו שמשכירו שחתה בגלל ובב"י סי' ת"מ בשם הרשב"א
מקשה דבכיה דוקא יושב ואחטר אסור: יב ויש מחירין וכו' לכאורה
נ"ע מה עניין זה לכאן אבל בר"מ כתב דלדעת הטור דאסור להשכירו
מפני שהכלי עלמו בלוע מחתן א"כ כ"ש שאסור לאחם בו חתן ליהנות בו
בעלמו אחתם הנהגם דשרי וכ"כ הה' עכ"ל ונ"ע דהא המרדכי התיר
בהרבעולה שמגלח בו חבה למטר לעכו"ם כיון שאין לו הנאה מן החתן
ונ"ל מביא המרדכי ראיה שמותר לאחם חתן בכלי חתן שאין בהנה מן
הבלועה בו ע"ש ואכן קי"ל דאבטיל שמגלח בו חתן אבל אסור בהנאה
מ"מ בסימן תמ"ז (והטעם עסיימן תמ"ב ס"ב) ואסור לאוכרו לעכו"ם
כ"ש דאסור בעלמו לרחון בו וגם בחופפ' לא אחיר אלא לאחו לאוכרו דבר
יבש ובזה לא פליג הטור דשרי פסק בי"ד סי' ל"ד דקדרה הבלועה מבשר
בחלב מותר לאחם לאוכרו פירות או טבן וגם הא"ה כלל כ"ח כתב דבכל
מקום דאותרין אחים בהנאה מותרים לאחכן לעכו"ם אם כן כיון דכאן
מותרים לרחון בהם מ"כ ניחא נ"כ דאבטיל שמבטיל בכלי חתן מותר
לאוכרו לעכו"ם: ובמענלי צדק כתוב וכלי כלים לאו כלים
דאכילה נינהו אלא כלים המיוחדים לרחילה ולכיבוס דאף על פי שעכ"פ
בלעי חתן מ"מ מדינא מ"ל להתירם מן הטעם בשאר כלים (ערסי תכ"ח)
מ"מ נ"ל שעכשיו אין מסתפקין בהן שום שמוש בתם עכ"ל ומ"מ אף לדברי
הה"ל מסתבר כיון דבלעי חתן מעטו ואינן נ"י אינן אסורים בהנאה ואם כן
אם נתבטל בהם אבטיל מותר לאוכרו לעכו"ם ועיי כה"ח בכלל פ"ה דפסח
בקדירה הבלוע מבשר בחלב דמותר לעשות בו חמץ לאוף הראש ואע"פ
כן אסור לאוכרו לעכו"ם וא"ל דדבר העומד לאכילה בשעכו"ם אוכל
ונהנה מחנו ה"ל כאלו ישראל נהנה מחנו דאוכל הוא לעכו"ם כמ"ש סס'
סת"ח אבל לאוף בו הראש שרי אין נהנה מחמץ שבאוכו ועוד דה"ל אלא
כדרך הנאתן עמ"ש סס"ס ז') ובי"ש ש בחולין כתב דדוקא אינן לאוף
בו הראש מטהנין היתר אבל הראויה לאחלא ואפשה אסור ע"ש וא"כ ה"
כאן אסור לאוכרו לעכו"ם: בתב הכ"ח ואותן הטוכרים מהטשל
יורות וריחיים ליקח מכל שכר שבבטלין מדה חמץ אם ישראל מחויב לתקן
סיורות והריחיים כשאתקלקלים אז הם ברשות ישראל ואסור לקבל אפי'
מעות בשכרו כיון דמהנהם לתת חמץ דמי להנה בדמי חמץ ואסים לו
כח לאסטע מהם אלא יכאלו כלל אחויב לאטע מהם דה"ל חולה בקושטא
וע"י מכירה שרי דהייטו שיאסור קודם פסח לעכו"ם כל המדות שיגיעו
אסטע זו ויטול הדמים ואע"פ שנתן לו העכו"ם אח"כ המדות שרי כמ"ש
סימן תמ"ח ס"ב (ונ"ל דיאסור נ"כ היורות לעכו"ם) ואם אין ישראל
צריך לתקן היורות והריחיים דומה למי שקנה חוק הבומרים כמ"ש נ"
ולי שיתנה קודם פסח ואם אין לו עם מי שיתנה ה"ל בדיעבד ושרי בלא
חלוי עכ"ל ונ"ל דל"ד דתק הגלחים אינו בכירות רק מם בעלמה הוא
דיהבי להו ואי לא יהבי להו היום יהבי להו לאחר אבל בכח מיהו לו בשכר
הריחיים והיורות והעכו"ם מפריטו ומ"כ דמי מתם לתנר דאפילו מעות
אסור לקבל בשכרו דה"ל מטחבר באיסורי הנאה ואע"פ שא"ל לתקן מ"מ
הם אלו לפי שעה דבכירות לומיה מחבר הוא ומאי איכפת לו לבר אם
ישראל מניחן דיקבי' לו מניח לבטל ולמחון בהם לכן נ"ל דאין לו איסור אלא אם
דמיירי שאין ישראל שוכר הריחיים עלמו רק שוכר חוק אחנינא להבר מהריחיים דהייטו התדות ומ"מ נ"ל דל"ד לחוק הבומרים דמיירי בשאין
הפרשיון המדה ומעיקר הריחיים זכה ישראל נמידה אלו אחנינא לו לכן יש לאוכרו לעכו"ם אלא ישרישו הסיורות בפסח רק יבטלו
העכו"ם שמחנו בפסח ויבטלו אחר פסח כנ"ל:

לשם בחוכו חתן אסור בפסח אע"ג אבל אפי' לא נ"ב ב"י: (ז) אסור
להשכיר וכו' הטעם בטור דרולה בקושטא של חתן אלא יבקע הכלי ועדיין
כיון שהכלי עלמו אסור בהנאה אסור להשכירו לכתחלה ונ"ל דהא דתנא
בתוספתא מהשכיר חדש אחורו לגוי לחתן דשם אחיר אין אחור אבל
הכא הכלי עלמו אסור אין אחור בכלי חתן
לדעת רש"ל דבמחוך אבל בדעת
רש"י שוכרו דבחטר אל שחוטו
מותר להשכירו בשאינו דשים
לו להחיר גם כה אלא דמחמיר
דמסקנת הטור בשו"ת:
אחרי הכללי שלחתו בכי
ראוי לעיין בכה שהחיר בכי הרמ"ם
רומ"ח ותלמ"ן ביאורים שמשכיר
הוא חתן גתו ועניים כרת מה לעשו בשבו של פסח: ומו"ח נ"ל בחה
שיעשה דרך מכירה או בתיל לעכו"ם כמ"ש סי' תמ"ח ולעד"ל ביום מחיר
בה חדא המכירה לא שייכא בדבר שלא בא לעולם בחיותה פ"ד בא
שהעלה מלוחתי מכור לך לא אחר בלום אם דלא אחיר המכירה אלא
בשעה שמותר בהלכה דבר לי המכירה כמו הלכה מ"ש בחמה
שעה שמותר לאכול מותר לחטר והייטו חתן שיש בו בחמה המכירה אלא
בחתן שיבא לו בשעה שאסור לאכול אין לך דבר שיהא מותר לאחר
דהא המכירה לא חלה אלא עד שיבא החתן ואז אסור בהנאה אלו קנה
וכיפסח"ל יש לבו בשבה והלא יש יותר מחמשים פסחים בשבה דהייטו
הבנתות כמחמר הלל הוקן ר"פ אלו דברים לענין שיעות הפסח בשבה
והלא יש לו יותר מחמשים פסחים שהחתן שבא אף אחר כן בדבר
זה דהיאך יש סיתר ליקח בשבה שכר שבת דהייטו מה שהחיים שחתן
בשבת מעבל מדה עבור זה והלא שכר שבת בשיעה דאסור בהנאה אלו
דוכתי וא"כ לא שבקת היתר לכל מחזיקי' אורנדי' ולא שחטנו מיחיה בכה
חכמים מעולם. ונלע"ד היתר כענין שכרנו ב"ד סי' קי"ח ולענין מ"ש
חזירים של אורנדי' ס"ל כן דהכל שייך להסר אלא שהיאסר אל טיקח
הה דומ' לח"ס בקונה חוק הבומרים שוכרנו חחילה סי' זה דלאחר הדשה
עם"ל מותר אף בלא החנם הנ"ע מותר ליטול חוק הנוצע לדורה אם
דלא מחנה עם שום אדם ולמאי דקי"ל עם רבעי' החנה בלאה דוקא
דמותר דהחם נבי בחמרים דבר יהוו וקנוב להם שהחנים להם בל שבת
בכר מ' ומאלא בשעה שקנה מהם חוק בל הנהנה הוי כאלו קנה מהם
בכרות של פסח ביניהם וכן ברבית של בל שבוע שוכרנו לעיל ע"ל ענין
החנה אבל ברחיים אין קבנה מהם ישתנו ומעיקרא כ"ז בנין בנהם
אם ישתנו אלו יקח ממילא בבל פעם שעוחנים ומביע מדה מהשרה
קנין חדש וכאלו קונה אותו בעוה הראשון מהבורה דהקנין שהם מחנים
לא חל אלא"כ בא המקח לעולם כיון שלא היה ברור בשעת הקנין ועל"ק
ספיר חתן של עכו"ם שעבר עליו הפסח בשיקחנו ישראל אחר הפסח
אחר בל שבת שכן היתה הבוונה חחילה ולא שייך באן בקנה הקנה
מהם שעבר על בל יראה דלא היה שייך ליראל ביחי הפסח ו
הבנתות וא"ל דבפסח עלמו וכ"ה הישראל בחתן שבא לעולם מ"
דיבל הישראל אחר לא ניחא לי דליקני לי בהיאת שעוחה בדלעל מ"
ואע"ג דכתבנו בסעיף ד' בסמיה דרשב"א לענין שבת אחנו ל"ל לבטל
דסי' תמ"ח שאני אחם בהחטר הוא שלא נחתן מדנן לאחות בו ביום
ודאי ניחא ליה בכך מאל"כ ברחיים שהיא שייכא לכל הנוי ואין
החחוקין אורנד"ל לאחות שלא יעחון העכו"ם באותו הנוי ע"ג ספיר יש
ליחר לא ניחא ליה דליקני בשעת האיסור כיון שאסור לו שיבא לו
הפסח דורחי"ם עתים שהרחיים פנוי מלטחון בהם אלא"ן וכל מ"ש
לו לטחון יעחון בם אחר הפסח בל זה הוא שייך ברחיים של אבר הישראל
שוכר מחנו אבל ישראל שיש לו לחלטון אלו ואלו אלא
ורגלו ניחא לטחון בהם בשבחות ופסח ומאי להשיה דרשב"א שבבל מ"
שבות יכול לחחות ולעשות כרגנו ואין לו הקנה אלא יהכרם לעכו"ם
בל הנהנה או חני שהחיים שבת ופסח בהבלעה ביניהם אחלא בחיים
של הבר אע"ג דהישראל נחן לו בבר החעות מ"מ הכרחה לא חלה
שבות בין שהיה ספ' בשעת המכירה מה שיבוא אח"כ בבלעה
היתר נמור אלא הרולה להחמיר יתנה בפס' שבל מי שרולה לטחון מלא
יחן לו מדה מאחר חבואה אחין בו חמץ ואם יחן לו מאלא"ן אחר הפסח
הוי חלוי אחר חבואה ושרי בדלעיל: (ז) ולרחון בהם. מבני אלו
בהנה מהבלעה ועמ"ש בסימן תס"ח:

(ז) סב אסור להשכיר כלי לעכו"ם בפסח כדי שיבשל בו חמץ
אבל משכיר לו חמור להביא עליו חמץ:
ים מתירין לתת חמץ בכלי חמץ (ז) ולרחון בהם ובן פלוני
ערבי הבלה בכלי חמץ וכן הוא המנהג: (תוספות פרק מי שנעמידין ופרנסי פרק בל פעה)

תנא דינו

פרי חדש

סימן תכב

פסוק ס' רמ"ו ביב בל הנרנות חמץ מי מיטה מעות הוא דמקה בטלטנו ובן בחב מחתי מקנו לעיל בכו' ריל"ג מפי' אבל נגבי מרנו מוגים מחל"ב מוגים בלבד הם לא נחנו לחרון בלבנים מחמת לחרון בשנות ומסתבר בבר יוה"ל בכל מעות לא הבי חמי לבכו' מעות מחילו לא מבנה מחרון בחלבנים בפלא מלגלג מגים מחמת בחמר

לאחר פסח בכל:

תנא (א) ומוב לסוגרן בחדרוכו'. מכאן קורא מו"ח ז"ל תנר על מאתן שמעמידין בפסח כלי בדיל של חמץ למעלה מקום שלריך לאכלן נבי נר בשבת אפילו גבוה י' קומות לא פלוג רבנן אלא ר"ל דאתן שיש להם כלים של פסח כל דאתן ומחזיקים אותם למעלה מסנה הרבה אין לחוש שמא יפול בעובה ס' ויבא כולם ויפתתם בהם פעם ס' אם יבטל אח"כ בפסח אחת דם חמץ אם לא כי אם נפ"ל ואינו אלא חומרא בפסח וכזה לא גזרו מחמת לא פלוג: (ב) אבל לתנורים אלא: דאיכא למיחש דילמא חיים עליה ומוציאן מן התנור קודם שיתבטלנו כ"כ הרא"ש פירוש אחר"ל דגם בתנורים שלנו יתבלבן ויבא אם יפתח פם הרבה מ"מ לחוש שמא לא יהן אותם לבהות הרבה משא"כ בכבשן מתבלבן אפי' בפעם מועטת: (ג) ועיין בי"ד אמר: דפם נתבאר בדרך ערוכי אם הדיעה תחלה: (ד) אם מלאו נחלים כו'. דלא חייבי' אם לא חייב דלא פקע כיון דלא משי מלבנים ועפר: (ה) בגמרא מגעילין כו'. בגמרא מגעילין לרב אשי הני סכינים אם הני סכינים לבו אל לדידי אינו עכדי. פירש"י לתורבי אם סכינים חדשים אל"ל תינח דאפשר ליה דלא אפשר מאי

תנא דיני הגעלת כלים. ובו כ"ו סעיפים:

א אם קדרות של חרש שנשתמש בהם חמץ כל השנה אפילו אותם שעושים בהם דייסא וסיני קטנים משפשפן היטב בענין שלא יהא חמץ ניכר בהם א ומותר לשתותן לאח"פ להשתמש בהם בין בסימנו בין שלא בסימנו ב ומצניעין בפסח במקום צנוע שאינו רגיל לילך שם כדי שלא יבא להשתמש בהם בפסח(א) ומוב לסיגרם בחדר ולהצניע המפתח אבל היסק שיסיקם באש אינו מועיל להם ולא לשום כלי חרס שנשתמש בהם חמץ אפי' שלא על ידי האור אלא שעירה לתוכו רותחין: הגה ויש אומרים ג אפי' (המגיד פ"ה) ואפילו אם ימלאום נחלים רחיישינן ד דילמא חיים עליהו שמא ארוב חמיתן בכלי שני לו בלונן ולא עביר להו הסקה מעליא ומיהו אם החזירן לכבשן שמצרפין בו כלי חרס חרשים מותר רבינו לדיסק גדול כזה וראי' לא חיים עליהו דילמא פקע: (ב) אבל לתנורים שלנו לא: הגה כל כלי צריך ליבון לו הגעלה אסור להשתמש בו אפילו מוגן בלא הכשר (מרדכי פ' כל שעה) (ג) ועיין בי"ד סימן קכ"ח: ב יכוביא שהוא כלי שעושין מלבנים ועפר ואופי וסטנגין בו וכן הנור קטן שקורין פירלי"א הסיקו מבחוץ אסור לאפות בו בפסח ראין חמץ שבו נפלט בכך (ד) ואם מלאו נחלים מבפנים שרי: ג ה (ה) ב מגעילין ו מגעילין בכלי ראשון ומותרין כלי ראשון נקרא שהרתיחו בו מים על האש אפילו אינו עתה על האש רק ז שעודנו רותח וקורם החגעלה צריך לשופם יפה משחזת או ברחיים לתיעבור (ו) כל תלודה שבהם קודם הכשרה ח"ל כך אם יש בו נוטות ואינו יכול לנקותו יפה אין מועיל לו הגעלה (פי' הפלגה שהכלי שלנו' החסור

תנא א ומותר להשתמש בהם חמץ שנתערב אחסור להשתמש בו ולא יבטל בכלי אחר בלוע בכלי אינו ניכר אבל בלוע בכלי אינו נראה ומצוי (רא"ן) וכ"כ רי"ו וכ"מ בר"ן. ויש רוצין להביא ראיה מדברי התו' דדוקא אם נשתמש בהן משהו אבל אם נשתמש בהן הרבה אסור ולא עיינו יפה דהתו' כ"כ אליבא דרב אבל אמן ק"ל מר"ש ואפילו נשתמש בהן הרבה פרי לשהותן כיון שאינו בעין וא"כ מות' אח"כ לבטל בהגלבתחלה: ב ומלגיעין וכו'. ואותן שמעמידין כלים על נונה הבתלים לנוי אפי' גבוה י' קומות אסור (ב"ח) ואפשר דמנהגו כן משום דאינן ג' ואם אם יתמתם בהן רבו המתירין בס"ס: תמ"ז ס"ו ומ"ש בתוכן שרוב חמיתן בכלי שני לו בלונן כגון קנקנים דאין לחוש והמחמיר הע"ב ועיין רדב"ז ח"א ס"ל: ג אפילו בכ"ש. פי' אפילו לא עירה מהקדירה לתוכו רק עירה מהקדירה לכלי שני ואח"כ הניח בלי זה לתוכו וכתוב בד"מ דלדע' הטור אינו בולע אלא ע"י כ"ר אז בעירוי אבל בכ"ש לא דלא כב"י עכ"ל. ול"ל דאף הרמב"ם לא אסר אלא בעירוי שבני כלי מתכת כתב שנשתמש בהן בכ"ש כגון קערו וכוסות כו' ניחן עליהם מי רותחין עכ"ל. וקערות חמיתן ע"י עירוי ועוד מדפת מוחן עליהם מים רותחין משמע דהגעלה דלאחר שעירה לתוכו הוא כ"ש וכ"כ הרי"ף. וכבלי אסר בכתב ג"כ כגון קערו וכוסות כו' ניחן עליהם דין כ"ש אחמיתן דין כ"ש אחמיתן הדר ביה ועל"ל סי' תמ"ז ס"ג. וכבר מוהגין להגעיל הכל אך בדיעבד אם נשתמשו בכלי שידוע שמעולם לא נשתמשו בכ"ר צריך להתייבש בדבר דהא הרשב"א בת"ה מתמי' כל האמר בכ"ש ופסק דבעי קליפה ולא"כ עכ"פ בפסח יש לנהוג כוותיה: ד דלמא חיים. בתב הב"ח משמע דבתנור של חרס מהני היסק דלא אמרינן שייך חיים מיהו בתוס' פ"ב דפסחים ופ"ב דע"ז ס"ל דתנור שהוא כ"ח אפי' חדש בכשהוא לא מהניא היסק פנימי לא מהני והני נקטיל עכ"ל ולא דק דהא בגמ' איתא בהדיא דאם הוא בתנור של חרס זה הסיקו מבפנים ומן קי"ל כהאי תירוצא וכ"ה בזבחים דף ל"ה וכ"ו ובעכיר תנור של מקדש של חרס וכו' והתם שכתבו דלא מהני היסק קאי לענין טומאה אם אם נטמא לא מהני ליה הסקה לטהרו בכלי חרס אבל לענין איסור אי"ל להיות בכלי חרס דמיד שנפלטו האיסור סני וכ"כ הגאון בחדושי הלכות. ומ"ש התו' בע"ז לענין איסור מיירי בתנור שהסיקוהו בקליפי ערלה וכ"כ התו' בזבחים בהדיא ע"ש. אך בתרי"ל כתוב דלא מקרי בכשהוא לא כשהסיקוהו ב' או ג' ימים עמ"ש סב"ב. אבל הלבוש כתב להקל בהסקה ובטיחה מועט ועכ"פ צריך היסיקנו יפה עד שיתלבן ואז לא גרע מקדירה שמלאה נחלים דהכא לא שייך חיים עליה. ועוד דהא בגמ' אמרי' בהדיא עד שיסק התנור משמע דלא בעי בכשהוא ומוקי לה בבל חרס: ועוד ל"ל דכוביא שעושין מלבני הסרופי' בכבשן יש להם כל דין כלי חרס דהא מעשו ממש בכלי חרס ולא שהוא עב ביותר ואם נספך דבר רותח עליו אין לו תקנה אלא בליבון אבל לבנה שנתייבש בחמה יש לה דין כלי אדמה ועיין בטור דיא דכלי גללים וכלי אבנים דינן בכלי חרס ולא קי"ל הכי: ה סכינים. ואם הקתא קבוע במסמרות קטנים אין מועיל הגעלה כיים נוטות הרבה במקום המסמרים (ב"ח): ו מגעילין בכלי ראשון. משמע בגמרא דאפי' מתן לתוך חדשים מותר להגעילן. וספייש יסד אם אפשר לעשות חדשים הן משובחין ס"ל דה"ק אלא כענין הדחת קלחינא למתן דלא אפשר ליה לכן מועב לקנות חדשים. ועוד כ"ל דלפי מ"ש בס"ו בהג"ה דאין הולכין אחר רוב תמיעו אל"כ היה הסכין צריך ליבון דלפעמים מוחכין בראשו מתיכות פח לאפות אלא האש ולפעמי' מוחכין בו פפמיד"א או פפקנו"כן על האש וכמ"ש בי"ד סמי' קכ"ח: ז שעודנו רותח. סמיש"ב ויש מהגין ליתן לבן מלובן על הסכין ולערות עליו רותחין כמ"ש ס"ו ול"ל אלא נכון לעשות כן בסכין לפי

ל"ל ע"י ערוי אל"כ ע"כ מיירי שהחמיתן ע"ערוי והא דקרי ליה כ"ש משום דלאחר שעירה לתוכו הוא כ"ש וכ"כ הרי"ף. ובכלי חרס בתב ג"כ כגון קערות וכוסות דין כ"ש אחמיתן הדר ביה ועל"ל סי' תמ"ז ס"ג. וכבר מוהגין להגעיל הכל אך בדיעבד אם נשתמשו בכלי שידוע שמעולם לא נשתמשו בכ"ר צריך להתייבש בדבר דהא הרשב"א בת"ה מתמי' כל האמר בכ"ש ופסק דבעי קליפה ולא"כ עכ"פ בפסח יש לנהוג כוותיה: ד דלמא חיים. בתב הב"ח משמע דבתנור של חרס מהני היסק דלא אמרינן שייך חיים מיהו בתוס' פ"ב דפסחים ופ"ב דע"ז ס"ל דתנור שהוא כ"ח אפי' חדש בכשהוא לא מהני היסק פנימי לא מהני והני נקטיל עכ"ל ולא דק דהא בגמ' איתא בהדיא דאם הוא בתנור של חרס זה הסיקו מבפנים ומן קי"ל כהאי תירוצא וכ"ה בזבחים דף ל"ה וכ"ו ובעכיר תנור של מקדש של חרס וכו' והתם שכתבו דלא מהני היסק קאי לענין טומאה אם אם נטמא לא מהני ליה הסקה לטהרו בכלי חרס אבל לענין איסור אי"ל להיות בכלי חרס דמיד שנפלטו האיסור סני וכ"כ הגאון בחדושי הלכות. ומ"ש התו' בע"ז לענין איסור מיירי בתנור שהסיקוהו בקליפי ערלה וכ"כ התו' בזבחים בהדיא ע"ש. אך בתרי"ל כתוב דלא מקרי בכשהוא לא כשהסיקוהו ב' או ג' ימים עמ"ש סב"ב. אבל הלבוש כתב להקל בהסקה ובטיחה מועט ועכ"פ צריך היסיקנו יפה עד שיתלבן ואז לא גרע מקדירה שמלאה נחלים דהכא לא שייך חיים עליה. ועוד דהא בגמ' אמרי' בהדיא עד שיסק התנור משמע דלא בעי בכשהוא ומוקי לה בבל חרס: ועוד ל"ל דכוביא שעושין מלבני הסרופי' בכבשן יש להם כל דין כלי חרס דהא מעשו ממש בכלי חרס ולא שהוא עב ביותר ואם נספך דבר רותח עליו אין לו תקנה אלא בליבון אבל לבנה שנתייבש בחמה יש לה דין כלי אדמה ועיין בטור דיא דכלי גללים וכלי אבנים דינן בכלי חרס ולא קי"ל הכי: ה סכינים. ואם הקתא קבוע במסמרות קטנים אין מועיל הגעלה כיים נוטות הרבה במקום המסמרים (ב"ח): ו מגעילין בכלי ראשון. משמע בגמרא דאפי' מתן לתוך חדשים מותר להגעילן. וספייש יסד אם אפשר לעשות חדשים הן משובחין ס"ל דה"ק אלא כענין הדחת קלחינא למתן דלא אפשר ליה לכן מועב לקנות חדשים. ועוד כ"ל דלפי מ"ש בס"ו בהג"ה דאין הולכין אחר רוב תמיעו אל"כ היה הסכין צריך ליבון דלפעמים מוחכין בראשו מתיכות פח לאפות אלא האש ולפעמי' מוחכין בו פפמיד"א או פפקנו"כן על האש וכמ"ש בי"ד סמי' קכ"ח: ז שעודנו רותח. סמיש"ב ויש מהגין ליתן לבן מלובן על הסכין ולערות עליו רותחין כמ"ש ס"ו ול"ל אלא נכון לעשות כן בסכין לפי

ולריך

באור הגולה

עטרת זקנים

עיקר שהם מבשלים בשלהם אלא שלקח מיצוה סבל בישול א"כ הוא דומה לקונה הקלה ם והדין הוא דיהנה עם עכו"ם קודם פסח ליתן לו מעט ובריעב יכול לקבל מהם המדות אפילו לא חוגה ואם אינו יודע מי בישל שיהנה עמו ה"ל כמו דיעבד (מור בב"ח):

תנא אקרוורת של חרס (מרדכי ריש אוסרין) אינו בלוע אבל אם יחזור ויבשם אסור (מרדכי בשם ר"ת) ויש כתירץ ברעיבר (מקר"ם מלוגלין בש"ת שלו ס"ק י') אבל כלי חרס המצופין בחיתוך עוזר מוהר בהגעלה כמן שאר כלי מתכת (ב"י ומרדכי (מהרי"ו) וקירות שלו בתבת אם רוצה לשלאות נחלים מבפנים שרי (מור ומהרי"מ) סכינים. אם יש בקתא נוטות או אם ישבתן מסמרי בקת' אין כועל לחם הגעלה וכן נוהגין ואין לשנות ומגרר ג' מדות יש בסכין א"שצר הריקלהגעיל ברותחין ולמעלה מסנו להלבן הברזל באש ותקח ברותחין אם אינו של עץ אל שלקרן צבי ולמעלה ממנו חרש לגמרי ותפ"שן לא נקט אא הבעל ריתחר דשוב ותריך להעביר כל החלודה דה"יע מרת שאנו קורין ראש"ש ריש ם"ש דאותנו ראש"ש לא מהני הגעלה אבל לפעמי'

פרי חדש

סימן תכב

כתבו מ' מהם ינלה בגרסת מגירו ומוכן בם מתי קיל תרוצת שמש ולא נבם ינלה גלוריי מסתברת לי בתבלים מקום מופלת תם לנקי ומנו מהבליתה בסימן רע"ב בס"ד ותם שם מתם ולא מנם דבלל נתוה יצה מסוס בשמוש כשוגם בכל בה"ר בתחל מסרה בסתר ב' יסריהו עשרה מתן לומרים ומן בכלל לפי מתן מוכרין ומן בכמות מתלבים יום ולפעמי' מוקי מחמיה

פס

תנא דיני הגעלת כלים. ובו כ"ו סעיפים:

א אם קדרות של חרש שנשתמש בהם חמץ כל השנה אפילו אותם שעושים בהם דייסא וסיני קטנים משפשפן היטב בענין שלא יהא חמץ ניכר בהם א ומותר לשתותן לאח"פ להשתמש בהם בין בסימנו בין שלא בסימנו ב ומצניעין בפסח במקום צנוע שאינו רגיל לילך שם כדי שלא יבא להשתמש בהם בפסח(א) ומוב לסיגרם בחדר ולהצניע המפתח אבל היסק שיסיקם באש אינו מועיל להם ולא לשום כלי חרס שנשתמש בהם חמץ אפי' שלא על ידי האור אלא שעירה לתוכו רותחין: הגה ויש אומרים ג אפי' (המגיד פ"ה) ואפילו אם ימלאום נחלים רחיישינן ד דילמא חיים עליהו שמא ארוב חמיתן בכלי שני לו בלונן ולא עביר להו הסקה מעליא ומיהו אם החזירן לכבשן שמצרפין בו כלי חרס חרשים מותר רבינו לדיסק גדול כזה וראי' לא חיים עליהו דילמא פקע: (ב) אבל לתנורים שלנו לא: הגה כל כלי צריך ליבון לו הגעלה אסור להשתמש בו אפילו מוגן בלא הכשר (מרדכי פ' כל שעה) (ג) ועיין בי"ד סימן קכ"ח: ב יכוביא שהוא כלי שעושין מלבנים ועפר ואופי וסטנגין בו וכן הנור קטן שקורין פירלי"א הסיקו מבחוץ אסור לאפות בו בפסח ראין חמץ שבו נפלט בכך (ד) ואם מלאו נחלים מבפנים שרי: ג ה (ה) ב מגעילין ו מגעילין בכלי ראשון ומותרין כלי ראשון נקרא שהרתיחו בו מים על האש אפילו אינו עתה על האש רק ז שעודנו רותח וקורם החגעלה צריך לשופם יפה משחזת או ברחיים לתיעבור (ו) כל תלודה שבהם קודם הכשרה ח"ל כך אם יש בו נוטות ואינו יכול לנקותו יפה אין מועיל לו הגעלה (פי' הפלגה שהכלי שלנו' החסור

תנא א ומותר להשתמש בהם חמץ שנתערב אחסור להשתמש בו ולא יבטל בכלי אחר בלוע בכלי אינו ניכר אבל בלוע בכלי אינו נראה ומצוי (רא"ן) וכ"כ רי"ו וכ"מ בר"ן. ויש רוצין להביא ראיה מדברי התו' דדוקא אם נשתמש בהן משהו אבל אם נשתמש בהן הרבה אסור ולא עיינו יפה דהתו' כ"כ אליבא דרב אבל אמן ק"ל מר"ש ואפילו נשתמש בהן הרבה פרי לשהותן כיון שאינו בעין וא"כ מות' אח"כ לבטל בהגלבתחלה: ב ומלגיעין וכו'. ואותן שמעמידין כלים על נונה הבתלים לנוי אפי' גבוה י' קומות אסור (ב"ח) ואפשר דמנהגו כן משום דאינן ג' ואם אם יתמתם בהן רבו המתירין בס"ס: תמ"ז ס"ו ומ"ש בתוכן שרוב חמיתן בכלי שני לו בלונן כגון קנקנים דאין לחוש והמחמיר הע"ב ועיין רדב"ז ח"א ס"ל: ג אפילו בכ"ש. פי' אפילו לא עירה מהקדירה לתוכו רק עירה מהקדירה לכלי שני ואח"כ הניח בלי זה לתוכו וכתוב בד"מ דלדע' הטור אינו בולע אלא ע"י כ"ר אז בעירוי אבל בכ"ש לא דלא כב"י עכ"ל. ול"ל דאף הרמב"ם לא אסר אלא בעירוי שבני כלי מתכת כתב שנשתמש בהן בכ"ש כגון קערו וכוסות כו' ניחן עליהם מי רותחין עכ"ל. וקערות חמיתן ע"י עירוי ועוד מדפת מוחן עליהם מים רותחין משמע דהגעלה דלאחר שעירה לתוכו הוא כ"ש וכ"כ הרי"ף. ובכלי חרס בתב ג"כ כגון קערות וכוסות דין כ"ש אחמיתן הדר ביה ועל"ל סי' תמ"ז ס"ג. וכבר מוהגין להגעיל הכל אך בדיעבד אם נשתמשו בכלי שידוע שמעולם לא נשתמשו בכ"ר צריך להתייבש בדבר דהא הרשב"א בת"ה מתמי' כל האמר בכ"ש ופסק דבעי קליפה ולא"כ עכ"פ בפסח יש לנהוג כוותיה: ד דלמא חיים. בתב הב"ח משמע דבתנור של חרס מהני היסק דלא אמרינן שייך חיים מיהו בתוס' פ"ב דפסחים ופ"ב דע"ז ס"ל דתנור שהוא כ"ח אפי' חדש בכשהוא לא מהני היסק פנימי לא מהני והני נקטיל עכ"ל ולא דק דהא בגמ' איתא בהדיא דאם הוא בתנור של חרס זה הסיקו מבפנים ומן קי"ל כהאי תירוצא וכ"ה בזבחים דף ל"ה וכ"ו ובעכיר תנור של מקדש של חרס וכו' והתם שכתבו דלא מהני היסק קאי לענין טומאה אם אם נטמא לא מהני ליה הסקה לטהרו בכלי חרס אבל לענין איסור אי"ל להיות בכלי חרס דמיד שנפלטו האיסור סני וכ"כ הגאון בחדושי הלכות. ומ"ש התו' בע"ז לענין איסור מיירי בתנור שהסיקוהו בקליפי ערלה וכ"כ התו' בזבחים בהדיא ע"ש. אך בתרי"ל כתוב דלא מקרי בכשהוא לא כשהסיקוהו ב' או ג' ימים עמ"ש סב"ב. אבל הלבוש כתב להקל בהסקה ובטיחה מועט ועכ"פ צריך היסיקנו יפה עד שיתלבן ואז לא גרע מקדירה שמלאה נחלים דהכא לא שייך חיים עליה. ועוד דהא בגמ' אמרי' בהדיא עד שיסק התנור משמע דלא בעי בכשהוא ומוקי לה בבל חרס: ועוד ל"ל דכוביא שעושין מלבני הסרופי' בכבשן יש להם כל דין כלי חרס דהא מעשו ממש בכלי חרס ולא שהוא עב ביותר ואם נספך דבר רותח עליו אין לו תקנה אלא בליבון אבל לבנה שנתייבש בחמה יש לה דין כלי אדמה ועיין בטור דיא דכלי גללים וכלי אבנים דינן בכלי חרס ולא קי"ל הכי: ה סכינים. ואם הקתא קבוע במסמרות קטנים אין מועיל הגעלה כיים נוטות הרבה במקום המסמרים (ב"ח): ו מגעילין בכלי ראשון. משמע בגמרא דאפי' מתן לתוך חדשים מותר להגעילן. וספייש יסד אם אפשר לעשות חדשים הן משובחין ס"ל דה"ק אלא כענין הדחת קלחינא למתן דלא אפשר ליה לכן מועב לקנות חדשים. ועוד כ"ל דלפי מ"ש בס"ו בהג"ה דאין הולכין אחר רוב תמיעו אל"כ היה הסכין צריך ליבון דלפעמים מוחכין בראשו מתיכות פח לאפות אלא האש ולפעמי' מוחכין בו פפמיד"א או פפקנו"כן על האש וכמ"ש בי"ד סמי' קכ"ח: ז שעודנו רותח. סמיש"ב ויש מהגין ליתן לבן מלובן על הסכין ולערות עליו רותחין כמ"ש ס"ו ול"ל אלא נכון לעשות כן בסכין לפי

לפי שבכלי מתכת בתוכו יפה מתא"כ בסכין: ח והמדן ט': לפי
שמטונים מדבק בה בעין ול"ל דאם שוטח אפר
דפרי וכמ"ש סי"ח: ט ע"י האור:
מטולין עליו מוליאתא של תוך עסק"ו:
מים שולט ע"י מים אבל זה בלע
ע"י האור מותר לריך ליטן: יא
ויש מקילין ט'. כמרדכי וכש"ל
כ"כ ליטן מחלב לבשר וכמ"ש סי'
תק"ו ס"ה אבל בני תוך מגריסים
ליטן מעבית וכמ"ש גבי מתכת
ועכ"ז רק הל"מ כתב דלדעת תו"ה
שפסק לתוך מקרי התירא בלע
ל"כ גם בתוך די ליטן קל כזה
עכ"ל ועמ"ש סימן תמ"ז ס"ו
דהרשב"ל ס"ל דמקרי איסורא
בלע ות"כ אפי' בדיעבד יש לאסור
אם לא ליבנו אותו כ"כ: יב
מקובה. הייט כלי שיש בו ג' רגלים
שמעמידין הקדיר עלי ולריך ליטן
שלפעמים נשפך עושה עליה: יג
תשמישין בכ"מ. כגון קערות(ב"י)
ולאו קערות מתוך קאחר דהא כתב
לה"ל וכלי מתשמישים בו בעירוי
וכו' והייט קערות אלא ה"ל
דהקערות מקרי כ"מ ואם תתנו
כף בתוכו אותו הכף לריך הגעלה
וכל זה לבתחלה ועמ"ש ס"ח: יד
בהכשר דכ"מ. שיולה להכניסה
בקערה גדולה: טו סדקים.
אפי' בעשה מחדש(רשב"ם עס"ג):
יז בתוך הכלי. קשתא דמכחון
ליבו מזיק עסס"ל כ"ל: יז
שלפעמים משתמשין בו. ועוד
משורין בהם פתיתי לחם מע"ל
וכבר כמבוטל (הגמ"): יח
אבל תלון. וכ"ח כתב דלא הוי מטון
בכ"ל ולא מהני רק בקבקים
וכוסות ויש להתיר בקערות שיקבלה
לחם לוגנים ובליעות בעין
כפתורי ופרחי שתא"ל להעבירה
בתנור ע"פ טולם ולכן אין לחם
תקנה אלא שיכניסם ליורה: יט
אלא מת חיים עליהו. והל"ח
הקתת מקלתה בקרן או מעשיה
בדבק מקורין חוי"ף גשו"ן (ב"ח
מהר"ר): כ סיים. תע"ג
דהבשר עלמו מרי"מ סי' תת"ל
ס"ס הייט משום דאפי' את"ל סי'
בו חתן בטל בם אבל בכלי לא
צריך ביטול (ב"ח) ופשוט דאם מלחוה
עליהם בלי הגעלה מרי בת"מ
סכ"ז ועוד דאין מליחה לכלים
כמ"ש כי"ד סס' ק"ס עמ"ש סס'
ל"ז כי"ד ובש"ך סס וכת"ח דאלא
לא מקרי דבר חריף אל"כ מותר
ביותר דלא כע"ש: כא מותרת בהגעלה. שהרי אין לופין בו חתן
בעין אלא עם שומנותה לי שומן או מים אבל אלגנו שלופין בהם עוגו בעין
לריך ליטן עסס' ע"ו וס"ו: כב ויש מחמירין. ללבן המחבת. דלפעמי
מחייבים השומן והעיסה נלפת בעין על המחבת: כג וטהגין. ללבנו
וכ"כ הגנות סי' ז' וכ"מ בד"מ שהג"ה וז שייכא כאן אבל במקלת ספרים
ליחלא

(ז) ולריך ליטן כו'. ובליטן אל"ל להעבירה שולדה שי אלא יעשה אחר
הכל כ"כ כי"ד סי' קכ"ח: (ח) כגון שפודים כו'. זה בריחתה בסיס עלמו
לעניין שאר איסורי. אבל אם הבר"ף סביתה בם כ"ם מפחיר בסיס עלמו
ליטן כיון דע"י האור נפחתים וכת' הר"ן ולא"ל דאפילו דבל מיקר
בלע בהגעלה שני ליה אל"ל דאיסור
כיון דסיטו עליו אישורא בלע מקרי
וכתב כ"י ולכ"ם אולה דעת הרא"ש
שהרי גם הוא כתב בריחתה בלע
כ"ם ובל"ל דהא קל"ל בסיטן מחת
ס"ד בחתן אמתבטל קודם מפח
דאחר וכן לעניין זמן הגעלה
דסיטן תל"ב אחרי הסיטה בלע
ותו ל"ל דהא בשאר כל הארבעה
פ' כ"ם שאר שלאלו בו בחר אלא
מאר בחיאתו קודם הפסח
ולגו בו בפסח דברי דמהבטל קל"ל
פסחוכ"כ בכ"ש סי' הכ"ו ולא
לבל הפחות שני ליה בהגעלה
לבתחלה ותו דאמילו בחתן
מתמנגין בו עוף בחתן מותר
בהגעלה כתם סיטן תל"ח סי'
ולאם לריך ליטן בשאר ולא
דהך שאר מיירי שלאלו בו מ
בעין ועל"ב הוי דיטן בלו תמ
שלאמו בו פת בלי מתק' ולריך ליטן
כת"ש בסי' תל"ח סי"ח בסם הרמ"
ויש מקילין שבאיא מ"ש הרמ"
המרדכי לא כ"ב על שאר דברי
ואמבלאות אלא על שאר דברי
הבלועים מרחתר בעין תלב
בשר דאל"ל ליטן נחל ובו
שהיר סולת מתני עצרה
מיסרוף הקם דבעין מתמ
לי להם בהגעלה ואע"ג דמתמ
ע"י האור ובא לא נגע לגמ
בהגעלה ע"ב ל"ל ואמם לגמ
כאן לעניין מחן בפסח דמ
מיתירא ולפי מ"ש דמיירי
בהגעלה עליו אחתן מחם דבר
תנור דהוא בלי רוטב ואם
המרדכי שהה דבעיון לגמ
ליטן דמן הדין לריך לגמ
רמ"ל ל"ע גם קבה מ"ש מ
בכל דבר כו' לאם תלבוה
והא זהו דמיון אחלקין מחם
בין דיטן בלגמ לא כמ"ש:
אלא לריך לעולו כו'. ומילוי
מהבי ליה ליטן מחמיש גם
ע"י עיולו אבל בלי מחמיש
אל"ל אמי לבסיר בעיולו
בכ"ר מחם: (י) ואם אחר
מחמע דאם הוא מלר מחן
הבלי אינו אוסר וכ"ה מהרי"
(יא) להגעיל הקערות. מ"ל
תוחרת אפי' מחמיר בכם דלא
בלי מחמיר בכם דלא
(יב) ויעביר הכהן כו'. ואע"ג דבלאה
מוגע הכהן מי הרתיחה טוגעים בסוגרי כמ"ם סעיף ס"ו: (יג)
העשיות הקרן. כתוב בתרי"ל ה"ם סכינים שקתת שלאם מקרן ו
מהרי"ו דאם הקתת של סכין דבוק בברזל דבק אין להגעיל דאיסור
שלא יתקלקל הדבק: (יד) קודם שעה תמיסית. יתבאר בסי' ת
הגנית לקולא דלפי הרמ"א דברי מהרי"ל נכונים ולא מהני הגעלה לחם שהוא בעין ובן ראוי להיות דלא בשני הדיעות אלא לאחר אפילו
לפע"ל וכ"ש תו"ח ול"ל: (טו) מחבת שמגגים בם כו'. דדוקא בחוזר שלאפה בו שהחזן בלא מקה אלא אף אם אפילו בארבה ולדבק לדופן המחבת והקדירה עדיין יש לתלוחות מקה אם כ"כ הרא"ש ובן
בקדירה של מתכ' שמבשלין בה כ"כ הרא"ש: (טו) צריך להגעיל יודותיה כו'. אין הטעם משום חם מקלתו חם כולו דהא פסק המור בלי
דאל"ל להבשר הכלי אלא אם נשתמש בכולו אלא אם הטעם כאן שאל הכל הוי אחת פעם אחת ועכשיו יגע בו במקה בטל אחרון. ותשמשה אלו
בין

בסקום הנוסות:

כגה ח והמדן על סכינים. אין נה מקנה בהגעלה ואסור להכניס בה
הסכין בפסח (מהרי"ל):

ר כלים שמשתמשים בחם ט על ידי האור (ח) כגון שפודים
ואכבלאות וכיוצא בחם י צריכים ליבון ואחר ליבון הוא עד שיחו
נצוצות ניתזות מהם:

כגה יא ויש מקילין אם נתלבן כל כך מקם בארף (יא) מליו מבמקת (מרדכי
סע"ו) והנגות מיימוני פי"ו מהלי מ"ל) ונהגין בסברת רמ"ה
בכל דבר שרינו בלבון אבל דבר שרינו בהגעלה רק מיס בו סדקים לו
מתמירין בלבנו סני בלבון קל כזה: יב מהכה צריך ליבון (מהרי"ל)
ה כלים שנשתמש בחם בחמין בפי תשמישן הכשרן אם תשמישן
בכלי ראשון כגון כף שמגיסין בו בקדירה צריך להכשירן בכלי
ראשון ואם יג תשמישן בכלי שני הכשרן בכלי ב' וכלי משתמשים
בו בעירוי שמערת מכלי ראשון לא מני ליה יד בהכשר דכלי ב'(מ)
יאלא צריך לערות עליו מכלי ראשון:

כגה כל הכלים שיש בהן טו סדקים לו נוטות לו תלולה (ט) והוא
יז בתוך הכלי ולא יוכל לנקרן ולנקותן אין להגעילן ולריכין ליבון
במקום הסדק ובתלולה: (רבינ"ו בתשובה)

ו כל כלי הולכין בו אחר רוב תשמישו הלכך קערות אף על פי יז
שלפעמים משתמשין בהם בכלי ראשון על תאש כיון שרוב תשמישן
הוא בערוי שמערה עליהם מכלי ראשון כך הוא הכשרן:

כגה יח ים ממתירין (יא) להגעיל הקערות בכלי רחצון (פור בסם אבי
כעזרי ומרדכי פ' כל שעה ותוספתא פ"ב מסכת ע"ז) וכן הוא המנהג
וכן בכל דבר שיש לחוש שמא נשתמש בו בכלי רחצון כגון כוסות וכדומה טוב
(הגהות מיימוני פ"ב ומנור) ויש מחמירין להגעיל כל כלי שתיה לף על פי
שמשתמשין בהם מעט פלפעמים משתמשין בהם בשתיה (רבינו יהודה) וכן
הוא המנהג להגעילן ובדיעבד סני לה בשתיה יט וקערות גדולות שלא
יוכל להכניס מיך כלי רחצון אלא יח אבן מלוכן ויערה עליהם
רותחין מכלי רחצון ויהי בכלי רחצון וכן כל כיולא בזה (יב) ויעביר הכהן
על כל הכלי אלא מגעיל מלו: (מרדכי פ' כל שעה והגה' מיימוני פ"ב מאכלות
ואיסור ויתר בארוך בלל ב"מ)

יט מי שאומר (יג) דבבות העשויו' סקרן אין להם תקנ' בהגעלה
דבינן שמתקלקלין במים חמין תשישין יט דילמא חיים עליהו:
אחר כלי עץ ואחר כלי אבן ואחר כלי מתכת דינם להכשרם
בהגעלה:

כגה כ וכן כלי פלים ציריכים הגעלה) (מרדכי פרק בל שעה):

ט המגעיל (יד) קודם שעה חמישית יכול להגעיל ב' חד כלי
ראשון וכלי שני וכלים שבלעו דבר מועט ואינו חושש (נס כן אם
מגעיל מקלת הכלי מני פעמים) (ד"ע):

י כ (טו) פלים שמולחים בהם הבשר יש מצריכים להם הגעלה
ויש מי שחולק ונראין דבריו: (ועוד להגעילו לקנות חדשים):

יא (יז) מחבת שמטגנין (פי' מיולקין בה מתן לאחותו) בה כא
מותרת בהגעלה ואם היא ארוכה משים חציה והופך עור ומשיב
חציה האחר ואם היא ארוכה כיות מלבנה באמצע כב ויש מחמירין
ללבן המחבת (מ"ל בסמ"ר יוחל ותמו רשב"ל ושור בסם רש"י ור"ת)
(ובליבון בלל דהו שקה בסרף עליו מבחוץ מני ליה) (ד"ע) כג ונהגין
ללבנו לבתחלה ואיכו מני ליה בהגעלה אם אין בו נוטות (מהרי"ל)

יב כל הכלים (יז) צריך להגעיל ידותיהם כמותן:

כגה

(טו) פלים שמולחים. יש דיעה ג' בזה דחיישי שמא יש חתן בעין בנקבי כ"כ בתרי"ל ואפילו אם מהני ותימה על הטע שהכשרים
הגנית לקולא דלפי הרמ"א דברי מהרי"ל נכונים ולא מהני הגעלה לחם שהוא בעין ובן ראוי להיות דלא בשני הדיעות אלא לאחר אפילו
לפע"ל וכ"ש תו"ח ול"ל: (יו) מחבת שמטגנים בם כו'. דדוקא בחוזר שלאפה בו שהחזן בלא מקה צריך אבל לא בחתבת דלא חיים שמא כיון
הבזן וחתן נאפה בלא מקה אלא אף אם אפילו בארבה ולדבק לדופן המחבת והקדירה עדיין יש לתלוחות מקה אם כ"כ הרא"ש ובן
בקדירה של מתכ' שמבשלין בה כ"כ הרא"ש: (יו) צריך להגעיל יודותיה כו'. אין הטעם משום חם מקלתו חם כולו דהא פסק המור בלי
דאל"ל להבשר הכלי אלא אם נשתמש בכולו אלא אם הטעם כאן שאל הכל הוי אחת פעם אחת ועכשיו יגע בו במקה בטל אחרון. ותשמשה אלו
בין

מגן דוד

עטרת זקנים

שיש שחורות או אדומות בארמה מקום נאין שם מים רק קראה לתוך שכול להגעיל ס"ם אחר שוב שלבן המקום ההוא ן
וקערות גדולו' כו'. ודוקא באם לא יכול להכניסם תוך כלי ראשון אבל אין לו לעשות כן כלל בקערה או באחרת דבר שיכול להכניסו תוך כלי ראשון (מהרדם"ל) וקערות גדולות שאוף ס"ם דתחתון דוקא סן הכלי כרי שיהרם הכלי ראשון ואל ישאוב עם כלי אחר אבל אם לא שישתאה בכלי שבו רותחין חכלי שקבוב בו בתוך כלי ראשון (מהרי"ל) ונראה לפי המנג ואנו אין אנו אלא מים חמין ומים רותחין (ב' מקרי ד') ואינו אלא להגעיל לבד אחרת עם שאר כלים כרי שלא יבליעו מה הגעלה ואפילו בשמגעלים קדר שש (מהרדם"ל)

סימן תכב

הם הסרים עליהם אין מין פרק לבן דמינן המגנ' מי לם מגרגרין ומן אחיהו גרגרן לבמחתם ניחים שמיסיר גומר בהם לת בטל דלא מגרגרין שמחיינו לפי מבמחות אמנשים יום בבר מאדו לת הבטל: ע"ב כל מקום כמי מנהגו בגמ' הארגין שת לומר ברון לגת בהם לחתרים בשם ס' אבלן לבמחב בבוגה ובמ"ם לגם לגרים בת לאחר ברון בבת ובל פעם לומרו' ברון בגת לתבר ומבין בומנו בבוגה מלתרגן הות לומר לגת ס' אבלהם לת ומם לומרים מגת ס' אבלהם לת אבלן בם לבטל בומל ומגילה מבחנו

אין לכלי מחבת בכולן יש להחמיר לכתחלה להגעיל ביד אלא
דבכולן יש להחמיר אפי' דיעבד כיון דמסורש בגמרא בהדיא דבעי
ג"ס סי' זה ס"ג והלכתא אידי ואידי ברותחין ואם כן אכן למו
אה בס"ס סי' זה ס"ג והלכתא דבכולן יש להחמיר אפי' דיעבד ע"כ גרא דבכולן יש להחמיר אפי' דיעבד אם תחך בכולן
ל דיעבד ע"כ גרא דבכולן יש להחמיר אפי' דיעבד אם תחך בכולן
הגעיל הקדח בתבשיל אם
כיון דבדוחי נגנו בקדח בשעת
ש בכולן אם תחך ב"כ אחר כלים
מחבת וכיון אלא הגעלה קודם
ל דבכולעו כ"ם. במרדכי
ל ותפילו בלא הגעלה קודם
ב היה גרא להחיר מעצו זה
ק לחיכה לחיתם אחת ע"ם היה
ק בחוק ושוב בפסח רפה
ק ומולית מה שהחתיו ומולט
ל ולע"ד תמו מאור דמה מועיל
ל הגעלה קל. הדבוק דהא יש לחוש
ל הגעלה בכולן אם בדבר חתך בעין ולזה
ל מהני הגעלה כי אין הגעלה
ל לעשה הכלים ולא לחתך בעין
ל אם יהיה כמה ע"כ לומר דזה
ל אינו כשהדבוק הוא מדובק
ל אבל אם לא לחתך אם חתך בעין
ל ולע"ד דבר"מ מים טלאי גרי
ל אם אם נלוים בוערות מיערוף
ל אחרון ול"כ כתן כ"ו בסם חבוצת
ל ר"מ וכל זה הוא לענין טלאי
ל ע"י דבוק חתיכ' על התיכה
ל מחוטים אבל בטלאי שעושין
ל בדיל שחני פין חתיכה בדיל
ל בדיל אם אינו מחוטים בדיל
ל מים נגרף כלה בלעוע ומה שהוא
ל עין וגם כשמחקנין את הכף של
ל ספ וטיוא בו שחוטים אם
ל חיכה אל כסף הן הלוחן נוחן
ל בקדח חחלה ועל כן אין חשש
ל הגעלע"ד פשוט בזה. ובעור
ל דהחלה כתב גבי טלאי ואע"פ שהיו מחתיכין אח"כ קודם פסח
ל דבטלעו כ"פ. ואח"כ כתב ובלבד שיהו חלקים שאין בהם בקעים
ל אלא אחרי בזה בטלעו כ"פ כיון שיש חתן בעין: (יש) ויש מחמירין
ל מחדוכה. כל"ל והוא דעת רש"ד ס"ל מדוכה הוי כבית אחור וכית
ל לגן מחדוכה. כל"ל והוא דעת רש"ד ס"ל מדוכה אדכין בה כל הסכה
ל אחסה מחיתולו קשה לא מהני הגעלה וה"ס מדוכה אדכין בה כל הסכה
ל לכלים דכין בהם פירורי לחם עם שומן ופלפלין וכן בריחים קטנים
ל מלגנין כ"ל העור ור"ס"ל דגם בבית אחור מהני הגעלה. וכתוב
ל מרדכי כ"פ בשם גדול א' שראיתי הלכה לעיים כאלו א' שהיה מיחד
ל לקיבה שהיה מלוח בה מקיבה ומן המלח היה מעמיד החלב לעשה גבינות
ל אלא סאגן והדיחו והגעילו ונתן אח"כ חלב לתוכה ונתקבן החלב בתוכו
ל בלישים מעמיד ואחר לאלתיהיו ראו שאין הגעלה מועלת לבית חרוסת
ל מלל וכתב ח"הסי' ק"ל ובפסקי סי' ק"ב בלתרן זה לדעת המתירי' דלא
ל נתקבן אחתת כ"ע אלא מחמת חוזק של מי הקיבה וכעין זה כתבו התוספ'
ל ל"ג בבשר גבי המעמיד בעור הקיבה ויש מחלאין אותו בחלבנו
ל עד שהוא חוב סביבו אלא שגדול א' קרא חגר ואחר חייבי דלמת חיים
ל עליו כי הכי דלא ליפקע כמו בכלי חרס לעיל והוא חולק ע"ז מ"ה כתב
ל רא"ש שם אחיירין לגבנו כו' ולכאורה י"ל מ"ס סימן תמ"ז ס"ו בוסר
ל מיריחו בחדוכה דמוחר בפסח ולק"מ דשם אינו מתחתם במדוך
ל עלמו נמס אלא הבוסר ביחוד קודם פסח ואח"ע שמולע"ל דוקא
ל דמדוכה כמ"ש שם מ"מ פליטה מועטת היא ובעל בס' קודם הפסח מבח"כ
ל בשם עלמו דבמסרו וא"כ מי שדוכה בשמים שלו קודם הפסח כ"ע מודים
ל דשיחר בשם אפילו אם היה ביחוד בלא הגעלה דמ"ש מבוסר דגם הוא
ל דבר חריף כ"ם מתי לענין בשמי שיש להחיר בדיעבד אם נתערבו בשמים
כאלה

ל ובעל עמו דאף לפי הספרים שנרסין כאן ומהגיס ללבנו וכו' הייט במדוכה הל"ל אבל במדוכות שלנו לעולם אין דכין בה חתן רק כדכוס
ל ומעגל"ד מה אין חתן לכן דיבהגעלה. ומ"ם הכ"ח לדוך קודם י"ע אחר הגעלה משום כ"ע בל"ע דבדבר חריף אין מועיל ל"ע בל"ע
ל בח"ם בי"ל כ"ס ואפשר אחר לחומר בעלמ' ומה"ע עושין אלא כדין אבל בחלבנו ומה"ל בל"ע
ל בלוע מבשר ואחר כך דכין בחוכו בשמים ואוכלן בחלב לכן יש ליזהר אלא לאחוך הזמנגיל רק בסכין חדש: ואם דכו במדוכה שלנו בשמים ושתו
ל בתבשיל ל"ע אם יש לאסור בדיעבד דמתחתם שתחבו הבשמים בסכין ודכו בחוכו אין לאסור בדיעבד כי מספק זה שמא בא לחוכו פירור חמץ אין
ל אסרין בדיעבד כמ"ם ס"ג בי אפילו אם מרכיבין להם הגעלה אף על גב דמלח הוי נם כן דבר חריף ומספ"ו ומ"ם סימן תמ"ו ס"ו וכ"ל ד"ל
ל סי' ל"ו כתב דיש"ל דמגנגיל לא מקרי דבר חריף דלא כתי"ח ע"ש: לב לקלוף בכלי אומנות. דהגעלה מפלגת כל הכלי מעבר אל עבר:
ל לב אלא להחתם. דטהגין כמ"ד דלא מהני הגעלה לבית אחור ואם לאחר הגעלה משים אדין אז מפה להפסיק בינהם מרי להחתם בסם
כמ"ש

ל"ו מגן דוד

מיהו אם לא הגעילו בידות כר אין לאסור בדיעבד ואפילו לכתחלה
יכול להגעילו כה על ידי עירוי המערה עליהן: (אסור והיתר
הארוך כלל ע"מ)

יג ד"כלי שיש בו טלאי אם כן קדם הטלאי לבליעת האיסור אין
צריך להסירו (יח) דבבולעו כך פולטו ואם קדמה בליעת האיסור
לטלאי °צריך להסיר הטלאי קוד' הגעלה או בן ישים נחלים על מקום
הטלאי עד שישרף גוף האיסור אם ישנו ואחר כך סגעיל כל הכלי ואם
הוא של עץ אין לו תקנה אלא א"כ ירתיב הסדק כל כך שיוכל להוציא
משם מה שבתוכו:

הגה דוסס עשוסים המוגים בתוך כלים מותר להגעילו מאחר שנעשה
מהים כה ויקרים היום: (אסור והיתר והגהות)

יד כט °כסוי של ברזל שבכסים בו הקדירה °צריך הגעלה כיון
שסזיע בכל שעה מתוס הקדירה ואם נתנוחו בפסח על הקדירה
בלא הגעלה °כל התבשיל אסור שזיעת הכסוי מתערב בתבשיל:

טו גכסוי של ברזל שמשימים אותו על החררה בשנאפית על הכירה
ל צריך ליבון:

יז לא °מדוכה מותר בהגעלה ואם היא גדולה שאינו יכול להכניסה
ביורה משים בה מים רותחים ומכנים בתוכה אבן רותחת ועולה
הרתיחה בכל שפתה °רבל הראי גוונא הוי הגעלה רבלי ראשון:

הגה (יט) ויש מחמירין לגבן המדוכה (טור י"ד בשם רבי יואל ותשובת
רפב"ח וטור בשם רש"י ור"ת) *אך בלבון כל זה דבריהם שיערוף אינו
קם מבחתן סגי (ד"ע) °ונוהגין לגבן לכתחלה מיהו סגי ליה בהגעלה אם אין
בו נוטות (מהרי"ל) ואם המדוכה של עץ יש לבלבן בכלי אומנות ומיישבין
לנוטות והגעילו אחר כך: (הגהות מיימוני פ"ה)

יז ידרף שיערכים עליו כל השנה וכן °עריכה שלשין בה צריכים
הגעלה:

הגה ולא מהני בה קילוף בכלי אומנות °וכן כל דבר פגריך הגעלה לא מהני
ליה קלישה (מהרי"ו) והמנהג לב אלא להחתם בפסח בעריות
ודפין

לעשה בשעה שהיה הכלי חדש או שהגעילו הכלי קודם שעתו הטלאי:

כז ישים נחלים. ל"ע דבדבר"ח לא כ"כ אלא כשקדם הטלאי לבליעת
האיסור דחייבי שמא יש שם עדיין איסור בעין ול"כ הכ"ח דבקדמה בליעה
לטלאי לא מהני נחלי אלא צריך לגבן כל הכלי וכ"מ בתו"ה שער ל"ח דר"ע
עכ"ל. לכן ל"ל דבקדם בליעה לטלאי צריך לשים כ"כ נחלים עד שיהו
נימוחים בחזיס ממנו ח"ם עד שיערף גוף האיסור ואם קדם טלאי לבליעה
די בליבון קל כמ"ש בהג"ה: כלים ישנים שחיפן בבדיל יש מגריכים
הגעלה אח"כ והרא"ש ח"ת סי' מ"ג כתב דא"כ לא תיהני להו הגעלה דהוי
כמו קדם הבליעה לטלאי ומסיק דא"ל הגעלה חדא דכלי שדינם כהגעלה
פני בליבון קל כזה שאינו יכול ליגע בו בלבד הסני כמ"ש ס"ד וכיון שאיחר
העופרת הוי בליבון קל. ועוד כיון שהבדיל מפסיק ה"ל כבלים חדשים
(ולפ"ז אפי' חיפן בבדיל יש סברי הבדיל עצמו מחלבן) וכ"כ בהג"מ
ועי"ש תפ"ח ועכ"ד סי' ק"ל לענין עבילה ועי"ל סב"ד: בח ויקרס
היטב ומועבר להני נחלים על מקום הרוסה: בבת כיסוי בו. עכ"ד בסי'
ל"ג דבכיסוי מתמרי אפי' אינו ב"י. ולכן אין בו לד קולא בפסח עסי' תמ"ז
ס"ד: ל ערוך ליבון. לפי סמנעת כרוב הפעמים בחרה ועוד שמזיעה
מלא לבטל הודו דלהם
מחין בו לחלב מוהב
מהוכם הוא:

ס"ד לענין הפסקה
וכו' בס"ל פיה
קורת ברבר אבני מיעים
מחי הנה דבי ר' חייא
מרי חייא בחלב ובמעלם
מהו פיסים לחרבן
ק"ו קים מאוריתא
פוסק ה"ל דרבנן הבבי
מ"ה ולמה מרבוחי בשלא
פרוף מחר ליה פוסק
אחין כבן בנום מחר
בשם שמיעה שמיעה
בחר נגם לה קבלה
בין קרם לפרק פוסק
בחלבם הפרק אינו
פוסק ואי' מלין אחרב
נחר בשם לה אחלב
אפילו בחלבם הפרק
פוסק אינו הלה בב בנר
מגלה אינגלם לגבי
נרגיעל ויחוים מלין
ס"ד:

ס"עור בס' אחי הטורי
מעור כ"ם זכן נחנו
בגבולות מיחוני בהגבות
ה"מגלה מהבאה בס"ק
ל"מכפירין לעור
לנפתחו וכן דעת רוב
הפוסקים עור בסם
ר"ש ורת"ם ס' ירוחם
ובזב מקבלות מיחוני
פ"ב עור וכ"ב בגבות
מיחוני בס"ם ל"גמרא
פבחים ל':

עטרת זקנים

ד כלי שיש בו כולר
ובראה דבר כם שיש
טלאי והריבון הוא
מחבק מאש שאיא
ליבל שם חסין בעין
אז מהני הגעלה
קורם הדיבו משא"כ
כשאאין דבוק מאוד
מאי מהני הגעלה
קורם הדיבוק דהא
יש לחוש שמא יכנר
שם ברבר חסין בעין
ע"כ לא מהני כ"א
שישים שם נחלים
שישרתו החסין וכל
זה הוא בטלאי שהוא
דבוק בבסמרו אבל
טלאי שעשוין בבלי
בדיל אז בסף אין
השש בזוח כי ע"
החום נשרף הבלוע
בו כל ל"ל נשטוב הוא
ריש לדוך כל
התבלין קודם פסח
ואם לא עשה כן
מותר בפסח עצמו
אם הגעיל אחר
קודם פסח. נתבן
שלא להגעיל כלי
שהיה בו יין שרף
בם"ש בלגרש ונראי
דאם בישל בו בם"ם
עם עפר עד שנתחל
הרה לגסרי אין
אדר בך איסור
להגעילו:

פרי הדש

סימן תכב

משמע בסומה בעומם
מ"ג אפיק לי מדחוינן
דשוינא העם בגלוים
אחר המקלן ונבלי
נבקי אית לגאת
דמשמע נעומם ולגלי
מקום מעם מה מעמנו
לקרות מלם ביתר נדוך
הנא ולא מבלי בחמנב
בס"ם מ"ג ים לומר
מבנון מבהגנו שבמקרא
אחר ומחר לא יבחל
ומקבל עונים הגדו לפ"
כי מוב חמחם מחמנגנ
מבחמנ בבמה ובינן
לבן מנו לקרות בלים
ביחד בדרון בגת דוקן:
כתב. בדי"בם בסיומן
מ"ג בס"ב מבמנלגים
מלא לבמנל הודו בלום
מחין בו לחלב מוהב
מהוכם הוא:

ס"ד לענין הפסקה
וכו' בס"ל פיה
קורת ברבר אבני מיעים
מחי הנה דבי ר' חייא
מרי חייא בחלב ובמעלם
מהו פיסים לחרבן
ק"ו קים מאוריתא
פוסק ה"ל דרבנן הבבי
מ"ה ולמה מרבוחי בשלא
פרוף מחר ליה פוסק
אחין כבן בנום מחר
בשם שמיעה שמיעה
בחר נגם לה קבלה
בין קרם לפרק פוסק
בחלבם הפרק אינו
פוסק ואי' מלין אחרב
נחר בשם לה אחלב
אפילו בחלבם הפרק
פוסק אינו הלה בב בנר
מגלה אינגלם לגבי
נרגיעל ויחוים מלין
ס"ד:

הגה בו יבל בו לגבות מלוותיו ע"ם וחרותה מדגן הקבורי הסמוך לעיר לקבר כסם רבי יחלל וגרת יוסף בפם מרגנה מוסקים בית המשתנו בלגן

פרי חדש

סימן תכב

היתר גוזר בגן לת מבלן כוס ולא מסיק לים מלבי רב מר מגת בלא תביב עבים

ערבינה:

ולאוארת אמתם דרב בר מגת

תיקנים לחשבל בסלמי דרבינת ותם"ה לא מסק לוס ולפי זם ע"ב לפרם דרבם מלבי לר' מיית ום"ל דהכל מדיק מקל"ם מסוס מרמוחי כיסם ואיתים מכוחתן בוזר בגן לת מבלן בין מ' לבי בוי דינו בלחמנב הם' מל ק"ם ומוחל מסבי בירלם ומביב מסבי מכבוד ומלחמנב מסרק תינו מוסק מ"ל מסבי מבין לו רבו ומרמ"ל מסל' ומסבי בירלם מוי מלבי לא קלי דינו מוסק לגלא לחמבי מכבוד לחי לגמם מסיעת מיסם"ק לחילו מלחמנב מסרק ומי' מלין לחיתר בוזר בבקלת מבלן לדינו בקל"ם ומרבי מסל' רב בר מגת לחיקם לבני דרבינת ביתר מלין מיתיר בוזר בבן לת מבלן ולא מסיק לים ולפי' לסוס מלחמנב בסרק לם לחרת מביב מסבי מכבוד ומסבי לגלא מ"ת מביב מלים דרבינת ולא כים מסבי מכבוד ומלין זם בבן לוס כן דגלא מלים לבי' מיית ומלחק ומוכ' מלחמנב מרב בר מגת מבסם בבמי לחלמי מלי מלין בוזר בבן לת מבלן מסבי מקים גנם זם ב"ל ומרחבים בס"ב מלבבת מבוסם בשתיק דבר מגת' ומכב כמ"ל ומרבי מרבינת מלי מרבוסכן לבל דבר ולינו כדין ק"ם מלינו מסבי' לגלא לבבי' ומלבי מבין לבדין שבי מלין מרל מ"מוקמת לחרת ומלים מיל מחבבת ב"ב ולפי זם ע"ב לבבם דבר מרבי מרב בר מגת בבלין דבלחמנב בסרק מוסק לבל דבר ולינו מסבי' לגלא בבכוד ומסבי לגלא בבם לבבסיק מסבי מביב מלים דרבינת ולא בבם לבבסיק ומסבי' לגלא בוס קרי מבל לגלא בוס מחיל בבמרים לגלא לביב לחי בוס בבי לבבסיק בבסיר לבי לביב לגלא מביב מלים בוס מלינו מלי מיבו מחמנב מלינו מוסק בבל מבכוד לקחר ומה בבסם בבין בסרקים ומקילבן מבי בבלל מגלים ומלחמנב בבל' מחמיבן מלבי בבל מלבי"ם ומוך מיית בבקמת מלבים לבי מ' מלחי מבם בבל מלבי"ם בבלים לו מבבי מלי לגלא בבלים לו מבבי מלי לגלא בבלים לו מבבי מלי לגלא

בלא הגעלה רק שהדיחן היטב תחלה מותר לבשל בהם מצה בפסח (מרדכי פרק כל שעה והגהות תשרי פ"ב דע"ז ומה"ד סימן ר"מ)

כב "בל הכלים אפילו של חרס שנשתמש בהם חמץ בצונן מותר להשתמש בהם מצה אפי' בחמץ חזיר מכית שאור מא ובית חרוסת שאע"פ שלא נשתמש בהם חמץ אלא בצונן אסור להשתמש בהם מצה בחמץ אבל בצונן להניח בהם מצה אפויה מותר (כו) אבל אסור ללוש בהם וכל זה בלא הגעלה (כז) אבל מב על ידי הגעלה אפילו בית שאור וחרוסת מותרים אם אינם של חרס אבל לשל חרס לא מהני הגעל' ואפי' לא נשתמש בהם חמץ אלא בצונן לא שתמש בהם מצה אפילו בצונן והאידנא נהגי עלמא מב דלא לאשתמושי בפסח' כמאני דפחרא עתיקי (פירוש כלי חרס ישנים) (כח) ה (ותנור של בית החורף דינו ככלי חרס ותאנו כשום שום דבר מר על התנור בפסח: (מהרי"ו)

כג ו כלי חרס המצופין מה בתחון זכוכית דינם ככלי חרס:

כגה מו ויש מקומות מנהגו מלה להשתמש בכלי חרס בלי איזה מ"ז (כט) אפילו חדשים (מהרי"ל) ואין להפסיד רק בפקוס המנהג: (תשובת מהרי"ל)

כד כלי עץ המצופים בסממנים שקורים ברנים דינם ככלי חרס:

כהה ויש מקומות שמתמירים מלה להשתמש בכלים מנעשים אפילו בחדשים (מהרי"ל) וכן מר המחמירין בגזיל ואין להתמיר בזה רק בפקוס מנהגו איסור: (תשובת מהרי"ל)

כה הכל כלי חשתיה בין צלוחיות בין כוסות פותרי בשטיפה בין שהם של זכוכית בין שהם של עץ בין שהם של מתכת בין שהם של חרס ואע"פ שלפעמים נותנים בהם לחם חם כיון שרוב תשמישן אינו אלא בצונן מני בשטיפה שלא הלכו בכל כלי אלא אחר רוב תשמישו:

כהה מיהו יש מחמירים ומריכין הגעלה וכן נוהגין ומ"ל נמיף ו':

כו בכלי זכוכית אפילו מכניסן לקיום ואפילו משתמש בהן בחמץ אין צריכים שום הכשר שאינם בולעים ובשטיפה בעלמא מני לחו:

כהה (ל) ויש מחמירין ואומרים דכלי זכוכית אפילו הגעלה מלה מהני להן

כט וכן המנהג בהמנהגו ונמדינות מלו (סמ"ג ותגור) וכן כלי נסף

טיט

כיון להתירה בלא ח"ל לעבר נגד כל החכיה ועוד דנע"ל הוא שאינו ב"י ועוד דסבר ביין נע"ל הוא ע"ל המרדכי וכת"ה כתב הטעם מפוס דהוי לפגם ע"ס וה"כ לפיס"ס סי' תמ"ז ס"י לאסור נע"ל בפס. ת"כ ל"ל דה"ק אם נתנו בו יין אז דבקודם פסח מותר לבתות מנהגו בפס. ובלבד שיערו אותו קודם פסח לקבית של פסח ונביין אפילו היה הכלי ב"י שרי דסבר ביין נע"ל הוא כמ"ש בי' ל אבל במי דבש לא הוי לפגם ולכן אם היה הכלי ב"י אפי' קודם פסח אסור אם לא היה ס"ל נגד התחון עמ"ס סמיון תמ"ז ס"ה: ומשמע בת"ה סס שחבי שליין שרף אע"פ שאינה ב"י אסור הכל. דעיקר רוחות שלע לבשל הוא וכמ"ש בי"ד סי' קנ"ו סס"ח לנבי יין ע"ס עמ"ס סי' תמ"ז ס"ה: מאוכית חרוסת. היינו שמתחנין דברים חריפים עם חמץ: מב על ידי הגעלה. ואנו מהגין לאסור כמ"ש סי': מג דלא לאשתמושי. אפילו בצונן ועבי"ד סי' קכ"ח: מד על התנור. וה"ה על הקבלי"ן משום שרגילין להניס בהן קרעפלי"ך וחתיכו פת וכלי חרס סס ואין יולא מידי דפיו לעולם דלאו בכשרות הס. ומי שירלה יתן ברזל תחתיהס ויסתמש עליו בפסח (מהרי"ל) ולפי מ"ס"ח לא בעי בכשרות ומ"מ היסס אין מועיל מסהיקו מנחון כמ"ס ס"ב וכתב הב"ח סי' תמ"ז מיהו ל"ע אם יש לאסור בדיעבד כשהתאכל בקדירה והניחוהו על התנור כשהיה חס דקי"ל דאין האיסו' מפעפע מדופן לדופן. ותו דבחטרי' שלנו שעל התנור אינו אלא אם יחזור ויעוה טיע חדש בעובי אלבע או פחו' בודאי שאין החתן מפעפע מדופן לדופן דרך הטיע מיהו למקלת הטרים שמעמידין קבלי"ן מבל לד הסביב ויחזרים ועושים כיסוי למעלה מתוחן קבלי"ן ונעשה כתנור קטן אם הניח בסס קדירה עם המתבל בפסח פשיטא דאסור דה"ל כאלו הניח הקדירה בתוך התנור עם המתבל בפסח ודאי אסור דהא לאו הכי אין לאוסרו כ"א באכילה כיון דליכ' דדרא דחמץ אפי' משהו בודאי וכן קבלתי ממורי מהרר"ם שור ז"ל עכ"ל" ומו"ר לובלין בתשובה סימן ק"ז כתב אם הוסיפו קדירה על התנור בית החורף או בתוכו בפסח חומרא יתירה הוא ולא מצא בסוס פוסק כ"א מהרי"ו ודי בזה לאסור לכתחלה אבל לא בדיעבד עכ"ל ול"ל משס דס"ל דאין מפעפע מדופן לדופן וכ"פ בי"ד סימן ל"ב סס"ח ומוד דאפילו אח"ל שהיה שם קלת חמץ בעין די בקליפה כיון דאין שם רוטב וא"כ הקדירה אסורה והתבשיל מותר וכמ"ש סי"ע ואי משום שיש כיסוי למעלה עכ"פ אין היד סולדת בזיעה למעלה וכ"ל דאם הוסס תוך התנור אפילו יד סולדת בכיסוי שרי משום שבבר הוסק התנור ואף על פי שלא נתכוין להכשירו שרי בדיעבד כנ"ל: מה בתיתוך זכוכית. אפשר שכיון למ"ש המרדכי דהמלופין בהיתוך אבר מותר בהגעלה בכלי מתכות וכ"כ הלבוש וכ"ל דוקא שמלופין באבר ממש אבל מה שקורין גלזורי"ט אף על פי שעשוי מהיתוך אבר לא מהני הגעלה דאין בו ממשות אלא נבע בעלמא וכ"כ הרמב"ם כלים המצופים ושוני' באבר שעושין אותן כעין זכוכית אסורים וכ"מ בתו' ע"ז דף ל"נועבי"ד רסי' ק"כ: מו ויש מקומות מפני שמחזיקין אות' בסובין ואין מחזירין אותן רק להטור שהוסק בעצמה דלא מיקרי בכשרות אלא כ"כ הסיקהו לאוג' ימים רלופין (ועת"ס ס"ח) ורחיתי כתבו דאף אותם שקבלוקיא מעט מאחר קדרות אסורים אבל לעצם אחריס לכבשרות שרי דמיד בערב הסובין שבהן דלא חס עליהו האומן לשורפן ביותר אבל המחופין לגמרי אם עליהו לשורפן ביותר שלא יתקלקל הקוניא ועוד מלאתי בסס נאות דמן הדין לאוסרן כל הסנה אחת היפה כלים ישנים אלא שהחיתו משום דשמח אינו ב"י בפסח חמיר טפי עכ"ל ובתשובה כתב משום דלא ניכר כליתו כ"כ דחייסינן שמא אחתם המלכ"ם בהן עכ"לובד"מ פחב בסס מהרי"ב דים לסמול לאומרי כיצד מתקני אותם ח"כ ס"ל בעצם הראשון וכן מהגים עתה בקצת מקומות שאין מחזירים בהן יין שרף לקיום ואין לדמותו ליין נסך עכ"ל סי' קל"ה ס"ח דבמה קולות הקילו בי"נ מסת"כ בחזק עסכ"ח:

מו' דשמחל פסחים לו בגיר"ס פרח: סס בגמרא ס"ס בסס"ר"ו ומ"ס סס בגמרא ל"ג בגיר"ס הרי"ן סס ובמו פסחים הרי"ן סס סס בגמרא לאור בגס רב מאי לאור מהת דנינתי לעיל מ' ל' חסוכת רבנת הרי"ן בס"ב דפסחים תרנ"ל בחשוכ

עשרת זקנים

ת וחטור של בית התורף כו'. ויש מחירין ברעיבר (ש"ל ר"ם סלובלין סימן ק"ו) ויש קחמירין אפילו אם יחזור ויטח סיט חרש בעובי אגבע ונראה דאם מצ אין משתמש שם מצ רק קדירה של פסח פשיטא דאין איסור בו ברעבר אפילו בסקום שרגילין כל השנה לשים שם קדירות של הסן רוחחין ולא כמ"ש מורי בב"ח בשם ס"ו הרב הגדול מהר"ר הירש שור בסימן חס"ו ע"ש ונראה דאין כאן איסו' כלל בשום אופן ברעבר אפילו באכילה אם לא שרגיל מצ עם כמו שהוא בלא קדיר כשהוא רוחח אז יש לאסור אפילו בריעבד בסקום שרגילין לחת שם חמץ בכל שנ כנ"ל פש"כ ס"ש לעי בב"ח תס"ז סעיף א שאין שום חומ' בהערבות הסן מצא הערובות אסור רק בעצן משהו דאין איסור בב קדירו של איסור והיה שנגעו זה בזה כמ"ש רס"א בי"ר סיר בסעיף ע"ש ובעש"ת ר"מ סלובלין. והבזרת שבר של עץ אין מועיל להכשי רכלל וכלל וכן מורה מהרר"ש מהרר"ש לובלין ומהר"ר הירש שור (מורה בב"ח) וכן חבו' של יין שרף שעושין מתבוא פשוט שלא מהני הגעלה (מהרי"ל) אבל חביות של מ' רגש ישלחת' בהגעלה: ו כלי חרס המצופין בסנים כבריל אע"פ שלא לבנו אותן עד שיהיו הנצוצות ניתו' רק עד שיהחיך העופרת ויסרה אותה סבסנים מ"מ חשוב הוא יותר מהגעלה (ש"ת מהרא"ם סי' מ"ג) ויהורה להחיר כנ"ל טעמים:

פרי חדש

סימן תכב

מהגנ ותפים כן לא מ"ק מודמים לחוכי ל' לו דלמה הכל גרים מה"ס סוסה לכל דבר אלא ודאי אין בדברים אלו עיקר ואין בדברי בריאב"ס סוס מרגש לסס בסס מ"ה ל"ל סמן הרבה הרב ז"ל בהעתיק לשון הגמ' ומה סיס לפרש בגמרות ים לפרש לעסוקו ל"ל והעיקר בגמ"ס אחר הדפוסים

תנב זמן הגעלת הכלים • ובו ז סעיפים:

א ◦אם ◦יש ליזהר להגעיל (א) קודם שעה חמישית ◦כדי שלא יצטרך לדקדק (ב) אם הכלים ב: יומן או לאו (תו"ם יש"ש כמו"ס נגד כלי שמגעיל לו לתו) (טור) וכן אם מגעיל כלים ב שבליעתן מועטת עם כלים שבליעתן מרובה וכן אם נטמא הכלים בתוך היורה יותר מדאי ◦ואינו משהא אותם כל כך ◦וכן כדי שלא יצטרך ליזהר (ג) שלא ינוחו המים מרתיחתן: הגה ג ◦אך רבים תולקים וסברת לו דאין הגעלה מועלת כלום אם אין המים מרתיחים (וכן משמע מהרא"ש וסת"ג וגות"ה סי' קל"ו ותשו' ושו' כסי' ק"ס) ע"כ יש ליזהר אפילו קודם זמן אמורו עלה יטוחו מרתיחתן כל זמן שמגעיל: (ד"ע) ד ◦שלא יכניס הכלים עד שירתיחו המים ◦ וכן כדי שלא יצטרך להגעיל חיורה תגרולה שמגעילים בה ה תחלה וסוף:

הגה ואם לא הגעיל קודם זמן איסורו יכול להגעיל (ד) עד הפסח ◦אלא מצד בטלה ואינו מועיל הבעלה אחור ובולע אבל מותר לגנן כלי תוך הפסח (ד"ע ותשובת רש"ל) ומשמגעיל קודם פסח נאחר פסח ו (ה) צריך ליזהר בכל הדברים המבוארים אלה צריך ליזהר בהם (ו) קודם פסח:

ב ז ◦יש ליזהר מלהגעיל כלי חכשר וכלי חלב ח ביחד ◦ולא אם כן (ז) אחר שהם אינו בן יומו: (כל שכן כלי של איסור (ח) ◦ע"כ נהגו שלא להגעיל ט פוס כלי בן יומו)

ג ◦לא יניח כלי הרבה לתוך כלי וינעילם יחד (ם) (אם מגעיל זה בזה):

ד ◦אם מגעיל בצבת יגלגל הכלי דאם לא כן בסקום חצבת לא סליק דיקולא דמיא:

ה אין מגעילין בחמי סברי"ז אפילו כלים שדינם בכלי שני מפני שאינה תולדות האור דכבולעו כך פולטו מה בולעו ע"י תולדות האור אף פולטו על ידי תולדות האור:

הגה

ג ליט מזיק שאין מסתתמין בכלים תשובין כאלו ברותחין ואח"ל שעירו לתוכן ברותחין הא כתב המרדכי פ' הוכלת בכל הכלי ול"ש כתו' פ"ח דזבחים עכ"ל מ"ה ועבי"ד סימן נ"ב דק"ל הכא דתו' דזבחים לתומרת בכל הכלי ועמ"ש סי"ב בא שלמו וכו' מוחרים. לפי שעשה שחתן כתבטל קודם פסח (מרדכי) ואפילו להחולקים בסי' תמ"ו ס"ד בכח מודה שאין כאן חתן ידוע (כד"ה) ועמ"ש סס"ג ומחל"ל ס"ל. דבכלי לא מבטלין לאיסורא מ"מ הכא מספיקא לא מחזקינן לאיסורא שהוא על הכלי חתן: ואם לו פעם ח מוליאתא לאיסור חתן ולא לבטלו בנתיהו לאסור: נב הגרות. מפני שמתסתמין בהם בריחים המודבקים מתחתן (סס): נג כלי שתיה. סל מכר (ל"מ):

תנב

א ◦אם הכלים ◦ו'

שתיה ◦ע"הכלי"ו ואין ם' בחים נגדו אם ◦ה' שרי מפני דהוי ל"ש בכל"ש דהתירה מה שא"כ לאחר שעה ס' וקשה דהא בסימן תמ"ו ס"ב אסור רמ"ל דבריס המתבטלים ולא אחיר מעשה ל"ש בכל"ש ולמה מתיר כאן לכתחל ו"ל דהכא כיון דאיכ הכא הרב מעמי מן המתבטל לכלי ומן הכלי לחים ומן חחים לכלי שרי: ב שבליעתן מועטת. כגון כפות וטוסות ויש לחוש שיבלעו ממה שפולטין הקטרות והקדירות: ג אך רבים תולקים כו'. דברי הרמ"א תמוהים דגם הרב"י מודה לזה אלא דלאחר איסורו כיון שנתו חחים ◦מרתיחתן אסור להרתיחן פעם שנית דכל זמן שהם רותחין לא בלעו ממי הבעלה ואם נתו מרתיחתן בלעי אכל קדר"ז אסור שרי דהוי ל"ש בכל"ש דהתירא ו"כ בתנד"מ וכ"כ רש"ל בתשו': ד ובלא יכנים. כדי שלא יבלע ממי הבעלה: ה. תחלה וסוף. פי' דלי כשהגעילה בתחלה לא בסוף: ו צריך ליזהר בכל כו'. פי' מירתה שלא יהיו הכלים ב"י ואם הוא ב"י צריך שיהיה בחים ס' נגדו ואם מגעיל הרבה כלים זא"ל צריך שיהא שעיס נגד כולן דהאיסור אחר וגיעור (ב"י ור"מ בשם רע"ב סי' רס"ב) ובא"ה סע"ח כתב דשרי בדיעבד דהא ל"ל דגם בתחלה אינו אחר וגיעור ואם כן בכלים יש להקל וכ"כ הא"ר והש"ך בי"ל חולק עליהם ע': וגל"ל דאם אפי' לכתחל דלא נתבטל בכלי אחר ואינו כיון שהם עשויים חלוקי מרתיחתן ומגעיל היורה תחלה וסוף: וגל' דאם אין לחלק בין שעוד לאחר שש שעות כיון דכבר חל עליו איסור חצץ כ"כ בתרשות מחרר"ש ז' גאא"כ אחר מתם אינו ב'. זהו דברי הגם"ג ל"ל בגם ישש"ם בגר שניהם ראו מאחר הא"ת והא אין מבטלין. אפשר דלכתחילה ד"ל ולהגעיל אותו וק"כ בתשו' מהר"ם ול"ר כ"ר בשר ובלי חלב ביחד אפי' בתן אחר ז"ה אין להגעיל אם שניהם כ"י אף ע"ג דראשון כשל בס' ס"ע אחור ונעור וכ"כ הרשב"א:

פרי חדש

סימן תכב

הה"ד ז"ג פרישים פרחיד נאחר נתן לת"ל בכלי הרי פת בלים מהם ולחים סמן פרחיד נאחר בכ. לת מהגלגלין בחמנים כפ' כמם בכמן פרן לבנן נעשים פרחיד נאחר

עטרת זקנים

תנב אים ◦ליחר להגעיל כו'. ובראי אף אם מגעיל עדים שעה ה' אחר בחרים ראינו ג"כ צריך להגעיל הזרה שמגעילין בו תחלה ולא כהרא"ש וכן נוהגין ונאל הרים ונו' ואף בהאי דשקל הר"א ז"ל דאור ובאסורו קול להגעיל אמר' כלים בי' ואם' אינם ם' ס' משום דהוי ל"ס בנ"ם קהתיראא נראה דיש להתיר בדבר דישהה מעיל כדעת הראב"ד דכתב הסס"ג בחך דרגים שעלו מקרקע ראסור לבתח לת לבשלם בכלי של בשר כך לאכלם בחלב ובחוחה נבי חקן ב אך רבים חולקים מ' וקשה על דבר בעל הנ"ח דהא זה הלשון הוא מהשוב הגאונים בתב עליו הבית זמם ראין מפי' בשמשון וכ"כ בת"ח ע"ש וכתב הכל בו שצריך להחר שלא חנות הירה הגרולה שמגעילין בה מרה ותו בעוד שהכלים בתוכן כו' ובתב הב"י וכל זה בזמן שמגעיל בחן לאחר זמן אסורו ע"ז סתם ר"ר וכאן אבל ם' הא כ"ל שדו ראין הגעלה אם אין המים רותחין א"כ לסדר כתב רס"א ורבים חולקים וצ"ע אסור ללבן שעור לאחר שש שעות כיון דכבר חל עליו איסור חצץ כ"כ בתרשות מחרר"ש ז' גאא"כ אחר מתם אינו ב'. זהו דברי הגם"ג ל"ל בגם ישש"ם בגר שניהם ראו מאחר הא"ת והא אין מבטלין. אפשר דלכתחילה ד"ל ולהגעיל אותו וק"כ בתשו' מהר"ם ול"ר כ"ר בשר ובלי חלב ביחד אפי' בתן אחר ז"ה אין להגעיל אם שניהם כ"י אף ע"ג דראשון כשל בס' ס"ע אחור ונעור וכ"כ הרשב"א:

פרי חדש

סימן תכב

הה"ד ז"ג פרישים פרחיד נאחר נתן לת"ל בכלי הרי פת בלים מהם ולחים סמן פרחיד נאחר בכ. לת מהגלגלין בחמנים כפ' כמם בכמן פרן לבנן נעשים פרחיד נאחר

ליטרא ◦ליחר ◦ליחר

ליטרא ◦ליחר

ליטרא ◦ליחר

ליטרא

כגם מי תשמש להיי ל"ט בל"ט דהיתר דסייגו קודם שם כמו דגים שעלו עם חפר שקורין לי"נ בל"ת ב"י: יא טושה שפה. משוש שח"ת שלא ניתן פעמים עליו ושתה בשעת הגעלה לא יחזר עליו לכן יעשה שפה ואע"ג שהמים אינן מגיע דרך המיעוך"ל בטלו בטילו כ"ם בטילות (נת') וכתב מהרי"ל דאם הוא כלי שאוכלין עמו רותחין אין לו תקנה באופן זה דגר החיבור לא נגעל לכן צריך להכניסו כולו ליורה: כלי שפיהו גר שח"ת נשפשפו בפניה או שיש לו קנים אסור בהגעלה עכ"ל ול"ל דה"ה קערות שמכסין בהם המחבת אף לד החיצון צריך הגעלה: יב

כגם מיהו אם נשתמש בו רק בתי טבריה מגעילו בהן (ב"י בשם א"ם) ואין מגעילין: בשוש מסקה רק במים מיהו בדיעבד אלמי הגעלה בכל מנקה (ב"י בשם א"ם) אם הגעיל הרבה כלים ביורה עד שתרות פליטת הכלים נעשו המים כלי אין להגעיל עוד באותן מים: (ר"ן פ' כל הבשר ו"ם (י) יכלי גדול שאינו יכול להכניסו לתוך כלי אחר בחפצת נורלו יא עושה שפה לפי הכשיר כדי שיתמלא היטב (יא) ויגיעו המים בשפתו וממלאו מים וכרתיחו יב אם יקח יג אבן רותחת או לפיד אש ושליכנו לתוכו בעודו רותחו ומתוך כך ירתיחו המים ויתר ויעלו על שפתו:

ד נוהגים לשטוף הכלי במים קרים אחר הגעלה (ה) מיד:

תנג דיני החמץ ושחיטתם למצות ובו ט סעיפים:

א אלו דברים שיוצאים בהם ידי חובת מצה בחמץ ובשעורים ובכוסמין ח' ובשיבולת שועל ובשיפון (והמנהג ליקח לכתחלה חטים) (מהרי"ל) אבל א לא כאורז ושאר מיני קטניות וגם אינם באים לידי חמוץ ט"ז אסור לעשות בהם חבשיל:

ב (א) יש אומרים (טור והגהות מיימוני פ"ה ומרדכי פ' כל שעה) שמותר לבשל בחמין בשביל לכי כותבין אותן בחמצת שעורין בו שעורי אחרים אין זית לא יליק בפשוטו שחמתמין בהם כל הסלה שהן מתחמצו מכח הסמן עכ"ל וכד"ש כתב דאפילו שאר שמני אין אוסרים בדיעבד אפי' ידוע שבחמצו אותן בחמצת שעורין בו שעורים דאפילו מחערב בו משהו בטל בס קודם הפסח וא"ל שקבל טעם מהחמצת דדוקא בדבר חריף אחרי אגב דוחקא בלע כמ"ש בי"ד סי' כ"ו אבל בדבר שאינו חריף לא ומשמע מהרי"ל דמותר לאכול שמן זית: ופשוט דכל מיני הריפות הנעשו' מה' מינין אסור להשהותן בבית מאלחין אותם במים קודם כתיפה: ג מותר להשהות (ת"ה) כתב בי"ג טוב להחמיר שלא לאכול אנים וקמ"ל עד יום האחרון כי א"א לברר יפה: ד טעם דגן. ודוקא שיעבו מים בכל"ם בכל"ל להחמיר עכב"ז: ה מאכילת עכבר (טור וכ"ח) ולכן אפי' אין ס' נגדן שרי בדיעבד ואפשר דדוקא חמה אבל שעורה

בשוש מסקה. וס"ה בתי המעטרים יפ"ו פ"ן תמ"ה הרי"ם עקיריה ויקרוקלנו כפ"ב דבריהם מעד בשם חמצת רש"י ום פ (כלי מלה יחזור ויגעיל בם מסלם כלי):

לתמצה פסחים לם לשטו נגמ' לתמה דאב המלא שם ל"תמה מ"ב בחלה ובחמצן בהיום בעיי הגעגע הרמ"ן בעי הרמ"ן ז"ק ב מפ"ברא לי מכתבי מלון הרמ"ם

ג מותר בשן לח הגלל בין הפרקי דינו לחמוש מה"ל אפרוש מפני מכבד ומשנה מלים לכל חדש אבל בסמוך בכלי בל ה"ה אם) קיטנר ואוזן מהרי"ל

אסור: ס"ה עיי"ש מה מכתבתי בהרוכה בשמ"ל ס"ה בס"ד: ס"ו עיי"ש מה מכתבתי בסימן הל"ל סע"ף ו:

יש הן הבזוגי מכתבו לחילו קרא לחבר אבל הבריות לפרע אבל בדרך לא יעמוד לא לנו ה' על הבנות מהבתי מי יסמוך לחומת כמוסים אסרי חב בעבוחי ליחוס בוב ולעתיד לבא חלי לחם ולודך מלכי מרוחלך מבית חובד מ"ב ולא לחי לבין"ם סנהבאר בסימן ס"ל דבפרסיות יבא ובקל: ומ"ם מעה יחזור לחמים ששעה דוקא בחיבוב הבין עקה וקורח מסם ואיבר אבל אם לבו יוזל בין פעם יחזור לחם הפרק: ס"ז מעוה קריאת הלל מעובר לפ' בעיי בסם בכלי בלבע סבן הורה בו ס"ם ובסע' ס"ם בהרוב הלבו בעבדי ס' ספורדי בבית ס' בלילות ובסם זה אינו חבוה/בעני דקרח מפרסב דבבי לחבר בולו בעבדי ס' סגבר בם בומ"ז בבית ס' ולא חבוב דבעבי לחיבר מעשה בבגיל הלל אבל מ"ל בסם ס' הנה מבעע לפי מהבל עקרה בבחו סל חקים ובחבלות בבי ובסיו מעבה לבו מנגע עבות בעמיבם וכן רחוי לבבוב ובלבלי פסחים מבגו לקרחו/בחבב בפי סדבן ביל סבח/בסבים וחקרות ל"ב בבל בסם מחבי"ב ובל בעיי ערבי' ברים ס' הקורב עבוד בהלל אפילו פסרם קדבן בל' הבחו לחבבר לחבו בסיבן הס"ם:

סימן תכב

ס"א ואין מוסיפין עליהם מעי"ן: הרמ"ב פסיק בי: ב"ב ויקראל מורא קול' חבר לל ובראשי הרשים וכו' בס' ח"ב סי' כ"ד בסמ"ן מחבר לחפס"ן אלבייר

פרי חדש

סימן תכב

נחבר ולפי זה רב בר מבא דאיקבע לנגיה דבבר' לא מחבו בלמים מבו' מוהר חבבה ובם חבבים לפסח בחבבר ובבי בקפיבן ובזק ב מפ"ברא לי מכתבי סלון בחבר

נחבר בבן לח הגלל בין הפרקי דינו לחמוש מה"ל אפרוש מפני מכבד ומשנה מלים לכל חדש אבל בסמוך בכלי בל ה"ה אם) אסור: ס"ה עיי"ש מה מכתבתי בהרוכה בשמ"ל ס"ה בס"ד: ס"ו עיי"ש מה מכתבתי בסימן הל"ל סע"ף ו:

יש הן הבזוגי מכתבו לחילו קרא לחבר אבל הבריות לפרע אבל בדרך לא יעמוד לא לנו ה' על הבנות מהבתי מי יסמוך לחומת כמוסים אסרי חב בעבוחי ליחוס בוב ולעתיד לבא חלי לחם ולודך מלכי מרוחלך מבית חובד מ"ב ולא לחי לבין"ם סנהבאר בסימן ס"ל דבפרסיות יבא ובקל: ומ"ם מעה יחזור לחמים ששעה דוקא בחיבוב הבין עקה וקורח מסם ואיבר אבל אם לבו יוזל בין פעם יחזור לחם הפרק: ס"ז מעוה קריאת הלל מעובר לפ' בעיי בסם בכלי בלבע סבן הורה בו ס"ם ובסע' ס"ם בהרוב הלבו בעבדי ס' ספורדי בבית ס' בלילות ובסם זה אינו חבוה/בעני דקרח מפרסב דבבי לחבר בולו בעבדי ס' סגבר בם בומ"ז בבית ס' ולא חבוב דבעבי לחיבר מעשה בבגיל הלל אבל מ"ל בסם ס' הנה מבעע לפי מהבל עקרה בבחו סל חקים ובחבלות בבי ובסיו מעבה לבו מנגע עבות בעמיבם וכן רחוי לבבוב ובלבלי פסחים מבגו לקרחו/בחבב בפי סדבן ביל סבח/בסבים וחקרות ל"ב בבל בסם מחבי"ב ובל בעיי ערבי' ברים ס' הקורב עבוד בהלל אפילו פסרם קדבן בל' הבחו לחבבר לחבו בסיבן הס"ם:

סימן תכב

ס"א ואין מוסיפין עליהם מעי"ן: הרמ"ב פסיק בי: ב"ב ויקראל מורא קול' חבר לל ובראשי הרשים וכו' בס' ח"ב סי' כ"ד בסמ"ן מחבר לחפס"ן אלבייר

ב (ב) אבל אם בירור החטים ה מאכילת עכבר (ב) אין בכך כלום: הגה

בדבר חריף אחרי אגב דוחקא בלע כמ"ש בי"ד סי' כ"ו אבל בדבר שאינו חריף לא ומשמע מהרי"ל דמותר לאכול שמן זית: ופשוט דכל מיני הריפות הנעשו' מה' מינין אסור להשהותן בבית מאלחין אותם במים קודם כתיפה: ג מותר להשהות. וה"ה דמותר ליהנות מהם (ת"ה) כתב בי"ג טוב להחמיר שלא לאכול אנים וקמ"ל עד יום האחרון כי א"א לברר יפה: ד טעם דגן. ודוקא שיעבו מים בכל"ם בכל"ל להחמיר עכב"ז: ה מאכילת עכבר. דמעט רוק אין מחמיץ חמה אבל (טור וכ"ח) ולכן אפי' אין ס' נגדן שרי בדיעבד ואפשר דדוקא חמה אבל שעורה

בדבר חריף אחרי אגב דוחקא בלע כמ"ש בי"ד סי' כ"ו אבל בדבר שאינו חריף לא ומשמע מהרי"ל דמותר לאכול שמן זית: ופשוט דכל מיני הריפות הנעשו' מה' מינין אסור להשהותן בבית מאלחין אותם במים קודם כתיפה: ג מותר להשהות. וה"ה דמותר ליהנות מהם (ת"ה) כתב בי"ג טוב להחמיר שלא לאכול אנים וקמ"ל עד יום האחרון כי א"א לברר יפה: ד טעם דגן. ודוקא שיעבו מים בכל"ם בכל"ל להחמיר עכב"ז: ה מאכילת עכבר. דמעט רוק אין מחמיץ חמה אבל (טור וכ"ח) ולכן אפי' אין ס' נגדן שרי בדיעבד ואפשר דדוקא חמה אבל שעורה

(*) יש אומרים. הטעם בטור לפי שמיני חטין מחערבין בהם וכסא"ק כתב הטעם כיון שרואי לעשות מהן אחי לחלפי בשאר עשה של חמץ וכ"ו אינה אלא חומרא בעלמא ואין לסמוך מפני שלהנו כך. ועוי"ש ולא"ל"ר צריך בדיקה רבה שלא יהיה בה א' מה' ולא שקורין קיש"ל שהעתה מחלקין דאותו שקורין קרא"ם קיש"ל מביאי אותו ממדינות אחרות אסור בפסח שגרעיניו דומין לדגן אבל אותו שמעבדין קיש"ל מותר בפסח לפי שאין נזרעה בדגן. ובסימן תס"ד כתב רמ"א שחר"ל אין אוכלין בפסח ואינו יודע למה יפחד. מעבי"ם. ונראה לפי שגדול הדבר הוא בגרגיר. דומה לגדול קטנית ע"כ הוי בכלל איסור קטניה וא"ם כאן דאם נפלו בתבשיל אין אוסרין מ"מ אם נתבשלו אסור מבטלין איסור לכתחלה שאינו מותן כדי לבטלה וזה דלא כהגהות סמ"ק בכתבו ז"ל צריך לברר יפה שיהא בו ס' מאותו שלא נמח ואף על גב דבר ביטול מ"מ ליבא מעמא בשעת אפיה וגם צריך שתהא האפיה קודם הפסח דאי בשעת הפסח אפילו כל שהוא אסור. ועל כן נכון

שעורה מתחרת להחמיץ עם״ה ועת״ם סי׳ תכ״ו ס״ד: ו מיהו צריך
לראות׳ קלי תדגן שנחת וחל״ל לחשיבו קודם פסח דקחת בקחת
מקרי לגלח ולרוחו חחר וגיעוד (ת״ה וכ״ח) ועת״ם סי׳ תח״ו ס״ל
וס״ח בסס הרשב״ח: ז משעת מחינה לפי שלו מקרבין לחתן לל המיס
(הר״לגם) משעה שבחקו׳ שעוחבין
ברחיים לל חחר לו שברות מולין
הרחיים ח״ל שמילה מיהו גם שם
רגילין לרחן החיטים: ח קחת
חן השוק: דגלח מחוקו׳ לחשור שחח
נגע בו חיס (ש״ל והגיח) וכחב
הגאון מהור״ר יצחק ז״ל מעוחבין
שהי חב״ד דקי״ל לישה דכחדיניחו
שרגילין לרחן החיטים ושוחין
לוחם בחיס חשור ליקח קחת חן
השוק דהוי חזק כדגן שנעבע
בח״ם סימן חס״ו ס״ב ועוד רחיה
חת״ם סב״י סימן חת״כ בסס ח״ם
שחחזיקים הסולת לחחן נעוד
חשוס שלוחחן החיטים (עס״ח)
וכן פסקו כל חכמי פרחג שפעם
ח״ הורס מורה ח״ ליקח חן
השוק קחת וחזר בו וגזר חעניח
על שנגחו כ״ן שחעקי מפי
מורי מוהר״ר חיים כ״ן ז״ל שהיה
חב״ד בק״ק פחחה עכ״ל וכ״כ בס
ל״ל ע״ם: ט בין שעורים. בעור
מחמיע דשעורים מדינח דגחרח
חסור לגחות וחפשר דשיפון חן
שעורים לענין זה עכ״ל סי׳ שכ״ד:
י ע״ג בהחה. שנחחח מבהחה
ועוד דלח ברירח לן חם זיעח
בהחה מחחלח וחף על גב דלפי
הסבר חין חחחיין כחו זיעח חדם
חלח חין להקל בחילחח דלח
פליע כ״כ(ח״ה)וכ״ל דבדיעבד יש
להורות דזיעח בהחה חיעה
מחחלח: יא משום דזחכין כו׳.
כשעוחכין ברחיים חבחח לחוחה
לח יטחחו בחוחו בית לפס חפילו
ברחיים לחרח כי הלבן עורח
ומערב וקנון לח יטחו הרחיי (ח״ג)
עסי׳ חלח סי״ח: יב לילך
בעלמס. חמלוה בו יוחר מבבלוחו:
יג יום לו יומים. פי׳ לכחחלה יטחון ב׳ יומים לפני הלישה ולח ח״ל
עכ״פ יטחון יום ח״ לפני הלישה וכ״ל. דלח בעי׳ חע״ל רק לילח לילה
ועבח״ם סי׳ ס״ו ס״ה וכבסה״ע: יד י״ל שלחסור לגוס. ובמקומינו לין
חוכשין לוה ולפשר כיון שמרקדיס הקמח מחקרר (כ״ה): טו ותחמיס
המיס. משמע דברחיחה לבדה לח מחחיל בלח מים וכ״ח בגמ׳ שהיו
רגילין לעשוח קחחח דלכישולח וכ״ם סי׳ חס״ג וח״כ ח״ם ס״ו שלח להניח
הרבה סדין זע״ז הייטו קרוב לגיס חכל יום לו יומים קודם לכן. עיי״ל ע״ש
דבירושלמי לח משמע כן עכ״ל:

תנד א סוכין. פירש״י קליפח חיטים הניטרח בשעח כחיפח
ושורסן הנשח׳ בגפס ע״ש שוכח קלח דבח לידי חיחון מדיוקלחי
בסס י״ח חלה לדעח הרי״ף ולפשר לומר כיון שהוח ממין הבח לידי חיחון
יוצח בה י״ח ורחיחי חורין שקליפח שקורין שפרי״לר לוחו מחחיל ומיהו
זה קליפח מקום חבל קליפ׳ הכחוי׳ עלמן לפשר דמחמיע גם ח״ל שלח נדבק
בו קלח מחחיל חיטים: ב חבל לם כולוכו׳. ולח נעל חורסח מחוכה
וחזר לחוכה ולם עמה יש להסחפק לם מלעגרף לכזיח עכ״ל סי׳ שכ״ל
ס״ג: ג שלין זו מסחמרח לפס חלה. לפ״ז לפי׳ הי״ח פח יפה כיון שלח
חשב למחכל לחדם לינו חשוחר לפס מלה חבל לם חשב בשע״ל לישה שיחכל
ממנה לחדם יוצח בה לפי׳ הי״ח פח קיבר (כ״כ הרמב״ם בפי׳ המשנה וכ״כ
בפ׳ חלה) ורח״ל פסק כר״ש שם ל״ל דהטעם שלינו קרוי לחם לם עירב
בה חורסן הרבה לינה ראויה לרועים לפי׳ חשב לחוכל בעלה דעחו ולפי׳
להטור״ל שפסק לפי׳ הי״ח נלח פעורה הינו משום שניכר בה שהי״ח
לבנים

שלין חוכף מ״. כי הקמח מחחיים בזיעח הבהחה: (ז) יום לו יומים. ומהרי״ן כחב ג׳ יומים
תנד (א) לח בפח סוכין. דלינו לחם לענין חלה: (ב) דהוי כלישה. וכנגד חמרי לחם עוני פיע לחשיבה פי גלוסקח בחולה: (ג) שלח
חשוחרת

ליחסר שלח יסיה כולל חלוחם חעם שלמחחה חעורב בקמחה שלמ
לפי ברגילות הוח לחפות בפסח עכ״ל. הרי שעוכר דחין בקמחה
עם הקמחה לעשיה כחד מחם כלח בלח חלה חחר הלחיה
ח׳ מחם ח״ם הלריך לחפות קודם פסח ול״כ בס״ם סי׳ קי״ד דלח
בסח״ק בלח בסמ״ל דכל
בקמח מחעורב הוי בלחיה
כחבו ח״ל דחיירי בקמח
וקח׳ שעורין שלינו ליכר
לינו בטל ברוב. כיון דהוי
בשלינו מינו מחולח מחמע
בחינו בנסיב״ל שפיר בטל ברוב
סחורלגרי מדרבנן בטל ב
בחינו בלח. ח״ל בלח בס
מחיר לחשוחו לפי׳ לחלם
שנחבטל קודם הפסח לחינו
ועיע״ש בלח סי׳ חס״ו: ולח
מח״ל הס ע״ש בס׳ חס״ו
פסח בחיכם הלחלחיה
מהגו ליקח דעיפ״ל ומחמר
לחלוכו ולח מחדברי מדרבנן
בסס מהרי״ל מילק: ובכר
סס כחבדבי בסס הרי״ל
שנחבטל קוד׳ פסח לינו בחיל
ח״ל ל״ל דבדין דבחיים בטל
לח נחבטל בלל לקחת בקמח
מחעורב בדעח בס״ל: ולח
ח״ל מסקנ׳ בס״ע שהחי הלכה
ולריך לחלק דבל״ל קמח
לינו מחעורב שלינו נחבטל
ח״ל חלח לם ישחון לחם בחבל
שהוח ל״ל הטור שכחב ושהבטל
בשעחון בו דחשה הטיה
חעורבות כלנו הם מחחלה
הוי לחיה לדעח הסלק
מ״ה הטיה בע״ש ומ״ח סלק
יש ס״ כיון שבעבה הדבר
קודם הטיה לגבנה מ״ל
הטיה לחר הטיה דעת
הלחלוחי שעל הסק ומבעבר
ול״כ בחוך הפסח חסר לחם
לעשוחו בחחיבה ח״ל בעם
פסח חסור לחשוחה דחלחם
הטיה לחר הטיה בעבה
ח״ל בחוך הפסח חסר לחם
בשעחון בו דחשה הטיה
חעורבות כלנו הם מחחלה
הוי לחיה לדעח הסלק
מ״ה הטיה בע״ש ומ״ח סלק
יש ס״ כיון שבעבה הדבר
קודם הטיה לגבנה מ״ל
הטיה לחר הטיה בעבה
ח״ל בחוך הפסח חסר לחם
לעשוחו בחחיבה ח״ל בעם
פסח חסור לחשוחה דחלחם
לחפוחו נם בפסח ובזה מחחיר טפי מסמ״ק שחקל בלחיעוקר
כלל לגיבה דעח הס״ע שבחלן סיה מיקל בבל ח״ מחר מסמ״ק ובס
מחחיר בבל ח״ יוחר מסמ״ק דהיינו בחקום שבח מחחר לח מחחר
חוך הפסח ובמקו׳ שיש לחסור לחלר חפי׳ קודם הפסח׳ לכל מדבר
שזכרחי מבחר שקחח בקמ׳ מחעורב חכף שנפל בס ע״ש חחלה ש
בשנחעורב קודם הפסח חפי׳ לחר הטיה: ובלבוש פסק כלו
מים לחפות קודם פסח בדבן שנחח קלחו. והבלע״ר בחבחי שנבון
הס״ע: ועבבריס שלבלו במקום לחד מסק של קחח דינו מ
בסי׳ חס״ו מים לחפות הוחקום הרוח ביד והשחר לחבל כלים לרים
חס״ו: (ג) קמח מן השוק. הטעם דלח מחזקי לחשוחו ומלחה
במקום שטיגיס ללחות החיטים לחמר לח לחח בדרך שבחחלן
חלו בקילוין ובמקום שטוחנין החיטים ברחיים שבחנין לחיטים
בשע״ל הדחק כי חיכן נחנו הוח: (ד) החידבח לחסור ללחות
ליקח חיטים מן הבעל הרחיים שלוקח חדוח כל הבבה ובלבל
להדי׳ החיטים חחלה ויש לגגלות דבר זה להחון עם לחחון ישיש
בזה: (ה) לרוכי כו׳. ומנוה מן המובחר ליקח חדשים שלא יהיה
קמח עי״ל כיבוס יש לחוש שבדבק הקמח בשק חפי׳ כל״ל מן
דחסור ורחיה מח״ם הרי״לח בפ׳ כ״ם: כחב לבי עמרי מבבה
מעע מורסן ושפבבו בהן לחוח בפס׳ ולחסרו ל״ח חשוש בחחלה
ולחרינן בהעור ורועבחי לית בים פיל לחסור וכ״ם בשקים שבבו
בחרינחם ולבי נבבק חפי׳ ליח בחבלה חקמח ע״י סבבים ולחיו יוצח חשם
שעושין עליהם הלשה יש חבשה זה ויחבר טוב לעשה חלות על הקמחים
בלח חפסה וכל ירח שחיים לח ישחוך על הבבים ולחרי מי שחבר: (ו)
לגבים

תנד באיזה מצה אינו יוצא ידי חובתו׳ ובו ד סעיפים:

א מאין יוצאין (א) לא בפת א סובין ולא בפת סורסן ב אבל לם הוא את העיסה בסובין ובסורסן שבה ויוצא בה ויוצא במצה
מסלת נקיה ביותר ואין אוסרים אין זה לחם עוני:
בגמ׳ ומוב לבחחלה שלא לעשות המלה רחבה יותר מדלי(ב) לסוי בחעיסה: (מהרי״ן)
ב געיסת הבלבים בנמן שהרועים אוכלים מסנה יוצאים בה ואם לאו אין יוצאים בה ג (ג) דשאין זו משובחת לשם מצה:
בגמ׳ כך הם דברי הרמב״ם אבל יש לחוסרים המעם מחמו קרוי לחם לל
ומן שאין הרועים אוכלים ממנו ובן בר״ח פירוש: (עיי״ל ס״ל ע״ל
נר״ש בפירו׳ דמסכת חלה פ״ק)

ליבא

יאור בסס ב״ח ח״ם מחורת נחלת סס ה׳ יבא בחנב בר״ח ח״ם מחורת. ודב הגה בס ס״מור בס״ם נמן שלרי״ף ורחם בפיע בפסחים. ורחבב בס בע״ל. ח״לבב בס לבחור בסס חסרלי חרין ותחנה חסנגרי ח״בב לבחנר בסס סגלי חלקם חל כי:
מרדכי: מאור בסס ברחב״ם בס״ל חחנבה ר״ מ״ל בחב׳ לבחחחת פסחים ובן ב׳ בבחרים רבנ״ם ובן פירם בר״ח בס קבוי בר״ח ופיש בחסנה ב״ל. בחב׳ דבנים לפי פירחו סס בחבחיסס הבחסחת לבנים ופלח יחבל חחבה סס לבי׳ לחיבב חחיבת בחלה. חחיבב לבס בס לבחרן חחבה חלה בבסס

עטרת זקנים

תנג אמרו צריך לראות שאין בפסן שאין משברת עבורים ושו״ר חיסרן כרשב״א וגם קמח בקמח מחערב ישרל ולא כם״ש מהרר״ם שבחב, דגן שנעבח צריך לאחרלה קודם הפסח דלרן. ורבנו סחרן ס״ש בפ׳ חם״ד דקמח הר כסב לח בלח וס״ם בל בעל נפש יחיש לעבמו בפחם ברגן שנעבח הבר לשמו הקמח משעח קחנ׳ ב״כ רש״י בחולין דף ו׳ ע״א ע״ש: ב צריכין לחחר כו׳ ר״א ראפילו אין שם חבירים ובלאי נס אין ליחן בהם קמח שקל פסח וחבינבחת ולא כם״ש בינ״ע באן ובסי׳ חג״א להחיר:

פרי חדש

סימן חכג

ולפיכך בס׳ חעפ״ו שפרסם הבחם החרים לינה חלה בל ולפסקי הבגיחו מוב״ם ז״ל בחבם שיחן קלים עיי״ש בס אלבלוחים ירחה דדוקח אפרשם הקודמח חבל בע׳ בכחח בל ב״פסוקי לפסי׳ בס ירחה ולחו שפיר לחבבר הבי נגרח הבבבסי׳ לחחרי חלח קרח סס הקול חלח הפרסה קבנה דח״לב לחח לח פיר בס׳ הקדחח ובן נרחה חח״ם בחחום בס בקרח עחיד ובס׳ בל ר״ח בחפסיפי קרח ובדיל בסבח לין לחוס בחח יחחרו הבבבסי׳ חפסלימי לח קרח חלח ב׳ בסוקי מוכיר׳ הבבח חרוי הבבר יבבב לבחלי בח לחו לחיבם לבבבס׳ ובכי בחבחם בחי חבבבי הר״ן בח׳ בקרח עחיד חבח בחחרי׳ בחם נבי ב׳ ר״ח. דחחבחי בחלבי בחיבו בבי בחבחם ב״בבחם בחחבכ״ן ז״ל דח״כ חח הבחיבלו בחקרחם ובלח לחיבב חבבבח דבבבבחי בחקרחם עבחבח בחבחי לחחי בחחיל בבחי ב׳ חבבר״ם יחחר בחרחבן לח קרח חלח ב׳ בסוקי ח״ח לח חייבחן לבבבבים

לפי׳ ר״ח ר״ל ויש לומר בס״ם ובס״ל לאמרן ר״ל בלבד ר״ל ר״ל ר״ל

לחם הקרוי מצה אבל י"ל ס"ל
(ד) במצה גזולה. בתשר"י
מצי שתין ויצאין בו ידי מצה לר"מ
ס"ל כ"ש מדאורי' לענין מעבר
שני שתין ויצאין בו ידי מצה לר"מ
ס"ל כ"ש דאיכא למימר הא דכתיב לכם
לחלט הילכך כל מין חליטה אסור:
ד
ה (ד) בכזית גזולה בפה דברי אמורי'
ר
ו"אין אדם יוצא ידי חובתו
כשנגזל מצה ואכל אם נגזל חט' או קמח ועשאו מצה ויוצ' בה שקנא'
בשיני ורפים לבר הוא חייב לו: (ולענין ברכה ע"ל ריש סי' תרמ"ט)

לכלכיס וע"ש וכש"ע: ד לחיחלט. שהיו חולטין העיסה ברותחין ומחוך
כך לוקה מחמת הלילה והאידנא אין אנו בקיאין בחליטה וכ"כ בי"ד סי' ע"ג
לענין כבד ולכאורה כשם שפסק שם בדיעבד מותר כ"ג אם נפל חמיצה
עיסה למים רותחין בשעת רתיחתן וסילקו מיד מותר בדיעבד וכן
מסתבר קלת בטור סי' תס"ח וסיתן
תס"ו שכתב שהחטה היתה במים
קודם רתיחה והתחילה משת' קלת
דבשעת רתיחה אין מחמיצת וחכל
מקום אין להקל מחמת שלא כולה
בפי' כשוסקים: ה במצה גזולה.
כשאופין הרבה בתנור אחד יתחרו
כל מי שיגיע מלחי לידו יהיה לו
במחצה (ב"י) וכ"ל דטוב לטמר כן
בשעת מחיצה שלפעמים מתחלף
הקמח: אם גזל ונתן לאחר
הרי שוני רשות ויוצא בו (ורוקא
לאחר יום) ולא לאחר חזר
ונתנו לגזלן גם הגזלן יוצא בו
(מהרי"ל) ועמ"ש סי' תרמ"ט לענין גזל עכ"ל:

תנה דין מים שלנו' ובו ו סעיפים:

א (א) אין לשין אלא במים שלנו בין שהם מי בורות ומעיינות בין שהם מי נהרות ושואבי' אות' מבעוד יום (ר"ע והגהות מיימוני פ"ה) או בין השמשות יואין לשין בהן עד שיעבור הלילה

תנה א סימן תכב

שלטנגו במים במחובר י"ב שעות ביום שהמשיגו לענין
ביום וי"ב שעות בחוץ בלילה כמ"ש מהרי"ל אלא אפ"ל לבוין מתם ב"ה
רשלי לשאוב סמוך לב"ה ואין להקל בשאוב ביום לדעת רא"ש אינו נכון
כ"ש שלא לאחר לשאוב בלילה דבהא כ"ע מודו וכתב ב"י דאם שאבן אחר
תחלת הלילה אין לסם תקנה ואסורים המים לעולם אליבא דרא"ש עכ"ל
ד"מ וכ"ח כתב דבדיעבד אם נשאבו בלילה יש להקל אלוש בהן ביום ועמ"ש
רס"ח שיעור ב"ה:

תנה דמן הדין לשאבן בימי המסות:

ביום ויב שעות בחוץ בלילה כמ"ש מהרי"ל אלא אפ"ל לבוין מתם ב"ה
רשלי לשאוב סמוך לב"ה ואין להקל בשאוב ביום לדעת רא"ש אינו נכון
כ"ש שלא לאחר לשאוב בלילה דבהא כ"ע מודו וכתב ב"י דאם שאבן אחר
תחלת הלילה אין לסם תקנה ואסורים המים לעולם אליבא דרא"ש עכ"ל
ד"מ וכ"ח כתב דבדיעבד אם נשאבו בלילה יש להקל אלוש בהן ביום ועמ"ש
רס"ח שיעור ב"ה:

תנה (א) אין לשין חמצים

ותחין ועדיין יש בהם חמצים ותחה מהלכת בסיפוקי
ד"ע הלכך ממלא מבערב ומלטנגן עד לאחר כתב מהרי"ל עזרי לפי
זה השאבו בבוקר ומניחן עד הערב ספיר דמי אבל רא"ש היה
אלפי שהחה מהלכת בלילה תחת הארן הלכך אין לסם תקנה
אלא יהיו בלילה במחובר וגם ר"ה השאבן בתחלת הלילה מותרים מיד
לשאבן אחר תחילת הלילה עכ"ל וז"ל סמ"ג אחר הר"ח ממי"ן
לבתחלה לשין בהן היכא דלא אפשר כדאחר בסילהיכ"ם דרש רב
בפסוקי אמה לא חלוט אלא במים שלנו לאחר חייתי כ"ע הלכייהו לגבי שהיו סמוכי שלנו היו במים של רב מתנה א"ל אנא במיא דביתו קאמינא
מהו הגיגים בגלל ולא מלינו שהתעטו מלאכול ופירש"י הטעם דמים שנו כפי שהתחה מהלכת ביומי ניסן שהוא עדיין יחות הגשמים כו ולפי טעמו
מחות הב' פסוקי' והן הכיות אינם אלא מפוש הכנגמי' וכיון דאמרי' בגיטנא אמרי' היכא דאפשר לשאבן בתחלת הלילה אינם אלא בדיעבד ולכתחלה אין לשאבן אלא בלילה כדאמרינן בגיטנא ניקרי
כדרבינו ולא בתים לגבנכסי' כיון דלא אפשר ופרש"ל תירץ לפשר' כפי' פסקי' דרבינו בר"ח ולא אחרי' שיקרא
כדרבן וכדאמרינן
מנו' דלשאמרי דלא
דמיינו ב' ליגא לאיתם
אלא לגבי נכסים' דמיינו
מוחם שיכנסו בתחילת
קריאת הכ' ואלו בין
קורין בזמן ויקרא מב'
מ' ובין' סכנה דמיות
חרי פסוקי ופסוק ג'
מוכרחים תרכיל' אלא
אמיתם לחרי בוכי
בנכסי' חד לגבנכסי'
בשעת שהוא החחיל
לקרות אותו פסוק של
וברחמי חרשיב' שהוא
שכור כולם' התחיל
לקרות מה"לב לאה לא
ס"ים בכוס מ"יוני' הסכנת
ואיכא לאיתם לגבנכסי'
בתחילת קריאת מ"ש
דכל חזו ליה מתחיל
בפסוק ב' סכרי דקרא
לא קרא אלא פסוק אל
מלכדיל ב' עדיף ע"כ:
ואיכא למילה לגבנכסי
ברכב"ח ז"ל
אמים דבשבשעי דלב
ליכא לאיתם אלא לגבי
בנכסי דהכא' כמי לאיכא
אלא זיבא דסרבדא
דאיתא לא הוים אלא מ'
לו ובנכסים בתחילת
קריאת מ"ב' וכבר אמ"
מהב' הרא"ש אלא לא הוא
אלא ע' פסוקי' לו סבר
דבריא קורין ב' ואם
לומר דאים הוים בוא
קורין בדרבן בקל לאיכא
לאמעטי מפי כיון שמתחיל
בם' מחות הב' פסוקי'
הנה מבלון מוכח דדעת
הרב"ש

הפור בפסח הבאתוגים
ול"ב פ"ם ירחבה פסח
וכן ולקחת מים חם"ב
דבפסחי' ובים הן
הירושלמי' ים בם
תמיחרת נדב יבוזם
פסחי' אב לבר הם
סם וכן כתב הכל בו
ברש"י ובעל מלכות
גדולות ושתר רוב
הפוסקי'
ב"ב חוי מלכ לעיקר
ע"ר ל"ל
ל"ל

עברת זקנים

תנה אין לשין
כו' ויש
לעקור הכסר בקמץ
והאבנת' כ' יהיה אז
מרב בעדו כמו ולבנ
בגבעה (כ"ב אם"ר
בש"ע שלנו) ואם לש
אחר דוקן באכילת
אבל בקנארת שרי
מרקור שיבא לידי
חישון אפילו היבא
דלא אפשר נמי אין
להחיר אפ' דיעבר
כיון דאיבא למחש
לה סרון ולא כמ"ש
בש"ע להקל בשעת
הדחק סרחו בסים
שנשאבו מבע' ולנ
אז לאחר החחלת
הלילה ולנו מותרין
אפ' לכתחילה:

פרי הדש

סימן תכב

לענגנסי' כדלה חסכר
לחם הלגב יקרא הכ"ל
מ' וכב' יקרא ובו' הסבת
דפסח מ' מ"ש
ובתמי הבריב' דחלי
מיכת מסו' המחילת
מחות הב' פסוקי' והן
הכיות אינם אלא מפוש
הכנגמי' וכיון דאמרי'
בגיטנא אמרי' היכא
דאפשר לשאבן בתחילת
הלילה אינם אלא בדיעבד
ולכתחילה אין לשאבן
אלא בלילה כדרבינו
ולא אחרי' מיקרא
כדרבן בבוקר ומניחן
עד הערב ספיר דמי
אבל רא"ש היה
אלפי שהחה מהלכת
בלילה תחת הארן
הלכך אין לסם תקנה
אלא יהיו בלילה
במחובר וגם ר"ה
השאבן בתחלת הלילה
מותרים מיד
לשאבן אחר תחילת
הלילה עכ"ל וז"ל
סמ"ג אחר הר"ח
ממי"ן
לבתחלה לשין בהן
היכא דלא אפשר
כדאחר בסילהיכ"ם
דרש רב
בפסוקי אמה לא
חלוט אלא במים
שלנו לאחר חייתי
כ"ע הלכייהו לגבי
שהיו סמוכי שלנו
היו במים של רב
מתנה א"ל אנא
במיא דביתו קאמינא
מהו הגיגים בגלל
ולא מלינו שהתעטו
מלאכול ופירש"י
הטעם דמים
שנו כפי שהתחה
מהלכת ביומי
ניסן שהוא עדיין
יחות הגשמים
כו ולפי טעמו
מחות הב' פסוקי'
והן הכיות אינם
אלא מפוש
הכנגמי' וכיון
דאמרי' בגיטנא
אמרי' היכא
דאפשר לשאבן
בתחילת הלילה
אינם אלא בדיעבד
ולכתחילה אין
לשאבן אלא
בלילה כדרבינו
ולא אחרי' מיקרא
כדרבן בבוקר
ומניחן עד
הערב ספיר
דמי אבל
רא"ש היה
אלפי שהחה
מהלכת
בלילה תחת
הארן
הלכך אין
לסם תקנה
אלא יהיו
בלילה
במחובר
וגם ר"ה
השאבן
בתחלת
הלילה
מותרים מיד
לשאבן אחר
תחילת
הלילה עכ"ל
וז"ל
סמ"ג אחר
הר"ח
ממי"ן
לבתחלה
לשין בהן
היכא דלא
אפשר
כדאחר
בסילהיכ"ם
דרש רב
בפסוקי אמה
לא חלוט
אלא במים
שלנו לאחר
חייתי
כ"ע הלכייהו
לגבי
שהיו
סמוכי
שלנו
היו במים
של רב
מתנה
א"ל אנא
במיא
דביתו
קאמינא
מהו
הגיגים
בגלל
ולא
מלינו
שהתעטו
מלאכול
ופירש"י
הטעם
דמים
שנו
כפי
שהתחה
מהלכת
ביומי
ניסן
שהוא
עדיין
יחות
הגשמים
כו ולפי
טעמו
מחות
הב'
פסוקי'
והן
הכיות
אינם
אלא
מפוש
הכנגמי'
וכיון
דאמרי'
בגיטנא
אמרי'
היכא
דאפשר
לשאבן
בתחילת
הלילה
אינם
אלא
בדיעבד
ולכתחילה
אין
לשאבן
אלא
בלילה
כדרבינו
ולא
אחרי'
מיקרא
כדרבן
בבוקר
ומניחן
עד
הערב
ספיר
דמי
אבל
רא"ש
היה
אלפי
שהחה
מהלכת
בלילה
תחת
הארן
הלכך
אין
לסם
תקנה
אלא
יהיו
בלילה
במחובר
וגם
ר"ה
השאבן
בתחלת
הלילה
מותרים
מיד
לשאבן
אחר
תחילת
הלילה
עכ"ל
וז"ל
סמ"ג
אחר
הר"ח
ממי"ן
לבתחלה
לשין
בהן
היכא

ב לא יבוא חמץ ואפי' עמהו בשתוף (כ"ת"ל) עסי' תכ"ט ס"ה: נ"ים לכסותן
שלא יעול דבר לתוכן הגל אין מחוש שיתחמצו שבבר שקעה התחתונה ה"ב:
ד בגליל ה"ב פי' לאותן שתופין בח"ם ואין יכולין לאפות בח"ם ולא בע"ם
דלריכין לאפות ב"ה ואין שבת מכינ"ל ולכן יאפתו בגלילה הנייב לאיסור
(נ"י) ומסיימין הרמ"ז וה"ל אף
שתופין בי"ם שני תחדרין לאפות ב"ה
בי"ם דאין ב"ם מכין לחכירו נריכין
לאפות אור לי"ל ועסי' תנ"ח ונ"ל
דאם שכח לאפות בגלילו אם יאפתו
מבע"י ערבי' ז' אי יצוה לעכו"ם
לאפות בין השמשות עסי' ע"ז ומי
ת"ם אי יקח מים הפתוכין בביתו
אע"פ שלא נאמרו לפם מלוה כיון
דה"ל בע"ח: דאמן הבהרות · מפני
שהחמה מהלכת ביומי ניסן תחת
הקרקע ולכן הבהרות רותחין
תכל הפסרת שנים ונשמים לעולם רותחין
ן ולא מן הבהרות
שהחמה

תחוד דחוגלים לרה"מ שהרחיחה איתקרר ברגע"ח כ"ומרת חיל בשאלתן
ותו כיון שרחיחת היום על ידי חמיעתן ורחיחת כ"ם שין הם לחה נ"ל
בשאב ביום כחה שיתחיל עד כ"ם ויתקררו כחוד דשני בשאלתו לה חדרי
קל ותומר הוא שיועיל קירור כ"ם לרחיחת שלינה ביום שהוא אין הרחיחה
כיון שהיל קירור ל"ה כחה
שבשאב כ"ם כיון שהוא אין הרחיחה
שין ואלי יודע מקום לייחה
דברי רבינו בעל בית יוסף ביאור
ומה חקם על בכה · ואין מה שרחיחה
עלינו לפרש בשון אין לה הם הקרבה
שאבר הרה"מ ועל מה שקשה מה
מייחי הסמ"ג ראיה מפסחים
מבח פי' הרה"מ ולא הפרשי אלה
גם לרה"מ אין ראי' ראשון שלה
בתחילת הלילה פי' ל"ל דקדק
של סמ"ג: הגחרת לאיבחב הלי שובדת דבפסוגות שהוא שלא לעורך
דקה"ל דהיתר לעלות בחים שלא לנו בשלחת לרש"ו אין ראי' דיל דקדק
דיים היתר בפיאלבו בבוקר ואיתיבו עד הערב מחל"ב לרה"מ ולא
ונכך ה"ב ודאי נכתב בגחרת הלי שובדת כדי להחיעבו דמותר חים שלא לנו סיכת דלא אפשר אלו דברי של בית יוסף אף שאין בה לשונו
ותבהרתי לחם נעשה הרב בלון מדרבו דרך אחת בכל מקום ונעשה עליו לגד פלפלת חריפת ולפרש מה שלא עלה פל דעת הרה"מ דהיו
זכר הוכחתו מחמת שלא מצינו שהחעבו מלאכו לרבי"ל הלליך הוכחה וז וכתב הוכחה אחרת דהיינו לחם הלרך לחוכתב הלי שובדת בגחרת
שלא סוכר בדברי הרה"מ ותו דלפי פלפול הב"י אף אמר דגם להרה"מ אין ראיה דיל דקדק"ל הלשדת הלאי חים שלנו היינו
דביחו פי' לילה אחת שלינו ולא שיעור לילה כיון לפרש"י דאחרי אפילו ביום ותו ודאי ראוי להודיעבו בחלשות ותו"ח ז"ל פירש"ב דלהרה"מ הה
לילה לגאשב ביום ושיכל אח ידיו לפרש גם דברי החוחרי שסוכר בן והתרעם על ב"י שפי' כדברי החוחרי פירוש מועבה אלא גם הוחרי ס
כן אלא דבשאב בלילה פי' דאין להם הקבה לעולם ותמוה הוא דאם בהריה כתב הוחרי הא"ם שוחבן קודם תחילת הלילה או אחרים לא
מבותר דקודם הוי כלאחריו מחמ ואין חיבון ביניהם · ותו דאין שום סברת לעולם לחלק בין פסול דמחחת רחיחת היום ובין פסול דרחיחת הלילה
דמה לפחלבה זה מזה ואי הוא הבנית מיניר לנו שיש חילוק בזה דבגחרת לא הוכר שום בלל אלא לנו בעינן בלי שום חלוי · והגלע"ד לפי הרב הוחרי
בדעת הרה"מ הוא שאחת הברור והוא בדרך הזה דלרה"מ אין רחיחות בלילה מלד שהוא לילה כלל אלא מלד שעדיין יחוח הנשים הם הרחיחות
רותחין תחוד ביום ובלילה ולא בת הלילה אלא לתקון הרחיחה והיינו שבזמן לילה יתקרר ואם כן נ"ב בחחתין ביום ובין פסול דרחיחת
דלילה דמקמי כאן הוא בשביל שיש בה רחיחות אלד שבשאב הולכת תחת הארן וביום פעמיא דיש חום השמש על הארן ובולדיים רחיחות לא דקדק
בגחר דגם בלילה יש רחיחות ב"ה ורחיחות הלילה ודאי אין לנו לחוד דוקא כשאב מחחתי' כל הלילה כולה דוקא יש רחיחות אם אסמחת הרחיחות
כל הלילה לא אין לנו לחוד כן דה"ב לחם הקפידו על לילה לילה שיהיה בחלום אלא די בחם שיהיה מקלת הלילה בחלום אלא ודאי דגם מחלה הלילה
יש חיחוש ובכל"ם ברוב הלילה · ודבר זה א"ה לחחבר ע"ב הרחיקו חכמים שיהיו חלשים כל הלילה וגם זה לא חחם כל הלילה אלא לם בחחלה
מחם בשאבו לא קבלו עדיין רחיחות באותו מקום שהיה בלילה ולזה נקט הרה"מ סחר בבשאבו חחילת הלילה דמשמע בלילה מחם אלא שהיה שם
קבון והטור כחב והשולחן בערב עד שקיעת החמה חותרין מיד הוא בת לרחיחה כן העכירה עוד ביותר שיחר מלאחר אפילו בחחלת הלילה שם
הטוענין ומאלא דלקמ"ח מ"ם הב"ל אין לסין אלא בחים שבשאבו ב"ה הסאחת אין כן דאף שבשאבו בחחלת הלילה מותר דגם מקרי חים שגם
איסור אלא בבשאבו חלק גדול קלת בלילה וביום פשיטא לי לרה"מ דאסור ולא מעלה שוכר הרב המחרחי לפירש"ח דבעינן שיהיה בל היום
מחחת קור הקרקע דע"ז ודאי יש להסיר בשאבו ביום ושיהיה בחרחף לו מחעלה יתקרר ב"כ בח"ם ב"ה בזה · ותו דאם יש חיחוש ביום מה מועיל
קרירת הקרקע אין זה אלא חיחוה אלא העיקר דיש חיחוש ביום ובלילה דביום הסחוש על הארן ומחחחם הנים ובלילה הסחוש מחת אין ראיה
ומאלא שאין סיחר אלא בשעה שאין חיחוש והיינו בחחילת הלילה וכ"ם ב"ה שקדם לו וכל הנאסר בשאב בשעה שיש רחיחה הן ביום הן אחר הלילה
הלילה אין לו הקבה בלל דה"ל כנים חמין שאין לוגן מועיל בהם בלל וכל זה לחד הרה"מ מלשון הלשון אין לשון אלא בחים שלנו דה"ל דנים שלנו
ים הסיחר דהיינו בהחחלתה ולזה אחר שלנו דהיינו כדרך הלילה שהיא קרוי ע"ש רוב הלילה שזה קרוי לילה גם אלל הלילה ומה אנו לחוד
שאבן בחחילת הלילה קרוים ספיר חים שלנו ומאלא דברי הרה"מ ומסמ"ג נכונים ובדרוים הרה"מ אחר דיש לחאי דלכחחילה יש לחחיר בחים אלא
היכא דלא אפשר דאל"כ מה עשו בני פסוגיא אחרי שנודע להם האיסור כדי לאכול בערב בשעת אכילת מלה הסיעו בהחחלת הלילה הכי אלו
ערוך לאפות ולבלום ולאחר אין דבר זה כדאי להחמיעבו דדחינן המחוה בזחב עבור זה אלא ודאי שאר אינו אחר לשאר
לכחחלה היכא דלריך לכך ודברי הסמ"ג בח"ם הר"ל בר נחן שבחב לאפות בלילה קודם ע"ה דשחת סוף הלילה נורם הלינו ובחב ע"ז אחנם אין
איסור זה אלא לרש"י עכ"ל מדחלי עניין הלילה בלינו מחמעבו שיש לחר' בדברי רש"י דהיינו שיש רחיחות חלד שהם חות הנאחר ובדברי
רוחחין ולריך לינו והלינו לא חלי בזמן אלא דוקא בלילה שאין יש לינה אלא שגם בלילה עלמה ל"ל דוקא סוף הלילה נורם הלינו בחת
מנשבת אז כמ"ם הסמ"ק ע"כ בחב הסמ"ג אחנם אין איסור זה אלא לרש"י לשון אחנם מחמעבו דלא"ם ל"ל לרבינו' כדש"י שבבית הסמ"ג בחילה שבי' שם
חלית חילחת אלא דוקא בלילה דבלינו דלילה דוקא מיסחרי אבל להרה"מ אין שייך איסור זה דסוף הלילה מעשה נורם הלינו דלהרה"מ לא חלי
לינו בלילה בלל אלא הלילה מסחחמת לאיסור דוקא וא"כ מה לי לסוף הלילה או בחחילה דאם נאמרו לעשות
בחחלת הלילה אין כאן איסור בלל א"כ מה לנו לעמוד הסחר ונשאר עלינו לחרן קומי' הרב ע"ש הרב המחרחי דבבית הרה"מ אחר דברי הרה"מ ומ"ל
כשבשאבו מבע"י אף כי לנו אח"כ בל הלילה ולדעת המחרחי הוא דאם אחר ומאלי ויש אוסרים עכ"ל ומחחחיבו הרב"ל כ' דהה אותה סברת
איסור אף בלינ' לילה כשבשאבו מבע"י בכחה הוכחות לפי דעתו והרי בפירוש מלינו סברת זו לים אוסרי' ואל"ל לא נייחס סברתו גם ל"ל
ים אוסרים שוכר הנמרת הלל אין מזה סחירה לדברי המחרחי כי בדברי הרה"מ לא סוכר בפירוש איסור מבע"י כ"ם הם אוסרים וכן תלה בדברי
הטור סי' תס"ו אחר שכתב דברי ר"ח כתב ויש אוסרים ור"ח עלמו אלא שלא זכרו בפי' בסמ"ק סי' רל"ח"ל ואין לפרש
אלא בחים שלנו ויש מחחירין לאפות בחים בין היום ובין הלילה ושורי הר"ר יצחק אומר לא נחבה תורם לחלמי הבית ועיד ד"ל לאחר שלנו
הלילה אלא אין לינה רק מחלי לילה עד ע"ה אלו רוח לפוגיא היא מנשבת עכ"ל הרי מבואר כ"ה דבים מחחירין היא דעת הרה"מ דבחחילת הלילה
מותר רק מחחירין אלא לאפות אפי' בחחילת הלילה רק בין היום ובין הלילה ושורי הר"ר יצחק אומר כיון שחלר הדין מותר בחחילת הלילה ומ"ל
מלאכי שרת לכוין אחה זמן מיקרי החחלה ע"כ ובודאי מלד הדין הוא מחלי לילה עד ע"ה: ולענין הלכה כתב ב"י מקבי' לשאבו מבע"י אי"ל
לשון בחים עד שיעבור עליהם הלילו כולה עכ"ל מ"ם מבע"י הוא לשיטתו שפי' דברי הרה"מ דבבשאבו ביום יש להם הקבה בלילו אח"כ אבל אחר
המחרחי דבבשאב ביום ובשאב בלילה אחר בחחילת הלילה אין הקבה לעולם ופירוש זה הוא אחת נחוד כ"ם אם כן אין לנסות לאפות מבע"י אלא בחים
דאין לאסור הסוחבן מבע"י ומלינן אח"כ דיש לו לסמוך על דברי רש"י מ"מ לכחחלה ראוי להחרחק מלאפות עד כי יתקבע הסחרה אחר הקבה
מרויח בעפי כי אפי' בחחילת הלילה יש היחר נחוד כמו שכתב ואם כן לא אפשר לו בשקיעת החמה אחר ולא יקרים עליו ויוצא לדה ולא בחרה
בפ"כ"ם ח"ב לאפות ועוד כתבי קדמונינו נהגו לאפות אחר שקיעת החמה ובה"ג כתב מלי לאיחל מיא ב' ני שיחשיו וכבר על לוכו יש לנהגו הלי לחמה
(ב) לכחחלה יש לאפות כו' · דרש"י כתב דעיקר הקפידה בחים שלא לנו היא בחעייבות ובורות דהם רותחין אבל לא בהרות שבינם אין
הלכה

פרי חדש

סימן תנ

ערוכ"ל לחים לנגנסו' בחילה כם לומר שחמם
החחל בקרים ה"ל
חשמש בנגלחת לו גבי
ריח פיגו מגן בקרקע
עד ובחלחי חדמיע'
חמוש בארת בנגנסו'
בנגנס מחחיל לקרות
פסוק של ובחים בסבת
ויחחרו שלא קרת לחת
לי פסוקי' ומי מחת לא
חיריה דגלחת עליב לא
קחחר חרסבית בן חלת
ביבת ומחחיי בחחיבב
אבל חחרי שלא נרם
בחלבן חת חים בחחיבי
ביים שיש בחלבן אבל ביבת
בכדי לחחלב לחם לא ביבת
לחחלב לפי שנם בכלן
ביים בפוסק ס"ב:
אלא לחמרי הלבנוני
ברבלת חיבן לקנאת
ברחבלין לבחם סקבל
חות ל"ג ל"ח חיקבי
קוסת ברח בן בנבל"ב
מיקרחו בדרבן והג'
יקרת כ' בבוקי חפרסת
לו ובפרסת חיים בסבת
בחחי חבסת לחיבת חמבו
חיבן לי בח בדיבוב בחי
לחיב' חבסת בנבחי
וכ"ן דבר לחלוב לחבת
חבסת חחת ובם חם לחי
קורי' בסדבן חיבת
חבסת חחת לחם לן
לבחבב דחחם לחבר
בבחרת ובלחת חלחת
עפי חחחן ובחיל שיחלי
חחיל ובחיל בל"ב בסב
חבלי בלבב בחת חחרי
בבחבחי בחבבים חבחיי
יבבי לא בחבים בחם
בחין ולא בחבים בלחם
בחבבל לחבר לבחי
בחבלוב ילחם חחחרן
בלא חחרן בבחרת חבלחי
חלבחת בחבי חלא בחבי
לחבר חחי בחבבן בחבי
אבבחבי חבבח לחבחם
לחבלי' ולבבלבי' ובחי
חרי בחרות ובבלבב
ליבח חלא חחת:
ולבנין חלבים בעמבי
בחבבי' בבבבי
בדברי הרמב"ם ובחבבי
בחבבלבי בבחת בבבבי בבב
ובבחבי חבבבבי ובבבבי
בבבבר חלבן בבבבי בבבבי
לבבבבי חבבבבי בבבבי
ולבבבבי בבבבי בבבבי
ובבבב בחבבבי בבבבי בבבבי
חבבבבי בבבבי בבבבי בבבבי
בבבבבי בבבבי בבבבי בבבבי
בבבבבי בבבבי בבבבי בבבבי
ב

מים אלא שהם חכמים לרוב עירות שאין לסם אלא מי בורות
ותכל בו כתב ע"ז ואין זה כלום שאף בנהרות המושכים מכה
מים הם מתוק ביותר ותמיד ע"כ טוב עכ"פ לכתחלה לסלוב מהכאר
הטעם במרדכי דליל שמורי הוא לה
בגדולות מהפשרת פלגים וגמים טוב יותר לסלוב מן הנהרות (מהרי"ו)
ז (ג) °אין לספוך מים פלגו מכח מת ח אז תקופה הנופלת (מרדכי פ"ק
כל טעם והגהות מיימוני פ"ב) ומכל מקום טוב לכתחלה °נמים בהם ט
(ד) ברזל °גם אסור לסלוב מים ע"יש: °ים למלאת פל מלוה ואף לגסר מלות
ישלב ישראל (מרדכי ומהרי"ו ברי"ו ומהרי"ל) אם אפשר ומוסגין ליטול מים
מיוחדים למלה פל מלוה ומוהגין ליקח כלי חרס חדשים ואין לגזות המנהג אבל
ר בפל עון אין להקפיד: (כל בו)
כ איש אומרים שמים המכונסין יא (ה) בסיסטרנ"ה מותר ללוש
בהם סמוך לשאיבתן °ואין להקל ברבר אם לא בשעת הדחק:
ג °אין ללוש במים חסין אפילו לא נחחממו אלא בחמה ולא במים
הגרופים יב °סדור גדול יג שנחשתו עכח והלוי על מקום האש
ומים שבתוכו פושרים אפי' כשאין האש תחתיו °ואם עבר ולש בין באלו
°בין במים שלא לנו אסור °ויש °חולקין ומתירים בלש במים שלא לנו
° יש אומרים רבשוגג מותר יד ובשעת הדחק יש לסמוך עליהם:
הגה (ו) °ואפילו בלא דחק יש להתיר אם עבר בשוגג ולש במים שלא לנו
(רבי יהודה סוב"י)
ד °מים שלא לנו °שנתבטלו טו חד בתרי במים שלנו לשין בהם:
ה ב °גוהגין שלא ליתן מלח במצה ונהגו הדבר: °(ואפילו בדיעבד
יז יש לאסור) (מרדכי ריש ע):
ו °לש המצה בקצת ושומשמין ובמיני תבלים יז °כשרה יח כיון
שיש בה טעם מצה °אם אין ליתן בה תבלין לפי שהוא חר
ומתוקים חעיסה:
הגה יט °ואפילו אפילו בדיעבד אסור ואין אם בפל בה סיר: (מהרי"ב)

תנו שיעור כמות לישת המצות • וכו נ סעיפים:

א °אין לשין לפסח א עיסה גדולה משיעור חלה שהיא מ"ג בצים
ותוסיפ ביצה בינוניים והוא עשרון ב °ואם ישער אותה יפלא כלי
מים ויערה המים ממנו לכלי אחר ואחר כך יתן מ"ג בצים ויחזו' בו המים
שיערה ממנו והמים שיותירו יתנם בכלי אחר והכלי המחזיק אותם הוא
המדה למלאותו מקמח °ויחמרה (א) מחוקה ולא גדושה ושיעורה
מקמח חטה מצרית ג °תק"כ ברהם מצריים בקרוב:
הגה

שהחמה מהלכת תחת הקרקע: ז אין לסמוך דשומר מלוה לא ידע
דבר רע: ח אז תקופה הנופלת °וכ"ד סי' קי"ז כתב שאין סכנה אלא
כשעותה בשעה שהתקופה נופלת (וכ"ה בס"ח): ט ברזל • ולא הישים ידו
תוך המים אחיר מחמם המים רק יחילנו במשקה (מהרי"ל) ובשאר ימות
השנה ימיח מלח או חומס (הג"מ
ל"מ): נוהגין לסגן המים •
(מהרי"ל) כתב מה"מ שאין ליקח
כלי לשאוב מים שהי' בו דבר או מי
פירות כי מי פירות עם מים ממהר
להחמיץ כמ"ש סי' תס"ב: (וניל
דע"י הגעלה ברי) גם לא יקח
בכלי נחושת שתחמם עכ"ל
ומיהו ראיתי מוהגין ללוש בעריבו
של נחושת וכ"ה בס"ג ע"ש: י
בפל עון כו' וה"ה כלי חרס מלופין
עסי' תרע"ג ס"ב: יא
בפסיטרנ"ה דהבנין מפסיק בינו
לקרקע וגם מלמעלה הוא מכוסה
והוי בחלו הן שאובין: יב מדוד
גדול • שחוט הדוד מחזיק חומו
(רש"ל) ולא מיירי שתחמתו המים
על האש דא"כ אפי' נצטננו לגמרי
אסור אפי' אינו מוגיע אלא
שנחנו מים לתוגיע אף בלא אש
אסורי' שהמוגיע שומר חומו וכ"כ
האחרונים בהדיא (תשובת רמ"ה
סי' ל"ח): יג שנחשתו עכס •
פרש"י שהשוייס שלו עכס ואין
חילוק בין לחושת לחרס עיין בסב'
דף כ"ח: יד ובשעת הדחק •
פי' הב"ח שאם אין לו מים אחרים
מותר ללוש בהם וחלק על הש"ע
ול"ל דאף הש"ע לא נתכוון
להתיר אלא אם לא בדיעבד ואין
לו מים אחר וע"ז קאי רמ"א וכתב
ואפי' בלא דחק יש להתיר אינו
בשונג וכו' ועמ"ש סי' תו
בתרי • מחמע דבכלי מהכי לא
בטיל (ב"י) אבל בסמ"ג והגמ"
כתבו דבטיל ברוב כ"מ בי"ד סי' ל"ח וקי"ח ע"ש ולבתורה נראה דמותר
ונערבן לכתחלה דהא אין הטעם משום איסור אלא שבאלה לנו הם חמין
וכשנתערבו נעשו לוגין ואם כן מותר לגמגן לכתחילה וע"ע: יז יש
לאסור ז"ל ד"מ ולפי מ"ש סי' תס"ב אפי' בדיעבד יש לאסור וכ"ם המרדכי
דהאוכל מלה מלוחה בלולה חמץ עכ"ל • וע"ל דאם בפל לחוכה נרגיר
מלח תחתה מיד כמ"ש סי' תס"ב ואי משום שחמתם יש לסמוך על הבל בו
שכתב דחמעע מלח אינו מחמם ועיי"ד סי' ל"ח: יח כפרה • ומיהו צריך
לאכול כזית מלח חוץ מחבלין עיי' במנחות דף ל"ג ע"ב בחו': יח כיון
שיש בה • משמע דיוצאין בה י"ח בלילה הראשונה ומיהו ברמב"ם משמע
דה"ל מלה עשיהה חמץ וה"ה מעע סיר (ד"מ מהרי"ב) וע"ל דוקא בשעלוה
• כל העיסה חמץ וה"ה מעע סיר (ד"מ מהרי"ב) וע"ל דוקא בשעלוה
בחוכו אבל אם בפל עליו יסלקנו ומותר • וברחוים משמע דפלפלין שרי
בדיעבד ומ"מ אין להקל עמ"ש הגבי מלח • וע"ל דונגבול דיבו בפלפל
ואפשר דה"ה נענלין וכרכום:

תנו א עיסה גדולה • אפי' חופה בהרבה הנורים שאין יכולין
להתעסק בו יפה (מ"ג זכרונות דף כ"ד ס"ב): ב וכן
ישער אותה • דלא כרי"ו שכתב לקוב בילה ולמלאות אותה מ"ג פעמים
זה אינו דהא בדברי הגר"א הקליפות (ד"מ) וה"כ בסם מהרי"ך שהוא שיעור
ג' קוורטו וקוורטו לו מהרי"ו כתב שהוא ג' זיידלך: ג תק"כ דהר"ם סי'
כ"ל

בדבר מלוה לא ידע
ל"מ): נוהגין לסגן המים •
(מהרי"ל) כתב מה"מ שאין ליקח
כלי לשאוב מים שהי' בו דבר או מי
פירות כי מי פירות עם מים ממהר
להחמיץ כמ"ש סי' תס"ב: (וניל
דע"י הגעלה ברי) גם לא יקח
בכלי נחושת שתחמתם עכ"ל
ומיהו ראיתי מוהגין ללוש בעריבו
של נחושת וכ"ה בס"ג ע"ש: י
בפל עון כו' וה"ה כלי חרס מלופין
עסי' תרע"ג ס"ב: יא
בפסיטרנ"ה דהבנין מפסיק בינו
לקרקע וגם מלמעלה הוא מכוסה
והוי בחלו הן שאובין: יב מדוד
גדול • שחוט הדוד מחזיק חומו
(רש"ל) ולא מיירי שתחמתו המים
על האש דא"כ אפי' נצטננו לגמרי
אסור אפי' אינו מוגיע אלא
שנחנו מים לתוגיע אף בלא אש
אסורי' שהמוגיע שומר חומו וכ"כ
האחרונים בהדיא (תשובת רמ"ה
סי' ל"ח): יג שנחשתו עכס •
פרש"י שהשוייס שלו עכס ואין
חילוק בין לחושת לחרס עיין בסב'
דף כ"ח: יד ובשעת הדחק •
פי' הב"ח שאם אין לו מים אחרים
מותר ללוש בהם וחלק על הש"ע
ול"ל דאף הש"ע לא נתכוון
להתיר אלא אם לא בדיעבד ואין
לו מים אחר וע"ז קאי רמ"א וכתב
ואפי' בלא דחק יש להתיר אינו
בשונג וכו' ועמ"ש סי' תו
בתרי • מחמע דבכלי מהכי לא
בטיל (ב"י) אבל בסמ"ג והגמ"
כתבו דבטיל ברוב כ"מ בי"ד סי' ל"ח וקי"ח ע"ש ולבתורה נראה דמותר
ונערבן לכתחלה דהא אין הטעם משום איסור אלא שבאלה לנו הם חמין
וכשנתערבו נעשו לוגין ואם כן מותר לגמגן לכתחילה וע"ע: יז יש
לאסור ז"ל ד"מ ולפי מ"ש סי' תס"ב אפי' בדיעבד יש לאסור וכ"ם המרדכי
דהאוכל מלה מלוחה בלולה חמץ עכ"ל • וע"ל דאם בפל לחוכה נרגיר
מלח תחתה מיד כמ"ש סי' תס"ב ואי משום שחמתם יש לסמוך על הבל בו
שכתב דחמעע מלח אינו מחמם ועיי"ד סי' ל"ח: יח כפרה • ומיהו צריך
לאכול כזית מלח חוץ מחבלין עיי' במנחות דף ל"ג ע"ב בחו': יח כיון
שיש בה • משמע דיוצאין בה י"ח בלילה הראשונה ומיהו ברמב"ם משמע
דה"ל מלה עשיהה חמץ וה"ה מעע סיר (ד"מ מהרי"ב) וע"ל דוקא בשעלוה
• כל העיסה חמץ וה"ה מעע סיר (ד"מ מהרי"ב) וע"ל דוקא בשעלוה
בחוכו אבל אם בפל עליו יסלקנו ומותר • וברחוים משמע דפלפלין שרי
בדיעבד ומ"מ אין להקל עמ"ש הגבי מלח • וע"ל דונגבול דיבו בפלפל
ואפשר דה"ה נענלין וכרכום:

תנו א עיסה גדולה • אפי' חופה בהרבה הנורים שאין יכולין
להתעסק בו יפה (מ"ג זכרונות דף כ"ד ס"ב): ב וכן
ישער אותה • דלא כרי"ו שכתב לקוב בילה ולמלאות אותה מ"ג פעמים
זה אינו דהא בדברי הגר"א הקליפות (ד"מ) וה"כ בסם מהרי"ך שהוא שיעור
ג' קוורטו וקוורטו לו מהרי"ו כתב שהוא ג' זיידלך: ג תק"כ דהר"ם סי'
כ"ל

(א) מחוקה ולא גדושה • במרדכי בסם רי"בא כתוב וז"ל בלמדה מבל"ג שהיתה מדתו כן עשירית האיפה והיתה
גודשה

עמרת זקנים

ב נהגון שלא כו' • אבל אחר אפ"ר ראי שרי לקטוף פני המצה מפי המלל ולהחזיר לתנור כמו שעושין בה"ה בפי סלוף ובצים ורוזיקא בה"ה שרי לקטוף אבל שני לילות הראשונים אסור ואף לשבלן שהתיר הירושלמי כרלקמן בסי' תע"ה נמנעין העולם וגם בזה אין בית משוא הטוש ונוכר ומיהו גם בזה כדי עבד אין לרוש אפילו קטף אחר אפיה בפי מלה ובצים ובשמן בסן שעושין בחש"מ דלא נרע הא"ק שוף מחבלי משנאפרת דינצא בה' המצה (טורי בב"ח):

ג אין לשין גדול דהלש אותו אינו כולי לחלילי מן

אסו' שכבר בא לידי הימון קודם שיפעלוהו העוברים בשערת ערקרא וכן משקע בדרך ונגרא דאע"פ שלא הגיע בשיעור מיל מהחלת לשיר עד נמר לשות אם ניחהו בלא עשק קצת בשערת עד כה ויאם ואע"פ שאמרו אל הן ל' לדקדק מאחר חלה אף עפ"כ מוטב שישעה בה כם ש בסימן הנ"ן וה"ינו באפלש יות קבצ אה' דאו יכול לקרב העיסות יחד אבל

פרי חדש

סימן תכב

הסדורים כתוב וברון לבולם יהיה וקבש לחלות לבולם חמתב דקאי לוחן סהיו מחרינין ולפי זה מלח יהיה דהוי' לפתיה אין לם סחר ויחסן לומר דקאי אל שוף כתת ברם ל' בהשוב בסיתן ס"ל כתב מסה' מי' לומר וכרון לבולם יכיה וגם זה אינו דא"ל בקב ליש לומר ב' חסוב בסיתן מיל מיה ולכן ל"ל מיקי הגיריסה לומר זכרון לבולם פיה ובינוסו הסוגה בפשה מיל

כלל: ד ולא יחזיק. רק יתלוה בעיטור כדרך המוכרים. לאוזניהן
על הקנאה (מהרי"ל ר"ח): ה לא יוסיפה. ויבוא הקנאה להגדיל
ותחזיק בה ס"ס אין מעכבין בה עיטור מיל (הרא"ש ור"ן) ואם שבו בה עיטור
מיל קדם שיחזיק העותרי לסייע
בשעת עריכה אסור (כ"מ סימן
תל"ו) ויש להחמיר דהרי הרא"ש
חלק הפנים שהיה אחי עקרוניס
לינה רחיים דלא תחזו בזריזים
יאמרו בשאין זריזים כדאי' בגמרא
ובפסחים עסי' ח"ס והעול מהגין
אף לכתחלה להקל ואין כח לאחר
בידם דיש מחמירין:

תנן א טוב לקרב. ויש
מניחין העיסה
בכפל בשעת הפרשת חלה ואינו
נכון (מל"ה) סמוכא להפרים מכל
עיסה ועיסה לבדה (ל"מ) אמ"ל
בברכה ר' נסון אם לא הפסיק
בנחייס ובשיחה אחרת מעגין
הלגיסה עבר"ר סי' ל"ה ועמ"ס סימן
תל"ב ולענין ברכה אין חילוק בין
פסח לשאר ימות השנה (ל"מ
ל"ח) ובדרישה בי"ד סי' שכ"ח כתב
טעם להמוהגין לאחר בפסח תרומת
חלה חלה מן העיסה ע"ש וגם
מתן טעם למה שמוהגים לעשותם
תחילה בעין חלה ואח"כ מסליכה
לאור ומסיים שבנית רש"ל נהגו
לשרפה בלי תיקון וכ"כ מע"מ:

ב ואם א"ל דלכתחלה
צריך להפרים בעודה עיסה דהאמת עדיפותיכם כתיב (בית יוסף
ושל"): ג לא צריך. אבל צריך שיהיו שניהם מוכחים לפניו דאף דק"ל
חלת ח"ל אוכל והולך ואח"כ מפרים מ"מ לכתחלה בעי שיהא מן המוקף
(כ"מ בשמו) מקשה הכ"ח דהא בגמר דלתב שמותר לאכול לכתחל' ואח"כ
מפרים וכתב לחלק בין ב' עיסות' והרא"ש פ"ג דפסחים מיירי בעיסה א'
דהא תולה על רש"י ע"ש ול"ל לחלק דעכ"פ בחלה עם מה שמפרים מתנה
בעי' מן המוקף. כתב מהרי"ל דשותר לסורפה במדורה ישרא דהא רש"י
פסק דישרא מותר לאוכל ע"י ביעול ברוב וכדאי הוא לסתוך עליו ליהמו'
מתנה ועבי"ד סי' שכ"ג ויש מחמירין: ד לא יקרא שם. אלא יקראנה
קופי"ן בכל"ת (מהרי"ל) ול"ל דליכא קפידא אלא כשבעלין קורא לה שם אבל
בחתר אע"פ שקורא לה שם ל"ל כה דאין לו רשות להחמיר:
ה מחמיר. ואם עלה בגב דהקדש הוא ואינו אלו עובר בכל יתהה הואיל ואי בעי מיתסיל
עליה והוי חולין: ו יטילנה לטוכן. ל"ע אם יש לסתוך על זה בזמן
הזה שנהגו הטוגנין שטומנים מעט בבית מתחתיהן עבי"ד סי' כ"ו וכ"כ
וע"ל

סגה ד ולא יחזיק הקנאה כמדה דת"כ ה לא יוסיפה. ^שטוב לעשר בשעת
מתיקת הקנאה לבדה שעושה לשם מצוה: (מהרי"ל)
ב ^אם לא יותר משיעור זה ו (כ) ^מותר בריבבה:
ג ^אע"פ שאין מודרים קמח בי"ם אלא שאין לשין
עיסה נחולה מעשרין מותר לסרור ^ויש אוסרים אלא יקח באופר
הרעת ולא ירבה על עשרון: (הכי נהוג)

תנן דין הנהגת החלה בעיסת מצה: ובו ב סעיפים:

א ^הספני שצריך לדקדק בשיעור העיסה שלא להרבות בה משום חשש
חימוץ ומושב שיעשה בה א ולכן א (א) טוב לקרב העיסה יחד
בשעה הפרשת חלה ^(*) שישקו זו בזו (ב) רשב"א יש בהכם א' שלא
היה בה כשיעור ב ^ואם א' אפשר להפריש חלה בעורה עיסה מפני
המחירות ופרישב' אחר אפיית סיר שיתן כל המצות בסל ^והסל מצרפם
לחלה ונתן הדבק היותר נכון:

הגה (ג) ואם היה בו שיעור חלה ונשכח להפרים יפרים אחר כך ^ומטילו
לתוך סל ג לא צריך ואם לקח ממקצת העיסות ומתקלת לא לקח
ונתערבו צריך ליקח חלה מכל אחד ואם אינו עיסה אחרת ויקח ממנו ב"כ
על מותן שנתערבו ואם מכיר מלה אחת מסריבת בחלה נוטל ממנה על
המחרות (הגהות מיימוני פ"ג ופרקי ר"מ מלו שונרין וכ"י בסם תוספות
פ"ק דעיבה):

ב ^חלש עיסה ביום טוב של פסח ד ^לא יקראנו שם לחלה עד שתאפה
שאם יקראנה לה שם (ד) אינו רשאי לאפותה ואם יניחנה כך ה
החמיץ (ה) ואינו רשאי לשרפה בי"ם ^ואם שכח ויקראנה לה שם
ו ^ישילנה לצונן ויסנענה מלחמיץ:

הגה

נוחשה בתוכה כדתחרינן בפ' שתי חלות עכ"ל פירוש אין לשתר רק מה
שנכנסקתה לכלי נודם דהא הכלי עלמו מחזיק עכירו הלשם כמו
מ"ג בכלי ותוחם ואם יבלום יהיה מותר על שיעור זה וכ"ת ס"ל לבני מורה
ל"ג שהיתה מחזיקה מפני שהיתה
בתוכה פירוש הכל כמו כמה שהיה
הקנאה חלה שהבלים הו הקנאה
דשאר תרומות הוה כמלי מלו
ליטו מחזיק שיעור הכלי לבדו
הבולם דוקא אבל מדם של
סיתה גדולה מוקנה בשעת
שיעור חלה אם כן לא הוה הקנאה
לגדול דהוה מותרת תמרה
רש"י ותוספו' המשנה תמי מרגלי
לחלק מחיצתה בבוך ותלמוד
בערב ואם תהיה כמו שאר מרגלי
שיעורך לגדול ומשך מן המשנה
לחדן קנה בלל המולה מהם
ליקח יותר משיעור חלה בכ
חמרות הן שם מלוקן בכ
עכמה ל"ב כלי שלנו מהיא עכמה
מחזקת שיעור חלה אין לגדולה
דלא ליטוי מותרת כמו בכל דבר
ליסור בפסח בים מחמרת מהם
חיתון מה שאין כן בפל המצה
פשוט והב"ל כתב שאין לחוש כלל
לחרכנה אינה רואה ליסור
מהחם לחמר שלותה מה שיהם
גדולה כל כך שבהיתה מחמרת
היה בה עשרון נחוש עכ"ל
לדבריו הכב"ל כלל דהם עשרון מה

דקאמר הלא טולן היו שוות כמ"ש ומוי"ח ז"ל כתב מרי"ל דלא מי' הבשל מלה
רש"יותו' שזכרתי ולא הרגשתי כזה דודאים ל"ל כן ולא ליחד מהם לא מלה
יהיה מותר על השיעור בהכלי מחזיק בעלמו שיעו' חלה חם בשעת מלה
(ב) מותר בדיעבד. דהא שיעור חתך לא ליטו חלה כדי סלוך מל"ל מ"ש
בלא עסק אלא לכתחלה חשו שמא לא יספיק בידו לכל סלוך לעשות בחלה
יותר מכשיעור ויהיה כמו פני קלת המעסק ואסור לכתחילה יות מכשיעור
ואם ליטו לא אלא עיסה ח' יעשה בריות שיעור חלה ואין כאן חשש
הלי פורתא (ב"י בשם ס"ת):

תנן (א) טוב לקרב העיסות. כתב ב"י שנעו העיסות בו
עד שידבק מעט מזו לזו וכ"כ הבינו ב"י סי' שכ"ה שלא
ובגמ' איתא בלשון מוסכמת זו בזו וב"י סי' שכ"ה בבאתו דברי חלה לעיל
פאם יתפרדו יהלכו ח' מחבירתה מעט ואי"כ כל שהעיסה נעלם קשה
אע"פ שהם מוכרחות זע"ז אינם נדבקו יחד ואין כאן לעיקר על בעיה נמצא
ע"י לירוף כלי כתב כ"י שכלי שאין לו בית קיבול כתב חזב"ם שהיה מקבל
אם מלרוף ואם מכסה הפת בחול חשיב כמו כלי ומצטרפו ע"ל ובו בלבנה
(ב) דשמא יבבנו ח"כ: וחייבים שמא אל"ל יבא לידי חיוב מתנות
ב"ד סי' שכ"ה כתב בשם הסל מלרפן אבל בסמ"ק הלכות תמן כתב דוקא שיבעו יחד וכ"כ הבו"ל ע"ל דף מ"ו בד"ה הואיל ומדברי הרא"ש נבה חלה
נראה שהסכים לזה שכתב הו"ל ר"ח לא בעי נגיעה אבל בעי נגיעה בכלי בעי כו' ול"ל דדבריו קוצר בזה עכ"ל ול"ל התוספו' פ' אע"פ שהיה לו לחם בשתים
לכל בעי' מחי נגיעה בהדדי משום נעילת חלה מן המוקף כו' עד כאן לשונו ואי"כ אם הטוב הנגיעה אלא דלריהי מן המוקף אבל משום לירוף אשר
חלה דו בלירוף ע"י סל אפי' לא נגעו בהדדי ע"כ יפה עשו הטוב הנגיעה אלא דלריהי מן המוקף כ"ח דמשום לירוף אבל
אכ"ב דעיסה שבחייב עם חלה זו יכול לפטור אלא מן המוקף אבל עיסה שלילה אחרת אלא לנגיעה אחדדי בסל אלא אם יש חיוב בכל ח' לבד רק שרוצה להפרים מזה ע"ז דלריך מוקף אם אלא אם אינו מלרוף אלא
מוקף והרא"ש שכתב לא בעי בשיכה אלא נגיעה בכלי לא נגיעה להדדי קאמר אלא נגיעה בכלי אלא אם אינו מלרוף אלא
ח"ל ומה שנהגו בפסח להניח כל המצות בכלי ח' בשעת הפרשת חלה לאו משום דבעינן מוקף אלא משום דבעינן לחיבא קפידא קפידא בשבת משום
חיטון ואם היה מפרים חלה קודם שנרפם בכלי אלא שיבעו בהבי ואם יבואו אח"כ לידי לירוף בחייב בחלה ואוכל עבל עכ"ל הרי דאלא לריך לחמר מן
המוקף וכפ"ח ע"ש כתב דל"ל לירוף אל אלא בתין בו שיעור חלה אבל אם מתחלה היה בו שיעור חלה אל"ל לירוף אלא אם אינו מלרוף אלא
מן המוקף עכ"ל הרי דלריך להיות מן המוקף אלא ע"כ כיון שיש חיוב לכל אחד בפ"ע ורוצה לחרוס מתחד על חב רו אז לריך מוקף ובה הלריכו
בתוספו' בשם ר"י נם בסמ"ג משום מוקף שנעו להדדי אפי' בסל ח' אם דלא כדעת הרא"ש והטור דלענין מוקף לא לריך רק לחרב יחד ולא אל אמר
לנרפן בסגול שיעור חלה אל"ל נגיעה בכלי לא להדדי רק לירוף ובסמוך מוכיר לחרן דברי הרא"ש והטור אפילו בים שיעור חלה לענין מוקף
(ג) ואם היה בו שיעור כו' בעור כתוב ואפילו אם שכח ואכל קנת יפרים על המותר דחלה ח"ל אוכל והולך ואחר כך מפרים ולכאורה קשה דהא
מחוקל מתיר אפילו לכתחלה ולחה כתב שכח ואכל וזה הקשה מו"ח ז"ל והאריך בחידושים ובלע"ד לק"מ דודאי מותר לכתחלה לסמוך ולאכול מ"מ
מ"מ שיאיר אחר כך שיש שיעור חלה בעת שמתחיל לאכול דה"ל כאלו מפרים בעת האיתן אבל אם שכח לאפרים ונשאיר אחר כך אלא כשיעור ח"ש אחר
שעה שהאיר כיון שאין שם שיעור לריך לנרף עיסה אחרת קמ"ל דל"ל כיון שהיה תחילה בשיעור וכ"ל לריך אותה כלה בשיעור אחר
(ד) אינו רשאי לאפותה. שהרי אינה ראויה לאכילה: (ה) ואינו רשאי לשרפה. שאין שורפין קדשים בי"ט אלא אם הטור כאן מלכך
לא יקרא לה שם עד אחר אפייה ואז לרף הכל בסל ויפרים ח' על הכל ע"ל. וק"ל דהא היה בעיסה תחילה שיעור חלה דהא לא אם אינו מחוקל
ח'

בשר תגולה

לפיר בסם ס"ר יוסף ושרקם ושים לקוסטין ורמ"ם לדשת המחיין
מס בנייסם בם ומר"ן
ו מרי"ם והרמב"ם
המיעור בסים:
ומר (^מי' מרגנקו
זו בזו ב"י) ^מומרת
דרב יוסף ומרני
מלגעיר מעטים הם
^ומשנם פסחים הו
ומרני מלגעיר מסמרת
פסחים ^הרא"ש
סם בפס ר"ח:

עמרת זקנים

אם אינו לש אלא
עיסת אורח אין
לבשנים כ"כ שמא
לא יהיה שם שיעור
חלה ובשיבוך על
הפרשת חלה תחיה
ברכה לבטלה (ב"י
א"ח):

תנן אוכלן טוב
לקרב העיסות
שישקו זו בזו ב"י
סי' שכ"ה ואם יש
בכל עיסה שיעור
חלה ירוצ' להפרישה
מזו על זו אינ' לא
ציתה ולא נגיעה
אלא רק שרשיהן
לבנו ומפרישין מזו
על זו גם ב"ר סימן
שכ"ח ואם רצונו
להפרי' חלה בשהם
בסל או בכלי יזהר
שלא יגע שום דבר
ברובני דקבלי הו"ן
או לסם בשמה ראו
הישו בסם כלי לצרכן
ואם שכח להפרישם
חלה מן העיסות של
מצות יקול להפרין
ערבלי' כדי שיהין
שלשות להגיהם על
הקערה ובשבעבע
מצות שניה לשנרם
לשטור חגיה
לאפיקומן אז יגיה
בב' מצות שלשורת
ושתי הפרוסות ההם
לכלי כדי לצרפם
ומשהו חתה פרוסה
בסמה מן הבצוע
ויברך לאחרי' חלה
ר"ש שטר אורחת
ח"ה ר"ש בסמ"ה
(סור) אבל יהיה
טוב לבצוע פרוסה
קטנה לחלה בדר
ולא יסתיר עד הרל"
דשמא ישכחנם בן
בלילה והא בלילו
הב' יבצוע בלא
ברכה בלילה (לחם
רב):

פרי חדש

סימן תכב

מיר שונה מיהו יעבלר
ולא כי סטיר המנם
לוטרון לפנו ס' לבמנל
מן מיקר רש"ל בסמוב
מי סלין כה' מסות פ"ה
לאור ולא מוסקם ר"ח
בפ"ל וכן לגיה מוסמת
הרמ"ם בפיר תפ"ח אבל
הרבלים בשופט בכ"ז
הגיה אלא בלה ולו ל"ב
בנוסם בסרוגים וכן
מיקר דסא מוסקם ר"ח
מפי נכולל בכלל ומוסמין
בכלנמן ומ"ב לא מיקר
לאחר ולא מוסקם ר"ח
ל"ל:

כתב בפר בנמ"ע
סרי"ם בסרי
חמ"ל בשו"ת ון המנם
מב הטלה מי"ל בנוסמנם
ולא מוסמר אף בסמל
בחל ולגולי מם בכל
מנום מיסר ולל אם
מוסמר מי מרב ל"ל בנוי
מ"ם בנמנת מל כל
הסנים דומה הם ל"ל
הטוסמת ברים ערבו
מנדים ולא נכנסת לא
מ"ר לנת ומנכבי לחמרא
לחם

לירוף ונגיעה אוכל עבל כ"כ הרא"ש פ"ק דביצה כמ"ש בסמוך וכתב מו"ח ז"ל לכאורה מסמע מלשון רבינו דלירוף סל מהני אפי' אם אינו נגעים בם
ב"ד סי' שכ"ה כתב בשם הסל מלרפן אבל בסמ"ק הלכות תמן כתב דוקא שיגעו יחד וכ"כ בפ"ע ע"ש דף מ"ו בד"ה הואיל ומדברי הרא"ש נבה חלה
נראה שהסכים לזה שכתב הו"ל ר"ח לא בעי נגיעה אבל בעי נגיעה בכלי בעי כו' ול"ל דדבריו קוצר בזה עכ"ל ול"ל התוספו' פ' אע"פ שהיה לו לחם בשתים
לכל בעי' מחי נגיעה בהדדי משום נעילת חלה מן המוקף כו' עד כאן לשונו ואי"כ אם הטוב הנגיעה אלא דלריהי מן המוקף אבל משום לירוף אשר
חלה דו בלירוף ע"י סל אפי' לא נגעו בהדדי ע"כ יפה עשו הטוב הנגיעה אלא דלריהי מן המוקף כו' עד כאן לשונו ואי"כ אם הטוב הנגיעה אלא דלריהי מן המוקף אבל משום לירוף אשר
אכ"ב דעיסה שבחייב עם חלה זו יכול לפטור אלא מן המוקף אבל עיסה שלילה אחרת אלא לנגיעה אחדדי בסל אלא אם יש חיוב בכל ח' לבד רק שרוצה להפרים מזה ע"ז דלריך מוקף אם אלא אם אינו מלרוף אלא
מוקף והרא"ש שכתב לא בעי בשיכה אלא נגיעה בכלי לא נגיעה להדדי קאמר אלא נגיעה בכלי אלא אם אינו מלרוף אלא מן המוקף
ח"ל ומה שנהגו בפסח להניח כל המצות בכלי ח' בשעת הפרשת חלה לאו משום דבעינן מוקף אלא משום דבעינן לחיבא קפידא קפידא בשבת משום
חיטון ואם היה מפרים חלה קודם שנרפם בכלי אלא שיבעו בהבי ואם יבואו אח"כ לידי לירוף בחייב בחלה ואוכל עבל עכ"ל הרי דאלא לריך לחמר מן
המוקף וכפ"ח ע"ש כתב דל"ל לירוף אל אלא בתין בו שיעור חלה אבל אם מתחלה היה בו שיעור חלה אל"ל לירוף אלא אם אינו מלרוף אלא
מן המוקף עכ"ל הרי דלריך להיות מן המוקף אלא ע"כ כיון שיש חיוב לכל אחד בפ"ע ורוצה לחרוס מתחד על חב רו אז לריך מוקף ובה הלריכו
בתוספו' בשם ר"י נם בסמ"ג משום מוקף שנעו להדדי אפי' בסל ח' אם דלא כדעת הרא"ש והטור דלענין מוקף לא לריך רק לחרב יחד ולא אל אמר
לנרפן בסגול שיעור חלה אל"ל נגיעה בכלי לא להדדי רק לירוף ובסמוך מוכיר לחרן דברי הרא"ש והטור אפילו בים שיעור חלה לענין מוקף
(ג) ואם היה בו שיעור כו' בעור כתוב ואפילו אם שכח ואכל קנת יפרים על המותר דחלה ח"ל אוכל והולך ואחר כך מפרים ולכאורה קשה דהא
מחוקל מתיר אפילו לכתחלה ולחה כתב שכח ואכל וזה הקשה מו"ח ז"ל והאריך בחידושים ובלע"ד לק"מ דודאי מותר לכתחלה לסמוך ולאכול מ"מ
מ"מ שיאיר אחר כך שיש שיעור חלה בעת שמתחיל לאכול דה"ל כאלו מפרים בעת האיתן אבל אם שכח לאפרים ונשאיר אחר כך אלא כשיעור ח"ש אחר
שעה שהאיר כיון שאין שם שיעור לריך לנרף עיסה אחרת קמ"ל דל"ל כיון שהיה תחילה בשיעור וכ"ל לריך אותה כלה בשיעור אחר
(ד) אינו רשאי לאפותה. שהרי אינה ראויה לאכילה: (ה) ואינו רשאי לשרפה. שאין שורפין קדשים בי"ט אלא אם הטור כאן מלכך
לא יקרא לה שם עד אחר אפייה ואז לרף הכל בסל ויפרים ח' על הכל ע"ל. וק"ל דהא היה בעיסה תחילה שיעור חלה דהא לא אם אינו מחוקל
ח'

ל״ח ע״ז ירוקים סל אלא הקפה בעלמא כמ״ש הטור עלמו קודם לזה ל״ב סל״ג רק בלא היה מיעור חלה הסל מערב הכל לחלה מ״ש ל״ב סל״ג רק בלא היה מיעור חלה ונראה דל״ד נקט הטור כאן ירוקין אלא הקפה בשיש קרובים להדדי ול״כ אפי׳ כשיונחים סמוכים זה לזה אפילו

הגה °ואם יש כאן ז קטן פלא רחב קרי (ו) °אז נדול ח משבל לקרוא מוחרים לאחות החלה בשבילו (טור) °יש מוחרים ט סאין מחכילין חלה נמצן לזה לפסח כהן (מהרי״ו) יש מוחרים דמוחר ביום טוב לנוח (ז) פחות מכשיעור °כדי לפטור עלמו מן החלה: (ו״ן ר״פ מנו שוכרין):

תנח מצוה ללוש המצה בערב פסח • ובו ס״א:

א °א מנוהגים שלא ללוש מצת מצוה בערב פסח °עד א אחר שש שעות שהוא זמן הקרבת קרבן פסח ובי״ר שחל להיות בשבת (א) °ולשין בערב שבת אחר שש שעות:

תנט מקום וסדר לישת המצות • ובו ו סעיפים:

א °אין לשין במקום חשמש °ויבוים המעונן אסור (א) תחת כל אויר הרקיע בשום דיוסא רעיבא כוליה שמשא: הגה ומ״כ מהגו ליזהר מלגלות נגד החלון הפתוח אפילו אין שם שמש א שמא יהיה מעונן ונלוו אדעתיה (ת״ה סימן קנ״ג) א ב וכן יש ליזהר מלהוליך המצות לתנור תחת הרקיע מעונה וכן הרוים אז הקמח: (הגהות מיימוני פ״ה בשם ס״ק ומהרי״ו) °ולא יתקרב ללוש °אצל התנור מפני חום התנור:

לא

ועי״ל סי׳ תל״ט ס״ד: ז קטן. פחות מט׳ טפחים (ד״מ רי״ו) פי׳ דאמרינן מסתמא לא רחב קרי אכל אי ידעינ׳ דרחב קרי אפי׳ הוא כן יומו הוא סמא לקרין: ח שבבל לקרין. כ״ל דאם רחב אח״כ מים חלוקים או עכורים סמא כדאיתא פ״ד דמקוואות לכן יאכל הכף אחר הבילה ולא יעיל מים בנמים ועסיסן תר״ו דיני טבילת קרי ועסיסי פ״ח: ט סאין מחכילין. סאין מחזיקים אותו ככהן ודאי דדילמא נחחלנה ח׳ מחמותיו וכ״פ רש״ל ומהרי״ל והש״ב כי״ד סי׳ שכ״ב כתב לריך טעם למה מהגין בפסח ליתן חלה לקטן ובשאר ימות השנה אין מהגים ליתן לקטן עכ״ל ואפשר מפני שחלות מרובות ואם לא יאכלנו לא יהיו מחזיקים אותו ככהן כמ״ש רש״י בחולין פי״א גבי מחנות כהונה:

תנח א שמרו • שעות •

אף על גב שמזמן הקרבת הפסח הוא אחר ו׳ שעות ומחלה מ״מ עיקר זמנו הוא מחצות כמ״ש התוס׳ בפסחים דף ה׳ וביומא דף כ״ח ובנדה דף ס״ב ע״ב: כתב הטור המדקדקים מהגים לאפות הכל קודם פסח אלא יתערב עמו מפני חמץ

הגה °ואם יש כאן ז קטן פלא רחב קרי (ו) °אז נדול ח משבל לקרוא מוחרים לאחות החלה בשבילו (טור) °יש מוחרים ט סאין מחכילין חלה נמצן לזה לפסח כהן (מהרי״ו) יש מוחרים דמוחר ביום טוב לנוח (ז) פחות מכשיעור °כדי לפטור עלמו מן החלה: (ו״ן ר״פ מנו שוכרין):

תנח מצוה ללוש המצה בערב פסח • ובו ס״א:

א °א מנוהגים שלא ללוש מצת מצוה בערב פסח °עד א אחר שש שעות שהוא זמן הקרבת קרבן פסח ובי״ר שחל להיות בשבת (א) °ולשין בערב שבת אחר שש שעות:

תנט מקום וסדר לישת המצות • ובו ו סעיפים:

א °אין לשין במקום חשמש °ויבוים המעונן אסור (א) תחת כל אויר הרקיע בשום דיוסא רעיבא כוליה שמשא: הגה ומ״כ מהגו ליזהר מלגלות נגד החלון הפתוח אפילו אין שם שמש א שמא יהיה מעונן ונלוו אדעתיה (ת״ה סימן קנ״ג) א ב וכן יש ליזהר מלהוליך המצות לתנור תחת הרקיע מעונה וכן הרוים אז הקמח: (הגהות מיימוני פ״ה בשם ס״ק ומהרי״ו) °ולא יתקרב ללוש °אצל התנור מפני חום התנור:

לא

יתבטל ע״כ ופשוט דכשנאפ׳ קודם פסח נתערב בליבה ומותר אח״כ לבשל המצות בפסח דאל״כ אף לאוכלה בעין אסורים ודברי הב״ח בסימן תנ״ג בזה תמוהי ומהרי״ל כתב פשוט אופין בתוך המוער כדי לאכול מצות חדשות בכל יום וכתב המ״מ והאופה בליל י״ט אסור לאפות מצות ספיקו ה״ה דאסור לאפות בליל ראשון על ליל שני מיהו אם אפה מבע״י בליל ראשון יכול לומר לאכל ביום פת חמה ויכול לאפות אחרים בליל ראשון ואותה שאפה מבע״י יניחנה ללילי שני עמ״ש סי׳ תק״ז ס״ו ואם נאכל מ׳ מהמצות יאפה אחרות בי״ט משום שמכתת דנהגו לעשות נ׳ מעשרון מ׳ אע״פ שיש לו אחרות שמא נעשו ע״י קטנים ומכי דלעולם אפיקומן סמכינן עלייהו (כמ״ש סי׳ תע״ו) לענין מצה דאורייתא לא סמכינן עלייהו (מט״מ מהרי״ל) ועסי׳ תפ״ב: ואם נתוסה עיסה סמוך לאפיה ולא הספיק לאפותה עד שחשיכה ל״ט אם מותר לאפותה בי״ט כדי שלא תתחיל דהא חלה אסור לאפותה כדי שלא תחתיל וי״ל דשרי להעריס ומותר אני אוכל פת חמה כמ״ל אע״פ שלא יקח אותה עיסה לחלות כיון דלא לם אותה לשם מצוה מ״מ יוכל לאכלה תוך סעודתו או למחר ביום ראשון ועסי׳ תקי״ום נ״מ ש״ס:

תנט א שמתיהיה מעונן • פי׳ שמא פחאום יבואו עננים אבל מותר לשב בכל תחת הרקיע בכשיבו לו עננים ותתבטל

השמש ירגיש מיד בדבר (ת״ה): ב וכן יש ליזהר מה״ש דשמא יהי׳ מעונן אבל בין השמשות אין לחוש (ת״ה ד״מ) עסי׳ תל״ה ס״ח: ואין להניח סדין ח׳ פעמים הרבה על המצות דשמא נדבק בו בצק ונתחמץ עס״ד ובתשו׳ הרש״ל סי׳ קכ״ד כתב שהרמ״ב שלח המצות לשורני רחוק הרבה

יותר

ח״טור וכשם אני המנהגי פ״ם הירושלמי כ״ש בשם מגיני רמ״ב וכשם המדקדקים מחופין הכל קודם מועד שלחים מאמר חמץ יהנמל קודם זמן דאסור:

מתרמת דרב הסחים אב ליאמת בה לר״מ בש בל״ב דשמחים

עטרת זקנים

תנח א מנהגים שלא ללוש מצת מצוה בע״פ עד אחר ששש שעות • ומבב לזהר לאפות קודם הסועי כל המצות שצריך לכל הסוע׳ וכן מנהג המדקדקי בר שאם יתערב בהם משהו מחמץ שיהם קודם פסח בס״ (טור) ב:

תנט א וכן יש לזהר כו׳ • פשעם שהם השמש מחמם לסים אז לחקמה ומחמ״ן ע״פ בין השמשות דליכ״ל כלל שמש על הארץ אין להקפיד בכך (ב״ח ח״ח) ג

פרי חדש

סימן תכב

לת תוספי ריח בזה נעשה ונקריב לפניך ולכן מסתע״ל לי דבריו דמקדיני׳ מבבל תוקפ׳ ביום הרבה קרבנו׳ מ״ך ספיר לחיבר לת תוספי ומיהו קשיקר כמו פתנו מוכבי׳ לחבר בחול לת תוספי ובחול בשבת לת תוספי: בנוסח בסדורים כתו׳ ומתמ״ל ובסלוחים כתבנו ובס״ל בסיומן ס״ד הכל סמוס מדבר מילה ובסכים סמוס נת לפרס כמדובר בם על הנסכי׳ מ״ל לת ב ויון הני מהין לבר מלה בוהלי דוקא פחמה׳ בם לפרס המדבר מתם ובנסכי׳ מקלר ולחוש׳ יין בנסכו בגם׳ פנחס נמי מפרס המנהג׳ בכל פעם ולי ובנסכים לבר כדרך הכתוב פס ונתי״ע בם׳ ע״ל דמנחות המה עליו בגם׳ דובנסכים׳ על הסמן לחבר ובגיה רמי׳ דסמן מני מיקרו בלמון כסן הנסות נהנן סה הבנש הנה עם הטוחר חע״ב סמנחתו פסולם לת כיו בסכיו בפולים ומבואר בגם׳ סמם בלוף סמן כמי רביעיות ולת הוב בסוב ולמ״ם סמדברי הרמבם בס״ב מה׳ מנה ס״ ם מסה׳ סהיה לו גירסא לחבת בגם׳ בסכמן סיה בוקל ולפי זה מולת נסכיו לת קפי הלת ליין הרי מיניו בסנסי בם כתוב ובכסים ובדים בפירוש בחומם דקלי נהמיר מלאת לחוי׳ הרי נסכי׳ פיריבו ביין ובסמן ולחמלי בלמיבן בס״ן ולחמנות דמלמן לריסוך כמיים מן המוחים הייבו רמו בפלמת דבריי׳ מ״ם בבלוחת סמם ולמ״פי סיים לדמות דמלמי כנו לחסום ביסון דמיין

פעור ביין

בשר ובכל ע״כ לכל על הטור קבה דהצריך הקפה מסתע אפילו בח״ל אחלה ח״ל אבל אם הטור לכל אוכל ומ״ל ועי״ל דברי הרא״ש בלא הטור דבפ׳ סתר מ״ם אח״כ אוכל והולך וכו׳ ועי״ל דברי הרא״ש בלא הטור דבפ׳ מיירי שיש שם שני עיסות שיש בכל ח׳ עיבור חלה ורוצה להפריש מה׳ הבירו דבזה בעי׳ מוקף דזה אינו בכלל חלת ח״ל אוכל והולך כמ״ש כ״ל בהמדרי הוכח דשכח בעי׳ ע״ז ולא הפריש חלה דאין בזה איסור לסמוך איסור המצה לריות אוכל ואחר כך מפרש דזה אינו חלת אם העיסה ביחד מסא״כ במצות דכל עיסה מילוש לבדה אין לסם דין זה מ״ם הרא״ש פ״ק דביצה דלא בעי׳ מוקף היינו כשלא רק עיסה אחת בה אשור ומחלקה למצות בזה לא בעי׳ מוקף אבל בעור א״ל לומר כן ואם יהוש שהיה בעיס׳ עיבור חלה ושכח להפריש חלה עד אחר כו׳ כדי דלא מיירי מהפרשה מעיסה על חברתה דאל״כ למה לו אחר השכחה אלא פשוט דלא מיירי אלא בענין תיקון העיסה ההיא בלא להפריש וקאחר ע״ז דבעי שיקריב ודייני הקפה ואח״כ אמר חלת אלא דוקא פחמה׳ בם לפרס המדבר מתם ובנסכי׳ מקלר ולחוש׳ יין בנסכו בגם׳ פנחס נמי מפרס המנהג׳ בכל פעם ולי ובנסכים לבר כדרך הכתוב פס ונתי״ע בם׳ ע״ל דמנחות המה עליו בגם׳ דובנסכים׳ על הסמן לחבר ובגיה רמי׳ דסמן מני מיקרו בלמון כסן הנסות נהנן סה הבנש הנה עם הטוחר חע״ב סמנחתו פסולם לת כיו בסכיו בפולים ומבואר בגם׳ סמם בלוף סמן כמי רביעיות ולת הוב בסוב ולמ״ם סמדברי הרמבם בס״ב מה׳ מנה ס״ ם מסה׳ סהיה לו גירסא לחבת בגם׳ בסכמן סיה בוקל ולפי זה מולת נסכיו לת קפי הלת ליין הרי מיניו בסנסי בם כתוב ובכסים ובדים בפירוש בחומם דקלי נהמיר מלאת לחוי׳ הרי נסכי׳ פיריבו ביין ובסמן ולחמלי בלמיבן בס״ן ולחמנות דמלמן לריסוך כמיים מן המוחים הייבו רמו בפלמת דבריי׳ מ״ם בבלוחת סמם ולמ״פי סיים לדמות דמלמי כנו לחסום ביסון דמיין

פעור ביין

אלא יתקרב ללוש שיתחיל על ל׳ וכתב מ״ח ז״ל דאפילו בדיעבד אסור אם עבר ע״ז וכ״ש בקרוב לפי הטור ונראה גם כן

פשוט

זמן איסורו עפ״ל פי׳ קודם איסורו במשהו דהייטו מתחילת ליל פסחו כן מוכ מהרש״ל

תנט (א) תחת כל אויר הרקיע • כתב ב״י בשם רבינו ירוחם נראה מכאן דביום שאינו מעונן מותר לאפות ולקטוף תחת הרקיע ובלבד

שלא יתקרב ללוש שיתחיל על ל׳ וכתב מ״ח ז״ל דאפילו בדיעבד אסור אם עבר ע״ז וכ״ש בקרוב לפי הטור ונראה גם כן

פשוט

יותר מע"ו בתים: נ סוי רביעית: ולאחוים מחמצי' מהכן המחמצ עד שקיעתה הוי ב' חומרי שעה וכ"כ מהרי"ל ס"ס: ד מהסיות יגעדשו: ובח"ם כתוב דעסק נשוי כגון בעיטה הדיים ודילוד מבטל המחמון ואין מהיות מגעדשות אבל בנקר מחמקרין המגות מהיות מגעדשות ואע"פ מחמקר כתוב זה מהא בתוכן אחר: אין להעביר ידיו על המטות ולפשפש בהן (מהרי"ו ל"מ) ואין להתחיל להסרתיך המגו לד מעברשו המטר פדי מיתתו מיד (זכרונות דף כ"ב פ"ם): ה הכסיפו פניו וצריך לדקדק בזה כי הוא מצוי ואין חיים מס עליכ: ו מוב ליזהר לכתחלה: דשמא לא יקפדו יפה בפעם פניה אלא יהיה נם מ"ל דבוק והיו מלה כפולה מחמצה מעום אלין האם שונו מס (מהרי"ל): ז מקפת: במדינות אלו נהגין אלא לקנף המטות בחיים (ד"מ): ח ומיהו בעברה מ': תשמע דלכתחלה צריכה לנכן ידיה והיינו כשהיא עוסקת עם המקטר ועוסקת נ"כ ח"כ בנלא: מ אלא יתקבלו: אבל במקום מדרון נבלעים בקרקע מסרס (רש"י) ולכן לא יפסכם על רלפת אבנים ות"מ נ"ע דמה בכך אם יחתאו הרי שופכם והפקרים כת"ם ספסי' חמ"ד: וי"ל דלכתחלה צריך ליזהר אלא יטלו לידי ח יחוון ועפסי' חת"ם: ט והכלים מ' והמרדות מ"ל להדיחן (מהרי"ל): יא בשעת עשייה: דלא כמו שטוגין העולם שלא לנרדה עד אחר עבי' כיאף על פי שאין שוה' טיעור מיל מ"מ לכתחלה אסור כת"ם ס"כ לכן יעשוה מ' על נביהן שיגר תמיד כל כלי בשעת הכתחו: יב ע"עכ"ם: דהגרידים הוי שבות והוי שבות דשבות דשרי במקום מצוה כת"ם סי' ס"ז ס"ם: יג שיאפה הבלק: ומ"מ אסור לאכול הבלק דבגד הסני דבסדקי' לא נאפה יפה (מהרי"ל) וקשה מ"כ היאך רשאי לאפותו ואפשר דמדינת שרי באכילה רק שחוזרת בעלמא הוא שלא לאכול לכן מותר לאפותו: וג"ל שיבעל החמץ קודם שיחמין לו יתן הכלים עם הבלק בתחבה לעבר"ם ואם צריך לאפות שנית בי"ש פשיטא דשרי להדיחן אבל אסור לנרדן כת"ם ספסי' סכ"ג: יש מלפין העמילה בעם של מחבות ויש מעשין אותה מחבן חלקה כדי שתתקרר (זכרונות דף כ"ב כ"ה): מזרק שנסדק בשפתו ונוה מהרי"ל להרחיב הסדק ולנרדן יפה ולהגעילו ולסתו' הסדקים ויחליקם להסות' יפה לו ידחיבהו ברוחב אלבע אבל לא ידביק עליו חתיכה נחשת (ד"מ) וגם בחרדה לא יהי' סדק לו מרין וכו' (מהרי"ו): הסדרין צריך להחליף בין ליסה לליסה ואם עושה על הדף בלא סדין ויש נקבים בדף צריך לסותמן שלא יכנס בהן בלק (מהרי"ל ל"מ) עת"ם סי' מ"ח סי"ח בענין כמוס הסדלן.

ב ° ב' לא יניחו תעיסה בלא עסק ואפי' רגע אחר ° יכל זמן שמתעסקים בו ° אפילו כל היום אינו מחסיר ' ואם הניחו בלא עסק שיעור מיל ° הוי חמץ ושיעור מיל נ ° הוי (ב) רביעית שעה וחלק מעשרים מן השעה: הגה ויש להחמיר למחר בעצין עטיית המלו כי יש לחוש ד ° מהסיות לעמדו לשעור מיל לו מיסיה כמקום חם מחמר לחמץ (הגהות מיימוני פ"ם ומרדכי פרק אלו עוברין) ' ואחר שנתעסקו בבצק ונתחמם בידים אם יניחוהו בלא עסק מיד יחסיר (נ) ° ואם התחילו בשתי עשות כאחר והתחיצה האחת בידוע שהתחיצה גם השנית ° אפי' אין ראין בה סימני חיסון ° ואם התחיצה עד שיש בה סדקים אפי' לא נתעבו חסדקים זה בזה אלא אחר תולן הנה ואחר תולן הנה הוי חמץ נמור ותאוכלו חייב כרת ואם אין בו סדק אלא ה ° הכסיפו (פי' נחתכה מרליתו לנוכן ' ערוך) פניו כאדם שעמדו שערותיו האוכלו פטור:

סנה ואם כפפה בעשה ודאי אלא תנה לידי מיתה ומוחר לסרה ולחזור לעשותה כדי שבעסק יבעל המחמץ מיכו ן עוב ליזהר לכתחלה: (מהרי"ל בשם תגודה ורוקח)

ג ' אם האפה שהיא לשה היא ן (ר) מקפת בשים לא תקנף באותם מים שמצננת בהם ידיה מפני שהם מתחמצים ומחמיצים את חעיסה אלא יהא לה כלי אחר מלא מים שתקנף בו: הגה ח ° ומיהו בעברה ולא לנגה ידיה מוחר: (רמב"ם פ"ם)

ד ° אם לש (ח) אחר זמן איסור חמץ אלו המים עם שאר המים שרותצים בהם חעריבה לא ישפכם אלא במקום סדרון כדי ט שלא יתקבצו בסדקי אבן בתקום מדרון נבלעים בקרקע מסרס (רש"י) ולכן לא ישפכם על רלפת אבנים ות"מ נ"ע דמה בכך אם יחתאו הרי שופכם והפקרים כת"ם ספסי' חמ"ד: וי"ל דלכתחלה צריך ליחסר אלא יטלו לידי ח יחוון ועפסי' חת"ם: ט והכלים מ' והמרדות מ"ל להדיחן (מהרי"ל):

יא בשעת עשייה: דלא כמו שטוגין העולם שלא לנרדה עד אחר עבי' כיאף על פי שאין שוה' טיעור מיל מ"מ לכתחלה אסור כת"ם ס"כ לכן יעשוה מ' על נביהן שיגר תמיד כל כלי בשעת הכתחו:

יב ע"עכ"ם: דהגרידים הוי שבות והוי שבות דשבות דשרי במקום מצוה כת"ם סי' ס"ז ס"ם:

ים יא״ח הייטו מעשה חימוץ מתילה אם עומד ישראל ע״ג ושומר מחימוץ
ים תיאור מש״כ בגיסם ואפי׳ דלאו מעשה חימוץ הוא אלא שיפרין לסם
מה כוה דוקא אסור בעכ״ום ואם״ו וזה מוכח דהני תרי דיני דהייטו חד
הכא וכך דסי׳ תנ״ג הם של שאלתות ונעביל נקבו שימור מחמץ ובאן נקבו
אמר לסם מלוה אלא ואפי׳ כדפי׳
המעשה דעיקר עשיי׳ המלה היא
עשה ואפי׳ הה צריך לסם מלוה
ל״כא דאוסר הכא בשאלתות
אמת המלות ע״גני הייטו אפילו
ע״ג ומו״ת ז״ל כתב כאן
דמיירי בחיטים שנטחנו ע״י
אלא אלו ע״י עכ״ום אם״ו אפי׳
אפה בר דעת אינו יוצא י״ח
בעל״ל סי׳ תנ״ג עכ״ל ומשמע
מילו ביאר אל עע״ג דומיא
דאיסורי דעכ״ום ובאמת מותר
לפ״ד פסוק וכן מוכגין בכל
אמת שאין שם רחיים של מים
ברוב מדינות ליצא שעוחכים
רחיים של יד ע״י עכ״ום ואין
חשש אם ישראל עע״ג וכל זה
במלה של מלוה אבל בשאר
של פסח שאפא עכ״ום בפני
אל מותר כמו בעתיקה שזכרנו
אין חשש רק משום חימוץ
פשש דהא נפי׳ התירו אפילו
אמת של עכ״ום בסימן תנ״ד
לפרוש ר״ח שמביא ב״י שם
ייר מלאו עכ״ום בפניו דעל
בם מותר רק שאינו יוצא בו

ב א ° דהרא״ש היה משתדל במצת מצות ועוסק על עשייתה וסוברו
העוסקים וסטייע בהן בעריכתן (ב) וכן ראוי לכל אדם לעשות
להספל הוא בעצמו במצות:
ג ° הלש אחר זמן איסור חמץ יאסר בשעת לישה ב כל פרורים שיפלו
בשעת לישה ועריכה ° וכן בצק הנדבק בכלים (ג) אני מבטל
אותם כדי שנמצא שמבשלן קודם חימוצן:
ד ° (ד) ב ° אין עושין סריקין המצוירין דהיינו לצייר בפת כמין חיה
° ויעוף ואבל כל מה שעושים אותו ג במסרק כדי שלא יתפח וכן מה
שמנקבין המצות מותר וס״ם טוב למהר לעשותן שלא להשהות בהן:
הגה ויש לעשות המלות רקיקין ולא פת ענה כמאר לחם (ה) כי אין
הרקיקין ממהרים להחמיץ:
ה ° ואין עושין בפסח פת ד עבה שפת:
ו ° תאין לחקל בכמה שהחמירו הקדמונים ° שלא לעשות פאנדי״ש או
פלראוני״ש:
ז ה ° ואין ליתן (ו) ביצים שלמים במצה שתאפה עמהם:

תסא דיני אפיית המצה וכוה סעיפים:

א ° תנור שאופים בו חמץ צריך ליזהר כשיסיקוהו כדי לאפות בו מצה
שילכו הנחלים על פני כולו ואין די לו בלהבה דבמו שבולע על ידי
נחלים כך פולט על ידי נחלים ושיהו ניצוצות נתונין סמנו הילכך אם א
הסיקוהו כמה פעמים קודם הפסח אינו מספיק ° ואם כן כיון להתירו
לצורך פסח כי שמא לא הלכו הנחלים על פני כולו כל זמן שלא כיון לכך
ויש

ב״ל מהרי״ו אל יסייע עכ״ום חש״ו לא בלישה ולא בעריכה ולא
בחפיי עכ״ל מסתם דוקא אלו ג׳ מלאכות דמיוחדות לפת
כדאי׳ בחתני׳ פ״ג דפסחים אבל בקוב שמקבין המלה אין קפידא אבל
במהרי״ל כתובכן כל תיקוני אסור דבעי שימור לסם מלו ע״כ ומיהו י״ל
דג״כ בקוב מותר ואיכ מוכרח ח״ל
הרשב״ם סימן כ״ו נריכים שימור
לסם מלוה ע״כ כין שימור דלים כין
שימור דמעידן קלירה ולכן חלות
תודה אין יוצא בהן ולכן פסול
בעכ״ום עכ״ל ופסק הכ״מ דאפילו
בדיעבד לא יצא י״ח בעכ״ום ומיהו
היכא דאי״ח בע״ח יניח העכ״ום
לעם בפניו ותיכף ב״י בס הרשב״ם
דאפי׳ שר עע״ג לא מהני אבל בסי׳
ל״כס״ו וסי׳ ל״ט ס״ב ס״ל להרא״ש
דמהני בעע״ג ולכן ל״כמ״ם הכ״מ
דאם א״ח בע״ח מותר ע״י עכ״ום
שהישראל יעמוד ע״ג ויאמר לו
לעשות לסם פסח וטוב שיסייע
קלת ומ״מ מוטב לעשות ע״י קטן
מע״י עכ״ום וע׳ ביבמות דף ק״ד
ע״ב: א הרא״ש כו׳ דאמרי רפ״ב
דקדושין מלוה בו יותר מבשלוחו
עסי׳ ר״ן: ב כל פירורים. דפרורי
בלק מתבכדין יחד ונדבקין ותקשיבי
מש״כ פירורי לחם דלא תקשיבי
(מהרי״ל) (ב״ח דלא כע״ש ב״ש)
עסי׳ תל״ד ס״ב וסימן תמ״ב ס״ח
ויהרסם ברגליו בעפר קודם
שיבואו לידי חימוץ דאם יבואו
לידי חימוץ צריך לשורפן (ס״ל) ערסי׳ תמ״ה: יזהר לגערם מהשלחן
מלא יתערבו בבלק: אם אחר פירורין הפקר אינו כלום דמסתם
מעלמן הן הפקר רק יאמר יהיו הפקר (ד״מ מהרי״ב מע״מ סל״ה) ועיין
בא״ע סי׳ קמ״ח ס״ג אחה לשונות מועילים ויש לייסב מנהג העולם מאחר
דאיתא בגמרא פירורין אינ״ל ביטול דמתילה בעלי אך שאנו מחלקין בין
פירורי לחם לפרורי בלק כמש״ל לכן אומרים פירורין הפקר פירוש שגם
אנו אלגלם כשאר פירורין שמתילה הן בטלים כל״ל לייסב המנהג ומ״מ יש
לומר כמ״ש בס״ע ועכ״פ צריך שיאמר בלשון שמבין וכמ״ש סי׳ תל״ד ס״ב:
ג במסרק. פירוש תע״פ שהוא בעין ליור סרי כיון שאינו מכוין לצייר
וקלת נסגו בח״ם לעשות ליורים ואינו נכון וכתב מהרי״ל דאסור לעשות
בדשים שהבלק נכנס בדשים ומתחמץ עכ״ל: ול״ל דהא דקאמר בגמרא
אפשר יעשל בדשים הייטו בדשים העשוי כשיני מסרק ולא בדשים שעושין
בו מיני מתיקה: ד עבה עפת. ל״ל דבדיעבד מותר דהא כל הפוסקים
המיטוהו אלמא ס״ל דלאסקנא דגמרא דמוקי לה פת מרובה א״כ סרי
לעשות פת עבה לכן אין לאסור בדיעבד: ה אין ליתן. שהרי יוצא
מהם ליחה ומעכבת אפייתו ואפי׳ הבילה מבושלת קרוב הדבר לאסור
שמעכב אפייתו ויא״ח שה״ה אסור לעם העיסה עם הרעים (כ״י ת״ח)
ומשמע מלשון הש״ע שכתב אין ליתן בביס וכו׳ משמע דלכתחלה אסור
ובדיעבד סרי ול״ת ס״ו שכתב אין להקל וכו׳ משמע דבדיעבד סרי
ופנאר״ם הייטו שמתילת בבשר ואפ״ה סרי בדיעבד ולא אחרינן שמעכבת
אפייתו מיהו לחכמנו שאנו אוסרין מלה כפולה מפני שמעכבת אפייתו
ל״ל דיש לאסור ג״כ בשנתן בתוכו בביס שלימים או בשר ועוד דמי פירות
עם מים ממהרין להחמיץ כמ״ש סי׳ תס״ב אבל נתן לתוכה זרעוני שאינם
חדים אפילו אינם כתושים סרי בדיעבד דדבר קטן כזה אין מעכב אפייתו
מידי דהוי אנחליים ואבנים קטנים שבאין לפעמי׳ תוך המלה וכ״ת שסיימן
תלה אע״פ שיכא לדחות דמיירי שם בתבלין כתושים מ״מ ל״ל עיקר מ״ש
וגם בגמרא שם מוקי ולאפיש לה חבלין במקום אחד וע׳ בתוספות:

תסא

א הסיקוהו כמה פעמים. ובדיעבד ל״ל דיש להקל אבל
אם הסיקוהו רק פעם א׳ ולא כיון להתירו וספק אם הלכו
הנחלים ע״פ כולו יש לאסור בדיעבד דהא תנור דינו ככלי חרס וכעין
הסקה היטב כמ״ש סימן תל״ח סא״ב: אך יש לספק מאחר שאין מהרין
בתנ הסנטות כשאופין חלב בלי הבשר התנור ומוחכין על ההיסק ובריך
לומר דס״ל דאף על פי שאין מהלכין על פני כולו שרי כיון דהיתרא בלא
וכמ״ם

ג״כם געור וכן כתב
הרדבז בס״ג דפסחים
וס״ם ° כם נתרבו
לי ° ומיר ולא כלל נו
ק״ו ירושם מהמעות
הגמרא לו ° הגורפת
חיים ° כם:
לאגר בשם פר״ר יוסף

עטרת זקנים

ב אין עושין סריקין המצוירין. אם עבר
ועשה ולא נעשה
בהמין יצאים בהם
בפסח (ב״ יוברגא
ירוח״) אבל לכתחלה
אין עושין אף בהתחום
שבתי לעשות ציורי
טהרה אפילו לעשו
בקנוס ברפים אחת
ר״א לעתחום שרי
ואפילו בלא רפוס
ולב״ב אסור אף
ברפוס (ב״ יוחרר״
הרכב״ם) ״ש ליזהר
שלא יעשו זו בזו
בתנו ובדיעבד אפי׳
בפסח ישלהתיר כי
דוקא בפצה כפולה
ישקבלה לאוסרה
משו״שאינו האש
יכול לכנס במקום
הכפל אבל בה״ג
ששניה נועי לטמח
בתנור הום האש
שולט לטמח שפיר
תאפה כדינו וכמצה
כפולה יש לחלק כין
קורם פסח לעסח
שקוד פסח יש לשע׳
בם שאם אוהו
הרבוק הוא ס״ס כן
המצה אז שוברין
סקו׳ הדבוק ושורפן
והשאר מותר ובפסח
הוא במשהו וכל
המצה אסורה ובאם
נגעה מצה אחרת
בבצה שיש לה כפל
אין לאסור מצה
שניה שאין לה כפל
אפי׳ בפסח רק באם
נושכורה זו בזו
כשמעבירין זו מזו
צרך שניה ״ כ מעשה
סן הדה עם האיבר
כרי קליפה דלא
נרע סרסן ומצרת
שנגעו זה בזה בתנו
שאינ״ג כיא קליפה
וכנ״ל נסון וכן משם
בש״ת סהרי״ם
מלובלין סי׳ ק״ח:

פרי חדש

סימן תכר

ס״א ואם לא אפר
אין מחזירין אותה
בפעם ראשונה בפסח
לגרגות בפסוקה ר״ם
וכדלעיל נסימן תי״ם
מ״ח כיון שהיו מתיבר
לאכול פת אין מחזירין
מוחרתם מחמיל לאכול
בר״ח ומשמה שעורה
עכ הלילה בעיקר כתו
שבק״ח המחבר בסוף סי׳
קפ״ח בתחר מחלת
בעומדם מגלגלן:
וס״ש אומר ברוך
שנתן וכו׳ מי
בפסח ומלכות מגן לאומו
בגלת המיטה ולא תהיים
בה מחמת מו לא בתחרו
בסוי קפ״ח ס״ו בס״ד:

סימן תכח

ס״א וקורים בא׳ ו׳
בסדר היום וכו׳
תפ״ג דבריהם בני
הגיר חסמר ואין
קורין בסדר כרם,
דגרסי׳ כרם ירחים
בשבת בסלל נרב יעקוב
ר״ם

עטרת זקנים

ב אין עושין סריקין המצוירין. אם עבר ועשה ולא נעשה בהמין יצאים בהם בפסח (ב״ יוברגא ירוח״) אבל לכתחלה אין עושין אף בהתחום שבתי לעשות ציורי טהרה אפילו לעשו בקנוס ברפים אחת ר״א לעתחום שרי ואפילו בלא רפוס ולב״ב אסור אף ברפוס (ב״ יוחרר״ הרכב״ם) ״ש ליזהר שלא יעשו זו בזו בתנו ובדיעבד אפי׳ בפסח ישלהתיר כי דוקא בפצה כפולה ישקבלה לאוסרה משו״שאינו האש יכול לכנס במקום הכפל אבל בה״ג ששניה נועי לטמח בתנור הום האש שולט לטמח שפיר תאפה כדינו וכמצה כפולה יש לחלק כין קורם פסח לעסח שקוד פסח יש לשע׳ בם שאם אוהו הרבוק הוא ס״ס כן המצה אז שוברין סקו׳ הדבוק ושורפן והשאר מותר ובפסח הוא במשהו וכל המצה אסורה ובאם נגעה מצה אחרת בבצה שיש לה כפל אין לאסור מצה שניה שאין לה כפל אפי׳ בפסח רק באם נושכורה זו בזו כשמעבירין זו מזו צרך שניה ״ כ מעשה סן הדה עם האיבר כרי קליפה דלא נרע סרסן ומצרת שנגעו זה בזה בתנו שאינ״ג כיא קליפה וכנ״ל נסון וכן משם בש״ת סהרי״ם מלובלין סי׳ ק״ח:

פרי חדש

סימן תכר

ס״א ואם לא אפר אין מחזירין אותה בפעם ראשונה בפסח לגרגות בפסוקה ר״ם וכדלעיל נסימן תי״ם מ״ח כיון שהיו מתיבר לאכול פת אין מחזירין מוחרתם מחמיל לאכול בר״ח ומשמה שעורה עכ הלילה בעיקר כתו שבק״ח המחבר בסוף סי׳ קפ״ח בתחר מחלת בעומדם מגלגלן:
וס״ש אומר ברוך שנתן וכו׳ מי בפסח ומלכות מגן לאומו גלת המיטה ולא תהיים בה מחמת מו לא בתחרו בסוי קפ״ח ס״ו בס״ד:

סימן תכח

ס״א וקורים בא׳ ו׳ בסדר היום וכו׳ תפ״ג דבריהם בני הגיר חסמר ואין קורין בסדר כרם, דגרסי׳ כרם ירחים בשבת בסלל נרב יעקוב ר״ם

לידי חימוץ צריך לשורפן (ס״ל) ערסי׳ תמ״ה: יזהר לגערם מהשלחן מלא יתערבו בבלק: אם אחר פירורין הפקר אינו כלום דמסתם מעלמן הן הפקר רק יאמר יהיו הפקר (ד״מ מהרי״ב מע״מ סל״ה) ועיין בא״ע סי׳ קמ״ח ס״ג אחה לשונות מועילים ויש לייסב מנהג העולם מאחר דאיתא בגמרא פירורין אינ״ל ביטול דמתילה בעלי אך שאנו מחלקין בין פירורי לחם לפרורי בלק כמש״ל לכן אומרים פירורין הפקר פירוש שגם אנו אלגלם כשאר פירורין שמתילה הן בטלים כל״ל לייסב המנהג ומ״מ יש לומר כמ״ש בס״ע ועכ״פ צריך שיאמר בלשון שמבין וכמ״ש סי׳ תל״ד ס״ב:
ג במסרק. פירוש תע״פ שהוא בעין ליור סרי כיון שאינו מכוין לצייר וקלת נסגו בח״ם לעשות ליורים ואינו נכון וכתב מהרי״ל דאסור לעשות בדשים שהבלק נכנס בדשים ומתחמץ עכ״ל. ול״ל דהא דקאמר בגמרא אפשר יעשל בדשים הייטו בדשים העשוי כשיני מסרק ולא בדשים שעושין בו מיני מתיקה: ד עבה עפת. ל״ל דבדיעבד מותר דהא כל הפוסקים המיטוהו אלמא ס״ל דלאסקנא דגמרא דמוקי לה פת מרובה א״כ סרי לעשות פת עבה לכן אין לאסור בדיעבד: ה אין ליתן. שהרי יוצא מהם ליחה ומעכבת אפייתו ואפי׳ הבילה מבושלת קרוב הדבר לאסור שמעכב אפייתו ויא״ח שה״ה אסור לעם העיסה עם הרעים (כ״י ת״ח) ומשמע מלשון הש״ע שכתב אין ליתן בביס וכו׳ משמע דלכתחלה אסור ובדיעבד סרי ול״ת ס״ו שכתב אין להקל וכו׳ משמע דבדיעבד סרי ופנאר״ם הייטו שמתילת בבשר ואפ״ה סרי בדיעבד ולא אחרינן שמעכבת אפייתו מיהו לחכמנו שאנו אוסרין מלה כפולה מפני שמעכבת אפייתו ל״ל דיש לאסור ג״כ בשנתן בתוכו בביס שלימים או בשר ועוד דמי פירות עם מים ממהרין להחמיץ כמ״ש סי׳ תס״ב אבל נתן לתוכה זרעוני שאינם חדים אפילו אינם כתושים סרי בדיעבד דדבר קטן כזה אין מעכב אפייתו מידי דהוי אנחליים ואבנים קטנים שבאין לפעמי׳ תוך המלה וכ״ת שסיימן תלה אע״פ שיכא לדחות דמיירי שם בתבלין כתושים מ״מ ל״ל עיקר מ״ש וגם בגמרא שם מוקי ולאפיש לה חבלין במקום אחד וע׳ בתוספות:

תסא

א הסיקוהו כמה פעמים. ובדיעבד ל״ל דיש להקל אבל אם הסיקוהו רק פעם א׳ ולא כיון להתירו וספק אם הלכו הנחלים ע״פ כולו יש לאסור בדיעבד דהא תנור דינו ככלי חרס וכעין הסקה היטב כמ״ש סימן תל״ח סא״ב: אך יש לספק מאחר שאין מהרין בתנ הסנטות כשאופין חלב בלי הבשר התנור ומוחכין על ההיסק ובריך לומר דס״ל דאף על פי שאין מהלכין על פני כולו שרי כיון דהיתרא בלא

ב א ° דהרא״ש היה משתדל במצת מצות ועוסק על עשייתה וסוברו העוסקים וסטייע בהן בעריכתן (ב) וכן ראוי לכל אדם לעשות להספל הוא בעצמו במצות:
ג ° הלש אחר זמן איסור חמץ יאסר בשעת לישה ב כל פרורים שיפלו בשעת לישה ועריכה ° וכן בצק הנדבק בכלים (ג) אני מבטל אותם כדי שנמצא שמבשלן קודם חימוצן:
ד ° (ד) ב ° אין עושין סריקין המצוירין דהיינו לצייר בפת כמין חיה ° ויעוף ואבל כל מה שעושים אותו ג במסרק כדי שלא יתפח וכן מה שמנקבין המצות מותר וס״ם טוב למהר לעשותן שלא להשהות בהן: הגה ויש לעשות המלות רקיקין ולא פת ענה כמאר לחם (ה) כי אין הרקיקין ממהרים להחמיץ:
ה ° ואין עושין בפסח פת ד עבה שפת:
ו ° תאין לחקל בכמה שהחמירו הקדמונים ° שלא לעשות פאנדי״ש או פלראוני״ש:
ז ה ° ואין ליתן (ו) ביצים שלמים במצה שתאפה עמהם:

תסא דיני אפיית המצה וכוה סעיפים:

א ° תנור שאופים בו חמץ צריך ליזהר כשיסיקוהו כדי לאפות בו מצה שילכו הנחלים על פני כולו ואין די לו בלהבה דבמו שבולע על ידי נחלים כך פולט על ידי נחלים ושיהו ניצוצות נתונין סמנו הילכך אם א הסיקוהו כמה פעמים קודם הפסח אינו מספיק ° ואם כן כיון להתירו לצורך פסח כי שמא לא הלכו הנחלים על פני כולו כל זמן שלא כיון לכך ויש

ב״ל מהרי״ו אל יסייע עכ״ום חש״ו לא בלישה ולא בעריכה ולא בחפיי עכ״ל מסתם דוקא אלו ג׳ מלאכות דמיוחדות לפת כדאי׳ בחתני׳ פ״ג דפסחים אבל בקוב שמקבין המלה אין קפידא אבל במהרי״ל כתובכן כל תיקוני אסור דבעי שימור לסם מלו ע״כ ומיהו י״ל דג״כ בקוב מותר ואיכ מוכרח ח״ל הרשב״ם סימן כ״ו נריכים שימור לסם מלוה ע״כ כין שימור דלים כין שימור דמעידן קלירה ולכן חלות תודה אין יוצא בהן ולכן פסול בעכ״ום עכ״ל ופסק הכ״מ דאפילו בדיעבד לא יצא י״ח בעכ״ום ומיהו היכא דאי״ח בע״ח יניח העכ״ום לעם בפניו ותיכף ב״י בס הרשב״ם דאפי׳ שר עע״ג לא מהני אבל בסי׳ ל״כס״ו וסי׳ ל״ט ס״ב ס״ל להרא״ש דמהני בעע״ג ולכן ל״כמ״ם הכ״מ דאם א״ח בע״ח מותר ע״י עכ״ום שהישראל יעמוד ע״ג ויאמר לו לעשות לסם פסח וטוב שיסייע קלת ומ״מ מוטב לעשות ע״י קטן מע״י עכ״ום וע׳ ביבמות דף ק״ד ע״ב: א הרא״ש כו׳ דאמרי רפ״ב דקדושין מלוה בו יותר מבשלוחו עסי׳ ר״ן: ב כל פירורים. דפרורי בלק מתבכדין יחד ונדבקין ותקשיבי מש״כ פירורי לחם דלא תקשיבי (מהרי״ל) (ב״ח דלא כע״ש ב״ש) עסי׳ תל״ד ס״ב וסימן תמ״ב ס״ח ויהרסם ברגליו בעפר קודם שיבואו לידי חימוץ דאם יבואו לידי חימוץ צריך לשורפן (ס״ל) ערסי׳ תמ״ה: יזהר לגערם מהשלחן מלא יתערבו בבלק: אם אחר פירורין הפקר אינו כלום דמסתם מעלמן הן הפקר רק יאמר יהיו הפקר (ד״מ מהרי״ב מע״מ סל״ה) ועיין בא״ע סי׳ קמ״ח ס״ג אחה לשונות מועילים ויש לייסב מנהג העולם מאחר דאיתא בגמרא פירורין אינ״ל ביטול דמתילה בעלי אך שאנו מחלקין בין פירורי לחם לפרורי בלק כמש״ל לכן אומרים פירורין הפקר פירוש שגם אנו אלגלם כשאר פירורין שמתילה הן בטלים כל״ל לייסב המנהג ומ״מ יש לומר כמ״ש בס״ע ועכ״פ צריך שיאמר בלשון שמבין וכמ״ש סי׳ תל״ד ס״ב:
ג במסרק. פירוש תע״פ שהוא בעין ליור סרי כיון שאינו מכוין לצייר וקלת נסגו בח״ם לעשות ליורים ואינו נכון וכתב מהרי״ל דאסור לעשות בדשים שהבלק נכנס בדשים ומתחמץ עכ״ל. ול״ל דהא דקאמר בגמרא אפשר יעשל בדשים הייטו בדשים העשוי כשיני מסרק ולא בדשים שעושין בו מיני מתיקה: ד עבה עפת. ל״ל דבדיעבד מותר דהא כל הפוסקים המיטוהו אלמא ס״ל דלאסקנא דגמרא דמוקי לה פת מרובה א״כ סרי לעשות פת עבה לכן אין לאסור בדיעבד: ה אין ליתן. שהרי יוצא מהם ליחה ומעכבת אפייתו ואפי׳ הבילה מבושלת קרוב הדבר לאסור שמעכב אפייתו ויא״ח שה״ה אסור לעם העיסה עם הרעים (כ״י ת״ח) ומשמע מלשון הש״ע שכתב אין ליתן בביס וכו׳ משמע דלכתחלה אסור ובדיעבד סרי ול״ת ס״ו שכתב אין להקל וכו׳ משמע דבדיעבד סרי ופנאר״ם הייטו שמתילת בבשר ואפ״ה סרי בדיעבד ולא אחרינן שמעכבת אפייתו מיהו לחכמנו שאנו אוסרין מלה כפולה מפני שמעכבת אפייתו ל״ל דיש לאסור ג״כ בשנתן בתוכו בביס שלימים או בשר ועוד דמי פירות עם מים ממהרין להחמיץ כמ״ש סי׳ תס״ב אבל נתן לתוכה זרעוני שאינם חדים אפילו אינם כתושים סרי בדיעבד דדבר קטן כזה אין מעכב אפייתו מידי דהוי אנחליים ואבנים קטנים שבאין לפעמי׳ תוך המלה וכ״ת שסיימן תלה אע״פ שיכא לדחות דמיירי שם בתבלין כתושים מ״מ ל״ל עיקר מ״ש וגם בגמרא שם מוקי ולאפיש לה חבלין במקום אחד וע׳ בתוספות:

תסא

א הסיקוהו כמה פעמים. ובדיעבד ל״ל דיש להקל אבל אם הסיקוהו רק פעם א׳ ולא כיון להתירו וספק אם הלכו הנחלים ע״פ כולו יש לאסור בדיעבד דהא תנור דינו ככלי חרס וכעין הסקה היטב כמ״ש סימן תל״ח סא״ב: אך יש לספק מאחר שאין מהרין בתנ הסנטות כשאופין חלב בלי הבשר התנור ומוחכין על ההיסק ובריך לומר דס״ל דאף על פי שאין מהלכין על פני כולו שרי כיון דהיתרא בלא

וכמ״ם

(ו) בלים שלימים. הטעם בב״י שיוצא מהם ליחה
מלה שהיא כפולה אסור לעם העיסה עם הרעים כגון שחור וכיוצא בו מה״ט עכ״ל ומזה אסרתי במלה שנמצאת בה אחר
אפייתה קפלית א׳ אע״פ שאין קטנים מחמיץ כמ״ש מכל מקום מטעם עיטוב אפיה יש לאסור:

תסא (א) ויש ליזהר וכו׳ ואם עבר והניחה קודם שנתחמץ עד שלא חימוץ נתסכן ברתחה לחדש דעבר אחרים מלאכה בשביל שלא יעבר אחר ולכ׳ בתרדכי פ׳ ל״ע בתחלה ס״ל כדלעיל סימן תל״ח סי״ט. וכתב התרדכי פרק ל״ע בשם רבינו דבקריאת פנים הוי שיעורא לאין חומץ נתסכן חתרים: (ג) אם ביטל כו׳. לפי שנתבטל מעשה מלה והא דאמרי׳ בסי׳ תע״ט סי׳ ס״ב בלבד מלה יצא לגמרי שישמש מעשה מלה הייט שלא שהיה בשה כמו. תרוך אבל הוא עדיכה שיהא בה מעשה מלה תעשה סי׳ תע״ט. וכתב הרוקח חלוקה ברויה דאחר שיבוא דוקא בזמן שיין הקרים ולא בזמן חרוחים: (ד) עד שלא נתחמץ כו׳. פי דבק מצה אבל לא בשאוכלים בלי דיבוק כלל מהרי״ל ס״ם מהר״ם אלשקר ס״ל: (ד) אוסרים לאחר חלוקה מדברי מהרי״ל מתחמיר דלא לאחר חלוקה בלא רועב ולי מיקר דלא לאחר חלוקה דבשאר אוסרים כגון דלא לעניין חמץ רק אם מעשה הכפול לא בלא רועב: (ה) רק מחמת הדבוק. בח״ה כתוב דהשאר מותר אם יש בתלה ס״ל נגד המקום הדבוק אבל מדברי רמ״ה משמע כאן אפי׳ בלא ס׳ מותר ולכ׳ מיקר דלא לגמרי בתרי דלאן פעמיא סגי בבטילת מקום כמ״ש כי״ל סימן קס בבל״ה דודאי אין מפעמא אוסר כדי בטילה ואפשר דיקם בכלי כמבואר שם כן סגי בבטילת מקום וכ״כ בת״ה סימן ל״ח לגמרי כל מחבירים מדוקא בלא חלוקה סדר מסתמית בסימן ס׳ ע״כ הכל ודאי לא נרך אלא דבפסח אוסרים כל מלה אינו אלא חומרא וכן מהגון בכל מקום ברתיתי אחרון מלריכים ס׳ נגד הדיבוק וכן דאיתי בתשובה ר״מ לוטנין

(ו) מלה נפוחה כו׳. ע״כ מהרי״ל ח״ל לחמר״ם על מה מתיר״ בבלק אין בפוחה אם מעלתה בחפיה ות״ מהרי״ם שאסר מלה מה כי מה יש לחוש בזה אם נפוחה תחתיה חפיה והרחה למהרי״ל מ״ל אם חפיה מעלה בה קרום לחעל כמלה אחרוף והחיר ואחר דוקא אם נפוחה בחתלעית תחתיה אחפיה לו סיתם אסורה אבל אין קרום מיהו בכל הקרמתן המולין על כל דקה של המלה עולל. ובאמרה פי׳ מהרי״ל המוני לבנים ולד עליון עולה למעלה. הבה בחתה נרקן דברי מהרי״ל דמה חיוון יש בחפיה דל״ב ניחוש בכל אחפיה אחת המיל״ קרום נפוחה אפייה ול״ב מעמא דמהרי״ל אין אחם שולט בחוחו חלל וקבה דמה חוון בחתה שולט לגם והבניה לד ח״ לחעלה וחו דאין דרכו של חתן לחתן חלל חתחיו וחו דא״כ גם בקרי׳ נמחת הכי דלא שלט אחם אם דאין לן בבוה״ וחו מאי דמחלק בין חתלעיתה לקרום לא ידעינו הטעם אחמת יקרא הקרום וכמה מעיור יש לקרום. והלשון מתרגם שבל פחות מעיור חתלעיות יהא מותר. חם פלאי ומהרלאי מה לפסוק כמהר״ם בפרע בחילי דרכנן כזה וחזו דאות דבו והבלע״ד דלא פליגי מהר״ם ומהרי״ל בחמחמות הלבון של הכל״ל דקבוחה מזכר מהרי״ל הייטו שלא נחלק העיסה בפנים לבנים ים חלא נעשה כהר ע״ מחפיה כדרך אחתן מחתחתן מחתחתן לחעלה ברחה לעין מנחתן ובוה מודה מהר״ם דלא אחיר אלא בשולה בחמלה ע״ אפייה ויש אחתיו חלל ואין זה דרך חיטון אלא כה מלה שיטה ד והמחמ״ל ספיר אחלק דאם יש בפוח עד למעלה והאיל לבן מחמ״ל בים שם מהרי״ל אסור כי אין לבן חלל אחתיו והרי ולאי אחן מחמ״ל בים יכים

תסא (א) אין נוהגים להשיל בו ב קרקע חדש כדי שלא יצטרכו הנשים ומנהג יפה הוא:

הגה וכשיכסירו על ידי הסיסן ג שום דיבר כזה לחזור ולהסיק לצורך הלפיים ולא לעשות הכל בסיסן אחד: (תשו׳ מהרי״ב)

ב ״בפסקא (פי׳ אחד מן הרעפים מחבסין בהם הגג קופי בלע״ז) של חרס חדשה לא שנא הסיקה מבפנים או מבחוץ פוחר כיון שחאור שולם החחיה אע״פ שאין שלחב״ עולה על גבה פרחה ורחה נאפית מיד ואינו בא לידי חימוץ אבל צריך להסיק חחלה ״כין חנור בין כוביא ״כין באלפס בלא פיס כין בקרקע אבל להרביקו חחלה ואח״כ להסיק

ד ״יש אוסרים ויכוב ל״ זחר״ ״ויש מי שאוסר שראוי לבחות ״שלא יעשו חררות ״ברמץ (פירוש אפר חם ליטרוני בלע״ז):

ג ״מצה שנאפה עד ה שאם פורסין אותה אין חומים נפשכים בהנה ״יוצאים בה:

הגה (א) ויש ליזהר שלא לנקבה מן המנור קודם לכן (ד״מ) ולבחזיר כי

ו ״מוכן לנה לידי חימוץ: (מהרי״ל)

ז ״יוצא אדם ח בחצה שרוה ותוא שלא שיטוחה אבל ח (ב) אם בשלה אינו יוצא בה:

ח ואם אפו חסך עם מצה ט ״לא נאסרה אא״כ נגעה בחמץ ״נוטל ספקים שנגעה ״כדי ז נטילת מקום והשאר מותר:

הגה מלה מנחמלה בחנור ודבוקה (ג) עד יא מלין מולם מם מלה מלה מן בחמץ בפסח אבל עליה מבחנור מוחרי׳ ובוקה (ד) אוסרים לוח׳ חוך הפסח אבל עליה מבחנור מוחרי׳ ובוקה׳ בלא רועב (ה) ״דק יב מקום (״) דבוקה (ח״הר סי׳ ל״ו) ומסקיו סי׳ ל״ב (ו) ״מלה יג כפוחה בחחלעיתה אסורה אבל עליה קרום בדרך משולה על בפת בעת אפייה מותר (מהרי״ל) אם סבי מלות מוכנות

יד

אם עבר והניחה קודם שנתחמץ עד שלא חימוץ נתסכן ברתחה לחדש דעבר אחרים מלאכה בשביל שלא יעבר אחר ולכ׳ בתרדכי פ׳ ל״ע בתחלה ס״ל כדלעיל סימן תל״ח סי״ט. וכתב התרדכי פרק ל״ע בשם רבינו דבקריאת פנים הוי שיעורא לאין חומץ נתסכן חתרים: (ג) אם ביטל כו׳. לפי שנתבטל מעשה מלה והא דאמרי׳ בסי׳ תע״ט סי׳ ס״ב בלבד מלה יצא לגמרי שישמש מעשה מלה הייט שלא שהיה בשה כמו. תרוך אבל הוא עדיכה שיהא בה מעשה מלה תעשה סי׳ תע״ט. וכתב הרוקח חלוקה ברויה דאחר שיבוא דוקא בזמן שיין הקרים ולא בזמן חרוחים: (ד) עד שלא נתחמץ כו׳. פי דבק מצה אבל לא בשאוכלים בלי דיבוק כלל מהרי״ל ס״ם מהר״ם אלשקר ס״ל: (ד) אוסרים לאחר חלוקה מדברי מהרי״ל מתחמיר דלא לאחר חלוקה בלא רועב ולי מיקר דלא לגמרי בתרי דלאן פעמיא סגי בבטילת מקום כמ״ש כי״ל סימן קס בבל״ה דודאי אין מפעמא אוסר כדי בטילה ואפשר דיקם בכלי כמבואר שם כן סגי בבטילת מקום וכ״כ בת״ה סימן ל״ח לגמרי כל מחבירים מדוקא בלא חלוקה סדר מסתמית בסימן ס׳ ע״כ הכל ודאי לא נרך אלא דבפסח אוסרים כל מלה אינו אלא חומרא וכן מהגון בכל מקום ברתיתי אחרון מלריכים ס׳ נגד הדיבוק וכן דאיתי בתשובה ר״מ לוטנין

(ו) מלה נפוחה כו׳. ע״כ מהרי״ל ח״ל לחמר״ם על מה מתיר״ בבלק אין בפוחה אם מעלתה בחפיה ות״ מהרי״ם שאסר מלה מה כי מה יש לחוש בזה אם נפוחה תחתיה חפיה והרחה למהרי״ל מ״ל אם חפיה מעלה בה קרום לחעל כמלה אחרוף והחיר ואחר דוקא אם נפוחה בחתלעיתה תחתיה אחפיה לו סיתם אסורה אבל אין קרום מיהו בכל הקרמתן המולין על כל דקה של המלה עולל. ובאמרה פי׳ מהרי״ל המוני לבנים ולד עליון עולה למעלה. הבה בחתה נרקן דברי מהרי״ל דמה חיוון יש בחפיה דל״ב ניחוש בכל אחפיה אחת המיל״ קרום נפוחה אפייה ול״ב מעמא דמהרי״ל אין אחם שולט בחוחו חלל וקבה דמה חוון בחתה שולט לגם והבניה לד ח״ לחעלה וחו דאין דרכו של חתן לחתן חלל חתחיו וחו דא״כ גם בקרי׳ נמחת הכי דלא שלט אחם אם דאין לן בבוה״ וחו מאי דמחלק בין חתלעיתה לקרום לא ידעינו הטעם אחמת יקרא הקרום וכמה מעיור יש לקרום. והלשון מתרגם שבל פחות מעיור חתלעיות יהא מותר. חם פלאי ומהרלאי מה לפסוק כמהר״ם בפרע בחילי דרכנן כזה וחזו דאות דבו והבלע״ד דלא פליגי מהר״ם ומהרי״ל בחמחמות הלבון של הכל״ל דקבוחה מזכר מהרי״ל הייטו שלא נחלק העיסה בפנים לבנים ים חלא נעשה כהר ע״ מחפיה כדרך אחתן מחתחתן מחתחתן לחעלה ברחה לעין מנחתן ובוה מודה מהר״ם דלא אחיר אלא בשולה בחמלה ע״ אפייה ויש אחתיו חלל ואין זה דרך חיטון אלא כה מלה שיטה ד והמחמ״ל ספיר אחלק דאם יש בפוח עד למעלה והאיל לבן מחמ״ל בים שם מהרי״ל אסור כי אין לבן חלל אחתיו והרי ולאי אחן מחמ״ל בים יכים

אין נוהגים להשיל בו ב קרקע חדש כדי שלא יצטרכו הנשים ומנהג יפה הוא:

הגה וכשיכסירו על ידי הסיסן ג שום דיבר כזה לחזור ולהסיק לצורך הלפיים ולא לעשות הכל בסיסן אחד: (תשו׳ מהרי״ב)

ב ״בפסקא (פי׳ אחד מן הרעפים מחבסין בהם הגג קופי בלע״ז) של חרס חדשה לא שנא הסיקה מבפנים או מבחוץ פוחר כיון שחאור שולם החחיה אע״פ שאין שלחב״ עולה על גבה פרחה ורחה נאפית מיד ואינו בא לידי חימוץ אבל צריך להסיק חחלה ״כין חנור בין כוביא ״כין באלפס בלא פיס כין בקרקע אבל להרביקו חחלה ואח״כ להסיק

ד ״יש אוסרים ויכוב ל״ זחר״ ״ויש מי שאוסר שראוי לבחות ״שלא יעשו חררות ״ברמץ (פירוש אפר חם ליטרוני בלע״ז):

ג ״מצה שנאפה עד ה שאם פורסין אותה אין חומים נפשכים בהנה ״יוצאים בה:

הגה (א) ויש ליזהר שלא לנקבה מן המנור קודם לכן (ד״מ) ולבחזיר כי

ו ״מוכן לנה לידי חימוץ: (מהרי״ל)

ז ״יוצא אדם ח בחצה שרוה ותוא שלא שיטוחה אבל ח (ב) אם בשלה אינו יוצא בה:

ח ואם אפו חסך עם מצה ט ״לא נאסרה אא״כ נגעה בחמץ ״נוטל ספקים שנגעה ״כדי ז נטילת מקום והשאר מותר:

הגה מלה מנחמלה בחנור ודבוקה (ג) עד יא מלין מולם מם מלה מלה מן בחמץ בפסח ״נוטל ספקים שנגעה ״כדי ז נטילת מקום והשאר מותר:

(ד) אוסרים לוח׳ חוך הפסח אבל עליה מבחנור מוחרי׳ ובוקה׳ בלא רועב (ה) ״דק יב מקום (״) דבוקה (ח״הר סי׳ ל״ו) ומסקיו סי׳ ל״ב (ו) ״מלה יג כפוחה בחחלעיתה אסורה אבל עליה קרום בדרך משולה על בפת בעת אפייה מותר (מהרי״ל) אם סבי מלות מוכנות

יד

נפוחה בחחלעיתה ״פי׳ שנחלקה עובי החלה ועליון עלה למעלה ואם אחתיה שחו אחתיה בשחון והחזיר לחטר ונעשית כפוחה בס״ל

יכים

דאיתה מה שיהיה הוא נקרא קרוס ומרי ופי' זה ניחא פפי דלפי' הראשון
נוף המלה בחמצעיתה כמו שהוא בלחם תמץ (ב"ח) ומור"ם לובלי"ן כתב
כפי הראשון: ודהט"ז אחריך למעניתו אלא לאסור מלה נפוקה וסיים
ח"ל מעיד אני עלי שמים ואחרן כי לא ראיתי פעם א' מן חוקרי שאסר
סוס מלה מחמת שנפוחה
בחמצעיתה ואומר בכל פעם שזה
בא מחמת דקיות המצו' או שלא
נערכה העיסה כראוי רק
שבחיבורו פסק פירוש לאסור
ולזו דסמכה מינהו כי כל יתיו לא
אסר דבר זה ואדרבה שחק על
האוסרין ע"כ אין להפסיד מתון
ישראל בגיל זה: וכדאי הוא
הי' הרב מהר"ם שמיקל בכל עניו
בחפייה כמ"ם במהרי"ל עכ"ל
ע"ז: והפרץ על מדותיו להקל ראתה
ובדבר שתבותיו ואבות אבותיו
הלכו בו איסור וגם מהר"ם לא
אחיר אלא בעלה בחחיקתו קרוס
כמו שעולה על הפת אע"פ שהיתה
כמו אגרוף וכת"ם רמ"א אבל
נפוקה בחמצעיתה לא אחיר
(מיהו בהגהות מהרי"ל דפוס
הענוותה כתב דמהר"ם אחיר
נפוקה שעלתה מחמת אפייה):
ומ"ש שהב"ח שחק על
האוסרין ל"ל שמעו ועשה הייטו
שם אוסרין אם במלא נקב במלה
והוא גדול כאמת אם כאלבע קטנה
אע"פ אלא עלה העליון למעלה על זה שחק ואחר שבא מן הדקדוק
והעריכה אבל כשהעליון עלה למעלה דזה ודאי אסור כמ"ש בהגורוותפי'
ס"לא מהני אפילו קודם פסח דכולי' נחמלה וכ"כ מור"ם לובלין בחשב
ואפילו בנקב ר"איתי נאמני דורינו מורין לאסור מקום הנקב בלבד ואחר
המלה מתירין אפילו תוך הפסח ועמ"ש בסימן תל"ע סס"ב בשם מהרי"ל
דמשמע דאפילו בא מחמת הערכה או הדקדוק הוי במלה כפולה מ"מ
אין מחמירין לאסור כולה. וכן מ"ב בשם הגאון מהר"ר יעקב הורוויץ
ואם יש שני נקבים תוך נקב חושבין לאסור כולה. ומ"ב אם הנקב
חלק מותר ואסיק בלעזל"ך בתוכו אסור: יד אלא יעבו זה בזה
ובדיעבד אם נאבו זה בזה ונאיהם מונעים בתנור למעה אז חוס אם
טולע למעה ספיר ונאפה כדינו ומותר (רמ"ל בתשוב' ועי' במהרי"ו):

תסב כתובב"ג דף רל"ח תפוחים ורמונים שהן חמוצים מקרה
היוצא מהן מחמיץ שכל מקרה חמוץ מחמיץ עכ"ל ול"ל שהוציא
זה מחתני' פ"י דחרוזות תפוח ברקקו וכו' אבל במתמות דף ל"ד איתא
בהדיא בגמרא ובתוספו' דהוי מי פירות וכ"כ הרמב"ם והסמ"ג בהתוחי'
והרמונים חתיים ודבש דבורים כלן הוי מי פירות וכ"כ הג"מ פ"ה וסמ"ק
סי' רי"ט: א יאפה מיד ול"ע אם נפל מעט מי פירות לתוך העיסה
ולא נאפה מיד אם יש לאוסרו בדיעבד. וברא"ש משמע דדבר מועט
אינו אוסר דכתב דקיטוף דבר מועט הוא ואין מחמיץ וע' בהג"ה ס"ד:
ב להתיר בילוק: פי' כשתערה לכלי עכ"ם שיש בו משקה מועפה אז אם
אין בין שבכלי העליון רוחים ביין כאלו אינו והמים מבטלים ביין של עכ"ם: ג קודם שלשו: אבל אם
הערב מים בל שהוא במי פירות בשעת ליסה אסור (סמ"ג ור"ן) עמ"ס ז': ד ואפילו לקטוף המלות
מאלי אפי' לדרבה כשלשין במיסוקוטפין במי פירות הוי מי פירות עם מים ומהרין להחמיץ וכ"מ ברי"ף
ל"ל דאם אפילו קיטוף שהוא דבר מועט וכמ"ש ס"ב: והשוט דאין חילוק בין חלב לשאר מי פירות
ביין ברי"ף ורא"ש דלא כע"ש: ה במי פירות עוב וכו' משמע בע"י כאן דאפילו לא ביין ודבש הדין
דאיתא דאינו חייב בחלה אלא כ"ל נילוש במים וכ"כ המור בי"ד סי' שכ"ע. ומ"מ קשה ומה נכך ילוש עשרון
ברים הלה בלא ברכה: ועוד דבי"ד פסק בע"ע שחייב בחלה וכ"כ הדרישה שם בשם רש"ל שאף הרא"ש
מודה בלא במי בנים אבל בז' משקין מודה שחייב עכ"ל לכן נ"ל דקאי אמי פירות שאינן מז' משקין
ש"ל בי"ד דטעם שלא הוכרחם ואסור לשורפה שהיא חלה טהורה וגם לא יאכלנה כהן שכולנו טמאים
סימן הנ"ל ומיהו במקום שרגילין לרחון החטים אם כן הוכרחו החטים ואין קפיד"א בדברות משקין טעמין
ת"ד: ו * ובלבד שלא נתערב: תימה דבשם ב"ג כתב דאפילו נתערב בהם מים הוא בטל ואפשר
ברי"ד הבא שנתערב בהם מים מרובים ודוחק (עמ"ס הס"ג ס"ב) ול"ל דסברות חלוקן הן וז"ל הת"ם סימן
ל"ב תמה שהוא בטוש' בהירוש ודאי נתחמלה אלא אפשר שלא נתערב בו מעט מים ע"כ ול"ל הרמב"ם והוא שלא
נתערב בהם מים בעולם ואם נתערב בהם מים כל שהוא מחמיצין וכ"כ הסמ"ק דאין לעשות פפ"א בחלב
ויבא לחיתם דילמא יערב בו מים תחילה וכ"ת בירושלמי שבביאתו הרי"ף והרא"ש רים פ"ג וכולהו על ידי
מי פ"ם המור וסימן תמ"ב: ומ"ל לומר דמיירי שהמים מרובים דמסתמא אין מערבין בחומץ מים הרבה
וכן
אין נקעת הבליר כבר נתבלבלו בם ע"ע בעיף ג' כן נראה לי פשוט דברי הש"ע ולא שחרי אהדדי
במי דבש ליתא: עד כאן הג"ה

(ועמ"ש ס"ג): וע"ל נפוחה בחמצעיתה שלא נחלקו כלל אלא שחמת
נוף המלה בחמצעיתה כמו שהוא בלחם תמץ (ב"ח) ומור"ם לובלי"ן כתב
כפי הראשון: ודהט"ז אחריך למעניתו שלא לאסור מלה נפוחה וסיים
ח"ל מעיד אני עלי שמים ואחרן כי לא ראיתי פעם א' מן חוקרי שאסר
סוס מלה מחמת שנפוחה
בחמצעיתה ואומר בכל פעם שזה
בא מחמת דקיות המצו' או שלא
נערכה העיסה כראוי רק
שבחיבורו פסק פירוש לאסור
ולזו דסמכה מינהו כי כל יתיו לא
אסר דבר זה ואדרבה שחק על
האוסרין ע"כ אין להפסיד מתון
ישראל בגיל זה: וכדאי הוא
הי' הרב מהר"ם שמיקל בכל עניו
בחפייה כמ"ם במהרי"ל עכ"ל
ע"ז: והפרץ על מדותיו להקל ראתה
ובדבר שתבותיו ואבות אבותיו
הלכו בו איסור וגם מהר"ם לא
אחיר אלא בעלה בחחיקתו קרוס
כמו שעולה על הפת אע"פ שהיתה
כמו אגרוף וכת"ם רמ"א אבל
נפוחה בחמצעיתה לא אחיר
(מיהו בהגהות מהרי"ל דפוס
הענוותה כתב דמהר"ם אחיר
נפוחה שעלתה מחמת אפייה):
ומ"ש שהב"ח שחק על
האוסרין ל"ל שמעו ועשה הייטו
שם אוסרין אם במלא נקב במלה
והוא גדול כאמת אם כאלבע קטנה
אע"פ אלא עלה העליון למעלה על זה שחק ואחר שבא מן הדקדוק
והעריכה אבל כשהעליון עלה למעלה דזה ודאי אסור כמ"ש בהגורוותפי'
ס"לא מהני אפילו קודם פסח דכולי' נחמלה וכ"כ מור"ם לובלין בחשב
ואפילו בנקב ר"איתי נאמני דורינו מורין לאסור מקום הנקב בלבד ואחר
המלה מתירין אפילו תוך הפסח ועמ"ש בסימן תל"ע סס"ב בשם מהרי"ל
דמשמע דאפילו בא מחמת הערכה או הדקדוק הוי במלה כפולה מ"מ
אין מחמירין לאסור כולה. וכן מ"ב בשם הגאון מהר"ר יעקב הורוויץ
ואם יש שני נקבים תוך נקב חושבין לאסור כולה. ומ"ב אם הנקב
חלק מותר ואסיק בלעזל"ך בתוכו אסור: יד אלא יעבו זה בזה
ובדיעבד אם נאבו זה בזה ונאיהם מונעים בתנור למעה אז חוס אם
טולע למעה ספיר ונאפה כדינו ומותר (רמ"ל בתשוב' ועי' במהרי"ו):

תסב כתובב"ג דף רל"ח תפוחים ורמונים שהן חמוצים מקרה
היוצא מהן מחמיץ שכל מקרה חמוץ מחמיץ עכ"ל ול"ל שהוציא
זה מחתני' פ"י דחרוזות תפוח ברקקו וכו' אבל במתמות דף ל"ד איתא
בהדיא בגמרא ובתוספו' דהוי מי פירות וכ"כ הרמב"ם והסמ"ג בהתוחי'
והרמונים חתיים ודבש דבורים כלן הוי מי פירות וכ"כ הג"מ פ"ה וסמ"ק
סי' רי"ט: א יאפה מיד ול"ע אם נפל מעט מי פירות לתוך העיסה
ולא נאפה מיד אם יש לאוסרו בדיעבד. וברא"ש משמע דדבר מועט
אינו אוסר דכתב דקיטוף דבר מועט הוא ואין מחמיץ וע' בהג"ה ס"ד:
ב להתיר בילוק: פי' כשתערה לכלי עכ"ם שיש בו משקה מועפה אז אם
אין בין שבכלי העליון רוחים ביין כאלו אינו והמים מבטלים ביין של עכ"ל: ג קודם שלשו: אבל אם
הערב מים בל שהוא במי פירות בשעת ליסה אסור (סמ"ג ור"ן) עמ"ס ז': ד ואפילו לקטוף המלות
מאלי אפי' לדרבה כשלשין במיסוקוטפין במי פירות הוי מי פירות עם מים ומהרין להחמיץ וכ"מ ברי"ף
ל"ל דאם אפילו קיטוף שהוא דבר מועט וכמ"ש ס"ב: והשוט דאין חילוק בין חלב לשאר מי פירות
ביין ברי"ף ורא"ש דלא כע"ש: ה במי פירות עוב וכו' משמע בע"י כאן דאפילו לא ביין ודבש הדין
דאיתא דאינו חייב בחלה אלא כ"ל נילוש במים וכ"כ המור בי"ד סי' שכ"ע. ומ"מ קשה ומה נכך ילוש עשרון
ברים הלה בלא ברכה: ועוד דבי"ד פסק בע"ע שחייב בחלה וכ"כ הדרישה שם בשם רש"ל שאף הרא"ש
מודה בלא במי בנים אבל בז' משקין מודה שחייב עכ"ל לכן נ"ל דקאי אמי פירות שאינן מז' משקין
ש"ל בי"ד דטעם שלא הוכרחם ואסור לשורפה שהיא חלה טהורה וגם לא יאכלנה כהן שכולנו טמאים
סימן הנ"ל ומיהו במקום שרגילין לרחון החטים אם כן הוכרחו החטים ואין קפיד"א בדברות משקין טעמין
ת"ד: ו * ובלבד שלא נתערב: תימה דבשם ב"ג כתב דאפילו נתערב בהם מים הוא בטל ואפשר
ברי"ד הבא שנתערב בהם מים מרובים ודוחק (עמ"ס הס"ג ס"ב) ול"ל דסברות חלוקן הן וז"ל הת"ם סימן
ל"ב תמה שהוא בטוש' בהירוש ודאי נתחמלה אלא אפשר שלא נתערב בו מעט מים ע"כ ול"ל הרמב"ם והוא שלא
נתערב בהם מים בעולם ואם נתערב בהם מים כל שהוא מחמיצין וכ"כ הסמ"ק דאין לעשות פפ"א בחלב
ויבא לחיתם דילמא יערב בו מים תחילה וכ"ת בירושלמי שבביאתו הרי"ף והרא"ש רים פ"ג וכולהו על ידי
מי פ"ם המור וסימן תמ"ב: ומ"ל לומר דמיירי שהמים מרובים דמסתמא אין מערבין בחומץ מים הרבה
וכן
אין נקעת הבליר כבר נתבלבלו בם ע"ע בעיף ג' כן נראה לי פשוט דברי הש"ע ולא שחרי אהדדי
במי דבש ליתא: עד כאן הג"ה

(הג"ה בשם הרב דק"ק קיסנא
תתן הרב המחבר ז"ל)

* ובלבד שלא נתערב בהם מים:
והקשה מו"ה ז"ל והא ב"ג פסק
מות' לגמ בין אע"פ שא"ל בלא
טפת מים ומיישב ול"ל מ"ש כאן
לאסו' אם יש שם מים היינו שנפל
לתוכו בעודו חיות שעדיין לא
נחתכו המים מבריאתן וכו' ולפ"ז
ל"ע במי דבש וכו': אבל לעל"ל
נרא' פשוט דלא קשה מידיו דקאי
ליה מה קאי מטעיף ו' בש"ע ל"ל
דה"מ הנה שמלאת בדבש או ביין
כו' מותר ובלבד שלא נתערב בהם
מים פי' לאחר שנפל לתוכו החמה
צריך להיות שלא נתערב בהם מו
מים לאסוקו לותן מים שרגילין
ולפי זה גם הצריך עיון שכתב מו"ח ז"ל

תסג אם מותר לחרוך שני שבלים יחד ודיני כרמל ובו ג סעיפים:

[א] מותר לחרוך שני שבלים ביחד ולא חיישינן שמא יצאו מים מאותן לחברתה שהם מי פירות ואינם מחמיצים:

[ב] ויתיקא שתוא תבשיל העשוי (א) משמן א הכלח עכו קטח מותר יהוא שלא יתא כו מים: הגה [ב] ולדידן שמיגים ב לחתיך במי פירות ג (ב) נם זה אסור:

[ג] כרמל שמתבהכין אותו באור ושותנין אותו אין מבשלים הקטח שלו במים [ד] שמא לא נקלה באור יפה ונמצא מחמיץ כשמבשלים אותו [ה] וכן [ו] כשמוללין הקריות (ו) התרשות ד [ז] (פי' שמיחים קמח לתוך המאכל להקפות) אין מבשלים בהם (ג) [ח] אלא מצה אפויה שחורו ה ושתנו אותרת:

תסד חרדל שנתערב בתוכו קטח • ובו ס א:

[א] חרדל או שאר מיני מבול שיש בהם מים אין נותנין בהם קטח ואם נתן לתוך החרדל יאכל מיד ולא ישתנו שמא יחמיץ ובשאר מיני מיבולין [ב] כיון שאינם חדין כמו חרדל וראי החמיץ [ג] וצריך לשרשו אם הוא אחר זמן איסור חמץ:

הגה

[ד] ים לברר ז המלח (ג) קורס פסח מחים שלא יהיו בתוכו מי כשהמלח מתלחלח הוא נכנס מעט מעט בחים ומתחמץ:

מוחר לחרוך שני שבלים ביחד ולא חיישינן שמא יצאו מים מאותן לחברתה שהם מי פירות ואינם מחמיצים:

ויתיקא שתוא תבשיל העשוי (א) משמן א הכלח עכו קטח מותר יהוא שלא יתא כו מים: הגה ולדידין שמיגים ב לחתיך במי פירות ג (ב) נם זה אסור:

כרמל שמתבהכין אותו באור ושותנין אותו אין מבשלים הקטח שלו במים שמא לא נקלה באור יפה ונמצא מחמיץ כשמבשלים אותו וכן כשמוללין הקריות (ו) התרשות ד (פי' שמיחים קמח לתוך המאכל להקפות) אין מבשלים בהם (ג) אלא מצה אפויה שחורו ה ושתנו אותרת:

מגן דוד

דכתב סתם חייב בחלה ולתה פסק כאן דאין לגזור בהם בשעורה ולא בשאר תוחרת זה אינו דמ"כ נם שם לא הים לכרך עליהם ותו דכאן הוי תוחרת דאתי לידי קלה דקא מפקע ליה חחלה כדאי. ס' אינו אלר ויוסק הוי נמי דידן שוהגין לחיגם קפיחת קפיחת בפיסחת ח"ל חכיי מאי דעתיך לחחמיר. תוחרת דאתי לידי קלה דקא מפקעת ליה מחל' ואי"כ לא כאן דק"ל דמדיסת חייבת בחלה ל"ע:

(ג) קורס פסח. פירוש ותקנו וחחלת מותר לאכל חוך פסח אחר החלת אחרון בחמיר. וכתב מ"ה ז"ל ומ"ת אם אינה מחלחלת הריהו מלאכה בכל אלה עכשיו במעיקרא מותר מחלת קדם הפסח אפי' יש בו בלא הכלה לא פגעה מידי. ועכשיו הם אחרון שמכר כאן בחלה פשוט שכן הוא בחבלין:

תסג (א) מחמין ומלח מרוכה

הר"ן ולא אחרי ליה שהוא כמי מעורבת עם הבשר לפי שהוא מעט ונמחה לוחנו ואין בו בחם המחן אבל מרוכה בשורים חייבי בבלי מחן ולחם לו מרוכה חייבי אי אינה אפי' אלא דחייבי בחים בשורי ולחורי מחבטל בחמן כיון דאחרים נבי דבר בסימן תס"ב ס"ג דהה מחבטל קדם פסח אבל לא בעינן בפסח: (ב) נ"ל אחר. שמחמיר דסעיף ג' מחר נם להיות מחמיר בכל מיני מרוכה אבל אם מחמיר מי פירות אבל אם אינו מחמיר מי פירות הרי אינו מחמיר בכל מיני מרוכה אבל אם אינו מחמיר מי פירות אבל אם אינו מחמיר מי פירות אבל אם אינו מחמיר מי פירות

(א) אפילו נתערב קודם הפסח. היינו לכתחלה אבל בדיעבד אין אוסר התבטל וכן מותר להשהותו אחר הפסח אם יש לו חדל הטעון לטבל בו בלא קמח כי אין בו חיוון כלל רק נבלמת. וכרוקה בתוך בהרי שלוכלין חדל בפסח רקבלא יהא בקערה של חתן:

(א) אפילו כ"ב דחיסי סמא עליה בשעה מתעוף ול"ל מ"ש מת"ס סמיון ת"ן להחם חמין בכלי חתן לריחון כו' שאינו הם סאינו מן הטבעו בכלי משא"כ כאן בעין ובהכה הא"ה בחתן שהפסף ונרא דאפילו אחר כך בצונן החמירו לא תשמיפה: (ב) אסור' משום דאית בעורה פירכי. ואי' בהעו' והרוטב אית ביה פילי אסור: (ג) ויתן בשופות ובדיעבד אין לאסור פירות ניטהו אין מחמיצין בא על אותו הקש פעם אחת הוסכן לתה החירו בסי' לאחר ב' שבלים הא אפי' ל' מחמש זה אלא ודאי לא אסורא וכמ"ש ב"י בשם הרא"ש מ"ת אין תוספין בשבלי אלא לאחיר אחר אלא אחר יתירה הוא: (א) ויש מחמיצין. היינו הרוקה ול"ל פרה אית לה ריר ע"כ לבעי מה שיאחיר פן יחמיץ אחר אף על גב שאין הריר מחמיצין ליה: (ב) מותר. פיר ודאית לזיעת האדם אחלת הה דעת הרא"ש אוסרין הוא הרוקה דמלמה

הגה ◦והמבשל פלא לאחל חדל כלל בפסח (א) אפילו נתערב קודם פסח דהוי בטיל קעניות סנוהגין בו איסור: (הגהות מיימוני רפ"ה ות"ה סימן קי"ב)

תסה דיני מורסן בפסח • ובו ג סעיפים:

א ◦אין שורין מורסן לתרנגולים א בשום פנים ב ◦יולא חולטין: הגה וכ"מ מתים להם מעורים לו חיים לאכול יהר פלא להפליגם במקום לא פיגולו לידי מיתון: (מהרי"ו)

ב ◦ יאין האשה שפה מורסן על בשרה ג (א) אפי' יבש:

ג ◦אם שפשפו מורסן באוזן לח מסי ◦יש מי שאומר (ב) שהאוזן אסור: הגה והכי נהוג לענין איסור מתן ד מסוה כמסהו ויש ליחר ה פלא להבהב הבעופות בקדרן שמא יהיו בם מעים לו דגן מתוקן (ג) ◦ויתן טעם בעופות בשעת הבהבה:

תסו אם הרוק ומי רגלים ורומיו מחמיצים • ובו ו סעיפים:

א א ◦לא ילעוס אדם חטים ב ויתן על גבי מכתו שפני שהן מחמיצות שהרוק מחמיץ:

ב ◦הנותן שעורים לבהמתו ומצא בהם ריר צריך לבערם:

הגה אבל מסתם ◦יין נאסר ג הוא"ל וכבר בטל (ד"מ) (א) ויש מחמירין לבער כל הנותר מן הבהמה אף על פי שאין רואה עליו ריר. (מרדכי ריש פרק אלו עוברין בפסח הרוקא)

ג א"שק אלא קמח ◦שנתלחלח ד מזיעת החטור (ב) מותר ה ◦ויש אוסרים:

ד נפלו מים על קמח או נתלחלח חשק ו (ב) ב ◦יאחז בידו כל המקום המלוחלח בשק עד שיריק כל הקמח שבשק ן ואם אי אפשר לעשות כן ח ◦ירקד הקמח והשאר מותר ורוקא כל זמן שהוא מלוחלח אבל אם נתייבש הלחלוחית (ד) לא מהני ריקור ט דמיפרך וסתערב עם השאר ◦ואסור לאוכלו בפסח אלא יקרבנו וישמרנו עד אחר הפסח ואם נתייבש בפסח אסור להשהותו:

הטל

תסר א אפילו נתערב. פירוש שטוחין אותו עם יין וכותשין אותו וטוחנין אותו ואינו מיכר כמו קטני אפ"ה אסור (ת"ה):

תסה א בשום פנים. אפילו אין שוחין מעשור מיל דלכתחלה אסור להשהותו אפילו הגע ח' כמ"ש סי' תנ"ט ס"ב: ב ולא חולטין. שאין אתו בקאלין בחליטה עסי' תל"ד ס"ג: ג אפי' יבש. דמיישינן שיתלחלח אח"כ: ד שהוא מסמהו. דמיישי שנשאר מסמהו אחמן תוך הבקעי שיש באוזן ומש"כ בשאר איסורי אתו יש בו ס"ל דבקעים אין אוסרים כמ"ש בי"ד סי' תס"ו ס"ב: ה שלא להבהב. ובדיעבד מותר (ע"ז) ודוקא בסתמא אבל אם ידוע שהיה בו דגן מחומץ והבהבו בו אסור עכי"ד ס"ב ולעיל סימן תמ"ו אם הבהבו בקש ואחר כך נמלא דגן מחומץ בקש המותר אין מחזיקין בו איסור אך אם נמלאו ל"ע אסים למותו לחולעי שכח בי"ד סימן פ"ד ס"ע דהוי חזקה: מיהו הטו"ז כתב שם בשם רש"ל דלא אמרינן כן אלא בחולעי דמיניה קא רבו אבל בדבר דאתי מעלמא לא ע"ם וא"כ הכא י"ל דבשעת דיסה נפלו אבל אם בשאר אלא אם אתו רואין בעין ואפילו אח"ל שאחר דגן שמא לא נתחמץ. עמ"ש סי' תס"ו סי"א:

תסו א לא ילעוס כו'. מקמע דמותר לגבולגן לאין מחמיצין מיד: ב ויתן ע"ג מכתו. ז"ל הרמב"ם פ"ה מיסודי התורה בד"א שאין מתרפאין באיסורין בזמן שהן דרך הנאתן כגון שמאכילין לאותו שקנים ורמשים או חתן בפסח אבל אלא כדרך הנאתן כגון שעושין לו רפיה מלוגמא מחתן או מערלה או שמקרין לאותו דברי שיש בהן מרה מעורבת עם אסורי מאכל שברי אין בהם הנאה לאיך מותר לאוכלה עכ"ל ועכי"ד סי' קכ"ה: וז"ל הכ"מ כתוב בת"ה אל מ"ר כיון מותר לעשות רפיה מחתן בפסח כיון שיש לו מכה י"א דלא אתי אלא מחתן דעכ"ס והשאילה ליסראל או הניחה ע"ג מכתו ואין אחריות על הישראל ואם אין מלוגמא לעכ"ס מקנה לו ישראל קמח ועושה העכ"ס ממנה מלוגמא ונותנה ע"ג מכת ישראל עכ"ל ומ"ל דהא דאמרי' לא יעשה כו' דוקא בשל ישראל ומשום דעבר בבל יראה ועיין בתו' ריש דף כ"ע. ואפשר דמפני זה אמרו פי"ג בכתובות לשון חכמים מרפא תתן לא יעשה וכו' אמשם דקשה ליה לל"ל ויניח ע"ג מכתו דהא איסור משום דעבר בב"י ולא משום הנאה דהא הוי שלא כדרך הנאתן אלא אתא לאסמויעינן אגב אורחא שהחמיים יפות לאוכה. וקשה דבירושלמי רפי"ד דשבת אמרינן הדא גומרתא שבנה היא וטוחנין עליה חמץ בפסח משמע דבמקום דליכא שבנה אסור וי"ל דהתם מותר ליסראל עליו ליתן עליה אע"פ שעובר בב"י ובהג"מ פי"ד מהמ"ח כתב דבעי דתהיה הרפוה ידועה וע"ם שמחמיר ביותר ועמ"ש סי' תן"ו: נ הוא"ל וכבר בעל' וז"ל הוי ספיקא דרבנן ל"ע דהא לא אמר בע"פ אלא כל חמירא דאיכא חה שנתחמץ עתה לא סיה בכלל הביטול וכמ"ש סימן תמ"ו ואפי' אמר ל' שקולים מטוחן לבהמתו אומר כל השעורי שיהאמרו ויהיה בעלים מ"מ צריך לבערם אלא תחזור בהמתו ותתחלבם כמ"ש שם סי' תמ"ח לכן יש לנהוג כמ"ש מהרי"ו ומהרי"ל שיתן להם מעט מעט באופן אלא שיירו: ד מזיעת החומה. כל"ל ועסי' תנ"ב ס"ו: ה ויש אוסרין. ל"ע דאדרבה הרוב אוסרין הרוקא וגם הרא"ש לא חלק עליו למעשה וגם ברמזים כתוב סתם דמחמיץ

הגאתן כגון שעושין לו רפיה או מלוגמא מחתן או מערלה או שמקרין לאותו דברי שיש בהן מרה מעורבת עם אסורי מאכל שברי אין בהם הנאה לאיך מותר לאוכלה עכ"ל ועכי"ד סי' קכ"ה: וז"ל הכ"מ כתוב בת"ה אל מ"ר כיון מותר לעשות רפיה מחתן בפסח כיון שיש לו מכה י"א דלא אתי אלא מחתן דעכ"ס והשאילה ליסראל או הניחה ע"ג מכתו ואין אחריות על הישראל ואם אין מלוגמא לעכ"ס מקנה לו ישראל קמח ועושה העכ"ס ממנה מלוגמא ונותנה ע"ג מכת ישראל עכ"ל ומ"ל דהא דאמרי' לא יעשה כו' דוקא בשל ישראל ומשום דעבר בבל יראה ועיין בתו' ריש דף כ"ע. ואפשר דמפני זה אמרו פי"ג בכתובות לשון חכמים מרפא תתן לא יעשה וכו' אמשם דקשה ליה לל"ל ויניח ע"ג מכתו דהא איסור משום דעבר בב"י ולא משום הנאה דהא הוי שלא כדרך הנאתן אלא אתא לאסמויעינן אגב אורחא שהחמיים יפות לאוכה. וקשה דבירושלמי רפי"ד דשבת אמרינן הדא גומרתא שבנה היא וטוחנין עליה חמץ בפסח משמע דבמקום דליכא שבנה אסור וי"ל דהתם מותר ליסראל עליו ליתן עליה אע"פ שעובר בב"י ובהג"מ פי"ד מהמ"ח כתב דבעי דתהיה הרפוה ידועה וע"ם שמחמיר ביותר ועמ"ש סי' תן"ו: נ הוא"ל וכבר בעל' וז"ל הוי ספיקא דרבנן ל"ע דהא לא אמר בע"פ אלא כל חמירא דאיכא חה שנתחמץ עתה לא סיה בכלל הביטול וכמ"ש סימן תמ"ו ואפי' אמר ל' שקולים מטוחן לבהמתו אומר כל השעורי שיהאמרו ויהיה בעלים מ"מ צריך לבערם אלא תחזור בהמתו ותתחלבם כמ"ש שם סי' תמ"ח לכן יש לנהוג כמ"ש מהרי"ו ומהרי"ל שיתן להם מעט מעט באופן אלא שיירו: ד מזיעת החומה. כל"ל ועסי' תנ"ב ס"ו: ה ויש אוסרין. ל"ע דאדרבה הרוב אוסרין הרוקא וגם הרא"ש לא חלק עליו למעשה וגם ברמזים כתוב סתם דמחמיץ

הכי

בפסח

עטרת זקנים

תסו א שק אלא קמח. שישנה עליו הרגלים ונתלחלח מצוה שיהא ירקד הבצק להרוץ והשאר טהור (ב"י בשם פרמיזא): ב יאחז בידו. ואח"כ צריך לרקד הקמח הנשאר (מהרש"ל) הכן המגהנ הקש שכשק שנשכו העכברי כך דינו אם הוא קורם פסח צריך לנהל הקמח ואם ישאר על הנפה כמו פרורי עשרה יבשה יזרוקו והקמח קודם להשהותו לאחר הפסח ואם נמצא כך בפסח הכל אסור בהנאה ואין מועיל ניהול ואם השק מונח במקומו שלא נענע ולא נרעערב הקמח או יאחז בידו שם רשש רחרת הנשיכה עם קצת הקמח והמסת מותר להשהותו ע"י ניהול ואפ"ה אסור לאכלו בפסח וכ"ז דווקא כשנראה שאכלו העכברים קצת מן הקמ אבל אם נשכו רק השק ואינו מסמן שמא אפי' אם נמצא בפסח מותר להשהותו ואסור לאכלו ואפי' אם נמצא כך קודם פסח דרלמא אינא המשונה בשן ומיפרך (קורי בב"ח סימן הנ"ג) אבל הנאון מהרר"ם פלבלין כתב בש"ת סימן קי"ם שיקחו קמח אחר המשום לעשות סמנן המצות לב"ר לילות ראשונות וקמח של משכרת העכברין יעשין ממנו מצו' ראשו כל אותן מצות קודם פסח ע"י שיקרו הקמח ואותה נפח שהקרו הקמח אין לרחמר בו ומותר לכל דבר

פרי חדש

סימן תכו

כספרים כתוב הגיים יכול לקדש בגיהו דרך תלון לו סתם: הם יש מקן מגדיל כל שהוא מגיר דגרים כגיריים לאור הלבנה מני מנרך ופ"ם לענין הגיים הם הוא זק ותלוש מוכרן אם אינו אלא חומרא

ב"ח ר"ח וז"ל מל' העור הק בהג"מ פ"ה כתב להתיר ול"ל מעם האוסרין משום שהחומה מזיע מכח המים שיבבה כמ"ש סימן תס"ב ס"ו לענין בשר יבש ולפי זה בטחל של עץ שמזיע לכ"ע שרי ואפשר דיש בו נ"ב לחלוחית מים שקבל בעודו מחומר: ו יאחז בידו. ואע"פ ירקדנו אח"כ (ב"ח ר"ל): ואם לא נעשות. כגון שנתלחלח מלדו בהרבה מקומות: ח ירקדו הקמח. ומקום שנתלחלח יהיה כמו שיעשה ויאסר למעלה: ונ"ל אם מ"ל בטל מן הקמח ר"ל אסור לרקדו כ"ע (עסימן תקי') אלא ירקדנו ע"י עכ"ם כדי לבער החמץ עם תל"ט ס"ד ואע"ג דריקור הוי מלאכה דאוריתא כיון דאין דרין בו פסולת לא הוי אב מלאכה: ונ"ל דאם רוצה ניתנו לעכ"ם בתחנה עד שלא שהה שיעור מיל עסי' תס"ז וסי' תל"ט ס"ב: ט אין ריקור ותערב. אף על גב דקמח בקמח בטל בס' כיון שיש פירורין בעין חזר וניעור כמ"ש סימן תמ"ם ד"ה ל"ב אסור לאוכלו ומותר להשהותו (ע"ל סימן ק"ד וכב"י סימן קט"ו) אבל אם נחייבא בפסח ה"ל כחתן שנתערב בפסח דכל זמן שהוא מלוחלח לא היה מתערב ואם כן נתערב

בפסח ואסור להשאותו כל״ל עטים הרל״י: כתב הב״ח עכברי שלכלו
מקצת אם נתיישנו קדם פסח ונקדמו ויעברו עד אחר הפסח ואם כלה
כך בפסח הכל אסור בהנאה: ומה הסך שנה נמקומו אלא נעכבו ולא
נתערב בקצת אז יאחה בידו מקום הנשון ומקבר עם הסך תחת הגזיכ
עם קנת קנוח ונער כל הקיח
מסכן ויקדמו ושוחר להשאותו
ואם״ל אסור לאכלו בפסח מוחר
להשאותו ואסור לאכלו ואפילו אם
נתלקדמו עם דלילת אוכל אחר
ונתייבש ומיפרך ולא ריקוד כיון
דליכא הרבת בחתן ונחשו ביאתתי
כלום עכל״ ומור״ם לוכלין כתב
סי׳ קי״ט על הקיסם שנשופו
מאכיל עכברי ונקדמהו לאחר עם
חבל אחת נתיישנו מקומות עד
שהיה אותו הליחו מדובק בקיסם
ונפרד ונתערב בקח ״הכם בדקתי
בסמיקים ולא מצאתי בהם שום
מחטא מדובק כ״כ מצורף לזה שנת הדחן עפ״ו אלו מורה שיקחו לכם קיח
אחר הנשחר לבני לילות הראשונות והקיח הנ״ל יאפו קודם פסח בקדקו
שקדמהו כלותה נפה שקדמו הקיח הספק אין לסח זיר בו ומוחר בכל דבר
עכ״ל והעו״ר כתב דאחר בנפלו מים עליו ונתייבש אם מלר מקום שנחלל
יקחנו ויקד אם״ל וכ״ם בנשיב עכברי שיקח סביב הקיסם הנשון והאחר
יקדמו ויאכלנו בפסח עכ״ל ודבעכברי ים לחתיו יותר דהני עכברי
רשיעי נינ״ו הולכין בכל הקיח ואוכלים וכ״ם כשנוח בחנית דלמ בוחתי
לוכלת בכל הקיח לכן מחיתו בלאמי הלל בה: יהעלנו ליאת מרגלי
אינו מחמיץ (טור) וה״ם חעין שבגלגלי בחמה (רוקח) וגל״ל דמי שרם
נ״ב אין מחמיצי הרוי בדם וליחה וא״ל מוחר לעשו מחנה עיסה לרשה:

תסז בשר כתוב ואין מחתן ביר בהם כו׳ מקמע דאם מחתן ביר
מוחר ולא חייבי מחא יעמדו מחכרים כיון שאין לקיים
קחת מן הסוק אלא בשנת הדחק כ״ם סימן תנ״ג בכל״ל ולא כע״ם: א
ומודעיו. אכל אין סומכי על הכרחה (מ״ם ה״ד ע״ח): ב כדי שיכלה
כלומר אם אחר״ל שיחכרו לישראל יאכלנו הישראל קודם פסח ואכל״ח כתב
דה״פ דכשאינו קונה אלא קבא קבא לכיתו צריך לאותו ויכלה קודם הפסח
ליב״ל ודאי אז לאחרי עכ״ל ודע״ל דאל״ל לאחר אלא ויכלה קודם פסח דאז אלאחי
ידעי שלא יכלה קודם פסח כגון שאוכרו בע״ם בעפ״ם אסור ואכ״ל
ליאסחרי דלנוחר ביתו אינו לקחוועור דבע״ח דף ס״ח אי״ נ״ב בחתי אנפל
עליהם אי״נ הזיחו רבא לאסור לעכו״ם שלא בפני ישראל (דאין לקחי פה מעכו״ם)
ומיפיר אחר אחר דבר אחרים רבה בעובד דפקחי היאך עבד כאן
מני: ותי׳ אחו דפני הזעבד כאו לפנינו בפעם א׳ ואורה בפנינם לאסור
לעכו״ם אחב רבא ואחר בו ע״כ אל״ב קבה ליה הערי אם סם לחיפיכו
ומכנינו ה״נ״ב להרו לאחר מעבו מעבו לעכו״ם אלא ע״ב דוקא בחתן
מועיל מעבו מעבו דאלה אחר״ל שיאכו לישראל ויאכלנו קודם פסח אבל בשאר
אסורי לא מהני מעבו מעבו דח״ח חייבי שיאכרם לישראל אי יאן בחתנה
לאוסרו ישראל ועוד דאין לך דבר מועבו יוחר מביאה ואם״ל אין מוכרין
ביאת נבילה ותריפה לעכו״ם ומחבו מלשון הגת הפיסקים אחי בעיה א׳
עכ״ל סמ״ם ופ״ר ובסי׳ פ״ד מביא הרב״ם קאת שהחליט להסליט לנכר
מעבו דאין לו תקנה: וכ״ש רת״ם כסי׳ קל״ד ס״ב ס״ג נאתעיב״ל מיסו
לא הרבה ביחד אחת אחור ויחכרו לישראל מעבו דחעבו ליכא לאיסור
הנה דברי אלו לקוחי מדברי רי״ו ואני שעתי ולא אבין דמעולם לא כיון
רי״ו לכך דהא התם מרגשון שעם הייון אלא יקח הישראל מעכו״ם אלא
כוונתו דלא יאכיר הכל ביחד לעכו״ם און מדאי אי״נ סבו ע״ם ברי״ו ותאלא
כדברי אבל גם דברי ל״ע הרא״ם ספ״ב דעל״ל אם כתבו אלא אם לאחר
ביחד אין מדאי אי״נ אם רבא שכרו ביחד וכ״ב ביכאר ד׳ פ״ח ע״ב לאחרו
ע״ו ובזבחי דף ע״ב ואין כאן מקום אבל בדבר דאיכא לאיסור מיחזר
ויחכרו לישראל אין אחר בחעבו מעבו אלא בחתן כלל ועבר״ל סי׳ ק״ב ס״ח
וכ״ה כתב בסם רבר״ן בר״ל סי מ״ה ורי״ע בר״ל סי ב׳ ח״ל ואינ דהוי ס״ם הנעשה בידי אחר
עכ״ל ונ״ע דבא מיירי בחתן מרבה ו״ל דה״ק דסמא הנכ״ם ואחרים לכל אחר מעבו מחמע לכ״ה בפירוש הכ״ח דבאמת
שיאכלנו הנכ״ם בעצמו ועכ״ר סי׳ נ״ נ דכיון דמיכת נייחי דדוקא נבי לחיתה אינו אלא אם״ל כתבקנו כיון דעבקבה: ד לידי חיתון
לא שבה עדיין מיעור מיל עדיין לא הגיע (וכ״מ בח״ה סי׳ ק״ג וכאור) ואל״כ אחי בעבה בפסח אחר לאוכרו לעכו״ם קודם שבה
הכי עבדי אכל לאלאחר בלא ריקוד אחל״כ בפחיכם ודרוך
אחר שנגל כל מה שיהיה בו ולא אחרינו אחור דלמה בפל מה
לעבה דרך הנפשיעו ל״ם סי׳ ס״ב מבישלו קנת אקח ב״כ
אכלו עכברים בקנת אקח ב״כ אחקים הנאה ומכינו הוכר בקנת
ויאכלנו בפסח דלא נגע
שנאכלו על קנת בשקים
אין קרחת לבת אור אחי בפסח דסי׳ ס״ב מבישלו קנת אקח
קיח הוא מיירי בפ״ם אבל
בכלעדי מעיקר הלכה
שמאחל״ל ספרי עלהם בפ
אלא אלא ל״ם: עוד
הטור בסם הרא״ש מחמיע״ל
סים בו קיח ויבטו מרגלא
ואחלאלה אחלאלו אחלאלו
ירקד הבלק לחין והבלה
עכל״. ובריקה מיפיעל
בחנאות דפ״ם שעירים שמה
מגלל בהם בו אי לרוחה
הקיפיכו לפחת ואלו אחר מחר
חחן עכל״ ולכלעשו דמה״ם
כלון ריקד ודרוך לחין בו
ריקד הבלק לחין והבלה
עכל״. ובריקה מיפיעל
בחנאות דפ״ם שעירים שמה
מגלל בהם בו אי לרוחה
הקיפיכו לפחת ואלו אחר מחר
חחן עכל״ ולכלעשו דמה״ם
כלון ריקד ודרוך לחין בו
ריקד הבלק לחין בו

ס"ם. ל"ע דמה רמ"א כזה דדברים אלו כתבן האחרונים הביאו
חטים שעברו עליהם מים דרך הגג דנסתרך על הסיתר שכתב
הביאו המרדכי הא"ר בש"ר לאחר מכן ס"ם אמת לא ידעו
ר' עכו"ם חטים מעטו והסתר ליתתרי מכח ס"ם אמת לא ידעו
מים ואח"ל ירדו עליהם
מחבקעו (פירוש לא
אבל החטים התחתוני
אל קרקע העליה קרוב
מים ירדו עד עדשיו אלכב
אכב ואותה חזרוק
מותר להשהותן אבל לא
בפסח דאע"ג דלעניין
יתבטל הספיקות ברובן
אלה לחי בטמאו לא
אל דכתב לאכול
ר' ראה שם ס"ם בדבריו
ה דלאכול מקלחן הביא
בשם רא"ם במרדכי
דבר אפי' בפסח לענין
מותר דהוי ס"ם ספק אמת
בר מן האסורים ואת"ל
אכלו עתה אין
אמר ר' בעבעת של ע"ז
אבה ונפל ר' מהם ליס
הראה כולם ליהנות ביחד
אכל התירה ואפי' לא
אליהו אלי למיקל מיניהו
ים לו יאכלו מהם קודם
חזיק מאחרי ואין כאן
אסור לבתחלה כיון שהות
פסח ואין לך מצה שלא
אסור יותר מהאיסור תרתי תרתי וכ"ם אזלי לקולא אפי' באיסור
אמת מלך ובאגור שזכרנו עירב שני טעמים של היתר דהיינו
מקלחן שהו אפי' ודאי חתן ביניהם והוא זכר ס"ם מכח אמת לא
ול"ל שם אחר דילוג בדבריו: ועכ"פ כיון דעיקר ההיתר כאן
ס"ם אחרי אסור באכילה בפסח דאפי' באיסור דאוריית' מות' בס"ם
שהו דרבנן ותו דרמ"א עצמו שכתב כאן דלא מועיל ס"ם לאכילה
בס' מ"ג ס"ג בחס ים ביניהם דגן שמחת דאם יש ס' במה שלא
מותר אם טוחנן והייטו אפי' לאכלו בפסח הרי דלא אחרי' אחר
ואמאי פסק כאן לאיסור מטעם דאחר וגיעור וע"כ לומר דכאן
שאין נגד האסור ועיקר הרבותא קמ"ל דאין מותר אפי' בס"ם
קרי' דאשונה לתת בחמת לא יועיל כאן ס"ם ותו דרא"ה האיר
מסם ס"ם אפי' לאכיל כמ"ם בשמו וגם בסעיף שאח"ו מוכח כן
לענין דינא מסמע אפי' לדברי הכל דהא דאסו לאכילה היינו משום
בפסד בסייתן משום דאם יש הפסד כגון שאין לו אחר דמותר
באכילה: (ה) אין חוששין לסתם כו' ז"ל הרשב"א בתשו' שהביאה
לו מהו אותן ערימות שהיו מגבלו עליהם נמים תולין להקל
לא נגנבו מים אלא בכלים העליונים אבל לא בבנין העליונה ואת"ל
שמת לא הספיקו להחמיץ כל שלא בא במים לכך ה"ל ס"ם ולקולא
גם מה יש סתירה לפסק רמ"א שבסתור דהא כאן מותר אפילו
(ו) יש מחמירין הוא המרדכי דחייטינן שמא עירב בו קמח
ולא: וכתב ב"י שאין בזה איסור דהא מי פירות הוא ואינו מחמיץ
דבסולה אפסר דחייטינן דהוא חתן גמור כיון שלותתין החיטים
וכתוב בתשובה כלל כ"ד דלא רלה נוהג היסו כדבש דעירוב
לתבניה וגם נתבטל קודם הפסח ואם באנו לחוש משום תערובות
אותו כלשנה ד"א שמתחין לחוכו בשר נבילה ומתהפך לדבש
דבר השמח אלי עכ"ל. ומ"מ מסיקרמ"א דאין לאכלו בפסח
אפילו מן הכשרת אע"פי שבמרדכי אוסר נשזה משום אחלופי
אחר ומותרת אחיר"ת הוא: ונראיה במקומות הרבים שאוכלין
ובזמן שלא נלקח קרקע ואין בזה מנהג לאסור וכ"מ דברי רמ"א כאן
אבל לא נתבטל דבש רק אותו שמחיליים מן הכשרת שעושים ממנו משקה לבתחלה
ל"ל דקא משקה מותר שנעשה קודם פסח דהא לא זכר קודם פסח
אלא אפילו בתחילה אלמא דזה אפילו בתחילה שרי רק שזכר המשקה
ותו דהא החיל בתחילה אלמא דזה אפילו בתחילה שרי רק שזכר המשקה
אסור אפילו בדיעבד אלמא דזה אפילו בתחילה שרי רק שזכר המשקה
אלא אם כן בטל במועד דאין לו משקה הראוי אזלו אין למחות בידו וכמה כבוד י"ט בידו וכבלע"ד וע"פ דברי חנו' הר"ם שזכרנו בשם
ר' יונה דלא לגמרי אלא על מ"ם בש"ע בי"ד הרשב"א דאה מזכר מהכרכום מפני שמערבים בו בשר יבש ולפי דברי הר"ר יונה יש
אחר כיון שהכרכום ניחוח במאכל ובטל האיסור הוה ממש כמו דבש דהכא בכל הטעמה: (ז) ותתיים יבשים: ויש חשש שמעורים עליהם
קמח

מעשה ביסראל שלקח חטים מעכו"ם ובא אח"כ ישראל אחר ובקש מעכו"ם שיתכוון לו ג' כ חטים ואחר אין לי חטים כי היהודי שהכרתי לו הוא לוקבי ומכרתי לו החטים שרחלתי ובקשתי לעוחכן לעוכן ביתי ומכרתי אותם לאתבתי אותו ג"ל דמאי ל"מ בי"ד סבר יי דאין בעכו"ם לאתן במה שאמר לאחר שמכרם וילקו מתחת ידו מיהו אי מהתמן אסור עכ"ל ועי"ש סי' קכ"ז:

כתב הב"ח כתוב במרדכי הא"ר בשם רא"ה חטין שנתבקעו ואין ביקונן ניכר שנתערבו בבר אסור להשהותן ואם עבר והשהה אותן אסורים אחר הפסח ואסור למכרן לעכו"ם אבל אם אכלו מן החטים קודם הפסח מותר לאכלם בפסח כמ"ש בי"ד סי' ק"ז ס"ו דאותר לאכול הנשתרות אינם אינם ואפילו לא אכלו מיניהו אלי למיקל מיניהו ולמדני ליס ואינך מזמרי ואין כאן מנוס מבטל איסור לכתחלה דאתבי לא חל פסח (ועמ"ש בסי' תמ"ז בשם הרשב"ם) ואע"ג דאין מותר לאכול אלא ב' ב' אבל ח"ל אסור ה"נ אין לך כל מלה שלא יהא יותר מן האיסור של איסור והל תרתי תרתי ע"כ והכלבו כתב שמותר להשהו חטי' שנתערבו דינם ביבש בטל וכ"ש הב"ח לדיעות שהראב"ה בשלאכלו קלתם שמותר לאכול אלא בפסח מנוס דס"ל דאפי' אינו אסור יותר מכדי נטילה אבל לדיעת דס"ל דאסור כולו אל"כ מהמו חתן שנעשה בו אסור כל המלה דיהיב טעמא במהמו (ב"ח) ועפ"י תס"ל ולפי"ז סי' תמ"ז ס"ט דקודם פסח בטל ברוב אל"כ מותר לעתכן קודם פסח ולבטלן בס' עסי' תנ"ג ס"ג וכ"ה בי"ד סי' ק"ט ויש כאן מקום עיון בב"ח ע"ש: ויש ללמוד דאם נתערב יבש ביבש בפסח ונאכל אל"ה מהם דברי וכמ"ש בי"ד סי' ק"י ואפשר ג"כ דהתערובות הנלוקי ברי כמ"ש שם אבל בלח לא סייבי התירים הללו: ה' אין חוששין. דחוששין שמא נתערב בו קמח הרוב שאין מתחילין: ו' יש מחמירין. דחוששין שמא נתערב בו קמח ואע"ג דבדבש מי פירות הוא מ"מ הקמח הוא חתן גמור שנתבגן לרחון החיטים: ז' רק אותו כו' שעשין כו' פי' תרתי בענין דקוקא מאותו שבתבית מותר לעשות משקה דאף אתי"ל שיש בו מעט קמח בטל בס' בטעת ביטול קודם פסח אבל אותן שמביאין בכלים קטנים אסור אפי' לעשות ממנו משקה וכתה פעמים נתבדר ליסתערבין בהן קמח הרבה:

ולאבול הדבש בעין בכל ענין אסור דאתי לאיחלופי וכ"כ מהרי"ל ורש"ל ואסור לעשות המשקה בפסח (ב"ח וכ"מ בד"מ) והלבוש כתב וז"ל יש לדוקא המשקה שקורין מע"ד מותר מפני שיש בו הרבה מים וחמחמת נתבטל הקמח קודם פסח אבל דבש בפ"ע שבטלו קודם פסח אע"פ שנמהר בו מתחין וסיגנו אותו מהדבורים שבהם אסור לאכלו ולישתו לחבטל וכ"ל שהמקיל לא הפסיד והמחמיר יתחיר ותע"ב: מיהו דבש שמביאין מן הכוורת מהגין בו היתר לכ"ע שאין דרך לערב בו כלום כשרודין אותו מן הכוורת עכ"ל דקדקו כתב שמביאין מן הכוורת ולא כתב שמביאין בתבית מן הכוורת כמ"ש רמ"א משום דאותו אסור לאכלו בעין ולא שרי אלא אותו שמביאין עם התרים קטנים אלא כמו שהוא מונח בכוורת שעדיין לא נתרסק: ויש מהגין לבטל מי דבש עד שיחבר ונעשה עב כמו דבש ואוכלין אותו. ולדברי הב"ח אסור כמש"ל והכל לפי המנהג: ח' ועניים יבשים. כתוב בחנו' מהרי"ל סי' ק"ה אלא לאכלו עניים יבשים אם יתפוך אדם לקיים מ"ש בשיר שמירי פתח שמדר יכול לקיים

לקיים

הגה ולכן יש ליזהר שלא יבאו מים או נשמים מזלפין על המטים כי אז אפי' לא נתבקעו אסורות. ודבן שהיה מונח בעליה וירדו גשמים דרך הגג בקלת המקומות ונתבלתו אותן שנתבלתו אסורות אבל שאר חטים מותר להשהותן (ד) מנהג שפיק שפיקה שמא לא ירדו עליהם גשמים ואם תאמרי לומר ירדו שמא לא נתבתלו אבל לאכלן בפסח אסור ולא מבני שפק שפיקא: (אגור וכל בו)

ג' חטים שבאו בספינה אם הם יבשות וקשות ולא נשתנה מראיתן אחוזי איסורא לא מחזקינן:

ד' ושנה שרבו נשמים וירדו על תרימות שבשדות עד שהיו קצרות מהשבלים שעל הערימות כעלים צמחים ה (ה) אין חוששין לסתם חטים של אותה שנה:

ה' רגן שבמחוכר שנתייבש לגמרי ואינו צריך ליניקה כמאן דסנה בכרא דמי ומקבל חיפוץ אם ירדו עליו גשמים:

ו' חטים שנמצאו בהם מבוקעות אותם שאינן מבוקעות מותרות מפני שהדבר מצוי שבשעת גשמים עליו ירדש הגדיש ותחתיהו מתחמץ ומתבקע ואין חטים נוגעים באמצעיתו כלל:

ז' ישראל שיש לו בורות מלאי חטים וחושש שמא יש בקרקעית הבור ובקירותיו חטים מבוקעים מלחות הבור והארץ בטיבול בעלמא סגי:

(ועיין לעיל סימן תל"ז סעיף ח')

ח' הרבש של עכו"ם אין מחזיקים בו איסור ואוכלים אותו בפסח: הגה ויש (ו) יש מחמירין (מרדכי פרק כל שעה והגהות מיימוני פ"ד) ומנהג במדינות אלו שלא לאכול דבש ן רק אותו שמביאים בכליות מן הכוורת שעושין ממנו משקה שקורין מע"ד (ז) ותתיים יבשים ח' ועניים יבשים שקורין רוזיב"י גמלים או קטנים תלוי במנהג המקומות כי

פרי חדש

סימן תכו

יבול נערך ברבת הגנב' תלת מי: לם בם הקומות עומ"פכבי מיני לוחמטו בפשות מי':

ס"ב יש ללבוש בגדים נאים וכ"כ בקרוטות הקטן בסימן ל"ה וכ"ב בעיר המרדכי בם מלו לנרי' וכן רמ"ו בהגה לפחות לנמוס הקדמון של מנהג וכ"ש אין מקרשין הלבנה קודם ס"ב כתב הריב"ם בשם חטים שהתה שנגר עגר בנים ונסו יאון ונתחה: ובים אבל לא בשנאו ס"ב בס' קכ"ג חלק בזה סיעוכו נמלחי ס"ב וכן נוהגי' לחקן מות הגנו חלת שנרין בבזר מצה לנרן בנת מעבל: ר"ש ואין מקרשין אותה בם ש שהר בו' ר"ש המפרס' הסעם מנגם בשמח ים מתחתון לחמלבה בשבר' וכנו בהיגו הבן בהקביל מון לחתו ומה שנרחם בכן בזה לכנוד מנת בנם מלבחת וקמחת ים עדיף לן ואין מנגרין מתחם בשמחה וכן כתב הר"מ בכתבן פ"ח ומיקו הם לא בחת בלבנה בת' ניסן ובת' חברי עד ס"ו לחבם פסוקת מתנגרין ז"ל: בס' ל"ח:

ובים ותולה ביניו ולעיר:

ובו' כתב בס' מיירי בנבה"ב מסמש בשם ס' תרוי' מנת יבים בם לא בשמת הברבה בלבל ואח"כ אסור לבנים בה כמו מחמחבל בקמח: מיקר הבירים סימן קוב תהי לבל ישראל ים מחמרי' מאין לומר בשם שהגו מרקדי' חמבי שהגו מובל חלת לחחרי' חלת רוקדים ואי"ל שלפי המשורר' והמורים לפני ברוקד ופ"ו בן הות מרקד לפינן בקבע

הלר ליסמת:

ובים שלשה מעמים שלום עריך בעמם לפי מקבל ולחמר תמול עליהם לחיחמם ומחד ראוי לחר לחכירו לא מנין כי אם מנים מבם הבם סימן תל"מ ובים ונרחבים לומר דור מלך ישראל חי ובקיים בם סמך לזה בס"ב ברים ולחליים ר' ר' הנים ולל לנין מב ובקרבים לי' מחמ ובלת לי מחמת דור מלך ישראל חי וקיים ופ"ל רש"י דוד מלך ישראל מחבל בלבנה כמלמר בו בשלו רבמם נגבי בירח יבון שלם:

ס"ג ולא יו בב ל כך ביקר המעמם סמינן בעבנו ס"ו יום הבני הלבי הלך ומחסר ואין בתר מדמם בקרבל ולחין מחסם מב לנמם פחות מב"ם יום ומקי מחבל"ג מלקים בת"ם הבי בשלחמו המבנו ונלמ

בפני בשם בעל הלבוש בדולה ובשם רב נחת בתן לחשובה מרבלה ס"רם"ב בה בחשובה מחלת לבסחים לב לחשובה הר"ן לחשובה ר"ן סימן קס"ח לעיון והגב' מלי בשם רחב"ן ורי"ם בחשובה בלבל ל"ל

ביאור הגולה

ר' יחיאל מפלי אלא

בלשון אלא

ר' יעקב אלא

ר' יעקב אלא

ר' יעקב

לקיים בענינים דידן מכ"ל: ובתרי"ל כתוב דיש ליזהר בענינים דקיים לפי שחוברים לותם עם הגרוגרות: פה ק"ק קאל"ש טהגן

אבל לבשלו עם התבשיל אסור: וגם התבשיל עצמן אין מוכלין אות' הכלי ששותכים בהם המשקה טהגין אבל לבשלו בהם כל דבר אחר: נ"ל הטעם

מפני דיוקבשלותא בדבק בהם קצת חתן לכן אין מוכלין אותם אבל המשקה שותים לאותו המעט בטל בס' ואע"פ שעורה גם בפסח מ"מ לא החמירו מספק: ומה שטהגין אסור לבשלן מפני דע"י ביעול היה טעמא כיותר ואף ע"פ שיש עכ"ם שמייבשין הלפתי בתנ' אחר שלקו בו לחם מ"מ הוי ל"ש בכ"ל דהתיר' ואע"ג שרמ"א כתב בסי' תמ"ז להחמיר בזה הא דספק הוא שהרבה מחייבשו בתנור אז אחר שסוסק התנור לכן נהגו לסקל כ"ל לייבש מהגם: אבל בתקונות אחרים נהגו להחמיר:

ט להשהותו אסור: כתב הש"ך ח"ל ל"ע כי ל"ל מן הת"ם

ביום ח' של פסח ט': גרתה דכ"ש לענין כ"ל דאע' מתחילים בכמ"ש בסי' תמ"ז שותר להשהותו ביום טוב האחרון דקל שת מהשרשה דמשהו: (יב) וכן מהגין תוך הפסח: חיטה דתוך הפסח הוי מהקשה על מ"ש המור בסס הר"אם בסמלת הטה בקשה בסיסה לשורה לשורה ט' ולא חייביין שתת שיתה כמים לפי שמרא"ל לשמור המים ט' משמע אם היתה המים מחמרות אסלת: ואלא מעשה שמלאת הטה בקשה בכלי של מים שמתים מותרים לתוך הפסח והסיבת מעשה מיירי בכ"פ וכבר הקשו ע"ז דלאי מיירי בפסח כמשותות הטור ותמהתי דלקמ"ש דהא דטור בהג אלא התיר אבי עזרי חעיס שנפלו לבור ומכתב שאין מתקלטה ט' ולא הגדון דוקה גרתה דהסיבת דוקא בעיסה אבל חטה ודאי מתחלטת בטונגים כתרבת דטבנה בחיבתת אלא דגרתה בהתיר מה ע"ש בסמ"ק טונגים אין החטה ל"ע בהם ואפילו תוך נתור שנפל לבור שותר עכ"ל הרי החטה מחמרת בטונגן ואין אוסרת א"כ לק"מ: על הת"ל היתה חטה בתוים ידאי היתה נאסרת ואין כ"ר בתנה אלא משום נאסרת התל: בטונגן בזה גרתה דסר"אם ס"ל דהיינו דוקא בחותות אבל בעיסה שהעיסה מתחמת ע"י המלאכה קלת והוא מתנך דע

קמח ואפי' אותן הגדילים בגיגתו אסור משום שרוחה משום שאר אוסור ואוסור עצבים הוא שמוטים אבל אחיים: (ח) ואיכר קבדיל זה מה שאנו קורין נוקר קבדיל שאותו יש בו חצים יותר ומחבטלי' נוקר לבן בחורות חמוטות והוא בחמדה ואפי' לבשלו בתוך

כי יש מתמרים שלא נאכלו ויש מקלין ולבן בהבו בחדיות אלו להמתיר אלא נאכל בוס פירות יבשים אם לא פירות שנתייבשו בדרך אין לחוש לאסן ע"ז אוק"ר אסור לאוכלו אפי' ט להשהותו אסור (מ"ה סימן קי"ד) וביום שוב אחרון מוכלין פירות יבשים (ה) ובוק"ר קבדי"ל אין בו חשש חימוץ (מהרי"ל) והמבשל אלו שלא לאכול (ט) י כרסום שקורין אפי"ן לו נעגלי"ך (מהרי"ל) מיסו יא אין אוסרין מערבתן וכן נראה לי:

ט תבשיל שנתבשל ונמצאו בו שעורים או חמים אם נתבקעו מסש הרי כל התבשיל אסור ואם יב לא נתבקעו מסש תתבשיל מותר: הגה ואין המסבה כן אלא יג אוסרים הכל בשמהו (י) אפי' לא נתבקעו: ואותם חמים או שעורים שורפים אותם:

י תרגולת מבושלת שנמצא בו בפסח חטה מבוקעת מותר למוכרה לעכו"ם שאינה נמכר יותר ביוקר בשביל החטה שנמצאת בתוכה: הגה וכתדיעות אלו טהגין לפרוף הכל (וע"ל סי' תת"ס סעיף ג') יאם נמצאת (יא) ביום שמיני של פסח יד מותר להשהותה עד אחר הפס': יא אם נמצאת חטה בקועה בעיסה או במצה אפרה יסיר מסביבה ואותה מצה מותר ולאוי לחוש לדבריו אם לא במקום הפסר מרובה או בשעת הדחק:

הגה (יב) וכן טהגין תוך הפסח לאסור לותה פלה שנמצא בה חטה ומתירין

ולאוסר עצבים הוא שמוטים אבל אחיים: (ח) ואיכר קבדיל זה מה שאנו קורין נוקר קבדיל שאותו יש בו חצים יותר ומחבטלי' נוקר לבן בחורות חמוטות והוא בחמדה ואפי' לבשלו בתוך

ים בו תערובות חתן לכן אין מוכלין אותם אבל אם אינו מתערב בו אלא שאוכלו הטמדים ביום ונתן לתם חת"ר אתן נוקר שהוא מתקבלי"ת שהם אחר בו תתן: וקשה לזה לא משום שאר נוקר בזמן שנתערבה ונראה לאוסר נוקר בזמן שנתערבו: ביכרת ואין נראין ונראה דסייגו מה שאנו קורין נוקר ל"ר לא הו"ע נוקר ל"ר אלא אין מוכלין אותו אבל אם אינו מתערב אלא אינו מוכלין אותו אבל אם אינו מתערב אלא אינו מוכלין אותו אבל אם אינו מתערב אלא אינו

לו בכלי ודלתי ים לחום שסחטו מחמה מעשה מסחטו ולחוטרת וכ"ם בחפיי
לון שכרת לתוך בין קודם פסח לתוך פסח ובמסרי"ל בתוב בחלה
בפ"ם בחלה התיר סמ"ק בבטילת מקום ואם נמצא חמץ בפסח
בפ"ם בחפיים הורה מסרי"ל לשורפה בתבורה בפ"ע ואם נטלו
קודם הפסח ואמו אותה לריך
לחתוה ולאחר הפסח הבאתו
לתוך:
ואמה שמצאת
בפסח כל העשיה אסור כן הורה
ר"ם והסכי"ה מהרש"ל בחשו
ל"מהטעו דע"ל הלשם מחמ"ל
בטעמ' מסהו"ל"ה דברי רמ"ח
וכ"מ מו"ח ז"ל אם נחרכה
: ום"ש רמ"ח כאן
מ"ל כאן נמצאה כאן היתה
בלבוש דאם נבטלה החמ"ל לשם
לא היתה במים ואינם
בטל בלק"מ דכוותה רמ"ח
מחייב שמא נבטלה חמה בפסח
מחקום אחר לתוך חלה
מצא כאן היה: ובלבוש פי' שיש איסור מן החמ' דוקא למצ'
אבל בעשיה הוא מתיר מעטה שאינו מחמץ וכתב שאין המנהג
לאסור בעשיה לא בחלה שאינה אפויה: והנה בעור
כאן עשה לחלה אפויה ומשמ' שאינו היתה במים הוי איסור ובלי
בטלה ראה בעל הלבוש דברי הספרים שוכרנו שאוסרים אפי' בעשיה
ר"ח כאן: (יג) אם מלגו תרנגולת כו' סחם מלינה
בכלי שני וכ"כ בהגהות בס' רוקח סי' רי"ח: (יד) אסור התרנגול'
היתה החמה במים קודם הרתיחה והחמיצם ובלעה מן המים כ"כ
בסם רמב"ן וקם אחמיר לא ניחא כאן נמצא וכאן היה ואחר שנמצאה
נבטלה בתה לשם ונראה דיניה איסור מעומחה דאחרי' בס' בכל
דק ל"ה פגע באחד בלילה ואינו יודע אם חי אם מת ולמחר מצאו
מים מעמאים שכל הטומאות בטעמ' מניחתן ומעשה זה כתוב
בעודה עשה שנמצאת בחלה אפויה ואין יודע אם נחחמצה בעודה עשה
בחחמצה מעולם דאסור' ההיא מלה לבדה אבל אחר מלות מוקמי'
מקמיהו ושחר מ"ם כאן מי אחרי' המים לחפרע בטע' מניאתן
לא נקי גם כאן התרנגולת על חזקת' דבינו שהיו המים בחלו
ומהתרנגולת היתה ודאי שם הורע חזקתה מטא"כ בשאר
לשיל דאע"ג שאומרים שלמפרע הוי כהשתא סיינו בחומה מלה
הכרח לאחר המלו כבלע"ד ועי"ל דהוים"ם דשמא נחעבלה
בתרנגולת ובמ"ש רמ"א אח"כ י"ל דכאן מיירי בחשה עליהם וגם
לא נחחמצה כיון דמי שהוא בקי יוכל להבחין לא מקרי זה ספק
ל"ל סי' ל"ד: (טו) חעה בקועה: משמע אבל אם אינה בקועה
אחר דהי"ם ספק לא נחחמץ ואח"ל נחחמץ שמא אח"כ נבלה
ומחוכן דלא בקועה אלא שאנו מחחירין מספק אלא דרמ"א כחב
דמשמע ט' דאלו אחרי' בחשה אפי' לא נחבקעו וגרע דכאן דהיכא
הם סגרינן ליה לחכור לעכ"ום התרנגולת ולא מחחרינן אלא בחל
לא הכהיה דסעיף ט': (יז) אם הוא תוך הפסח: זה כתב ע"פ
לו על הקושיא דברי העור הלדי בסעיף י"א אבל לפי מ"ש דלק"מ
היתר בזה אף בפסח דלגן אינו טחן טעם כלל: (יז) מבח ספק
ח: מ"ל הקשה דאין זה ס"ם דדעת שועים אינה דיעה ואפשר
שמי

ומחירים אח סחרות בין שמאלה בה אפויה לו חיים ואחרינן יש
כאן נמצאת כאן היתה ואם נמצאת בעיסה אוסרין כל העיסה והוקא תוך
בפסח לאבל קודם הפסח אין אוסרין יש רק כדי נטילה וכבי נכוב:
יב (יג) אם מלגו (פי' שהרתיחו במים להעביר הטומה) הרגולת
ואח"כ מצאו במים נרעין חשה בקועה יש (יד) אסורה התרנגולת
ואם נמצאת (מו) חשה בקועה או לחם חמץ בכלי של מים יש ואין בו
כדי ליתן טעם שהמים צוננים וכישלו באותם מים תבשיל או לשו עיסה
(מיחר לגוש מי שאוסר (יו) אם הוא בתוך הפסח:

כגם כ יום מי מתיר אפי' במלינה תרנגולים פסוס כא לאחרינן
מצת אחר כך נבלה לשם (חמ"ו כ"ם מתר"ו ומהרי"ב) ויש מי אסור
בספר בסר ומחרי' בתרנגול' כב (יז) מבח ספק ספיקא (מרדכי פכ"ם) ולענין
מבהג נרחה לאסור בסתר בסר לו בחשה עליהם חמלו תרנגולת אם
נבלנו

באר הגולה

ר"ל ולאחרים בלעה אבל לעיה אבל
אם אמר אמר לחן בראה מה לאור
אם כמ' מני בעורי פרק בראנה
מהרתי בעינן
סיחה יחר חסמים לגן אחרינן
ומיכה החים מגניה אומרא
לגן כיר"ם בגיי: בדי
בעור לחחיר לגבת
הר"ם

פרי חדש

סימן תכח אלו ואב אין לאסור
ובריש יום חכל נבשה אחרון
מי שחוחר סגם שלם
מלות וחחסם נסמי יום
ויחם שמות וחסם מלות
מנשם החמני' חלקי'
מ"ל רבינו' מחרנגא מחה
מש"ר רבנו' בחלק לפי
חסכון זה חהיה חוספת
מנת מחחה מל מנת
מלבנה עברה ומיאחסת
ומבורי' שנה ומלה נחחת
ומבורי' חלק ומבוכה
ולחרבני' רבנו ס"ל לנשם
ילא קבלה מ"ה ולא
חחלה חוכסה בחמוחר
מל יום סגם כלל חלק
בכל חחזור מחם יומלחר
מני מחחם עם מני
מלבנה המשעות
והחמוגרות: בין כל
חקופה וחקופה לפי
חסכון זה לחר ומבמ"ל
יום ומבנם מעות ומחם
מלות והחסבה עבר
חלקי' ילא רבנו מ"ל לנם
מ"ו חק"ים ליל
ובמחרב חקופה מן
מחקופות לחחיר קיחם
חחבוכה מלחוחו רבנו מכרן
זה ובחבם חקופה מחחרים
ע"ם ד' מבחלבר בחקופה
מלחרת: חקופה ניסן
לפי חסכון זם קיחם
בנמה רלחסוגם מל יגיעה
קוד' מולד ניסן בחסכם
מעות וכם חלות ומבר"
ולרבנו' חלקי' ומ"ל
לנם ס' חר"מב ובן הוא
לבוכ' בכל מעות ולחוכם
מל כל מחחזור קוד' מולד
ניסן ל"ם מעות ומחר"ם
חלקי': בחלים חקופה
ניסן מל מנה ולחוכם
מן מחחזור המחוכ ומבם
ל"ח יום ול' מעות
מחקיים חלקי' ולל"ם
רבנו' בכל חקופה
ומקום' בר מוס בחחזור
מם הרבה מיום ניסן לפי
חסכון חקופה ניסן לפי
מני' בחורות מעברו מן
החחזור ומקח לבל מבנם
מבן חוכסה: ומיום
יב"ם: קבלה מ"ם וקבע
כל הרבנו' חלקי' וכל
המלבר מעות ובל המבנ"
יחי' בדרך מרחבחר
בחולדות ומבנם מן הבל
ם' מעות ומרח"ב חלקי'
ובבמחר המלין חבמ
בלבנה ומם מבחר
חוסיף לחחו מל חולב
ניסן מל לחחה בבם
ובבנבע מיבים בחבין בו
חבים חקופה ניסן מל
לחחה בנם: ומחבנן
מחי חקופות בלבן
בבחבנו בבכי מבל
בקוביום בחה ובמחלן
המחם מלחמני לה
מחבן מ"מחחיתי ומבמ"ל
מבבמ"בם בנמ"ר חבל
קידום המחם בחב
מחבוקם זו היה המחם
מחר מן בבחמנה מ"ם
מבחר בזו. ומבחבמ
בבחמנה לבי מחני לה
בח בחי מבחר מ"ר לה חלב
בנבל חה בחבחבי בבל
חבוחות ובבל לבחבר
בבחת חקופות מלה
לבחחם חים מחבי חבנבי
ומחבם המבבב לחבחם
ומבם ולבלחת

מגן אברהם

ס"ז בבר חמלה לבלבר בחבר
בבחבר בחבר בחבר בחבר
בחבר בחבר בחבר בחבר
בחבר בחבר בחבר בחבר
ב

בבטרות כחב דאף לחי הר"מ מפקפק"ל אין להתיר בחמה בהרנגולת דמסקינן בגמרא אותה שליחה ולא הוי עיכול ע"ז משום דאחכ"ר אחל"ב אסור: כב וסרו מן הרנגולים. ל"ל דאלו דוקא נקט הרנגולים דהא מילתי כבא בחמה שליחה דליכא למיחר נתעכלה מ"מ אין חילוק בין הרנגולים לגבר דאם נמצא אחר שנעלו אפס הכם אין אסורין הכשר: כד מגבר. בחיים פי' אע"פ שנמצא החכים כשהו בעוד שהכם היה שרוי בחוטו אפ"ה הוי ספיקא דאיסור דרבנן דהא יש מתירין בלוקן ולכן יש להתיר אחר תבשילין: כה או נחלו. פירוש ואח"כ נמצא החכים דליכא למיחר עתה בעלוהא דפסק לעיל סס"ב דאסור לאכול חכה ספק ספיקא היינו לאכול החכים עצמן אבל מחערוכות שריא"ל אם יש ס"ם בחלה אסור לאכלה: וחב"ח כחב בחד ספק אפילו להפסות אסור ואפי' בי"ס. וגם"ם מוחר להפסות וחכ"ם למוכרה לנכרי אבל לא הוי ספק נמור דל"ל דלא מהני מיכול באיסור כחמ"ל. ודוקא בחתן נמור כגון לחם לו עיסה אבל חעה שנמצא בחיים שוח' החבשיל שביעלו בה קוד' לכן דהוי ספק ספיק שמא עתה נפל ואח"ל קוד' לכן נפל שמא לא נחרבה עוד עתה וכלא מחרבה אין לאסור כלל אפילו לפי מה שהגיהו ע"כ. ומחמיר מדברי דאפילו בחתן לאסו' בלא נחרבה עכ"ל: מעשה אחד שנטל לחוך פיו חחיכת מלח וקחיכת חרנגול ואכל שניהם יחד והרגיש בחיים חעה ונטל מחלבל מפיו ורחה חעה ואינו ניכר אם היה בחוך המלח או בחוך החרנגול. חרנגול יש להחיר מכח ס"ם שמא עתה נפל לחרנגל בלונן ואח"ל שהיה קודם שמא נחעכלה אבל אם היה בחלה ע"כ היה בחוכה בשעת אפיה דאם נפל עליה בלונן היה מחגלגל וירוד ומ"מ ל"ל דהחל מוחרת נ"כ כיון דאיסור חעה דרבנן חלינן לקולא שהיה בחרנגולת כמו"כ דסיחן קי"ל בשחי קדירות בא"ם בו ס"ם דחלינן בחוחו שיש בו ס"ם ושניהם מוחרים מ"מ כדי נעילה אסור מדינא מאחו חלה מחקום שנעל החחיקה: ועוד ל"ל דאפילו היה חחיכת בשר נמס כן שרי דלא מחוקי' איסורא מחקום למחקום ואחרי' הסחא נפל על הבשר בעודו לונן ואח"כ נמס שמלח מוחרת אבל אם הבשר היה מוחח בקערה אבל מחוכה אסור הבשר כמ"ל דמחחן לונן מחוקין איסורא דאחא היה בקערה בשעה שעירו הבשר לחוכו וכלי שני אסור בנסחו אם נאחר דהוי ס"ם שפק הוה בחלו אחר אפ"ל דאיסור דרבנן ואפי' בדאיסור דאו' אם הבשר וכ"ל הבשר וחיה אינה בלבוש סי' נ"ב ח"ל בחחן ויי"ל שנאחר בחחנו לא נלע חזרה ונפלה לקדירה אחרת כמולה כרוכה אם אינו מכוה אם שנחלבה מעליה והאחר שוחר עכ"ל ויש כחבנו דהוך אם אין מכיים הבשל מכוון. ולא אחרובה אלא בחבירה ומעליה ולא אחר מלוחו כמו כיון שהיא עלתה נאסרה בחבנו אח"כ הך הבשל אינה אלא נגע בחחנו אבל לחרן על נכון דאין בכאן חיישי' שמא נגע הכף בחחנו ואם אינו כ"ל סי' נ"ב ולא מן החבשיל שבקדירה. וכמ"ש כ"ל בקערות של בשר שהוחו ביומה חולבת להיות חולבת לאוסרן שם אחרי שהיו טוגעות בחחבת ומקבלות טעם מחבה ולא אחר כמו שבחבה בכן הוא שמקבל הכף מן החבה עלמה וא"ל בזה כאן נמצא כאן הוה דומה הכף לנגע בכל מה שבקדירה כשהגיעו בו ואסרה בלא נמס בשר שיה נרוך ס' בבטל שבכף נגד החבה ואפשר שאין שם בטלבל אחר דאמן מסעריקן בבטל כף בכל דוכתי הייכו לאחר לעניין לאסר נגדו דבר ידעינן כחם בפיק מעיה אבל לקולא דשמא אין שם בטל כ"ל שיהא בו נגד החבה ע"כ שפיר איסור (אבל אם חבר) כף אחר לאחה קדירה אחרת בחחבת כף הרא"ון בה אין אחו כף בלאר בלא שחבת קדירה אחרת שיחבר אחו בה כיון שהיא אינו נאסר אלא אינו נאסר בחחבת אחו בה אין אחו כף בלאר אלא בחבת אחו בה

דבר זה ואדרבה מן המרדכי שזכרנו בסעיף תוכת דבפסח עצמו היו החטאי לא קולף את כולם. ע"ל שמצה החמה על התרנגולת דיש לספק שמא נגעה בכולם אבל אם נמצא חוץ התרנגולת אין האחרות צריכים קליפה: לב ויש מחמירין וכו'. משום דאין מעבירין בכל האיסורין במליחה עם ס' ב"ד סי' ק"ה משום דלא בקיאים בין איסור כחוש לשמן ח"כ גם בחמץ אסור כולו: לג אבל העיקר וכו'. משום דס"ל דלא אמרי' באיסור דרבנן שאיסור יוצא מתחיבה לתחיבה ע"י מליחה ומה שמעבירי' בשאר איסורים עם' הייגו משום תילתא דפסיקא אבל בעבר בין שמן לבחוש וחלבי בזה אף להקל בס"ד ב"ד סי' ק"ה א"כ אף בחמץ די בס'. ועוד דדוקא באיסור שעייך בו שהמונית מעבירי' גם אבל לא באיסור חמץ דלא שייך בו פעמים. ועוד דבמקום שיש עוד לד להתיר סמכי אשאלתות דסבר חמץ בטל בס' ואין לך לד היתר גדול מזה שהרבה גאונים סבירא להו שאין הטעם מתפשט במליחה ויש לעשות פסרה לאסור אותה חתיכה כמ"ש סי' א' לאסור אותה מלה ומו לא והרולה להחמיר יפסוק לגרוף אותה חתיכה ולהסמוך האחרות המונחות עמה בחבית. ועוד יש להתיר מאר חתיכות בהגהה ע"י פדיון וכמ"ש סי' תמ"ז סי' א' ע"ל בחמץ סי' כ"ח וכ"ש המ"ב סי' ס"ט. ופסק דאם נתבטלו האחרות בלא קליפה שרי דאינו אלא תוספת לקלפן וכמ"ש ב"ד סי' ל"ח ע"ל. ומ"מ נ"ל דלריך לחתיכה קליפה אלא דאין הקליפה אוסרת החתיכה אע"פ שנתבטלה עמה וכן כוונתו ב"ד סי' כ"ל ודוק שם דלא כמ"ש האחרונים: גם מ"ש המ"ב דאכתי אף בלא קליפה שרי נ"ל דוקא במקום שאין לספק שמא נגע בשאר החתיכות אבל אם יש לספק שנגע בשאר החתיכות מדינא כולן אסורים כמ"ש בס"ע בי"ד סי' ק"ה: ואף שידעי' בודאי שלא נגע אלא בא' מהן ולא ידעינן באי זהו נגע מדינא כולן אסורים ומעוגין קליפ דחמץ בפסח לא בטל ברוב כמ"ש סי' תמ"ז ס"ט. וא"כ אם נתבטלה בלא קליפה אוסרת תערובתן כמ"ש ב"ד סי' ס"ט וסי' ל"ח ע"פ דדוקא בדין תחתה נגר שאינו אלא אוסרת בעצמה דהא מתחלה אמרי' בגמ' דא"ל קליפה אלא דחייסינן שמא בלע פורתא לכן אין הקליפה אוסרת החתיכה אבל במקום שצריך קליפה מדינא אם נתבטלה בלא קליפה אוסרת החתיכה. ובהכי מסולקים כל תלונות האחרונים על רמ"א וכ"מ בדרישה: וכתוב בתשו' מהר"ם לובלין הטה הטומה' בחבית ברוב מליח אסור כל החבית דבטום מתבטל עכ"ל וכ"ל דמיירי שהגיר עולה על גביו ואם אין הגיר עולה ע"ג ה"ל דין מליחה וכמ"ל מתשו' רמ"א ועמ"ש סי' תמ"ז ס"ה וכן שמעתי שמלאת חטה בחבית דגים שנמלחו לשם פסח ונזה הגאון מהר"ר בנימין אב"ד דק"ק פוזנא להשליך אותה שורה לגהר והשאר למכור לעכו"ם: וכתב עוד מו"ר ס"ק דקודם פסח נמצא במליחה זפק מלא חטים אע"ג דרמ"א פסק בי"ד סי' ק"ה דחמץ בפסח אינו אוסר אא"כ דיקליפה מ"מ לא מלאני לבי להתיר אותה תרנגולת מאחר שהיה בס חמץ סרבה ובו' עכ"ל ויהא כ' לעתו כהתחמירין במליחה בפס"ו כ"ם בס"ו. ובד"מ כתב שמעתי בקרתקא קלת מחמירין ולכן לא רלה להורות בזה לא איסור ולא היתר עכ"ל. והמ"ב כתב שהיה בקרתקא ולא שמע שמחמירין בה ע"כ. ואפשר שרמ"א כיון לאותו זקן בעל ס"ו: לד חותך מקו פעמיו. קשה הא כתב סי' תמ"ז ס"ח ואין בס דבר המפעפעין ובו' משמע אם יש בס דבר המפעפעין אוסר כולו וכ"ל דהכא מיירי נ"כ שהתרנגולת כחושה: דה לפי שבמהפכין וכו' ע"ש דלא כ"כ ב"ד בשאר איסורים ו"ל דאע"ג דאין מתפשט הרבה מתפשט מכוח ובשאר איסורים בעל בס': לו הנגועה זו בזו. אבל אם אינו נוגעות אין אוסרות ולא אמרינן דהבליעה הולכת בכל הכלי כמ"ש ב"ד סי' ל"ב דהתם מיירי בבישול וא"כ אם התרנגולת שמיה אפי' אינו נוגעות אוסרות הכל כנ"ל ועמ"ש סי' תל"א ס"ב: לז העוף מוחר דאין כלי אוסר יותר מקליפה והוסף הוא הקליפה ולכן יקליבו אותו והב"ח כתב דלפי מה שהגין לאסור בלוי הכל אסור עכ"ל. ונ"ל דבהבהוב הכל מודים דשרי וכ"מ ב"ד סי' ס"ח: דזל מהרי"ל ז' דבהבהוב עדיף הכל מודים דשרי בפסח להסיר הקורקבן טרם שמהבהבין אותו דסבורין שהבהוב קרוב קלת לגליה ואם יאכל בו הטה יהיה בלילי ואפ"ה מיקל בהבהוב בדיעבד: בחוב גם' תניא כל ענייני הפסח לא יעשה ע"י עכו"ם:

שם עמיק כל סביבותיה וחותך ומשליך ואם נמלחו עמה תרנגולות אחרות לא (י"ט) קולף את כולם:

הגה לב (כ) ויש מחמירים לאסור כל מה שנמלח ביומ לג אבל העיקר לאסור אותה חתיכה כולה שנמלח. החטה עליה ב ולהתיר האחרות ע"י קליפה קלת ואם רולה יוכל לחכור הכל לבע"וס כמו שנתבאר פימן תפ"ז סעיף ח' הף על גב דאין נוהגין כן בשאר תערובות חמץ בן נרמה לי:

טו תרנגולת צלויה שנמצאת בה חטה מבוקעת בתוך הפסח לד בתוך מקום פיעפועו לפי אומר הדעת ויש אוסרים את כולה להי לפי שבשמתבים חשפוד מתפשט הטעם בכל התרנגולת ויש יש סי' שאוסר כל התרנגולות הצלויות עמה באותה שפוד לו הנוגעות זו בזו כי ע"י היפוך השפוד מתפשט מזו לזו:

יז חטה או שעורה שנמצאת בופק הטוף לאחר שהבהבו אותו לז (כא) חטעף מותר והחטה והשעורה צריך לשרפם ירלא חשיבי בפעוכלים:

תפח שלא

לעבר אחרות ע"י (יט) קולף את כולם: (כ) ויש מחמירים לאסור כל מה שנמלח ביומ לג אבל העיקר לאסור אותה חתיכה כולה שנמלח. החטה עליה ב ולהתיר האחרות ע"י קליפה קלת ואם רולה יוכל לחכור הכל לבע"וס כמו שנתבאר פימן תפ"ז סעיף ח' הף על גב דאין נוהגין כן בשאר תערובות חמץ בן נרמה לי: טו תרנגולת צלויה שנמצאת בה חטה מבוקעת בתוך הפסח לד בתוך מקום פיעפועו לפי אומר הדעת ויש אוסרים את כולה להי לפי שבשמתבים חשפוד מתפשט הטעם בכל התרנגולת ויש יש סי' שאוסר כל התרנגולות הצלויות עמה באותה שפוד לו הנוגעות זו בזו כי ע"י היפוך השפוד מתפשט מזו לזו: יז חטה או שעורה שנמצאת בופק הטוף לאחר שהבהבו אותו לז (כא) חטעף מותר והחטה והשעורה צריך לשרפם ירלא חשיבי בפעוכלים:

תפח שלא

לא קולף את כולם. ע"ל שמצה החטה על התרנגולת דיש לספק שמא נגעה בכולם אבל אם נמצא חוץ התרנגולת אין האחרות צריכים קליפה: לב ויש מחמירין וכו'. משום דאין מעבירין בכל האיסורין במליחה עם ס' ב"ד סי' ק"ה משום דלא בקיאים בין איסור כחוש לשמן ח"כ גם בחמץ אסור כולו: לג אבל העיקר וכו'. משום דס"ל דלא אמרי' באיסור דרבנן שאיסור יוצא מתחיבה לתחיבה ע"י מליחה ומה שמעבירי' בשאר איסורים עם' הייגו משום תילתא דפסיקא אבל בעבר בין שמן לבחוש וחלבי בזה אף להקל בס"ד ב"ד סי' ק"ה א"כ אף בחמץ די בס'. ועוד דדוקא באיסור שעייך בו שהמונית מעבירי' גם אבל לא באיסור חמץ דלא שייך בו פעמים. ועוד דבמקום שיש עוד לד להתיר סמכי אשאלתות דסבר חמץ בטל בס' ואין לך לד היתר גדול מזה שהרבה גאונים סבירא להו שאין הטעם מתפשט במליחה ויש לעשות פסרה לאסור אותה חתיכה כמ"ש סי' א' לאסור אותה מלה ומו לא והרולה להחמיר יפסוק לגרוף אותה. חתיכה ולהסמוך האחרות המונחות עמה בחבית. ועוד יש להתיר מאר חתיכות בהגהה ע"י פדיון וכמ"ש סי' תמ"ז סי' א' ע"ל בחמץ סי' כ"ח וכ"ש המ"ב סי' ס"ט. ופסק דאם נתבטלו האחרות בלא קליפה שרי דאינו אלא תוספת לקלפן וכמ"ש ב"ד סי' ל"ח ע"ל. ומ"מ נ"ל דלריך לחתיכה קליפה אלא דאין הקליפה אוסרת החתיכה אע"פ שנתבטלה עמה וכן כוונתו ב"ד סי' כ"ל ודוק שם דלא כמ"ש האחרונים: גם מ"ש המ"ב דאכתי אף בלא קליפה שרי נ"ל דוקא במקום שאין לספק שמא נגע בשאר החתיכות אבל אם יש לספק שנגע בשאר החתיכות מדינא כולן אסורים כמ"ש בס"ע בי"ד סי' ק"ה: ואף שידעי' בודאי שלא נגע אלא בא' מהן ולא ידעינן באי זהו נגע מדינא כולן אסורים ומעוגין קליפ דחמץ בפסח לא בטל ברוב כמ"ש סי' תמ"ז ס"ט. וא"כ אם נתבטלה בלא קליפה אוסרת תערובתן כמ"ש ב"ד סי' ס"ט וסי' ל"ח ע"פ דדוקא בדין תחתה נגר שאינו אלא אוסרת בעצמה דהא מתחלה אמרי' בגמ' דא"ל קליפה אלא דחייסינן שמא בלע פורתא לכן אין הקליפה אוסרת החתיכה אבל במקום שצריך קליפה מדינא אם נתבטלה בלא קליפה אוסרת החתיכה. ובהכי מסולקים כל תלונות האחרונים על רמ"א וכ"מ בדרישה: וכתוב בתשו' מהר"ם לובלין הטה הטומה' בחבית ברוב מליח אסור כל החבית דבטום מתבטל עכ"ל וכ"ל דמיירי שהגיר עולה על גביו ואם אין הגיר עולה ע"ג ה"ל דין מליחה וכמ"ל מתשו' רמ"א ועמ"ש סי' תמ"ז ס"ה וכן שמעתי שמלאת חטה בחבית דגים שנמלחו לשם פסח ונזה הגאון מהר"ר בנימין אב"ד דק"ק פוזנא להשליך אותה שורה לגהר והשאר למכור לעכו"ם: וכתב עוד מו"ר ס"ק דקודם פסח נמצא במליחה זפק מלא חטים אע"ג דרמ"א פסק בי"ד סי' ק"ה דחמץ בפסח אינו אוסר אא"כ דיקליפה מ"מ לא מלאני לבי להתיר אותה תרנגולת מאחר שהיה בס חמץ סרבה ובו' עכ"ל ויהא כ' לעתו כהתחמירין במליחה בפס"ו כ"ם בס"ו. ובד"מ כתב שמעתי בקרתקא קלת מחמירין ולכן לא רלה להורות בזה לא איסור ולא היתר עכ"ל. והמ"ב כתב שהיה בקרתקא ולא שמע שמחמירין בה ע"כ. ואפשר שרמ"א כיון לאותו זקן בעל ס"ו: לד חותך מקו פעמיו. קשה הא כתב סי' תמ"ז ס"ח ואין בס דבר המפעפעין ובו' משמע אם יש בס דבר המפעפעין אוסר כולו וכ"ל דהכא מיירי נ"כ שהתרנגולת כחושה: דה לפי שבמהפכין וכו' ע"ש דלא כ"כ ב"ד בשאר איסורים ו"ל דאע"ג דאין מתפשט הרבה מתפשט מכוח ובשאר איסורים בעל בס': לו הנגועה זו בזו. אבל אם אינו נוגעות אין אוסרות ולא אמרינן דהבליעה הולכת בכל הכלי כמ"ש ב"ד סי' ל"ב דהתם מיירי בבישול וא"כ אם התרנגולת שמיה אפי' אינו נוגעות אוסרות הכל כנ"ל ועמ"ש סי' תל"א ס"ב: לז העוף מוחר דאין כלי אוסר יותר מקליפה והוסף הוא הקליפה ולכן יקליבו אותו והב"ח כתב דלפי מה שהגין לאסור בלוי הכל אסור עכ"ל. ונ"ל דבהבהוב הכל מודים דשרי וכ"מ ב"ד סי' ס"ח: דזל מהרי"ל ז' דבהבהוב עדיף הכל מודים דשרי בפסח להסיר הקורקבן טרם שמהבהבין אותו דסבורין שהבהוב קרוב קלת לגליה ואם יאכל בו הטה יהיה בלילי ואפ"ה מיקל בהבהוב בדיעבד: בחוב גם' תניא כל ענייני הפסח לא יעשה ע"י עכו"ם:

עשרת זקנים

בולהיה אורג"ס. יו"א הכל בשריפה (מהרש"ל בש"ח גם בהגהו' ובאבות) וכן פסק מוהרר". כהן בש"ת שארית יוסף וכתב שגם העולה על מרגליות שפסק כן אמנם כמה אחרונים סן הסכילין כדעת רש"א מהרר"ם פראג בש"ח נבש"ח הם"א בשם כנו מהרר"י פארו ומור בב"ח בחב שקיבל מרבותיו הסתחירים וכן הי' נהג הים הנמצאר אצל ההרגולת בקערה ולא בתרגולת עצמה מוחר מבח ספק ספק דשמא נתעכל בתוך ההרגולת ואח"ל לא נתעכל שמא השאה נפל לקערה ואח"ל הי' בתרגולת שמא לא נתרמצה (בי' בשם פרמ"ב):

פרי חדש

סימן תכט

מל יום הלמח פסח בפסח הלכות קנרת בעצרת הלכות חג בחג ומשמע דזקא בפסח תבל מקבי פסח לא הה"מ לפנויי דהכיא דפ"ק דפסחים הוא דחדרש בחידי דקרבנות ובקרבנות בפס הוא' ז"ל וכן חיבן בעל תוכ דהכיא לדרום בפסחי שבבנגי בעשוינו בחיבר הוא ובי"ב לדרום בדברים מלחמה ומחוה לפסחות בלילא מבל מלר הלכות קודם לפסח מלבים יום ובסוכות יום אר יומים ס"ב אלא מבל זם הינו מחוור דהא דבתי הא דקחני דפ"ק דפסחים מוחלין בהלכות הפסח קודם לפסח מלבי יום לאו דוקא פסח וה"ל מלבים יום קודם וכן עצרת וכן חיבת בבדיה נפ"ק דס"ב מחמיתין דסוכה יומה מבחב רש"י ז"ל בם דבחיב בלבים לחב ביום קודם לחג מלבים יום בחם כשיבה סוכה לבם חב הוא מוסב והבי חוכה ביומבמרי בפ"ק דפסחים נם"ב וכן בי"ה מדיני בחו"ם ק' הבינו שמחמו אחה דאחרינן מחים מחל לבוי בעצרת מחלוקת בבנינו

כל זכות ושרכיכן מתי מיריות מוריס מפילו יש נמי הבינה מסה חיקן וכו' וכתבו בחז' ל"ל מתי מיריות מוריס מפ"ל ל"ל נמי ל"ל

תכח א מחצות ולמעלה. סהות זמן שחיטת הפסח עכ"ל תל"ח מ"ב. ואע"ג דהסחתא ליכא פסח מ"מ הוי דבר שבחכמה סרי אסור בכל מקומות ולריך מגן אחר להתירו מטע"ב בגילוי מחתלה לא נאסר בכל המקומות רק במקומות שיש נחשים וכן כל כיוצא בזה (הר"מ ה' חמץ) עמ"ש מי ר"ת: ב מטמהתן לוחו. וגם אינו רואה מלוחה מלאכה שיתן ברכה עכ"ל רל"ח ס"ב: ג מלאכה נאמרה. וכל מה דאמרי בח"ה כ"ם דאמרי בעי"ם כ"ל בגמרא ובפוסקים: ד מקום שנהגו כו'. כתב הרא"ם בסמ"ג קצה מ"ל לא בעוונין בו שבטורין שהוא אסור הא ק"ל דמותר להקל לאם ולא ביודעין שמותר וטהגין בו איסור אפילו בשאר ימות השנה כמו אסור דהוי כמו נדר וכ"ש ב"ל סי' רי"ד ול"ל דמיירי ביודעים שמותר ול"מ לאותן שבאין לאם מתקומות אחרים לריכים לנהוג תומרת מקום שהלך לאם עכ"ל. ול"ל דמנהג שנהגו מחמת נדר כגון הכא בגיאסם אין רשאין לעשות מלאכה. אבל אם נהגו בשאר ימות השנה שלא לעשות מלאכה רשאים בגיאסם לעשות מנהגם ועיין פ"ל דפסחי' ואמרו דף ל"ח ע"ח: ה אין עושין. ובלילה מותר עד הבקר אחת (נמ' וע' תוספ' דף נ): ו ולדידן כו'. כתב הלבוש אפשר שבמקומנו היו מהגין כן אבל בשאר מקומות שעברתי ראיתי שעושין מלאכה נמורה: ז מפני שחלוקת. דמלאכה אינה לעשות בלעגה כמו שאר דברים דשרי כשדעתו לחזור (תוספ' ור"ן): ח עושה הוא במדבר. כשדעתו לחזור (מ"מ) ואם הוא עדיין חוץ לתחום שעיר אפי' אין דעתו לחזור שרי (ר"ן): ט שילא מסם. כשדעתו לחזור אבל אין דעתו לחזור טוב אפילו כקולי מקום שהלך לשם כדאיתא פ"ק דחולין וכ"כ הר"ן וכ"ה בשמ' ר"ר בי"ל ולכרי הלב שם ל"ע: י ומומרי מקום שהלך לשם. אינם שדעתו לחזור מפני שחלוקת: יא ואעפ"כ לא יתרחה כו'. פירוש כשנוהג חומרי מקום שילא מסם לא יתרחה ט'. יב והוא שלא יתרחה ט'. דבלא הוא לכל מידי דאפיל דאחר דברים שותרין בלעגה חוץ מלאכה ר"ח לעשות בלעגה לכן לא שרי אלא במדבר כמש"ל וכ"מ בשמ' דבר"ן לאם ולאחיהו אוכל לריך לבשות בפניהם שמאכל אבל בשני מנהגי ר"ל תניא: ב"תוב. בתוספ' ר"ל הבתוריים שאוכלים בתנגל"ח שבדיקת הקלות שתקילין שם אין לאם ובמדבר ובתוב' הרשב"ם סי' של"ו ובתשו' ר"ל תניב: ב"תוב. בתוספ' ר"ל הבתוריים שאוכלים בתנגל"ח שבדיקת הקלות שתקילין שם אין לאם ובמדבר דאין אנו בקיאין בחומרי מקום שילא מסם ושהלך לשם ושוב אחר דאי' בתו' פ"ק דפסחים דף י"ד בתוריים שברא הוא לנהוג שם איסור מלאכה בע"ל כיון שתתקבלים שם אף מתקומות שנהגו שם איסור. ומכאן נהג שלא לאכול פאתא"ל של בני ר"ל בביתו משום שתתקבלין שם בתוריים אחריים. וכ"ע מ"ם שבדיקות דלעיל ושאל משום דאיסור אם איסור. ומ"ש להתיר לבתוריים לאכול שבדיקות כו' משום דס"ל דבתוריים מקרי דעתם בתורה אינ"ע שדעתם לשמוד שם כ' וג' שנים. ומ"מ נ"ע לאם כתב דאין אנו בקיאין וכו' ועוד דאם אין אנו בקיאין יש לנו להחמיר. ואפשר דאיסור שלא לחמות בידם משום שאין אנו בקיאין ומספק אין לחמות. וכ"ע נדול בזה הברכה חלוקים יש בין מדינה לחדינה בענין הבדיקות ואם בן מסם לאיסר לנהוג חומרי מקום שילא מסם עכ"ל ס"ר ס"ד ס"ט ס"ל: ובמרדכי. ריש יכמות כתוב בני מנגל"ח בשאין לגרמיה"ח לריכין בני נחמה"ל לנהוגים בתקלת דברים שנהגין בהם אם דעתם שהר לנהוג באותן קולות אף על פי שאחרים בתנגל"ח כדאחרינן פ' כירה ר' אבא בתקומו של ריב"ל הם מעלבל ברגל ואכתב מהרש"ל ובמרדכי אחר מסיק וכ"ל ובפ' תקום שנהגו שבתנין עלה אחרים שלא יתר אחר לאכול אף קולות ואם בתקומות שמדת ואפשר שמפני זה כתב מהרי"ל שאין אנו בקיאין: יג והספרים. אפילו ע"י עכ"ם אסור להתנלה אחר חנות (מ"מ) וכ"ל הנעשה תשום שמנה ראשו ומסייע קלת (עמ"ח) וכ"ה כתב בשם הש"ל להתיר ע"י עכ"ם וע"י ישראל אפילו בחנם אסור ובלבוש כ"ל סימן של"ע מחמת דנהגו איסור אפילו על ידי עכ"ם ופשוט דישראל אסור לספר לעכ"ם. וכתב מהרי"ל ומהרי"ל מלאכה שלא לשאל סלפרים עמי' תקל"ב: יד שלא יפסידו הבנים. מתמע להרשב"ם בחלה אסור עכבי"ל: טו שלא להקיף. אחיה. ספ"ח דבבת דבעיר שבעיות מהרי"ל לעשה ומהרי"ל מתיר מלבד כתשעה רבא מפני שהוא יום דין וכעי"ע לחתרון של פסח הכל שרי דאינו רגל בפ"ע (מע"מ) ובלילה שלפני ל"ע ל"ל דמותר להקיף דס חון מלל הושענא רבה:

תסח (א) מסחתין אותו. בעוד מבית הגמר' אינו דומה מי ברכה לעולם סייגו אף אם יש לו אחיה ריחון מזו יהיה לו כנגדו דרך ופי אחר: (ב) וכ"ם המנהג. ול"ל רש"ל ומהרחי דהייגו באותו דבר דרך ופי לעולם סוף רש"ל והמרחי דהייגו באותו דבר דרך ופי

תסח שלא לעשות מלאכה בערב פסח אחר חצות: ובו י סעיפים:

א °הקושה מלאכה בערב פסח א °מחצות ולמעלה (א) ב °משמתין אותו ואפי' לעשות בתנם אסור ויש °מי שאוסר אפי' על ידי עכו"ם °ויש מי שמתיר (ב) (וכן הוא המנהג):

ב °בכמה דברים אסורים כשעושה מלאכה להשחר (או כתנסוהו)

ג מלאכה גמורה לאסור בנדיס ממש) (ג"י) אבל מחקן הוא כליו

ד °ויש מי שכותב ספרים לעצמו דרך לימודו מותר:

ג °קורם חצות ד °מקום שנהגו לעשות מלאכה עושים °מקום שנהגו שלא לעשות ה אין עושין:

הגה (ג) ו ולדידן מקום שנהגו שלא לעשות (מהרי"ו) וזקוק מלאכות נמורות אבל מלאכות אפי' שנהגו ליכא: (מהרי"ב)

ר °החולוק מקומות שעושים לאקום שאין עושים לא יעשה °ביישוב ז מפני המחלוקת °אבל ח עושה הוא בסדר והחולך (°) מאקום שאין עושים למקום שעושים לא יעשה ונותנים עליו חומרי מקום ט שיצא משם י וחומרי מקום שהלך לשם יא ואף על פי כן לא יתראה בפניהם שהוא בטל מפני איסור לעולם יב ישנה אדם מפני המחלוקת. וכן מי שדעתו לחזור לאקומו נוהג כאנשי מקומו בין לחקל בין לחחמיר יב והוא שלא יתראה בפני אנשי המקום שהוא בו מפני המחלוקת:

ח °אפי' במקום שנהגו לעשות לא יתחיל בתחלת מלאכה בארבע עשר אע"פ שהוא יכול לנוטרה קודם °חצות °אלא שלשת אומניות בלבד הם שמתחילים בהם °במקום שנהגו לעשות ועושין עד חצות ואלו הם (ו) חחיים יג והספרים וחכובסים אבל שאר אומניות אם התחיל בהם קודם ארבע עשר הוא שיגמור עד חצות:

הגה ויש מקילין לומר שלשה אומניות המוזכרים מתחילין ומוסיפין עד חצות אפי' במקום שנהגו שלא לעשות יומם התחיל מבעוד יום כשאר אומנות והוא לצורך המועד מועטין עד חצות ולכי נהגו: (מור בשם הר"מ)

ו °מושיבין שוכרין לתרנגולים בארבע עשר (ח) °ירחיינו לתקן מקום שיעמדו התרנגולים והתרנגולות:

ו °לתרנגולת ששיבה על הבצים שלשה ימים או יותר ומתחת מושיבין אחרת תחתיה כדי יד שלא יפסידו הבצים:

ח °פורפין (פי' מוליאין במרקה והוא כלי מיוחד לכך) ובל מתחת רגלי בהמה:

ט °ותזבל שבחצר לא יוציאנו אלא יסלקנו לצדדים (ו) ואם נתרבה בחצר יוציאנו לאשפה:

י °מסוליכים וסביאים כלים סבית האוכל כל חיום אע"פ שאינם לצורך המועד: °(°ונהגו טו (ז) שלא להקיף בשוס עי"ע ואין לבטל (בלבו בשם מהרי"ל)

תסח שלא

לאחור מפני המחלוקת: יא ואעפ"כ לא יתרחה כו'. פירוש כשנוהג חומרי מקום שילא מסם לא יתרחה ט'. יב והוא שלא יתרחה ט'. דבלא הוא לכל מידי דאפיל דאחר דברים שותרין בלעגה חוץ מלאכה ר"ח לעשות בלעגה לכן לא שרי אלא במדבר כמש"ל וכ"מ בשמ' דבר"ן לאם ולאחיהו אוכל לריך לבשות בפניהם שמאכל אבל בשני מנהגי ר"ל תניא: ב"תוב. בתוספ' ר"ל הבתוריים שאוכלים בתנגל"ח שבדיקת הקלות שתקילין שם אין לאם ובמדבר דאין אנו בקיאין וכו' ועוד דאם אין אנו בקיאין יש לנו להחמיר. ואפשר דאיסור שלא לחמות בידם משום שאין אנו בקיאין ומספק אין לחמות. וכ"ע נדול בזה הברכה חלוקים יש בין מדינה לחדינה בענין הבדיקות ואם בן מסם לאיסר לנהוג חומרי מקום שילא מסם עכ"ל ס"ר ס"ד ס"ט ס"ל: ובמרדכי. ריש יכמות כתוב בני מנגל"ח בשאין לגרמיה"ח לריכין בני נחמה"ל לנהוגים בתקלת דברים שנהגין בהם אם דעתם שהר לנהוג באותן קולות אף על פי שאחרים בתנגל"ח כדאחרינן פ' כירה ר' אבא בתקומו של ריב"ל הם מעלבל ברגל ואכתב מהרש"ל ובמרדכי אחר מסיק וכ"ל ובפ' תקום שנהגו שבתנין עלה אחרים שלא יתר אחר לאכול אף קולות ואם בתקומות שמדת ואפשר שמפני זה כתב מהרי"ל שאין אנו בקיאין: יג והספרים. אפילו ע"י עכ"ם אסור להתנלה אחר חנות (מ"מ) וכ"ל הנעשה תשום שמנה ראשו ומסייע קלת (עמ"ח) וכ"ה כתב בשם הש"ל להתיר ע"י עכ"ם וע"י ישראל אפילו בחנם אסור ובלבוש כ"ל סימן של"ע מחמת דנהגו איסור אפילו על ידי עכ"ם ופשוט דישראל אסור לספר לעכ"ם. וכתב מהרי"ל ומהרי"ל מלאכה שלא לשאל סלפרים עמי' תקל"ב: יד שלא יפסידו הבנים. מתמע להרשב"ם בחלה אסור עכבי"ל: טו שלא להקיף. אחיה. ספ"ח דבבת דבעיר שבעיות מהרי"ל לעשה ומהרי"ל מתיר מלבד כתשעה רבא מפני שהוא יום דין וכעי"ע לחתרון של פסח הכל שרי דאינו רגל בפ"ע (מע"מ) ובלילה שלפני ל"ע ל"ל דמותר להקיף דס חון מלל הושענא רבה:

תסט שלא ליחד בשר לפסח • ובו סעיף אחד:

א (א) [1]אסור לומר על [2]שום בהמה בין חיה בין [3]שחוטה בשר זה לפסח [4]לפי שנראה [5]שהקדישו מחיים לקרבן פסח ונמצא אוכל קדשים בחוץ [6]אלא יאסר בשר זה ליום טוב: הגה ונ"ל [7]מקולס (פי' סלס על ראשו ועל כרעיו ועל קרנו) אע"פ שלא פירש ואמר בשר זה לפסח אסור לעשותו (עור) כדלקמן ריש סי' תע"ו אבל (ב) מותר לומר חמים אלו לפסח:

תע שהבכורות מתענין בערב פסח • ובו ג סעיפים:

א [8]הבכורות מתענין בערב פסח בין בבכור מאם [9]ויש מי שאומר שאפי' נקבה בכורה מתענה: (ולין המנהג כן) (מהרי"ל)

ב [10]אם חל ערב פסח בשבת יש אומרים שמתענים הבכורות א [11]ביום ה' ויש אומרים שאינם מתענים:

הגה אבל יש לנהוג כסברת הראשונה ונוהגין כמה"ב בנור ב אם מתענה תמת בנה הבכור כסברתיין קמן ומס מין המנהג מנה מתענה בעל בנו בעל סיגלל:

ג [12]האיסטנים מתענה בערב פסח כדי שיאכל מצה לתיאבון:

תעא בערב פסח אחר שעה עשירית אסור לאכול פת • ובו ג סעיפים:

א [13]אסור לאכול פת (א) [14]משעה עשירית ולמעלה כדי שיאכל מצה לתיאבון [15]אבל אוכל ב מעט פירות ג או ירקות [16]אבל לא ישלא כריסו מהם (ואם הוא אסטנים שאפי' אוכל מעט מזיק לו בתאבונו הכל אסור) (ר' ירוחם) (ב) [17]אין ד מעט לא ישתה משום דמיסעד סעיר אבל אם רצה לשתות יין הרבה שותה מפני שכשהוא שותה הרבה גורר תאות המאכל:

ב [18]יוקדם שעה עשירית [19]מותר לאכול ה מצה עשירה:

הגה

תסט א שם בהמה. ובמהרי"ל אוסר אפילו טוף כל שבמינו טעון שחיטה ואומרת הוא שהחמיר כי מדינה אין איסור אלא כדבר הקרב ע"ג המזבח: ב שהקדישו מחיים. דבריו סותרים זה"ז דלפי טעם זה אינו אסור אלא נדי ועולה דחוי לפסח כמ"ש התוספות והרא"ש אבל לפירש"י שאסור כל בהמה אז הוי טעם שיאמרו שהקדישו לדמי פסח ול"ל שהקשה להרב"ל למה כתב העור דלרש"י אוסר בכל בהמה הל"ל דבכל מילי אסור דהכל ראוי לדמי פסח אלא ל"ל דלפי שיסברו שהקדישו לדמי פסח אין איסור בהכילתו שיאמרו שעדה אותו דקדושת דמים יש לו פדיון אבל כשמקדיש בהמה אמרי' בשבועות דף י"ח הקדש זכר לדמיו קדוש קדושת הגוף ואין לו פדיון ומ"כ יאמרו שאוכל קדשים בחוץ ונבי מעיס כמי הרוא סבור שקדושים קדושת הגוף לתנחות אע"פי שהאמת אינו כן כדאי' סס בגמרא מ"מ איכא למיחש מפני הרואי' לכן הוצרך לומר דבתעיס יודעים דמגמרא לפסחא קאמר: כתב הב"ח מדפריך בגמ' מנדי מקולס ע"ש ומאי פריך דלמא נדי מקולס אפי' בדיעבד אסור אלא ע"מ דאם אחר בשר זה לפסח אפי' בדיעבד אסור לאכלו ועבי"ד סימן כ'. והט"ז כתב דמותר בדיעבד וכ"כ הש"ל. וע"ע דהא הב"ח מביא ראיה מהגמרא שאין עליה תשובה לכן נ"ל דבנדי ועולה יש להחמיר בדיעבד ובשאר בשר אין להחמיר: ונ"ל דבלשון תשבה שמהבין לומר בשר זה על פס ליכא קפידא דאי איתא שהקדישו לקרבן פסח הל"ל בשר זה לפסח:

תע נ"ל דהבא אחר הנפלי' צריך להחמיר דה"ל בכור לגבלה כ' בד"ג מה"ב אם יש' בכורי' מקטני' לומר מה"ן עניו בפ"ת וכ"ל דאין נכון לעשות כן דהוי כת"ל ע"פ סי' רך: **בחב ע"פ** בפס מהר"ם הגוי דיכולין הבכורים לאכול על סעודת מילה ומתחמיר תע"ב על"ל ובמדינתינו נהגו להחמיר: **א** ביום ה' דבע"פ אין מתענין וכמ"ש סי' תי"ז. ואם קשה להם התענית יכולין לעשות קודם שיבדקו אז יצאו לאחר לבדוק (מע"מ מהרי"ל) עמ"ס סי' תל"ח: **ב** אם מתענה ומע"מ כתב דא"ל להתענות וכ"כ במהרי"ל בפס מהר"ם. ומקום לעו"ים להקל וכ"ש במעוברות ומניקות ועסו' תק"ן מיהו אם התענה פעם א' הוי כאתו בדר כדאי' פ"ק דמקלים כל קטן שהתחיל לבוא לשקול על ידו שב אינו פוסק כ"כ בהגהות סמ"ק סי' קמ"ד: **ג** האיסטנים. פי' אם אוכל ביום אינו תאב לאכול בלילה:

תעא א משעה עשירית. היינו רביעית היום ואם יודע שיאמשוך סעודתו עד אחר ט' שעות לא יתחיל אפילו קודם ט' (רש"י ורשב"ם דף ק"ו וסג"מ רוב"ם רס"ג בפס ת"ה): **ב** מעט פירות. ל"ל דבשר ודגים כמי שרי דהא אמרי' בגמרא הא שמע מינה מעכל בבני מעייס ועי"ש בפירוש רש"בסורי"ף: **ג** או ירקות. והתו' בעירובין דף כ"ה ע"ב כתבו דירק אי מגרר גריר אבל מבושל מסביע בדבר קל ע"ש: **ד** מעט לא יתחיל. ואע"ג דמותר לשתות בין הבסומת כמ"ש סימן תע"ג ס"ג היינו מעוט שעותה שני בסומת וכל מה שעותה מקרי עובדא (מרדכי) אבל מה שעותה קודם לכן ביון דאיכא הפסק בנתיים לא מקרי עובדא (ב"ח וע"ש) ול"ל דב' בסומת שעותן לפני הסעודה מקרי ג' עובדאות מסעיד סעיד ול"ל דמעיקרא לק"מ דכיון שהוא סמוך לסעודה הכל הוא כאכילה מ' אבל כשמפסיק בנתיים נסתמה האיגעומכא וכמ"ש סי' רל"ח בשם הרא"ש מיהו קשה מה מייתי ראיה בגמרא מדברי לשתות בין הבסומת וכו' לומר שאני התם דהכל כאכילה מ' וי"ל דעכ"פ בשעותה הרבה הוי כמי שאכל הרבה שא"ח לאכול יותר אלא ע"כ עובדא מגרר גריר: **ה** מצה עשירה. פי' בגיעוטה במי פירות לבד אבל ביטוטה במי פירות עם מים יוצאין בה בשעת הדחק ואיי' אחמנתו' ומ"כ אסור לאוכלה בע"פ (מהרי"ל בשם מהרי"ש) שכתב דתענית אם אם שאמר אחר בנים ויעבר קודם מנוסיקום ע"פ: א"נ ריב"ל דמסיקינא לאק תיהי דבמ"ש בני

תסט א [1]אסור לומר בשר לפסח. אבל בשר דגים ועופות מותר (פור"ב ה') ויש [2]אוסרין בהדגים (מהרי"ל) ואם אמר בשר זה לפסח אסור לאכלו ואף בהנאה אסור ונרך קבור משום שנראה כמקריש קדשים בחוץ מבל מקום בהדגים אין לאסר בדיעבד אינו אלא חומרא לכתחלה כן נראה לי מדברי ל' המחבר:

תע א הבכורות מתענין. ובבית שאין בכור אין צריך הנדול להתענו (מהרי"ל) ונקיבה מכור מתענה גם כן ויש נוהגין לפרוש הבכורים בע"פ כמו שפראן הש"י במרדכי (ר"פ בש' הכל בו) כשאם בכור ובנו. ג' בבכור האם אינה צריכה להתענו (מהרי"ל) בשם מהרי"ש) שכתב דתענית אם עולה ג"כ בשביל בנו הקטן:

תעא א דין מעט לא ישתה: ו"א דמותר לשתות בע"פ דין מעט דרך יין ביכל מה ששית אני מעט הוי טובא בהגשרף ב' מוסרת הראשונות שלפני הסעוד' (מהרש"ל) וכ"ה שני מוסרת הראשונות ישתה הרבה בדי שיגרוה ואין לחוש לשכרות כי דיין שבראש הסעודה אינו משכר אבל שני מוסרת אחרונות לא ישתה הרבה משום שכרות עיין בגבורות ה' דף

פרי חדש

סימן תכט

דמסתיה דתנאה בפ"ק מוסלגין נאו לחדרים בפרקא הסטיא לוקח פלגי מב נהב ובד לוחי' בס"פ נני פעיר חלה מיירי בתלמידי' כל בית המדרש סבלים יום מקודש הוי מוחלים בשנין ונוקבין לרם הכו לחמה נירקלחי בפ"ק ודסמים מוחלין בפ"מסכת נדה הבכורי' עמרת בתלמוד והבכו' חב בחב בנים ויעבר קודם מנוסיקום ע"פ: א"נ ריב"ל דמסיקינא לאק תיהי דבמ"ש בני

בכורות ס' וכ"ח) ובגמרא דף ל"ח פריך אהא דאמרי' חלות תודה ורקיקי נזיר יוצאין בהן והא מצה עשירה היא ומשני רביעית היא ומתחלקת בשני חלות גדולות שנעשו מז' עשרוני' ואין כאן עובר ע"כ משמע דאם יש שמן הרבה אע"פ שמעורב עם המים ס"ל מצה עשיה ואפי' בשעת הדחק

אין

אין יוצאין בה הלל"כ מה"ד פרק דלמה מתני' מיירי בדיעבד יוצא כהן אלא אפילו בדיעבד לא יצא וכ"ל דסא בסי' קס"ח פסק דאין מברכין ברכת המזון על דבר מצוה בתי פירות וכם' סימן קפ"ח מי' דחייב לאכול בי"ש כיום פת מחייבי עליו ברכת המזון וח"כ מתי' רבותא דליל ראשון של פסח אלא כ"ש סר"ן ס"ב דס"ל דכיום מותר לאכול מצה ע"ש דהיינו ע"כ פיס כה מעש אין דבים בה אין מברכין ב"ה אם כן בלילה אפילו יש בה מעש אין אין יוצאין בה אל"כ הוא מעש דמעש כתו"ב תורה כ"ל ופרש דמי פירות לבר אין מתחלי' וא"כ ל"ל ללחם ע"ש פס"ל דאין יוצאין בהם כת"ב סי' תכ"ג אלא ודאי אע"פ מיס אין יוצאין בהם מצה עש"ד ועכ"ל סי' תכ"ב בסם ת"ח: ו מלה מיוצאין בה בלילה כשלה ונפיתה אין לאכלה בע"פ כל היום דסא אלה אלה הוא. עפסימן תפ"ל ומשמע דבהם י"ג מתחרין לאכול מצה: ז מותר לאכלו. אע"ג דאסור לאכול לקטן כיוים דכר אסור בה"ס סי' תצ"ח מ"ד דכר שאינו אלא ביטול מ"ע מותר לאכילו ביום כ"ל סי' רס"ב אבל קטן הוידע אסור לאכילו אלא שיך לאסר לו בעוטר זה מאחר שכבר מלא בריסו מחמו (ת"ה) ואין מילוק בין קטן לקטנה: ח. ומיטבח ביין ושמן. אפילו לאפות אחר כך שני אבל מפורות ומתבשלים מותר לאכול ומברך דהוי מעט קדירה ונישות (הרי"ל) עש"ם סימן קכ"ו ס"ע ומס"ל סל"ב:

תעב א עד שתחשך. דהוה מלקיחות הוא אחר מחרבע הוטות וכולן ברוכים לאיות בלילה (ת"ה): ב בכלים אלים. כל הנה עוב לאעב בכלים אלים אזר לשורבן אין מלל פסח ירבה בכלים אלים ומהריל לא הוה מחמת בשכבת של עכ"ום כ"ל בפסח וכן ת"כ בשם מהר"מ דהוי נגיבת העכ"ום דשוב אלא אדעת נוגן הוי ע. בת"מ סי' תנ"ט וקדה אעו בפסח מותר לנוגל ור"ל כיון דאין מתחמם בהם אלא מעט אחת בהנה לא מקפיד סעב"ם ועיין בע"ו ב"ל: ג יבש. על הספסל. ולא על הקרקע וכתרבי מתעב דגרסינן יבש על הספסל וגם מותר לסמוך על ירך חבירו כדאיתא בגמרא אבל לא על ירך עצמו דמיחזי כחולה (מהריל): ד ולא עלמיהן. אחת יקרים קנה לעשה: ה אל"ל היסבה. אבל תוך ל"ב תחם אל"ל היסבה (ל"ח) וגם אינו לוגם אלא מעל"ע שעוסגין דבלא"ה אלו בכגע ולל הס"ה אבל תוך ל"ל על אחר קרוני כאלא נגנ"ז קודם הרגל: ו אפילו הוא רבו. דמסתמא הוא מוחלו (אבודרהם) כל הסעור ומיסב נקרא הדיוט (ע"ר ל"ל) ואלא לו דין זה מהירושל"מ ל"ל דבסתו וכתוב כתב הב"ש דלריך לחתיסב בדבר שהרי כתב פעמי' ולגיו אין אדם בדבר אלו פטורי בו: ז סגרתה כמוסיף. פירש כיון שאסור לבתות בגיים אל"כ מת אלה לא היה דעתו לבתות ולריך לברך ומי מוסיף אבל בר אשונות כיון שיתר לבתות בגיים אם כן היה דעתו עליו ואל"ל לברך וכ"ל הה"ראל"ל אין דרך לבתות בין הרחצומות אם כן הל"ל מלך ואם אתה לריך לברך. ה"ל כמוסיף לכן לא יחזור ויחתוך ויסתוך על ר"ל"ה וכ"ל בטעוד סי' תע"ג וכ"כ הב"ח אבל בכבו' אני יחזור ויחתוך דהא אתי' שתה יין תוך הסעודה כוס הנני מוציא אל"כ לא היה דעתו לבתות תוך הסעודה: וגיל דבת אלת הסבה יסיה דעתו לחזור ולבתות כיון

תעב (א) עד שתחשך. דאמלה דומיא דמסת דכתיב על מלו ומרור בשעה ראויה לאכול. כתב מהר"ל דמתחלה בכל ע"ש ע"ש ששיעור סיום הקודש עכ"ל לריך שתהיה הלילה דמתי' אלו"ה הוה ומדתוריתא וכן שמשין מלילה קול' תוכ"ל לא יצא לאכל' ביום דוק בלילה מהל"ל בשבת עם הוה הקדוש הרי שיהי בלילה ולא הוה לאכל' אלה הוה בלילה ובשכיל לא הקדוש: (ב) ולא עד יומי. דמשה הקדים קדה לשבת דוחפא הוא על אחין ונפתח הסעוד סע"ש הקנה מלילה אלא בלבד יין: (ג) הסמוכים. דהתכ"ים ס"ל בהן הוה אלא בלבד כיון לאין בעלות בלתי אלה הסבה לחסב אלא אינה כדרכם סמוכי הכיי אלא בלבד לאכלו מיסב בדרכם ל"לאכלו מיסב בדרך חרות וכן הרב וכ"ם לאחן שוכבין הקיבל בשר סדר אחכל לא יבכבו אלא הרבה דעתו עליו יתפי הבשר אלה בגד מתי' ולפי גם הלכל לכבוד ועי"ש סי' תלי לענין ל"ה: (ד) אפי' אם אינו רבו לעניין ל"ה: (ה) מוכיח זה שהלי' בריית אלה הבשר אלה הבשר ופרכינן שם אלה אלה אלה הל"ל ל"ל סיבה. ומה לא דמיירי בשלה הבשר פי' תלמידים ומוכיח אלא אחי הם מלמ מוכיח לריך וקל סל עלא אם רבו נתן לורשות לריך סיבה אלא לא הוה לה הבשר בניתן לו רשות ל"ל הוה לה הבשר אלה אלה ל"ל הוה לה הבשר מוכיח על הוה סיבה בכבוד הרבה אין סיב חיוב על הלמיד ומכ מוה לאין חיוב על הבלמיד הרשות הל"ל אלא אלה שקן בהיב חיוב על הבן לחת לו אלה ל"ה הבשר הבשר הוה אלא אלה אלה הבשר מוכיח לריך וקל סל עלא אם רבו נתן לורשות לריך סיבה אלא לא הוה לה הבשר בניתן לו רשות ל"ל הוה לה הבשר אלה אלה ל"ל הוה לה הבשר אלה אלה הבשר הוה אלא אלה אלה הבשר הוה אלא אלה אלה הבשר הוה אלא

מלילתו ומקרייתו אם היסב הרי זה משובח וקשה מלי חילוק יש בין
לאחר כפ"ר ואל"ל דאמת מ"ל לקיים החלוה מן המובחר דאם כן
בשם שיצא חלה אחת הל"ל מ"ל חלה לכזית וי"ל דאין חילוק בין שמש
בנה וכה מקבל שם שמש חלה ללמדינו שאף בהשם חייב בהיסב וכדי
שיאכל תאכר לו בהסיבה כיון
ליעל הקה ואכה לוה תיכן
שיקר כתיוב לכל אדם תינו
בנתת מלה וה יוכל הפתח
לקיימו. ומהרי"ל תפרתנו
לחלק בין שמש לאחר ולא
בי חלה בדרך שבתבתי:
סדר. פי' כפי שסדרו
אם אכל אם שתתן הה אחר זה
אבתיים לא יצא: (ח)
פי' מו"ח ז"ל כולו
הלא לו הוכו בדיעבד
שעיון ביוקר אפילו
ריעות אם הוכו עכו"ל ק"ק ס"ב
הלכסני בהוכו עכו"ל ק"ק ס"ב
מה ויין עוד מ"ם בסי' תפ"ה:
אחר יין הרוס. דכתיב ל' תרא
אחר יתאוס ס"מ שהאדמדומית
מלה ומקיפיל הטור כאן בד'
מה ולא בקידוש בסי' ער"ב
שיך רמז לאדוס זכר לדס
פרעה שותו בני ישראל
דלא מחנו מליקה יין אדוס
ריעלות סקרים בעו"ה: (י)
פי' כו. במדיעות סרגיין
מלי מכנסלים הרבה במעה
מיסיגלאים כרחוי ועוב לסם
יין מלשוקי כפי שמכר בסי'
ולבהמו בסי' תפ"ח שיקבה
ניל בכל מקום
בר שאין צריך להסב דם איסור
בב כדאי לעלין סוכה דכל
מר מן הדבר ועושיהו נקרא
דוקו וכן מלאתיב בסס רש"ל:
תענ (א) ואין ליטול ידיו
קודם קידוש
בלי בסס המרלכי הות' ליטול
ר קודם קידוש דלא הוי היסח
מה אבל בפסח שיש הפסק
ל נתתיים אין לב"ה ליטול
ן קודם קידוש מסוס דצריך
ל ידיו פעם אחרת לעשות
ל ומלא דברכה ראשונה
ה לבעלה כו' ותמה ב"י ע"ז מה הפסקים שמיבפס מסבת ת"ע ומרחה
ר"ל דאי בפ"ם בעל ידיו בטיבול ראשון יטול ידיו בעטבול שני
רש עטמה כיון דבעי למימר אגדתא והלילא אסחת מדעתא ומנע
מקום מעוקם ופי' הר מיבול שני לאו דוקא דהא אחר המוליא הוא אלא
מלה דסעוד לאחר ל"ת כיון שבעל ליטבול ראשון עולה לגרם ללחם
ל חולין לא בעי כוונה קמ"ל דצריך להניח קלת בתרדמי בת"ם מסוס
ריך ד. ול"ל מסוס הכי צריך דה"ק אין ליטול קודם הקידוש בשביל
בעשה בפסח ומייתי ראייה כי הכי דאמרי' דצריך ליטול שנית ללחם
ש דאמסיק בין נטילה ראשונה באגדה הללו"ל אם יטול ידיו קוד'
קידוש ל"ל אמתכב האגד' הכל"ל להפסק קודם האכילה של מצה ואף בלא
ים גם כן מסוס דצריך טב"ם ליטול ידיו ללחם אמת דים כאן הפסק
ל דנקט לעשות הטיבול גרוע אחר לשון הגמרא ובגמרא הא לאו דוקא
ל בפסח כתו' ורש"ל כתב בסדר שלו דים ליטול ידיו קודם סעודה לשנות
ר קדושין שבבנה אלא דמ"מ יבא עמו לידי חיוב נטילה מיסך
ל ליוספס כדי שיהא מחויב ליטול מקודם קידוש ולא יבוך עלי' אלא
ר יר וה"ל מחילה לעיבול לא בעי נטיל דלא עדיף כאי מיבול מאכילה
מים שבכל הסנה לא הוי קידוש הפסקו ואי כל ע"י נטילה דקודם קדוש ב"ש
ל ע"ב. ואי"ל הצריך ליטול שנית לעיבול ראשון ואי"ל ידיו תקנה
בוס נטילת בך נטילה יחיה דקודם הקדוש בפסח דאי מסוס אלא יסנה מבדך.
ו דהקנה זו קלקלה הוא כיון שראה אחר מזה מעל סובר הוא שב"ב מבדך
פסח כדנטיל ע"ב הוהר נכון כ"ם רמ"ח ע"ם המרד כיוהוא מנהג פשוט שאין מעלין אלא עד העיבול ראשון. ומה שכתב דם"ל שאין לעשות
כל הסנה אחר אלו יעשו כן בכל הסנה ליטול אחר הקידוש כמ"ם סי' רע"ח ס"ט: (ג) ואינו מבדך אחריו על הנטן כו' כי סומך על מה
שיבדך

ח °צריך לשתות ארבע כוסות ח (ז) על מסדר ואם שתאן °והעפי' רביעית כמ"ם סי' תרי"ב: ול"ל
אחר זרא שלא כסדר °לא יצא: ער
ט °ב שיעור הכוס רביעית לאחר שימזגנו (אם רוצה לחזגו) ושתה דאם שתה יותר מאכילת פרס
(ח) כלי °או רובו °ואם יש בו הרבה רביעיות ט °שותין ממנו אפילו בדיעבד לא יצא וכ"מ
כל כך כני אדם כמנין רביעיות שבו. °ויש אומרים שצריך לשתות סימן תנ"ה כמו שכתב בסי' תרי"ב: ול"ל
רוב הכוס אפי' מחזיק כמה רביעיות: °(ולריך לשתות הסיעור יא אחר שתיית רביעית ראשונה
שלא בהפסק גדול בנתיים: (כ"י בשם רוקח) ולכן יקח כוס קטן ויקחה בלא המתנה ולא יפסיק
יי °מי שאינו שותה יין יב כפני שמזיקו או שונאו צריך לרחוץ עצמו אחר זרא שלא בהפסק גדול בנתיים כמ"ם סי' תרי"ב: ול"ל
ולשתות לקיים מצות ארבע כוסות: אחר שתיית רביעית כמ"ם סי' תרי"ב: ול"ל
יא °מצוה לחזור (ט) אחריין יג אדום: (אם אין הגפן משכח אם אין לו יין אדום אלא לבן יקח יין לבן ויקח אדום
ממנו): (טור) אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
יב °ח יצאים ביין מבושל ובקונדיטון: אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
יג יד (י) °אפי' עני המתפרנס מן הצדקה טו °יכור מלבושו אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
או ילוה או ישכיר עצמו לר' כוסות: אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
יד יו °גם הנשים חייבות בארבע כוסות ובכל מצות הנוהגות באותו אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
לילה: אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
טו °ל תנוקות שהגיעו לחינוך מצוה לחנך לאחר אחר יז כוסו לפניו: אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
סגה °ומין ליקח כוס שמיגר בפין קלו"ק גלא"ז מפני שלא יכול לעמוד אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
רביעית כלתה (מהרי"ב) וכמוס של ברכת המזון גלאו הכי אין לוקחין אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
אותו וע"ל סימן קפ"ג סעיף ד' בהגה וכן הכוס של קידוש ופיין לעיל סימן ר"ח אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
סעיף י': (כ"י) אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
יז °מצות לחלק לתינוקות קלות ואגוזים כדי שיראו שינוי וישאלו: אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן

תענ דיני כוס ראשון וסדר הפסח עד כוס השני ובו ז סעיפים:

א °ח מזגין לו כוס ראשון ומקדש עליו °ומברך א נשהחיינו ואם חל בשבת אומר ויבלו ואם חל במוצאי שבת °אומר יקנה"ז ואם שכח להבדיל ולא נזכר עד שהחחיל ההגדה ישלים ההגדה עד גאל ישראל ב ואחר כך יבדיל:
הגה (א) ג °א ואין ליטול ידיו כלל קודם קידוש (רבי יהודה והרא"ש בתשובה ומרדכי פ' ע"פ) ואם אין ידיו נקיות יטול מקום אבל אין לברך על הנטילה ובעל הבית לא יתענג בעצמו רק אחר יתענג לו דרך מירות: (מהרי"ב)
ב ד שותה בהסיבה (ב) °ואינו מברך אחריו:
ג יא ירצה לשתות כמה כוסות הרשות בידו °ומכל מקום ראוי ליזהר שלא לשתות בין ראשון לשני °אם לא לצורך גדול כדי שלא ישתכר ויסגיע מלעשות הסדר וקריאת ההגדה:
ד °מביאין לפני בעל הבית קערה שיש בה שלש מצות ומרור וחרוסת וכרפס

מבדיל בחמלע סעודתו על הכוס ואם היה דעתו לשתות יין חוץ הסעודה אינו מברך בפ"ה כיון דאיכא פטנתא הפסק ברכות להקל עסי' רע"ו ואם לא היה דעתו לריך לברך ולא יתתין להבדיל עד אחר הסעודה דאם כן היה כמוסיף על הכוסות ואין לומר. שיאחר הבדלה והלל על כוס ג' דה"ל כ' קדושות על כוס אחד דדוקא קידוש והבדלה הרי דסמיכ עסין ח' הוא כדאי' בפסחי' דגם בהבדלה אמרי' המבדיל בין קודש לקודש: ואם אבה להבדיל עד אחר כ"ם אומר הלל והבדלה על כוס ג' דהה"ל בע"ח כמ"ם סי' רע"ו ס"ג: ג ואין ליטול ידיו כו'. דאי הוי כ' עלין קודש קידוש הוי משמע שעושין כב"ם דס"ל קידוש לריך נטילה אבל בכל הסנה ברא"ה כמו"ל לסעוד ואע"ג דהכא ג' בנטילה אחר הקידוש לריך נטילה מ"מ לא יעלה ע"ד הבריות שמעבל לעיבול ויסברו שמעבל לקידוש עכ"ל ד"מ בפסח מהרי"ל משמע דס"ל דאסור לעיבול עלמו קודם קדוש (ועסי' ער"ח סי' ב') ומ"מ לא ידעתי היכן מליגו שב"ם ס"ל קידוש לריך נטילה רק בברכו' פ"ה פליגי ב"ם ס"ל מעלין לידים ואח"כ מוזגין את הכוס וב"ה ס"ל מוזגים את הכוס ואחר כך מעלין לידים והמעשה מפרש בגמר' משום מומאה ועדרה ולב"ה מסוס הפסק בין נטילה להמוציא. לכן כ"ל דס"ל כב"ה

הראשונות ואם אם טעה ושתה בלא הסיבה יחזור ויקח בלא ברכה: ח על הסדר. פי' שיאחר ההגדה בנתיים: ט שותין ממנו. משמע דלכתחלה מוזרין הרבה לכתחלה בכוס אחד ועסע"ז: י וי"ל שלריך וכו' ולכן יקח כוס קטן ויקחה בלא הפסקגדול. דהיינו שלא יפה שתתלה ועד סופו יותר מרביעית
ח °צריך לשתות ארבע כוסות ח (ז) על מסדר ואם שתאן °והעפי' רביעית כמ"ם סי' תרי"ב: ול"ל אחר זרא שלא בסדר °לא יצא: ער
ט °ב שיעור הכוס רביעית לאחר שימזגנו (אם רוצה לחזגו) ושתה דאם שתה יותר מאכילת פרס אפילו בדיעבד לא יצא וכ"מ
(ח) כלי °או רובו °ואם יש בו הרבה רביעיות ט °שותין ממנו סימן תנ"ה כמו שכתב בסי' תרי"ב: ול"ל
כל כך כני אדם כמנין רביעיות שבו. °ויש אומרים שצריך לשתות אפילו בכוסות אחרונות
רוב הכוס אפי' מחזיק כמה רביעיות: °(ולריך לשתות הסיעור יא אחר שתיית רביעית ראשונה
שלא בהפסק גדול בנתיים: (כ"י בשם רוקח) ולכן יקח כוס קטן ויקחה בלא המתנה ולא יפסיק
יי °מי שאינו שותה יין יב כפני שמזיקו או שונאו צריך לרחוץ עצמו אחר זרא שלא בהפסק גדול בנתיים כמ"ם סי' תרי"ב: ול"ל
ולשתות לקיים מצות ארבע כוסות: אחר שתיית רביעית כמ"ם סי' תרי"ב: ול"ל
יא °מצוה לחזור (ט) אחריין יג אדום: (אם אין הגפן משכח אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
ממנו): (טור) אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
יב °ח יצאים ביין מבושל ובקונדיטון: אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
יג יד (י) °אפי' עני המתפרנס מן הצדקה טו °יכור מלבושו אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
או ילוה או ישכיר עצמו לר' כוסות: אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
יד יו °גם הנשים חייבות בארבע כוסות ובכל מצות הנוהגות באותו אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
לילה: אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
טו °ל תנוקות שהגיעו לחינוך מצוה לחנך לאחר אחר יז כוסו לפניו: אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
סגה °ומין ליקח כוס שמיגר בפין קלו"ק גלא"ז מפני שלא יכול לעמוד אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
רביעית כלתה (מהרי"ב) וכמוס של ברכת המזון גלאו הכי אין לוקחין אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
אותו וע"ל סימן קפ"ג סעיף ד' בהגה וכן הכוס של קידוש ופיין לעיל סימן ר"ח אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
סעיף י': (כ"י) אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן
יז °מצות לחלק לתינוקות קלות ואגוזים כדי שיראו שינוי וישאלו: אם אין לו אדום אלא לבן יקח אדום ולא יקח לבן

עטרת זקנים

ב שיעור הכוס רביעית. ומדרש רביעי אמבעיים על אצבעיים נגוב הרחב ב' עולים וחצי. גורל והנוסש גורל זהו רביעית וכוס קטן שאינו מחזיק רביעי משקת לבניו ולבני בניהם הקטנים (כ"א ח"ח)

תענ

א ואין ליטול ידיו. ירא. כלל כו' ומלרדת שנוטלין כל חשב קודם קידוש אף עתרת שול. ירא קודם הקידוש ע"י שיסך. רגלין ולא יברך ואם לטיבול אפילו נשלרה לא צריך (פרחש"ל בש"ת סי' ס"ו):

פרי חדש

סימן תכב

ריגלא בריגלא ופרום רש"ל דריגלא. נתון לחוש בלמות הרגל קדם הרגל מלבי' יום ע"ב. ואחרון זם יוחר כבון. ביום בשים דולן ולוק: יש מחבנין לוחר דבמוריס. היקרי מחלל בשנות בשבת מסכתת מלבי יום בלא יום עורב עמוד ולבא מילתא היום מכה' מעמי חדת סמן דרך ר"ל ליקח חסנון שלם ומחקו"ל"ם נקטי מלבי' ותו דנזמון הרוחה מסכת"לם ומיכון מלבי' אי"ז מה לשמחה מקורין ליה הוי פלוס מחה חבל במקומות סקרין הבא בריום שמחל כל פסח היקרי מחל מלא בשנין מה לוקח פסוק:
ו"ם ובכל מו ישרה בעיר יה הרוש צריך ליחן: מכל תחת ביחוס מי בשלק דנטרת בין ליחן יפי. בלי לה סימן. ולין מרוגה לוחר בין לבשר לפרוש בין לבעלי ליקח מחנו הבנות בשם מלק מעמ' ברוב בגלות בהבשמים הן
פלוסים יום:
פ"ב. ואיך בסעודין בהבנו כל. אם מה מ' מהבנה מי לה סחר בפ' בתרת דחמ' מיסרי והבה מיחת מהם מין לבשרין בעיסן תפני מלחמה

באר הגולה

ס"ם בגמרא קח ע"ב מיר' הרא"ם ופ"ם ס"ם בגמרא בעל בו ות"ם ק הרמב"ן. ומהרי"ל סיים ד הרבבלא בגבו' מסת דכרים חם ומהירושלמי ע"ר כסם הירושלמי פ"ג דסקלי' בסם כסם הירושלמי' מסכת ספרים פ"ם בבבלי ב. מי' תוספם סם ב"ם קח דהרא"ם סם בת מוכה והמרדכי' ערייתת סם קח: מתנה ספרים קי"ל כן מסמם ק"ב. ב. יקבלין בסם ס"ם בסם רבו. מסקנת דאמרת קח סיר בסיתן תפל"ר בסם רב סרירת ומה מלי. ומ"ם קיי' בל בו בסם ר' יהונתן מיר בסי' תמה בסם הרוס ור"חם

עטרת זקנים

ב שיעור הכוס רביעית. ומדרש רביעי אמבעיים על אצבעיים נגוב הרחב ב' עולים וחצי. גורל והנוסש גורל זהו רביעית וכוס קטן שאינו מחזיק רביעי משקת לבניו ולבני בניהם הקטנים (כ"א ח"ח)

תענ

א ואין ליטול ידיו. ירא. כלל כו' ומלרדת שנוטלין כל חשב קודם קידוש אף עתרת שול. ירא קודם הקידוש ע"י שיסך. רגלין ולא יברך ואם לטיבול אפילו נשלרה לא צריך (פרחש"ל בש"ת סי' ס"ו):

פרי חדש

סימן תכב

ריגלא בריגלא ופרום רש"ל דריגלא. נתון לחוש בלמות הרגל קדם הרגל מלבי' יום ע"ב. ואחרון זם יוחר כבון. ביום בשים דולן ולוק: יש מחבנין לוחר דבמוריס. היקרי מחלל בשנות בשבת מסכתת מלבי יום בלא יום עורב עמוד ולבא מילתא היום מכה' מעמי חדת סמן דרך ר"ל ליקח חסנון שלם ומחקו"ל"ם נקטי מלבי' ותו דנזמון הרוחה מסכת"לם ומיכון מלבי' אי"ז מה לשמחה מקורין ליה הוי פלוס מחה חבל במקומות סקרין הבא בריום שמחל כל פסח היקרי מחל מלא בשנין מה לוקח פסוק:
ו"ם ובכל מו ישרה בעיר יה הרוש צריך ליחן: מכל תחת ביחוס מי בשלק דנטרת בין ליחן יפי. בלי לה סימן. ולין מרוגה לוחר בין לבשר לפרוש בין לבעלי ליקח מחנו הבנות בשם מלק מעמ' ברוב בגלות בהבשמים הן
פלוסים יום:
פ"ב. ואיך בסעודין בהבנו כל. אם מה מ' מהבנה מי לה סחר בפ' בתרת דחמ' מיסרי והבה מיחת מהם מין לבשרין בעיסן תפני מלחמה

כל הדוחק חדצה הוי הפסק כמ"ש התוספות פ' ע"פ אבל קידוש לא הוי הפסק הבל בפסח דהוי הפסק גדול לכן נוטלין פחות לעשותה. וכ"נ מדברי בה: ורש"ל כתב דיעל היש קידוש ושול ולא ישול אחר כך לנטילה והב"ח כתב דמ"ש ישול שניה לנטילה דהא בכל הסלה אין לנו נטילה ידיהם לנטילה ולא"כ מיתי כסתרי אהדדי ועכ"ל סימן קל"ח: ד וכרפס. כתב מהר"ל שהגין ליקח כרפס שהוא נטריקן ס' פרך כנומרים ריבוא עבדו עבד פרך. ואכיו קוים הסופק אם מותר ליקח פעטרזל"ן הפני שהוא שוב יותר מבושל מתי ולא"כ אין מברכין עליו בפה"מ כמ"ש סי' ר"ה ע"כ. ואני תמה למה נהגו בחדשיהו ליקח פעטרזל"ן ואפשר דס"ל שעל ידי הכבר הם מבריחין במ"ש ולפי מ"ש בסי' תר"ו דוק כאמרן לאכלין בלל חיין מברך שהכל אבל בשאכלין חיין אע"פ שעובי יותר מבושלים מ"מ מברך בשהן חיין בפה"מ ח"כ ח"ש ות"ל דעתי חוכך בזה למה בחרו בדבר שיש בו פלוגתא ה"ל ליקח ירק אחר ואמנם שאחר ירקות אין מצוים ל"כ בימי הפסח אלא משום דבגמרא מזכר ירק ואחר דברים נקראו לפח מי מלח. כתוב בהגה"מ דאם חל בשבת יעשה מהי מלח מע"פ אבל בסימן שכ"ח כ"ל דבכל מה שצריך לאותה שעודה מותר לעשותו בשבת. ולל דלאחר שאכל הירק מותר לסלק הירק ומי המלח מהקעודה: ו למעלה מן הכלל. פי' שמוך לו: ז וזרוע. כתב הר"ן דעשה בלא בשר לא מקרי תבשיל לכן ידחה שיהא מעט בשר סרוך עליו (ד"מ): ח על הגחלים. דהפסח לא היה בלילה אלא בשפוד של רשתות טורח לחזור אחריו: (ב"י בא"מ) ואסור לאוכלה דאין אוכלין בלי בלילי פסחים ולכן אסור לעלותה ב"ט דאין י"ש מכין לחבירו ומרחה לי דאם שכח לעלותה עד הלילה יעלנו בלילה ויאכלנו בשחרית ב"ש הראשון ורש"ל כתב לעשות תחיכת בשר ויחלקה לאמיתי' וכ"כ הב"ח ומל"הוא שיהיה הרבה לאכלו בלילה עד ליל ב' אסור ג"כ לעלותה ליל ראשון (ד"מ מהרי"ו) עסי תקל': ט חזרת. לאע"ר ולכתב כתב דקרא בלשון פולין ומרוריך: י עולשין. קי"רבל קרשפל' בל' ערבי אלדבי בלשון ספרד (הג"מ): יא תמכת. קרי"ן ובל"ה מעדי"ש ד' ומהר"ל הא מסופק אם קרבי"ל הוא מרור ובלע"ן מרוכי"ה חרחבינה. אלוחת דדיקלא: יב לא בשורש. ז"ל מהרי"ו אם יקח מעדר"ש יקח מה שהוא למעלה מן הקרקע כגון העלין והשורש לו אכל לא מה שלמטה מן הקרקע דהוי שורש ע"ל. וכ"ש מ"ב וכ"ל. מיהו לפני כתב מהרי"ו ח"ל בפ"ק דסוכה לחריבן חזוב. קולים ובגן גבעוליים ופירש"י קלחים ערשים. ומעטעם זה נראה הא דכתב"ר ולא שרשים הייטו שרשים קטנים המתפלגים לכאן ולכאן אבל שרשים הגדול שעומד מירק הוי בכלל קלח עכ"ל וכ"ה בהגמ"ר ל"ל שמעתי שקרוי קלח עד לחמה מזגנו ומבלים קטנים יוצאין מהם עכ"ל וכ"ל עיקר. וסעולם מהגר"ל לברך על העלים ולכריכה נוטלים הקלח ול"ל הטעם אדרבה אלא דעלין עדיפה לכן נוטלין הנעלין לברכה ומזכו לברך לשל כזית כמ"ש סימן הפ"ו ומפני שאין העלין הרבה כ"כ לכן נוטלין הקלח לכריכה מיהו אם רוצה ליטול העלין לכריכה הרשות בידו: יג בן לחים. משמע דאין יוצאין בכמוסים וכ"מ בטור ורש"ש ועיין בגמרא: יד לא כבושים. פירש"י בחומץ ומרחה ליה דאזיל לשישים בשכתב הב"י בי"ד רסי' ק"ס בשמו אבל תכן ק"ל דדבר הברוי בתים מעת לעת הוי כבוש והוי כמבושל אם כן אם שרה התרור בתים מע"ל אין יוצאין בו למבטל מרירתו ועיין בב"י סימן תקכ"ו: כתב מהרי"ו ח"ל מהרי"ח שמתפק כיון דמרור איתקש לחלה ונזל פסול אם כן לא יוצאין יוצאין מן הקרקע כמ"ש סי' תרמ"ו ול"ל דלא דמי דהתם אסא מתקיים בקרקע מה"ה הוי כקרקע עכ"ל ל"ל דהכי פירושו כיון דמרור אינו מתקיים בקרקע הוי כמבטלין וקיים הכרי ביאוהוכנו רשות והוי שיעור רשות ביד הישראל. ומכל מקום ל"ע דהא קי"ל כל שהתחבר לקרקע מיקרקע כמ"ש סימן תרל"ו ס"ב. וכ"ש כשנשרש בקרקע כמ"ש ב"י סימן ו' ס"ב ועכ"ת סימן ל"ח ס"ס סע"ב. ואפשר דמיירי שהתרור כבר פרחה בלל הנרכה ומיירי שהתרור יוצא רק בלו הנמנים בחבר מחוברים בהג"מ בל"ח (כמ"ל) ומשכ"ל כתב ליקח ווירמ"ט בל"ח דהייטו מרור דמתמיתין ושעתה דהא ליכא מתן דמהדר תחריתה לכן אי אפשר דמרור הוא מרירתה עדיפה ואמנדה כתב ליקח מעדר"ש דהייטו תחבה: ומתה בשביל דלא אחבריר דעולין קורבי"ל דבפרדיס כתב ליקח קורבי"ל לטיטל ראשון מקמוע דהייטו יוצא בו ידי חובת מרור עד כאן לשון מהרי"ל ואמנדה כתב נם כן דמרור הוא ווירמ"ט ווידוע דלעבדה ואתי לשון תקבכו. ומתמני מהרי"ק כתב מקום שאין לו"ק לוקחין לעבה שקורין ווירמ"ט אל שאר דבר שהוא מר תקב"ן עד כאן לשון. אם סבירא ליה דמרור דמתניתין בולל לכל הירקות המרים וכך כתב רש"י בחומש כל בעשב מר בקר מרור אבל בגמרא לא תמהו כן ובמה לא אמרו אם יוצאין אם לא אלא בחותם שנקראים בשעת מתן תורה מרור לכן אין לברך על שאר ירקות: יו. מעטמתוקן ואם חל בשבת יתן בו המתקה מע"ל שלא יבא לידי שינוי מותר לתת המתקה בשבת דהייטו שיתן המתקה תחלה ואחר כך יניח לתוכו החרוסת: יז הרוחץ לתנו. שלין נדוכין תרוכים (ב"י רוקח) ומהר"ל כתב שלא ידוך לתוכם ויהיו תרוכים:

ד וכרפס או ירק אחר: (ויקחן (ג) ה לו מי מלח) ישני תבשילין אחד זכר לפסח ואחד זכר לחגיגה (ד) ונהגו בכשר וביצה: כנה ויסדר הקערה לפניו בענין שיהיו צריך לעבור על המלוה ויהיו הכרפס יכה ו למעלה מן מכל והחומץ סמוך לו יותר מן המלה והמצו"ת הכרפס והמרוסת והם יהיו יותר קרובים אלינו מן הכשר וכביצה: (מהרי"ל) ותבשר נתנו שיהיה ז זרוע ונהגו שהבשר יהיה צלי ח על הגחלים והביצה תהיה מבושלת (והוא הדין לטיה וכן מוהגין בעירנו): ח ב לאלו הירקות שיוצא בהם ידי חובתו ט חזרת י עולשין יא תמכא יב חרחבינא (פי' מיני עשבים מרים) פרור ויוצאים בעלין שלהן ובקלחן (ה) לאבל יב לא בשורש אלא שבעליו אין יוצאים אלא אם כן הם לחים ובקלחים יוצאים יג בין לחים בין יבשים יד לא כבושים ולא שלוקים ולא מבושלים וכלם מצטרפים לכזית שהוא השיעור שלהם טו ונקר חמצות בחזרת ואם אין לו חזרת יחזור אחר ראשון ראשון כפי הסדר שהם שניים: כנה ואם אין לו אחד מאלו הירקות יקח לענה טו לו מר ירק מר (לבוש) ומרוסת ישפה עם זכר לדם (טור) ומוסיף המרוסת מפרות מפני שהם ישמחל (תוספות פ' ע"פ) כגון תפוחים תאנים ריסוסים מקדים וגוזקין עליו מכלין כגון קמטת והגבעל יז כדופים לתנן מפיו מגבלין בו כעיס: (טור)

נוסל

אוכלים ממילא משמע שאינו אין לנו פסחים ואם"ס אסור להגבי"ל כמ"ש אותם ומחלקם ואומר זכר לפסחים לאוכלם כדה אי שיעורו רבי"ל ומה כתבו בשם ר"ח שהבשר יהי' כלי ממילא אין אוכלין גם מתלת רח"ל שהבשר מהגבי"ל אינו אלא לבשלה גרלה הטע' לכוונה זו דהבשר שהגיעין לדר אוכלין אותו כי אינו אלא תשום זכר לפסח אבל הגילה יש בה שד שעם הגי' אבל ביה המקדש כמ"ש ב"י בשם הכלבו ואין לאוכלים הגילה בדרך אכילה ב"מ: ומוהגין לבשל בנים הרבה גילה הרבה מבושלת דוקא לפי שאין אוכלין אלא בלילה אין אוכלין אלא בלילי פסחים אין אוכלין אלא בלילה אין אוכלין אלא בלילה אין אוכלין אלא בלילה

מתמו כי אינו מצטער כ"כ כמו הקלה שיש לו כח יותר: (ו) טועל
ידו לצורך טיבול ראשון. ד"ל שמיבולו במשקה לריך נטילה: מבאן
ידו לצורך טיבול ראשון. ד"ל שמיבולו במשקה לריך נטילה: מבאן
ם הוכחה מגולה לאותן שאין מהרין בכל הסנה ליטול קודם שיאכל דבר
שמיבולו במשקה דמה נשתנה הלילה הזה מכל הימים שבשנה ואם בא
ו (ו) מנוטל ידיו לצורך טיבול ראשון (ז) ומלא יברך על הנטילה
ויקח מהכרפס יח (ח) פחתות מכזית ומטבילו בחומץ יט
ומברך בורא פרי האדמה ואוכל ואינו מברך אחריו ויקח מצה
בהגה
האמצעית כ ויצענה לשתים כא ויתן חציה לאחר מהמסובין
לשומרה לאפיקומן ונוטלים אותה כב בתוך הסעודה ויצניע חשני ישים
בין שתי השלחנות כג ונגביח הקערה ישים בה הכזית ויאמר כד
הא לחמא עניא עד מה נשתנה:
סגה ויאמרו בלחש מגבינים הכזית והקנים ולו יפרש להם הענין וכן פסק
ר"י מלונדרי כל הסגנה בלחש לפ"ז מדי מיבינו הכזית והקנים:
(כל נו ומהרי"ב)
ואז כה יצוה להסירם מעל השלחן ולהניחם בסוף השלחן כאלו כבר
אכלו כדי שיראו התינוקות כו וישאלו:
ז כז מוזגין לו מיד כוס שני כדי שישאלו התינוקות למה שותים כוס
שני קודם סעודה. ואם אין הכמה בבן. אביו מלמדו. אם אין לו בן
אשתו שואלתו ואם לאו הוא שואל את עצמו ואפי' תלמידי חכמי שואלים
זה לזה (ט) מה נשתנה וכו' (וכשהבן לו האשה שואלת אין לריך לומר
מה נשתנה אלא מתחיל עכדיש): (מהרי"ל) וכשהתחיל עברים היינו
לפרעה סחזיר הקערה שבה המצות לפניו וקורא כל החגדה וכשגיע
למצה זו צריך להגבי' להראותה למסובין שתתבב המצות עליהם. ויש
להגביה מלה הפרוסה שהוא כלחם עוני (מהרי"ו) וכן כשגיע לפרור זה
וכשגיע ללפיכך מגביה כל אחד כוסו בידו עד שחותם גאל ישראל:
כגה ונוטגין לוקח מעט מן הכוס כח ואלבנו (ל"ע) כשמגיע לכם
ואם ותמרות עצן וכן כשמזכיר המכות דל"ך עד"ש בחמ"ב בכלל
ובפרט הכל כט י"ופעמים (מהרי"ל) ויביה הפה מגולה בשעה שאומר
ההגדה עד לפיכך שאוחז הכוס בידו ואז ל יכסה הפה: (אגור ובית יוסף):

תעד על

יח פחות מכזית. דאם יאכל כזית יהיה ספק אם יברך ברכה אחרונה
(טור) לכן אם אירע שאכל כזית לא יברך ברכה אחרונה: יט ומברך
בפ"ה. קודם הטיבול כדי שיהא מוכר לעשיקן וה"ה במבר (מהרי"ל)
ונקנה דהא הברכה לא קאי רק על האכילה דמברך בפ"ה וה"ה גבי
מרור וכ"ע: כ ויכלענה
לבנים. דבעינן לאכה עוני דדרכו
עם שאל עני בפרוסה: כא ויתן פירוש תני הגדולה
(מהרי"ל ב"ח): כב בתחתם
ויש מנהגין לוקח על כתפיהן זכר
ליציאת מצרים: כג ונגבי הקערה.
וא"ל לחסיר התבשילין (טור):
כד הא לחמא. ליצגא דקרא
דכתיב לחמן ירחו את הלחם אשר
אכלתי אותם וגו' ואין לשבח
הנוסחא ולומר כהא לחמא לו הא
בלחמא (מהרי"ב ד"מ מע"מ) פי'
דיש שאין רולין לומר הא לחמא מעני
דאין זה לאותו הלחם מתם שאכלו
ישראל ולכן מבניא רחי' דבתי' בקרא
לחמן ירחו את הלחם אשר אכלתי
וגו' והרי אין זה הלחם שאכלו
מצרי אותו שאכלו כבר אכלוהו אלא
דומנת הלחם ה"ל דומנת הלחם
ומזמו אין זה ראיה לדבר לקח
לבנת מן א"כ מייב שפיר לומר
זאת הלחם אשר אכלתי דהא
בשתייר מזמן הוא אכל הכא
אנו אומרים אכל אין שייך
לומר הא לחמא וכו' לכן האומר
הא בלחמא לו כהא לחמא לא
ספיק: כה יצוה להסירם
ועכשיו לא ינהגו להסירם מפני
לאין מיכר לתינוקות בזה דיודעים שאלו הדברים לא ניתנו על השלחן
לצורך אכילה אבל בזמן הגמרא היו רגילין לעקור השלחן: כו ויאמרו
ויאמרו להם שאין רשאין לאכול עד שיספרו ביציאת מצרים ולכן אין ליתן
פוס מלה על השלחן עד אחר הסדר (מהרי"ל): כז מוזגין וכו'. לא
אנו חייבים לעבלו' דאיתו אלא מיכר מפני התינוקות רק יאמר
אנו מעבילין (טור) כשיאחר היות שעמדה לאכותיו וכו' יאחז הכוס בידו
ויכסה הפת עד מגילנו מידם (אל"ה) בשיאמר פסח לא יגביה הכפר"ל
ונאמר לפניו שירה חדשה הללויה דקאי על גאולת מצרים שעברה וגם
י"ל דהלל אחרו מהמיוסרא"ל כדאי' פ' ע"ם (ב"ח רש"ל אל"ה): כח
באלבנו. מוהגין לזרוק באלבנו ע"ם אלבנו אדום היה דלא כמ"ם בבא"מ
לזרוק בזרת קטן עכ"ל ל"מ. ובילקוט מ' ואחרת מביא פרקי ר"א שבקריעה
הכה הקב"ה למצריים ע"ז נאמר אלבנו אהי' ואל"כ יש לזרוק בקמילה:
כט י"ז פעמים. כנגד חרטו של הקב"ה שנקרא יוה"ך (ר"מ): ל יכסה
הפת. אלא יראה בוטחו כדאי' סי' ער"א ס"ע: בשחל פסח במ"ש
יאחר מן הפסחים ומן הזבחים אלא הקריבו חגיגה אחין חגיגה דוחה
שבת (ב"ח מהרי"ו) ועיין בטור:

תעד על

ל"ל פחות מכזית. לפי שאם יאכל כזית יתחייב לברך ברכה בפשות ויש פלוגתא בזה אם חייב לברך אותה על
טיבול ראשון ע"כ טוב שיאכל בענין אלא אם יהא בו חיוב כלל הפלוגתא היא בין ר"י לרשב"ם דר"י"ל דהגדה והלל הוי הפסק בין הטיבול להסעודה כמו
בתוכ לענין נטילה שלריך לטול שנית לסעודה כמ"ש בס"ח הכא מי הטיבול ואין ברכה אחרונה על הטיבול אין הסעודה פוטר אותה
אבל הרשב"ם ס"ל כפי שפיר "ר"ל דדוקא לענין נטילה תשוב הגדה הפסק דלמה נגע במקו המטוקף בכחי אבל לענין ברכה אחרונה לא כמו שאל"ל
לגבי פ"ה על המרור מעטם דנפטר בברכה זו שעשה בטיבול הראשון הכא מי לענין ברכה אחרונה של הטיבול ה"ל פטור מתמו דשייך להסעודה
אלו אכלו בתוך הסעודה ור"ס ל דלאו מטוס טעם זה פטור מן מרור פרי האדמה ומברכה אחרונה במרור אלא דהמרור עלמו שייך להסעודה
לפטור בהטוליה ובברכת המזון אבל טיבול ראשון אין שייכות להסעודה מטוס הפסק הגדה והלל ונראה דבפלוגתא זו שייכא עוד פלוגתא לענין ברכה
אחרונה על כזיתו הראשונו דלר"י לריך לברך ולרשב"ם אין לריך לברך: (ט) מה נשתנה. בטור כתוב שאין לומר שאין אנו חייבים לעבלו דמשמע
שבלילה הזה לא נחנו חייבים לעבל. וזה אינו דאינו חייב לעבול אלא מטוס הכירה דתינוקות אלא יאמר אין אנו מעבילין כו'. ובגמרא אלנו אינתא
חייבים לעבל ול"ל דטעות הוא: כהוב במהרי"ל דחלק הגדול נקח לאפיקומן ולא פחות מחצי' דהיינו חלק הקטנים לחם עשה לזה לפי שאותו
חצי' של אפיקומן הוא עיקר המצוה שיאכל אחר הסעודה: כתב המרדכי לריך לומר ואכל מס מן הזבחים ומן הפסחים דהא אוכלין תחילה מן
חגיגה הזבח הזבח אבל הפסח נאכל על השובע. וכתב מהרי"ו שאם חל פסח במוצאי שבת לריך לומר באותה לילה מן הפסחים ומן הזבחים דאין
חגיגה קריבה בשבת: כתב הטור שיש לומר ומודה לך שיר חדש ואין לומר שירה חדשה כיון שהוא אומר על הגאולה שעבר אלא לענין זכר לדאת
בחדרים עכ"ל. ובמוסח שבשידורים שלנו כתוב ונאמר לפניו שירה חדשה הללויה גם זה אינו נכון שאומר ונאמר ממילא קאי על הגאולה
העתידה. ונקלת ספרים לא כתב כלל הך שירה חדשה וכן נכון. דבאמת קאי על הגאולה שעברה שהרי קורין הלל המצרי. ובמרדכי של זקני מהר"י
בר בנלאל ז"ל היה נקוד ונאמר בסגול וה נכון מפיו ושייך לומר שירה חדשה כי נאמר בסגול הוא לשון עבר:

פרי חדש

סימן תכט

ביאור בזה ולמה בהגה
ליתה:
ומ"ש ואין אברהם
וכו' בשלו הקושיות
בהגו לאמרו בשם מהר"ל
יותר כמו שלא לאמרו
מפיש לאמרינן בפלק
דפסחי' ובמ"ש שי בעלים
אין מביאין תודה בחג
המצות מפני שהם
ומרכינן פעיקה ומשני
הכא ל"ל עשקינן
וקסבר אין מביאין
קדשי לגיה בפיס ל
מפש' זה ראוי שלא
לאמרו:
ומ"ש הבכורות
מחקנין
עיין לקמן בסימן תפ"ב

סימן תל

ס"א פפני הגם
שנעשה בו
הגם היה מפסח מצרי
ונקבו בעמור ומפסח
מילתו ומהגל המצרים
היה בינו מאמר לחיתה
בפרך מעלם ומשלם
מעשרה בחדש הוה בעת
ולקחו לגם כל אחד מם
לפשחו ונקבו אותו
בבעבי הבקר ובגלגוש
המצרי לה: זם לבם
ומשיגו לשומרו לשם
פסח בחמות הפסח עלינו
והיו מיגים קרות על
מפוחמין את אלהיהם
ולא היו בשלין לומר
לשם דבר ל"כ הפור והו
בפ' תרע"ם בחנו הגם
בחומן אחר ומבלים יש
לדקדק למה לא ייחסו
הגם לעשיהו בחדש
נחו"יום מיבול ולקרותו
יום בגדול ומה רלו לייחס
הגם אל מכת מלכי
הפסח ולולי ומות מכת
מהכני לגו פורחת לגבלין
מיד המצריים ולכן ומסו
הגם לגבות ובגבום בחב
מלכי מלא בת הגם אלא
ע"י מאורת מכת מחכני
מיגעו בהמצרי' מהיו
ישראל מומרי' הגבים
בהמצרי' בעליתה בחברים
הין מחמיאין מהיו
המפלי' בלא בגבות
ועיי כך אלהי לגיבך
אלו הגם בהמה ובכ'
ל"ת בת' מקיבל מהם
הין מיחסי הגם לגם
מעשיהו אי מגעי' לאחר
מעל מם הגם מעלו בן
הורגן לעבור לאחרם
בקרא בגדול ולבר ייחס
הבר לגבת לפי מיגוש
הגם לגם מעליה' מן
הורגן לא הגם בגבות
הגם מומרי' מלגן בקרא
מכת הגדול לגי מכות
מכת רפאין מעבמה
ישראל בגבות: ודוק:

ס"א

ס"ג מיגיתיו. בסימן מנת
מעלה ל"ל מם בגמרא
קיה לאמרתם מם ל"ל
מ"ם ומ"מ מומרי"ל
בדי לגמקי בגמרא
מחלוגות בגמרא
בגמרא מחמרא
ל בהמם ומחמר' ומ"ם
מגור ומרוקם מגלתם
בחמומה ומים מ"ם
ומבמ"ם מם. לבגמרא
ומרוחתם מם ק"ל
בגור מהא לגי' מגוי
בל קשי' לגם ק"ל
הגור בגם מהגב
מגמגו ומאר מוקמים

תעד א על כל כוס וכוס. תנ"ג דהגדה לא הוי הפסק כ"ח סס"י קע"ח מ"מ כיון דכל חדא וחדא הוי מצוה בפ"ע מברכין על כל אחד ואחד וכ"פ ביש"ס פ"ו דחולין סי' י:

תעה א ישול ידיו. ותנ"ג שנעשל להירקות כמ"ש רסי' תע"ג מ"מ כיון דאחר כהגדה חיישינן שמא הסיח דעתו ונגע במקום מטונף (נמ"ר) וכתב המרדכי שם נחכון ברא"שונה לנטור בה כל שעודתו בלא היסח הדעת אין צריך לישול שנית עכ"ל וכ"כ שלא יכוין לכך שלא לנטל תקנת חכמי' שתיקנו ליטול כ"פ בליל' זו (כ"י) ולא ידעתי היכן מצינו תקנה זו דהא אחריכן נטל ידיו בנטילה ראשון ברי' שיטול ידיו בנטילה שני וכתוב מעמת בלילו דלמ"ל אסח דעתו' וא"כ בשלא הסיח דעתו א"צ ליטול ואיהו סיה צריך לברך תכף בגמילה ראשונה עסי' קל"ח ס"ו דצריך שיכוין שמטול לאכילה וע"ש ס"כ: ב ויחזיר בירו. כל שלשתן כדי שיסיח לחם מסנה ופרוס' משום לחם עוני (ב"ח רש"ל שלי"ה): ג העליונה. אפי' חל בשבת כ"מ כל"מ עסי' רע"ל: ד כזית מכל א'. דגם פרוסת התוליה צריך כזית וכ"מ בעור עמ"ס סי' קס"ו סס"ח: ז"ל ד"מ בח"ס סי' קל"ע כתוב דצריך לאכול הכזית ביחד ולבלע וכו' וכ"כ הב"י בשם התו' עכ"ל מסתמא מלשון דדי כשיבלע כזית א' בבת א' וכ"מ בח"ס שם שכתב אחת דאחרי' כורך שלשתן בבת א' מקשה המרדכי שיאך מחזיק בית הבליע' כולי האי הא כזית הוא חצי בילוי"ל דכשמגיע לבית הבליע' הוא מרוסק ולכך מחזיק כולי האי ע"כ מכאן מוכח דאין לבלוע זית של מצה מעט מעט דאל"כ לא הוי קשה מידי דשפיר יוכל להכניס כל הג' זתים ביחד לפיהו ולכוס ביחד ולבלוע מעט מעט אלא ע"כ מצה לבלוע ביחד להלל ה"ה לדידן זית א' של מצה ושל מרור עכ"ל. משמע דסל"ל דדי בשבולע זית א' בבת א'. וח"ס בס"ע דיאכלם ביחד הייט שיכניסם לפיהו בבת אחת ומסר"ל כתב דיכול לאכול מעט מעט ובלבד שלא ישהא באכילתו יותר מאכילת פרס. אבל בסעיף ו' משמע דוקא בדיעבד יצא אבל לכתחילה צריך לאכול ביחד וכ"מ בחולין ספ"ז דצריך לבלוע ביחד מיהו במרור יכול לסמוך על מהרי"ל אם קשה עליו לבלוע ביחד ועסי' תע"ג סס"ט: ה כזית מרור. ואפי' אכל הבריר שלם לא מקרי ברי' לצאת בפחות מכזית (כמ"ש סי' ר"י) דהא אין יוצאין בברשים (פסקי מהרא"י סי' רמ"ה): ו בלא היסבה. ואם אכלו בהיסבה יצא (כ"מ בגמ'): ז ושובלה בחרוסת. וכ"פ ב"ח ומהר"ל מפראג וע"ו ומיכח דבמוג נהוג: ח לא יסיח. ואם סח"ל לחזור ולברך (כ"ח) עסי' תקפ"ב ס"ג: נ"ל דכוה

תעד על כוס ב' אין מברכין. וכו סעיף אחד:

א [1]שוהה כוס שני [2]ואין מברך עליו לא ברכה ראשונה ולא ברכה אחרונה שאין מברכין בורא פרי הגפן כי אם על כוס של קדוש ועל כוס של ברכת המזון [3]ואין מברכין על הגפן כ"א אחר כוס רביעי: הגה (א) והמנהג בין אשכנזים לברך ברכה ראשונה א על כל כוס וכוס אבל ברכה אחרונה אין מברכין רק אחר האחרון לבד וכן דעת רוב הגאונים:

תעה יתר דיני הסדר. וכו ז סעיפים:

א א [1]יטול ידיו ויברך על נטילת ידים ויקח המצות בסדר שהניחם הפרוסה בין שתי השלימות ב (א) [2]ויאחזם בידו [3]ויברך המוציא ועל אכילת מצה ואחר כך יבצע [4]מהשלימה ג העליונה מהפרוסה [5]משתיהן ביחד [6]ויאכלם בשלא: הגה ואין החמנא לעבלה בחלא בלילה ראשונה דפת נקי אין לריך חלא: (ב) ויאכלם בהסיבה ביחד ד [7]כזית מכל אחד [8]ואם אינו יכול לאכול כשני זתים ביחד (ג) אכל של המוציא תחל' ואח"כ של אכילת מצה [9]ואחר כך יקח ה כזית מרור (ד) [10]וישקענו כולו בחרוסת ולא ישהנו בחוכו שלא יתבטל טעם פריריותו יותר מדאי [11]ויסיח דעתו לגמרי מן המרור [12]ויברך על אכילת מרור [13]ויאכלנו ו בלא הסיבה ואחר כך נוטל (ה) מצה שלישית ובוצע ממנה [14]ומברכה עם המרור ז (ו) [15]ושובלה בחרוסת: הגה ויש אומרים דאין לטבול כולו אלא בחרוסת: הגה ויש אומרים דאין לטבול וכן נהגו [16]ואומר זכר למקדש כהלל [17]ואוכלם ביחד בהסיבה ומשביריך על אכילת מצה ח [18]לא יסיח בדבר שאינו מענין הסעודה עד שיאכל כריכה זו (ז) [19]כדי שתעלה ברכת אכילת מצה וברכת אכילת מרור גם לכריכה זו:

אם

תעד (א) והמנהג בין האשכנזים כו' אחת מזה דעת רבינו ירוחם הא' בעור ולא בחתת מה זה שהר אחרונה מברך בפה"ג על כל כוס ע"כ קי"ל דאחרה והלל הוי הפסק כדעת רש"י הע"ג ומדלא צריך ברכה אחרונה אחר שבועות הראשונים ס"ל דשייכים הם לסעודה ואחרה לא הוי הפסק כדאמ"ש. ומשום שמעע"ה בחתת אחר הטר אחת מסכים לדברים שברכה אחרונה מלין לברך אלא אחר אחרון מלא המוציא תכל לא בראשונה לכיון בפ"ב עלכל כוס מעבר שברכה ול"ל טעם הראשונים הא"ל לא הוי הפסק ואם"ל צריך מלבא נכל א' כיון דאכלנים הקיבל משה מרי בהחתה בפי' בשעת ברכה אלא בדעתו לשתות אחתת ברכה אלא אלא כוס זה כיון שלריך לכוס אחר חייב לברך עליו בכלל אלא קל' אחתיאתב לעיל אלא אכל בשיטה ראשון רק אחת מכזית ורבינו לא כתב ע"ז בשם מקומם דהכי בשבו הא אפי' אם יאכל כזית לא יצטרך לברכה אחרונה כיון דלא הוי הגדה הפסק וע"ל דאלת מרור אפי' לצאת ידי ר"י והא דלא מלין כוותי' בברכה אחרונה הייט מהקל בספק ברכות:

תעה (א) ויאחזם בידו' בשבר דיש מסכים לברך על הנטילה הראשונה ועל הפרוסה שהוא לחם עוני על אכילת מצה ויש מסכים לחיב' בידו ויברר שני הנהגות אחת מהם בידו ויברר שני הנהגות אחת מהם

יבלע מהשלימה: **וכתוב** בעור ויקח הקערה כו' פ' שלין לפרוש המצה השלימה מן הקערה ויחזיר בידו דאל"כ בהפרה מהמצה השלימה ותכן בעינן לחם מצה כתו בכל י"ש אלא יהיו מוחזים בקערה ויקרבה אליו או יקח כל הג' מצות בידו ויניח ידו עליהם ואח"כ יגלה המלמה ויבלע ואח"כ יבלע מן הפרוסה וכתב רש"ל שם אחלה מברך המוציא ואח"כ יבלע אלא יבלע השלימה אחלה לגמרי ויחפוש הפרי ויבר על אכילת מצה ויפרוס משתיהן ע"כ ואיני יודע מהך שבירה אחלה אלא לחם גם מה שמחלק הברכות המוציא על הנטילת ועל אכילת מצה על הפרוסה הוא תופס בחד שברא לאכל מפרעות הטור הוא אלא ידי שמיטה ו' ברכות הכופות זה אח"ז בעודם בקערה ואח"כ יבלע אותם בה אלא וכ"כ הטור בסי' תפ"ו שהבילוע יהיה אחד ביחד: (ב) ויאכלם בהסבה ביחד: לפי שבני הברכות הם שייכים להדדי ואפי' אם הוא כו' אלא אמרן עושין מצות תבילות ע"כ כיון דלכל לכל ברכה אלא ע"כ כרך שתהא אכילה אחד כאלו הוא מתם מצה א'. ומהר"ל מפראג הקשה הא אמרי' בפ' האיש מקדש כל שאינו בזה אח"ז אפי' בבת א' אינו יצא מתיקשיא דכאן שנים הם כאלו הם נוף אחד מתם בא"ש שאין שייך בפ' האיש מקדש. ובזה מתורץ מה מ"ש אח"ז לאמר מדוע בהסמוכות הא"ל בסי' רי"ו דאם בעינן כזית לאכילת הראשונה דלא קשה מידי דכאן אנו בכ' הברכות על שני המצות ואין כאן אכילה אחד ומ"ל ח"כ לאמר כרך ב' כזית אלא דו מצות כרך ב' כזית אלא דו מצות כיון שהאחת עושה כן כדי לצאת ידי שניהם הוי כל א' עליהם שם המוצאה ואם על אכילת מצה ע"כ צריך שיאכל מכל אחד כזית בסבילת אחד מצות אלא דאל"כ קשה הרי הטור הביא תחילה שעל הנטילה יברך המוצאה ועל הפרוסה על אכילת מצה ואם"ל כתב שיאכל מכל א' כזית ולקיים גם שם אותם דיעה דהמיקון הוא שעל כל מה שיאכל כאותה שעה יהוו עליו שני הברכות כא' ואם יאכל מזו כזית ומזו פחות מכזית לא תהיה אכילה שם דבתחילתה יקיים שני מצות ובסופה מצוה א' כנלע"ד בזה: (ג) יאכל של המוצאה תחלה. כ"כ הטור סי' תפ"ו. ולפי הנראה שלא שיך לומר כן אלא לדיעה הראשונה שכתוב שהברך על הנטילה המוצאה ועל הפרוסה על אכילת מצה א"כ אינו יודעין איזה של המוצאה. וע"כ היה יודע שלא יאכל אלא אחד ביחד לאכול ביחד לפי מ"ש אח"כ שיש לברך על שניהם ביחד המוצאה ועל אכילת מצה א"כ אין לנו לחלק אי זו היא של מצה אי של המוצאה ולא אלא ה"ל לכ"ע ועוד לכתוב זה לפי דיעה זאת דלפ"ז אין קפידת איזה יאכל תחלה אלא מי"ל כיון שהנטילה מוכחת לפניו תחילה כדי שלא יעמוד מן המצות יאכל אותה תחילה ולפ"ז אם הניח הפרוסה מהנטילה מידו ונעתר בידו הפרוסה מהפרוסה לא יניח אותה וליקח את הפרוסה מהנטילה שבזה הוא נ"כ מעביר על המצות כנלע"ד: (ד) וישקענו כולו בחרוסת. משום קפדא. פי' מין חולעת יש בתוכו ויאמות בחרוסת: (ה) מצה שלישית. כדי לקיים בה מצוה א': (ו) ושובלה בחרוסת. דהכל היה עיקר מצות מרור שלו היתה בזה דהכל ע"ל דעל מצות ומרורים יאכלוהו פי' הכל כל א' בע"ע ואם כן אם עושין לצאת ידי שניהם לחם לא יקח חרוסת להכריכה ואין אמריא ר"מ"ל היא דעת אחי עזרי בטור: וכתוב הטור שרש"י והר"אש הסכימו לטבולו בחרוסת וכן פסק רש"ל וכן כתב מהר"ל מפראג דמכתב המגיס וכ"כ רש"ל וכן ראיתי מוגים דהייטו שלא לטבול הכריכה בחרוסת מ"מ כתב שאין לנהוג כן ע"כ כמו הדבר לטבול בחרוסת גם הכריכה הזו"ל אבי עזרי דלא אלינו רק ב' מיטולים לא ג' וכ"כ ר"מ"ל כסוף סי' תע"ו ע"ל דאלו שנים של חרוסת הם כחצי' לא' דאין מוסיף כן אלא הוי ספיקא: (ז) כדי שתעלה ברכת וכו'. פי' לאלו יהיה זה עיקר מצוה כזו ע"כ היה שייכה לברכה דאכילת מצה דע"ו קאי נ"כ ולא הוי הפסק אלא במה דלא כריך ליה אבל במה שכריך כמו עול כרוך לא הוי הפסק ולכאורה היה נראה שאם הפסיק בין הברכה לבריכה שלריך המוצאה

מצות ועש"מ בסבול הכריכה כמו בהמוליה בשאר השנה כמ"ש סי' קכ"ז ל"ו וכתן מ"מ צריך לנתח ידי חובת הלל דהא אתמר ולא כמר ולא כמר ועדיין בתוספתא דתרוויהו אלא שהעתיר כתב לכתחלה לקיים מצוה מן המובחר לא יסיח עד שיעשה פריסה כו' משמע דבשבל אין לחוש לחזור ולכרך:

ב ט אם אין לו ירקות לשיבול ראשון אלא מרור יברך עליו יבשבול ראשון בורא פרי האדמה (ח) ועל אכילת מרור ובטיבול השני יבטלנו בחרוסת ויאכלנו בלא ברכה:

ג יא בלע מצה יצא אבל אם בלע מרור לא יצא יב (ט) רשעם מרור בעינן ולי"כא ואפילו אם בלע מצה ומרור כאחד יג ידי מצה יצא ידי מרור לא יצא ואם כרכם בסיב ובלעו אף ידי מצה לא יצא לפי שאין דרך אכילה בכך:

ד אכל מצה יד בלא כוונה כגון שאנסוהו עכ"ום או לפטים לאכול יצא ידי חובתו בין שהוא יודע שהלילה פסח ושהוא חיוב באכילת מצה אבל אם היה סבור שהוא חול או שאין זו מצה לא יצא:

ה אכל כזית מצה והוא נכפה בעת ששותו ואח"כ נתרפא (יז) חייב לאכול אחר שנתרפא לפי שאותה אכילה היתה בשעת שהיה פטור מכל המצות:

ו אכל (יא) כחצי זית וחזר ואכל כחצי זית יצא ובלבד שלא ישהא בין אכילה לחברתה יותר מכדי אכילת פרס: (ועי"ל סי' תרי"ב ס"ג)

ז אין חיוב אכילת מצה אלא יז בלילה הראשון בלבד: הגה ומהגו לעשות שלש מצות של סדר יח מעשרון זכר לשתי תודה ועומר שהם סימן לודע אחה הראשונה אז שנייה אז שלישית ומעיקרא הראשונה עליונה והשניה באמצע והשלישית בתחתונה לכריכה ואם שינה לא עיכב (עור בשם הר"מ) ואופין אותם גם כן בסדר (כל בו ואגודה) ואם (יב) נשברה אחת מהן לוקחים אותה לשניה ובשלו אחרי פורסין אותה: (מגור) אף בלילה הראשון יח יוצא בגזית (ושעור כזית ע"ל סימן תפ"ו):

תעו מנהג אכילה צלי בליל פסח • ובו ב סעיפים:

א מקום שנהגו לאכול אין אוכלין צלי בלילי פסחים אוכלים מקום שנהגו (א) שלא לאכול שם צלוי כלו כאחר בלילה זה שפני שנראה כאוכל קדשים בחוץ ואם הרי"ה מחותך או שחטר מסנו אבר או שלק בו אבר והוא מחובר הרי זה מותר במקום שנהגו:

הגה ולא יאכלנו יותר הרבה יותר מדאי שלא יאכל האפיקומן על ב אכילה נסה מו יאכלנו ויסמוך: (מהרי"ל)

ב (ב) אפילו בשר עגל ג ועוף בכל דבר שעשוין שחיטה אסור לאכול צלי במקום שנהגו שלא לאכול צלי:

הגה מוכנים בקצת מקומות לאכול בסעודה (ג) בנים זכר לאכילות וכרתה לי בעשם מעוס שליל תעשה בחם נקנע בליל פסח ועוד זכר לעמרן ד סביו מקריבין קרבן פסח ויש נוהגין שלא לאכול פוס טבול בלילה (ד) רק לי שנולים שעושים נסדר: (מהרי"ל)

תעו דיני

דבוה צריך לבלוע הסני זתים ביחד כמש"ל לא"כ קשה עליו: ט אם אין לו ירקות וכו' ומוב לחזור אחר שאר ירקות לאפוקי לפסיה מפלוגתא שבגמרא (ל"ה בהג"מ) ול"ל דאם אין לו ירקות יקח דבר אחר שברכתו בפ"הא אפי' הוא אין לפת: י בעיבול הראשון בפ"הא. ל"ע לדידן שאנו מוסגין ליקח קרי"ן לחרור אם כן איך מברכין עליו בפה"א דהא אין לחוש לאכול בפה"א אי (כמ"ש סימן ר"ה) בשלמא כשמברך על שאר ירקות בפה"א לא קשה איך נפטר הקרי"ן בזה דהא צריך לברך עליו שהכל ל"ל כמ"ש קצת פוסקים דברכת המוציא פוטרתו ועוד ל"ל שהאוכל קרי"ן אין מברך עליו כלל שאין דרך לאוכלו כמוש שהו"כמ"ש סי' ר"ב נבי פלגלין לבן ל"ל דאם אין לו שאר ירקות יאחר מתחלה ברכ' על אכיל' מרור לבד כנ"ל: יא בלע מצה יצא. אבל לבתחלה צריך לבלוע דבעשם מצה בעי' (רש"בס) וא"ת אם כן אפילו בדיעבד לא יצא כמ"ש סי' תס"ל ס"ד דלא יצא בתבוהל תפו' לאכלה בעשם מצה ל"ל דשאני התם בשביל לא הוי חורת מצה עליו והוי כאלו אכל מין אחר שאינה מצה אבל הכא אינה מצה רק שהוא אינו מרגישה בפיו לפיכך יצא: יב דבעשם מרור בעינן. קירגים המרירות בפיו: יג ידי מצה יצא. ולא אמרינן דמבטל ליה המרור למצה כיון שלא לעסן כאחד אכל הבלעם מצה ומרור כאחד לא יצא דמרו בזמן הזה דרבנן ואתא מרור ומבטל ליה למצה ובהכי מתיבת הא דאכלי' בתחלה כל אחד בפ"ע ואחר כך לכורכן יחד דהא סני כשכורכן ביחד שלא בעשם שלא יבטל המרור למצה וא"ת א"כ די כשיאכל מצה תחלה ואחר כך מצה ומרור י"ל דאם תאכל ראשון והמרור מעשם דרבנן ומבטל המצה למרור (כל זה בגמ' ובר"ן): יד בלא כוונה. חע"ג דמצות לריכות כוונה כמ"ש סימן ס' ס"ד במידי דאכילה שאני שהרי אכל ונהנה בכך. ומה"ת אפילו ידע שהוא מצה ולא רצה לאכול ואנסוהו לאכול מצה ולא יצא עכ"יו עסי' ר"ל ס"ח ור"ם קל"ו: טו בין אכיל' לחברתה. איזו מדוקדק דצריך שלא יהא מתחילת אכילה ראשונה עד סוף אכילה אחרונה יותר מכא"ם כמ"ש סי' תרי"ב: יז בליל הראשון. ומ"מ מחויב לאכול בכל יום פת אלא סיומא במצה עשירה (ר"ן פ"ב דסוכה) עססי' קפ"ח ועמ"ם רסי' תע"ח: יח המעשרון. ז"ל ל"מ כתב מהרי"ו דאם יש לו בנים הרבה אחין מספיק לו מעשר אלה מוחר לנוח ב' עיסות פחות מעשור ולגרפן ומהרי"ו אוסר אלא יאמלם ליקח עשרון עכ"ל ד"מ ונ"ע דהא מהרי"ו כתב לגרפם בשעת אלה ולעשות מסניסה ב' מצות כדי שיוכל ליתן כזית לכל אחד וכזה ליכא איסורא כללו"כ בהגהות סמ"ק וכן נהגו ועסי' תל"ו: יח יוצא בכזית. עסי' תפ"ב והע"ש לא ע"ש:

תעו א לאכול צלי. ובאלו אחרונות אין מהגין לאכול צלי (לבוש) ול"ל לאו"ח"כ ביעל מוחר אבל בבשלו אחר כך עשאו צלי קדר יש לאסור מפני מראית עין דהא מחמירין אפילו בבשר עוף ומיהו לצורך חולה קצת יש להקל בזה כל"ל עיין בגמרא: ב אכילה נסה. פי' שאינו מתאוה לאכול אף על גב שפסח נאכל על השובע מ"מ בעי שיהא מתאוה לאכול (ב"חרסי' תע"ח): כתב ב"י סימן תע"ו בשם הרוקח אל יהי אכילת האפיקומן ועליו לטורה דאמרינן במיר אכלה לשם אכילה בהמה ושעשיה שלו נס: ואם קן בחזוה לא יאכל כלל כמ"ש סי' תרי"ב שם ו' ג ועוף. ול"ל למ"ש סימן תס"ט דברי בעוף דאמרינן עוף אמו בהמה דהעולם יעשו בין צלי ללא אבל דגים מותר לאכול צלי: ד שהין מקריבין. ומתחבלין על זה:

לפס בגמרא קבו וכרב תפלה לפס בגמר' לפס ירקם בפה בפ"ו הריקפס לפי אחי הריקוי' לן אלה לריבוה כונם פעור בפס הרמב"ם בגרייתה ברמם הפשם פס לעריותה פסחים קפו קפסמוע פס בגמר' קב ר"פס:

תוספה. פסחים בב בגרייתה פס בפס עד לעור בפ' פירוקלמי:

פרי חדש

סימן תלא

דהקשתה זו לא הויא ביעול סגה לבעשת רס"י בהתב גרים פסחים מתחיתין עתור לי"ל בולקין מת בהמן לעור הבר בוקר"פנה יבוקר פנין בבל ירחם ובכל ירחם דהמוע ליס דהתגמתן הויו ו בלא ביעל בהא לא פיבר ביעל בהא לא בהמן ידוע בפ"חני מעבריליכי ביכי דמלבוריתה בביעול בעבנה' שבי ב"ם בביקה בלא ביעול ווס מיין בבי ובינה לתיבר דמחי דבה' בפי' הסבריתו הוה ביעול הוה לבשת דבבן דפליבי תר' יהודס ור"ע דס"ל דהסבריתו הוה בבערה הוה מפוי דקתי בפיבה ר' ר"ה בינור הבן תלה בריס' הבל בבבן לא בהה בינור הבן תלה בבל בבר בהה יבול לבבריתו תלה דבה לבבן בי' הסבריתו הוה ביעול ובבי הבי' הבי' בבן בבי' הבי' בבי' בבי' ב

תעז א סיח מהרי"ל כתב לכתחלה יקח כ"ו זיתים וכו' לפסח
ואחר זכר לחגה הנאכלת עמו ולכל הפתות לא יטעם
מכיות (ר"מ בח): ב בגלת ברכה. לתחלת דרחצה בגלי ועסיקן
קע"ם ובל"ח כתב כפס הר"ל דלא יתכלנו:
ג יעולו ידיו. לכיון שבירך
כ"ה תפסח דעתי כ"ם רסי' תע"ה:
ד לא יתכל האפיקומן. דאם
יתכל יעמדך ליקח כוס אחר לבר"ם
והוי כוסוסף על הכוסות והת"ת
ורי"ן ורשב"ח והרא"ש כתבו
דאוכל כזית ומברך בלא כוס ובל"ל
ולל דמי שאינו מהר בכל הסדר
ומברך לפעמי בלא כוס אף ע"פ
יתכל אפיקומן ויברך בלא כוס
(עסי' קפ"ב) וכיולא מה כתב
בסמ"ק דמי שאינו מהר בכל הסדר
בשעודה שלישית גם כשאכל ע"פ
בשבת לא יתכל: ה ויסתוך על
מלה. אע"פ שאכל אחריה דברים
אחרים יצא כדיעבד: ו שיעור
למצות מצה ולא אכל מאותו מלה
תוך הסעודה אחר הכלל ל"ל
דיחוור ויאחר הלל על הכוס ואם
לא סבר עד שעתה כוס הלישי
יברך ב"ה בין שלישי לרביעי ולא
יחזור ויעשה כוס הלישי:

תעח א אין לאכול. ואם
לאחר לשתות ע"
כעור סי' תפ"ו וכב"י: ב בשני
מקומות. אפי' בחדר לא יתכלנו
בשני שלחנות (כ"מ בשם) ומשמע
דווקא באפיקומן שהוא זכר לאכילת
פסח אבל שאר הסעודה מותר
לאכול בשני מקומות וכ"מ סע"ב
ועש"ם סי' תפ"ד: ג אינו חוזר
דהוי כאוכל בשני מקומות: ד
נתנמנמו. הייני ישן ולא נים
תוך ולא תיר כנון דקרי ליה ועני
ולא ידע לאחרורי סברת (נחרת):
ה לא הוי הפסק. דלא כתב הר"ל
שכתב דהוי הפסק דכל האכילה
של הלילה הוה הוי כפסח דלי'
(ל"מ):

תעט א כזה פעמים.
בשהיה דעתו על
זה בשעת ברכה עסי' תע"ב סל"
וס"ג: ב אחר זימון. משמע כעור
דווקא לכלל מצוה לחזור אבל כ"ה דייני כשאר יומות הסמוכים עסי' קס"ו וסי
ערוגין לגרף ג"כ לכ"ה וא"כ לרי' אגלה יאכל האפיקומן בביתו לא במקום
שנברך בה"ל סי' קפ"ד דאם יאכל האפיקומן כ"ע הוי כאוכל שני פסחים
וכ"כ אבל בו וכ"ל בתשובה דאם אינמן הוי כמו מצוה עוברת ומותר
לעקור כמ"ש סימן קע"ח סס"ב בהג"ה ולל דאפילו להאוסרין לאכול ב'
סעודות בלילה כמ"ש סי' תפ"ד הייני דוקא כשבירך בנתים אבל בלא
בירך בנתיי' אע"פ שהלך למקום אחר הוי כסעודה א' (וכ"מ בעור) מיהו
לא"ה הרב"ם סימן קע"ח אסור לגמרי בנתי' ואחרי' בנתי' ואחרי' בנתי' ואחרי'

מאחר לו לקלקל זימון שלו ולפי מ"ש נחה שקטה תלונת מו"ר ז"ל וגם מ"ל מפרתא שחביה שם מצה שיצרך לברך עליה כו' ולא כפשוטן לאכול אפיקומן בבי אחר גם אינו הכר בשביל זימון דב"ה בהגיון כזום אפילו ביחיד ולפי מנהגו הולו כבר כתב הרא"ש דסגי בהגיון ובגיר ומוליח זה לקרו מבית ובגיר בר מיון הוא אינו הכרח לברך ברכה על שלחן אחר אם יש בביתו על שלחן אחר ולכן אנו נוהגים לאחיזת הורו ולא כללו"ר נכון ע"פ מנהג שלנו כזה:

(א) הלל הגדול. כתבו התו' דרגנו דדיקי מן המאמר ולין לאומרו וכ"ם ר"ר אוכת רש"ל דת"ם בטוספתא ר"ר ברכת בס"הג אכום ל' אחרים ר"ר כזיס ואומן בנורתיך לא רוב כזיס ואומן בסוף תחיית מן הראיה אלא בסוף תחיית בה מיד יברך בפה"ג ויאמר ברכה אחרונה ואח"כ יאמר אלו שאחר פיוטים: (ב) אחר הגלוך. עת"ם בסי' שחיו:

תפא בטור מביא דברי רבינו האי לענין כוס ה' מי שרוצ' לשתות כוס ה' עליו הלל הגדול יכיח ההלוך לאחריו (פי' בכוס ד' אומר הגיעה) הגלוך על כוס ה' עליו הלל הגדול ושם יסיים (אבל שבשיו בתו' התלמידו' מעבל כל כוס לריך ברכה אחרונה ואומר הגלוך הלל ואותתין מלך מהולל בחות ושוקין כוס ה' ואומרים הלל הגדול ואותתין בו נשמת עד הבוחר בשירי הב"ו כפי' דבר זה ולא"ר דה"ק שאין חתיחה על הלל אלא הכוס חתיחת הבוחר בשירי גם על ההלל אחר בכוס שברכה אחרונה שבוא על שיגא גם על כוס ג' ה"ה חתיחה אבל לפי שאמרו פסוקים שלריך על הכוס אם לא חתיחה הכוס לא הוה אלא רק על הלל הגדול של ה' לא על הלל של כוס ד' חתיחה על הלל לפ"ו ע"כ נסמ ד' כמלך מהולל ובכוס ה' בהבוחר בשירי והשיב על זה דלא בוה דלא אמרו רבנן אמי ברכות פי' ב' חתיחות אלא ג' מהם ואם כן אינו שבגין רקבד כוסו ואמו חותמין ביהללוך מלך מהולל אם טעה אחר ישבחה בהבוחר שוב לא יסיים אחר בשמת במלך מהולל אבל בב' כוסות לא יהיה רק חתיחה ג"ק' בכוס ג' אלא יאמר הלל עד החתיחה וחוזר לא בכללו"ר פשוט: (א) וכל המקיים כו' ר' כתב דדוקא מים כתו' שהם ולא מים שנתחדו בגון עפי"ל ערל"ק מגבל עטם מצה ונרע מיין ע"כ וכתב מו"ת ז"ל ותפסר דמי לקרי"ן מי אסור. מי שגבול שקורין אינגבר ווש"ר יש להתיר:

תפב (א) וכשגומר סעודתו כו'. זו דעת הרי"ף שחביה הטור ומביא עוד דעת הרא"ש שיאכל מיד כזית דמנשר כדי שיאכל מצה לתיאבון ויברך עליו המוציא ועל אכילת מצה ואינו חוסם אם יאכל לבסוף אלא מינע' עכ"ל והקשו רבי' עליו דהא מ"ר הוא בציקו' של עכ"ם ובלבד שיאכל כזית מצה בתחבולו דוקא בענין והרא"ש הביאו בפ"כ ומהרא"י מפרתא תי' דההי' דרב הונא מיירי דיש לו שני כזית בלילה דתם פי' דה"ל כיה לרב הונא לומר בלבד שיאכל כזית מצה בראשונה ומו"ת ז"ל תי' דהך בחתרונה דנקט רב הונא הוא לאו דוקא ולעד"ל ר"ר מינטרת עכ"ם מצעת ליסה יאכלנו לאחי' לבסוף דעכ"ם מצה עליה מסת"כ בבציקות של עכ"ם דאפילו מסעת ליסה לא הוי מינטרת כדינה מינטרת הכיון דמינטרת עכ"ם מצעת ליסה יאכלנו לאחי' לבסוף דעכ"ם מצה עליה מסת"כ בבציקות של עכ"ם דאפילו מסעת ליסה לא הוי

תפג נל"ל דמי שאין לו אלא כזית אינו יוצא לקידוש דהא י"ל דכ"ח תיקנו שעובר כוס אותם יש לו פנים יוצא לקידוש ולכ"ה אם יש לו ג' יוצא לקידוש ועל כוס שני יאחר התנדבה עד נאל ישראל ולא בסלו שיברך ב"ה ואחר כך יאחר הני הלל בלא כוס: כתב ב"י בסוף לא מי שעושה סדרו של הפת אינו מברך לא נאלנו ולא יהללוך כי שתיהם ברכות של כוס עכ"ל אבל פה בס"ע כתב כדברי הרי"ף שאחר נאל ישראל ולל דעשאת דסהגדה נתקנה על הכוס שעונין עליה דברים הרבה אבל יהללוך לא יאחר בתחיתה: א וכתב: מי פורס המלה הא' והשני אינו ערך שיברך על לא"ת ממ"ס תע"ה וכ"ה בב"ח ות"ת נ"ע לתה לא יבנא האחד קודם קידוש דמ"מ יהיה לו לחם מצה אבל לא דברים אלו לקויים מדברי הרי"ף ס"ל אחר שיברך אלא ב' מצות אבל אינו אינו אחרים ג' בוצע הא' קודם קידוש דהא מספקא לן אם צריך לברך המוציא על פרוסה וכת"ם סי' תע"ה וכ"ח בב"ח ואם אל בחלם עסי' רלו: ב שאר ירקות. ומברך עליהם בפ"ה דהוי כדברים הבאים אלא מתחת הסעודה כיון שאין מלפתין בהם הפת (לבוש) וכ"ת בר"ח ובהרבכי עדוקא מרור שהוא חובה לאכול עם המצה אינו אלא לאכול עם המצה אינו אלא לאכול עם המצה אינו אלא

בלילה יש קושי מצוה אחר ב"ה שיעשה כולם ד' ולא אחר הטע' כיון שיש עליו לברך על מה שמקבל חלה ואחי שלריך דוקא אחר כך תיקון מצוה אין זה תיקון בתחת דהא ב"ה אין לו חיובו שייכו להכשיר שיעשה אח"כ אבל אכילה שעברה חלה בפס"ג שייך למה שיעשה אח"כ ואגב

תפה דין מי שנשבע שלא לאכול מצה' וכו' ס"א:

א אמר שבועה שלא אוכל מצה (א) סתם אסור לאכול מצה בליל פסח ב לוקה ואוכל מצה כליל פסח:

תפו

א ס"ל שיעור כזית יש אומרים רחוי כחצי כיצה:

הגה ויש פלגו ביחד ולא מעט מעט ובריקות צריך א למעך חלל האוזר מגין הירקו לשער שיעור הכזית בירקות עלמן ולא בחוזר שביניהם:

תפז סדר תפלת ערבית של פסח וכו' ד' סעיפים:

א סדר היום ערבית ושחרית ומנחה אומר שלש ראשונות ושלש אחרונות וקדושת היום באמצע אתה בחרתנו וכולי ותתן לנו ר"ה אלהינו את יום חג המצות הזה את יום טוב מקרא קדש הזה (ע"ל סימן תל"ב סעיף ג') זמן חירותינו יעלה ויבא והשיאנו והזהם מקדש ישראל והזמנים ואם אמר מקדש השבת א והזר בו תוך כדי ריבוי צא ב אחרי שהוא יודע שהוא יום טוב ואם חל בשבת אומר את יום הסנוה הזה ואת יום חג הסצות הזה זוחזהם מקדש השבת וישראל והזמנים

ג ואין אומרים ברכת מעין שבע:

ב ד (א) ראין שליח צבור מקדש בבית הכנסת:

ג משכת לומר אתה בחרתנו ואמר יעלה ויבא יצא:

הגה ואם לא היה שבת אם לא הזכיר ביעלה ויבא יצא (ב"י בשם א"ח) ואם אמר אתה בחרתנו והזכיר בו שבת אפילו הכי (כ) ה צריך לחזור ולהזכירו ביעלה ויבא (תשובת מהרי"ל) מיהו אם לא הזכירו ביעלה ויבא מין

תפה א מצה סתם. אע"ב כיון שחל על מצה דרשות חל גמי על מצה של מצוה ול"ל דמי שלא אמר הגדה בליל פסח אין לו תשלומין דהא כתיב בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך וכתיב בערב תאכלו מצות מכאן ואילך רשות כנ"ל דלא כע"ש ב: ב לוקה ואוכל וכו'. דהוי שבועת שוא דאין שבועה חל על דבר מצוה אבל אם אומר קונם אכילת מצה עלי בליל פסח אסור לכדר חל על דבר מצוה עכי"ד סי' רל"ט:

תפו. בברייתות איתא דכותבת הויב' זתיס ובסי' תרי"ב איתא דכותבת הוי פחות מכביצה אם כן כזית הוי פחות מעט מחצי כיצה וכ"כ לפי מ"ש סי' שס"ח ס"ג גרוגרת הוי שלים ביצה וכ"כ הרמב"ם ולכ"ל הוי ד' תשיעית ביצה ואמרינן כפ' המפקיע דגרוגרת גדול חזית ע"מ א"כ זית עכ"פ פחות מחצי ביצה אבל לא דקולאחמרת לא דק אבל לענין שאר מילי כדי לדקדק בדבר מיהו קשה הא אמרינן בבריתות אין בית הבליע מחזיק יותר משני זתים וכעלמות אמרינן אין בית הבליעה מחזיק יותר מכביצה ולכל דה"ק' זתים אינו מחזיק מיהו להרמב"ם קשה דג' זתים לא הוי כביצה וכ"ל דה"ה דפ' המפקיע מיירי בזית קטן ואגן זית כינוי בעינן וכמ"ש הרב"י בסי' תקיז בסוף הרוקח: א למעך חלל. הה"ה אם יש חלל במצה אינו מלטרף

טע"ב דעוקצין:

תפז א וחזר בו. שחזר ואמר מקדש ישראל והזמנים: ב אחרי שהוא יודע שהוא ע"ש. רק שעה כדברו אבל אם טעה וסבר שהוא שבת ומזכר תוך כ"ר לא יצא וכמ"ש סי' ר"ע אבל רוב הפוסקי ס"ל אע"פ שלא ידע שהוא י"ט יצא כיון שנזכר ואחם כדין עשה ש"ם ומ"ש משמע כאן דאם לא מזכר ואחר בשל שבת לא יצא ואיתא דוקא כשלא הזכיר שם ל"ע בתחנון אבל הזכיר שם ל"ע בתחנון יצא דהא כבר פסק בסי' רס"ח ס"ד אפי' התפלל תפלת חול יצא אם הזכיר שם שבת בתחנון וכ"ם כאן דאחם מקדש שבת דהא ל"ע נמי מקרי שבת וכ"מ ס"ג אם אחר יעלה ויבוא יצא משמע אפי' אחם בשל י"ע יצא ואיכ אם אחם מקדש ישראל והזמנים אפילו לא הזכיר שם יום טוב בתחנון יצא ונ"ע דהא משנה שלמה אמרו לאחרים אינו רשאי שלא לאחרים: ואחרינא כללו של דבר הכלל הולך אחר מיהו ברכות וע"ק כיון שקבעו חכמים לשבח ברכה בפ"ע היאך יוצא אם התפלל של חול והזכיר של שבת ולא אחם בשל שבת ונ"ל כיון דבדין הוא לכלתחילה ל"ת בשבת אלא מפני בטול שבת לא אצרחוהו רבנן לכן אם התפלל של חול והזכיר של שבת יצא: ומשמע בפסחים דף קי"ז דאם אחם בי"ע לא בשבת מקדש ישראל יצא ודוקא בתפלה אבל בקידוש לא יצא: ג ואי"ה ברכה מעין ז' דלא נתקנה אלא מפני המזיקין ובפסח הוא ליל שמורים: ד אין מקדש. אין עני בישראל אין לו יין מיהו נ"ל דאע"פ שאין יין בעיר אלא בכ"ה לא יקדש בכ"ה דהא בכל הסנה מני רבים אומרים שלא לקדש בכ"ה במ"ש סי' רס"ט אלא שמהגו מנהג ראשוני ובפסח משולם לא הים מנהג לקדש בכ"ה: ה צריך לחזור ולהזכירו ובש"ש

תפו

בריתות הכזית בכ"ל: ד עוד מהא דרב שמת ע"ל ואח' ס"ג לפור בסיומן אקב"ל בשם המסכת פיפרים מהגיב הרבים גלוה הסנים בית יוסף ברכות מן התוספות דברכות יב ס"ביצה יז ברכות חיב לעור בשם בעל הפשור על שם רבינו ניסים זצ"ל אפור בשם הגהב מסכנו וס"ש מאחרות חיים.

פרי חדש

סימן תלא

חזן בשו לו לא בעינן כיסול מיהת מן הלוי' ויקן בתלה מלשון רש"י דרים עשרים בזקנים אלה ישבור בבנו יבמה ובגל יחמה ובשיה רחיים לחייבו תוספות אם"ש דפרקינו מסכת ב"ב ליבמה אינו כלים בשאינו בחסנה מיירי בחם בבב' נקי אבל לא קטנה אלא אפשר מניחה ואינו וכשו מכאנתי לעיל אבל אם לא נדק קטנה מן הנחה אפילו לחזן אפילו יחזור ולא בתוספות והבית ז"ל בדיוק בהגלת מהגרי התוספות בגמרא אחין חוסשין מאת גירות מולכה ל"ש כדי מחסה ו"ש הוי מ"ר תשובה זכו כנ"ל:

ואמרתי שם בכן לגרוש לו ביטול מהני אפילו לחזן יחזור לו לא בחזנים לגאון מסכת מכל בו המחו לאחזן יחזור לא סני בעינן בעשות בעצמה והבית ר"ל מאת לחמרינן בם כל מעם לא אבא מעים לפריפו יהא יוסב ובעל ובך מילתא לא מיחוי כלל אלא מעיקרן של דברים לאפילו לחזן יחזור סני לה בביטול בעלמא מן כתורה בחזנה בשאות בדנזיה מתא יחמה בגוסקא יפיפי דברה וכי מסכחת לה ליבעלם וכן בחלמיד יוסב לפני רבו ומזכר שם אחר בתוך ביתו אמרינן מכנלו בלבו והכי מוכח עוד מהני מנר אחד של חזן ולפניו סני בתים בזקנים ואחת מבכר ומקבל אלא יבעינן לו לאחי מל לו לאחי מל דאמרינן בגמר בביינו ב' סרטלין ונכון לדקת הרחמים סבת שחם מאלא לנדוק וכן לנעשה אחר תפרסים בהסוו לין הבדיקה לנין הם אחם ולא בחו לאחל זה אחר זה סנוסם ל"ב ריקוק מחרינן בדאת ריחתא בביטול בעלמא סני לחילו לאחן יחזור דאליב מסיקה דבלב הוי מיחויני לנדוק ויעיל רחי' מסריחוחתו לעיל דבטול חדין הקר מהני ולדאיתא בסמרי לא יראה לן בעל ביתך ולאין מלינו מלא הא אמרינן בגמרא מלא מי אחה רוא' הבל אחם ראיה מל אחרים ומ' נכוח ובי הינו דבאחרא אפ"ש בגמרא יחזור שני

תפה דין מי שנשבע שלא לאכול מצה' וכו' ס"א:

א אמר שבועה שלא אוכל מצה (א) סתם אסור לאכול מצה בליל פסח אמר שבועה שלא אוכל מצה בליל פסח ב לוקה ואוכל מצה כליל פסח:

תפו

א ס"ל שיעור כזית יש אומרים רחוי כחצי כיצה:

הגה ויש פלגו ביחד ולא מעט מעט ובריקות צריך א למעך חלל האוזר מגין הירקו לשער שיעור הכזית בירקות עלמן ולא בחוזר שביניהם:

תפז סדר תפלת ערבית של פסח וכו' ד' סעיפים:

א סדר היום ערבית ושחרית ומנחה אומר שלש ראשונות ושלש אחרונות וקדושת היום באמצע אתה בחרתנו וכולי ותתן לנו ר"ה אלהינו את יום חג המצות הזה את יום טוב מקרא קדש הזה (ע"ל סימן תל"ב סעיף ג') זמן חירותינו יעלה ויבא והשיאנו והזהם מקדש ישראל והזמנים ואם אמר מקדש השבת א והזר בו תוך כדי ריבוי צא ב אחרי שהוא יודע שהוא יום טוב ואם חל בשבת אומר את יום הסנוה הזה ואת יום חג הסצות הזה זוחזהם מקדש השבת וישראל והזמנים

ג ואין אומרים ברכת מעין שבע:

ב ד (א) ראין שליח צבור מקדש בבית הכנסת:

ג משכת לומר אתה בחרתנו ואמר יעלה ויבא יצא:

הגה ואם לא היה שבת אם לא הזכיר ביעלה ויבא יצא (ב"י בשם א"ח) ואם אמר אתה בחרתנו והזכיר בו שבת אפילו הכי (כ) ה צריך לחזור ולהזכירו ביעלה ויבא (תשובת מהרי"ל) מיהו אם לא הזכירו ביעלה ויבא מין

תפה א מצה סתם. אע"ב כיון שחל על מצה דרשות חל גמי על מצה של מצוה ול"ל דמי שלא אמר הגדה בליל פסח אין לו תשלומין דהא כתיב בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך וכתיב בערב תאכלו מצות מכאן ואילך רשות כנ"ל דלא כע"ש ב: ב לוקה ואוכל וכו'. דהוי שבועת שוא דאין שבועה חל על דבר מצוה אבל אם אומר קונם אכילת מצה עלי בליל פסח אסור לכדר חל על דבר מצוה עכי"ד סי' רל"ט:

תפו. בברייתות איתא דכותבת הויב' זתיס ובסי' תרי"ב איתא דכותבת הוי פחות מכביצה אם כן כזית הוי פחות מעט מחצי כיצה וכ"כ לפי מ"ש סי' שס"ח ס"ג גרוגרת הוי שלים ביצה וכ"כ הרמב"ם ולכ"ל הוי ד' תשיעית ביצה ואמרינן כפ' המפקיע דגרוגרת גדול חזית ע"מ א"כ זית עכ"פ פחות מחצי ביצה אבל לא דקולאחמרת לא דק אבל לענין שאר מילי כדי לדקדק בדבר מיהו קשה הא אמרינן בבריתות אין בית הבליע מחזיק יותר משני זתים וכעלמות אמרינן אין בית הבליעה מחזיק יותר מכביצה ולכל דה"ק' זתים אינו מחזיק מיהו להרמב"ם קשה דג' זתים לא הוי כביצה וכ"ל דה"ה דפ' המפקיע מיירי בזית קטן ואגן זית כינוי בעינן וכמ"ש הרב"י בסי' תקיז בסוף הרוקח: א למעך חלל. הה"ה אם יש חלל במצה אינו מלטרף

טע"ב דעוקצין:

תפז א וחזר בו. שחזר ואמר מקדש ישראל והזמנים: ב אחרי שהוא יודע שהוא ע"ש. רק שעה כדברו אבל אם טעה וסבר שהוא שבת ומזכר תוך כ"ר לא יצא וכמ"ש סי' ר"ע אבל רוב הפוסקי ס"ל אע"פ שלא ידע שהוא י"ט יצא כיון שנזכר ואחם כדין עשה ש"ם ומ"ש משמע כאן דאם לא מזכר ואחר בשל שבת לא יצא והייטו דוקא כשלא הזכיר שם ל"ע בתחנון אבל הזכיר שם ל"ע בתחנון יצא דהא כבר פסק בסי' רס"ח ס"ד אפי' התפלל תפלת חול יצא אם הזכיר שם שבת בתחנון וכ"ם כאן דאחם מקדש שבת דהא ל"ע נמי מקרי שבת וכ"מ ס"ג אם אחר יעלה ויבוא יצא משמע אפי' אחם בשל י"ע יצא ואיכ אם אחם מקדש ישראל והזמנים אפילו לא הזכיר שם יום טוב בתחנון יצא ונ"ע דהא משנה שלמה אמרו לאחרים אינו רשאי שלא לאחרים: ואחרינא כללו של דבר הכלל הולך אחר מיהו ברכות וע"ק כיון שקבעו חכמים לשבח ברכה בפ"ע היאך יוצא אם התפלל של חול והזכיר של שבת ולא אחם בשל שבת ונ"ל כיון דבדין הוא לכלתחילה ל"ת בשבת אלא מפני בטול שבת לא אצרחוהו רבנן לכן אם התפלל של חול והזכיר של שבת יצא: ומשמע בפסחים דף קי"ז דאם אחם בי"ע לא בשבת מקדש ישראל יצא ודוקא בתפלה אבל בקידוש לא יצא: ג ואי"ה ברכה מעין ז' דלא נתקנה אלא מפני המזיקין ובפסח הוא ליל שמורים: ד אין מקדש. אין עני בישראל אין לו יין מיהו נ"ל דאע"פ שאין יין בעיר אלא בכ"ה לא יקדש בכ"ה דהא בכל הסנה מני רבים אומרים שלא לקדש בכ"ה במ"ש סי' רס"ט אלא שמהגו מנהג ראשוני ובפסח משולם לא הים מנהג לקדש בכ"ה: ה צריך לחזור ולהזכירו ובש"ש

הגה"ב

ובשיש ס"ל דקדבילה פסק שאין להזכיר שבת בעלה ויבוא וכ"ל הלבוש בסוף כתה גדולים וכ"כ ל"ח ומהרי"ל בתשובה סי' ג':

תפח ואומרים מזמור שיר ליום השבת. ליום שאין מקדש שבת (ר"מ): א לקרות ההלל. בג"לוכ"ה בקלת סדריים ובתשוב' רמ"ל סי' ל"ה וכ"ל בלבוש ובל"ל ולא יאחר לגמור הסתת ידלב תוכה מ': ב קודם כל. ותע"ב דחדי קלי לא תמתעי לחידי דחכיכה לבו יהבי דעתייהו ומוליאין רבים י"ח (נמ"): ג ומפעיר קודם כי. תקה שקורין ס' המוספים ב"ע לא מלינו בגמרא רק הגאונים תקנה (ב"י סרמ"ם והר"ן) עמ"ש סי' קל"ז: ד ועל"ל סי' קל"ד ס"ב. דשפסק רמ"ם דהלבור מזכירין בתוסף עד משמעו שהש"ן אינו מזכיר בתוסף לו הם פוסקין בתוספה ובחב הלבוש ולא יבריש קודם תוסף אלא יאחרו מזכיר הרוח וי"ל דהם כאלו מתאלים בנפחים ע"ד שאחרו אין מתפללין על רוב נפחים על"ל ולל דהם יחיד ליחד תפלתו עד אחר שהתפלל ש"ן תוסף לא יאחר מזכיר הרוח כיון שבגר פסק ש"ן ולי"ל למ"ש הטור בסי' קי"ז לעבין וחן על ותע' דיחיד גריך בתר לבור ע"ש דהבלת עיקר הקפידא תלוים בשמיעה מפי הש"ן שהפסיק:

תפט אפי' חל יום ראשון בשבת אומרים בליל שני מעריבים הסייבים לשני משם בבור לספירה (לבוש) מזמור דאם חל ז' של פסח בשבת אומרים ביום אחרון מעריבים הסייבים לז' עמ"ש סימן תרמ"ב דבפזמון אין מטהגין כן אבל בגמרא סוף סוכ' מזמור דלעולם האחרון לחתם ע"ש: א מתחילין לספור: הקשה הב"ח פ"ז דסוכה האיך מברכין על הספירה בי"ע שני ולא מברכי' עלהסוכה בשמיני ול"ל דהתם אומר על הכוס אח יום ס"ע הזה ואם יברך על הסוכ' סחרי אדלי מסל"כ כתן ל"כ כיון דאתן בקאינין בקיבועה דירתה ל"כ מדינה אין צריך לספור ביום לכן אין מברכין אבל בכה הוי אוסכה דמדינה צריך לספור ביום לכן אין מברכין בשיש פע רות מספירה דהוי"מ ע"ש (רמב"ם סוכ"ב בוהר תלוה ע' מ"ע) ומיהו בבר שוי עלייהו חובה: ב לספור לעצמו. ואם ירלה מומע הברל מהש"ן וספר לעצמו לבל הברכות אע"פ שהוא בקיבועה בש"ן חון מב"הוק"ם ותפל"ל (רשב"ח בתשו' סי' קכ"ו) עמ"ש ל"ט ס"ד הרי דס"ל דעל"פ לדי' מספר בעצמו וכת"ם בגמ' וספרת שתהא ספירה לבל ת' ות' כדרך שאחרו נבי לעב ולקחתם שתהא לקיחה לבל ת' ות'. וכב"י כתוב בשם הרשב"ח מיולת בספירת הש"ן ע"ש ו"ע. ותפסר כיון דק"ל דשמע מו בעונה ה"ל כתלו ספר הוא בעצמו ופטוע דמוחר לספור בבל לשון ודוקא בלשון שתבין ואם אינו מבין לה"ק וספר בל"הקלאינה דהא לא ידע מאי קאמר ואין זה ספירה בל"ל: ג מעומד. ואם הבה מיושב יצא(רמב"ם): ד והסטועות. ל"ל דאם ספר הימים לחוד ולא ספר הסטועות א"ל לחזור כדאי' בגמרא ל"ד ספירה דרבנן וב"י כתב בשם רוב הפוסקים דקל"ל ספירה בזמן הזה דרבנן ואם סטועות לבד מהי יצא כמ"ש הטור: ה היום. לא יאמר שהיום וכו' דמשמע שהוא בחינת מעשה שלמעלה הימנו אלא יאמר היום יום וכו' שבועות וימים הם לשון זכר כדכתיב שבעה שבועות יאמר לעולם מנין המועד קודם כמן ת"ועברים יום עיין בא"ע סי' קכ"ו מיהו בחיות דף כ"ה איתא דהבל לפי מבינא התדיבה בתשובה ובמדינתינו אף בלשון חול מזכירין מנין המועד קודם: יש מהגין לומר

ומ"ש ס"ל דקדבילה פסק שאין להזכיר שבת בעלה ויבוא וכ"ל הלבוש בשם כתה גדולים וכ"כ ל"ח ומהרי"ל בתשובה סי' ג':

תפח ואומרים מזמור שיר ליום השבת. ליום שאין מקדש שבת (ר"מ): א לקרות ההלל. בג"לוכ"ה בקלת סדריים ובתשוב' רמ"ל סי' ל"ה וכ"ל בלבוש ובל"ל ולא יאחר לגמור הסתת ידלב תוכה מ': ב קודם כל. ותע"ב דחדי קלי לא תמתעי לחידי דחכיכה לבו יהבי דעתייהו ומוליאין רבים י"ח (נמ"): ג ומפעיר קודם כי. תקה שקורין ס' המוספים ב"ע לא מלינו בגמרא רק הגאונים תקנה (ב"י סרמ"ם והר"ן) עמ"ש סי' קל"ז: ד ועל"ל סי' קל"ד ס"ב. דשפסק רמ"ם דהלבור מזכירין בתוסף עד משמעו שהש"ן אינו מזכיר בתוסף לו הם פוסקין בתוספה ובחב הלבוש ולא יבריש קודם תוסף אלא יאחרו מזכיר הרוח וי"ל דהם כאלו מתאלים בנפחים ע"ד שאחרו אין מתפללין על רוב נפחים על"ל ולל דהם יחיד ליחד תפלתו עד אחר שהתפלל ש"ן תוסף לא יאחר מזכיר הרוח כיון שבגר פסק ש"ן ולי"ל למ"ש הטור בסי' קי"ז לעבין וחן על ותע' דיחיד גריך בתר לבור ע"ש דהבלת עיקר הקפידא תלוים בשמיעה מפי הש"ן שהפסיק:

תפט אפי' חל יום ראשון בשבת אומרים בליל שני מעריבים הסייבים לשני משם בבור לספירה (לבוש) מזמור דאם חל ז' של פסח בשבת אומרים ביום אחרון מעריבים הסייבים לז' עמ"ש סימן תרמ"ב דבפזמון אין מטהגין כן אבל בגמרא סוף סוכ' מזמור דלעולם האחרון לחתם ע"ש: א מתחילין לספור: הקשה הב"ח פ"ז דסוכה האיך מברכין על הספירה בי"ע שני ולא מברכי' עלהסוכה בשמיני ול"ל דהתם אומר על הכוס אח יום ס"ע הזה ואם יברך על הסוכ' סחרי אדלי מסל"כ כתן ל"כ כיון דאתן בקאינין בקיבועה דירתה ל"כ מדינה אין צריך לספור ביום לכן אין מברכין אבל בכה הוי אוסכה דמדינה צריך לספור ביום לכן אין מברכין בשיש פע רות מספירה דהוי"מ ע"ש (רמב"ם סוכ"ב בוהר תלוה ע' מ"ע) ומיהו בבר שוי עלייהו חובה: ב לספור לעצמו. ואם ירלה מומע הברל מהש"ן וספר לעצמו לבל הברכות אע"פ שהוא בקיבועה בש"ן חון מב"הוק"ם ותפל"ל (רשב"ח בתשו' סי' קכ"ו) עמ"ש ל"ט ס"ד הרי דס"ל דעל"פ לדי' מספר בעצמו וכת"ם בגמ' וספרת שתהא ספירה לבל ת' ות' כדרך שאחרו נבי לעב ולקחתם שתהא לקיחה לבל ת' ות'. וכב"י כתוב בשם הרשב"ח מיולת בספירת הש"ן ע"ש ו"ע. ותפסר כיון דק"ל דשמע מו בעונה ה"ל כתלו ספר הוא בעצמו ופטוע דמוחר לספור בבל לשון ודוקא בלשון שתבין ואם אינו מבין לה"ק וספר בל"הקלאינה דהא לא ידע מאי קאמר ואין זה ספירה בל"ל: ג מעומד. ואם הבה מיושב יצא(רמב"ם): ד והסטועות. ל"ל דאם ספר הימים לחוד ולא ספר הסטועות א"ל לחזור כדאי' בגמרא ל"ד ספירה דרבנן וב"י כתב בשם רוב הפוסקים דקל"ל ספירה בזמן הזה דרבנן ואם סטועות לבד מהי יצא כמ"ש הטור: ה היום. לא יאמר שהיום וכו' דמשמע שהוא בחינת מעשה שלמעלה הימנו אלא יאמר היום יום וכו' שבועות וימים הם לשון זכר כדכתיב שבעה שבועות יאמר לעולם מנין המועד קודם כמן ת"ועברים יום עיין בא"ע סי' קכ"ו מיהו בחיות דף כ"ה איתא דהבל לפי מבינא התדיבה בתשובה ובמדינתינו אף בלשון חול מזכירין מנין המועד קודם: יש מהגין לומר

ומ"ש ס"ל דקדבילה פסק שאין להזכיר שבת בעלה ויבוא וכ"ל הלבוש בשם כתה גדולים וכ"כ ל"ח ומהרי"ל בתשובה סי' ג':

תפח ואומרים מזמור שיר ליום השבת. ליום שאין מקדש שבת (ר"מ): א לקרות ההלל. בג"לוכ"ה בקלת סדריים ובתשוב' רמ"ל סי' ל"ה וכ"ל בלבוש ובל"ל ולא יאחר לגמור הסתת ידלב תוכה מ': ב קודם כל. ותע"ב דחדי קלי לא תמתעי לחידי דחכיכה לבו יהבי דעתייהו ומוליאין רבים י"ח (נמ"): ג ומפעיר קודם כי. תקה שקורין ס' המוספים ב"ע לא מלינו בגמרא רק הגאונים תקנה (ב"י סרמ"ם והר"ן) עמ"ש סי' קל"ז: ד ועל"ל סי' קל"ד ס"ב. דשפסק רמ"ם דהלבור מזכירין בתוסף עד משמעו שהש"ן אינו מזכיר בתוסף לו הם פוסקין בתוספה ובחב הלבוש ולא יבריש קודם תוסף אלא יאחרו מזכיר הרוח וי"ל דהם כאלו מתאלים בנפחים ע"ד שאחרו אין מתפללין על רוב נפחים על"ל ולל דהם יחיד ליחד תפלתו עד אחר שהתפלל ש"ן תוסף לא יאחר מזכיר הרוח כיון שבגר פסק ש"ן ולי"ל למ"ש הטור בסי' קי"ז לעבין וחן על ותע' דיחיד גריך בתר לבור ע"ש דהבלת עיקר הקפידא תלוים בשמיעה מפי הש"ן שהפסיק:

תפט אפי' חל יום ראשון בשבת אומרים בליל שני מעריבים הסייבים לשני משם בבור לספירה (לבוש) מזמור דאם חל ז' של פסח בשבת אומרים ביום אחרון מעריבים הסייבים לז' עמ"ש סימן תרמ"ב דבפזמון אין מטהגין כן אבל בגמרא סוף סוכ' מזמור דלעולם האחרון לחתם ע"ש: א מתחילין לספור: הקשה הב"ח פ"ז דסוכה האיך מברכין על הספירה בי"ע שני ולא מברכי' עלהסוכה בשמיני ול"ל דהתם אומר על הכוס אח יום ס"ע הזה ואם יברך על הסוכ' סחרי אדלי מסל"כ כתן ל"כ כיון דאתן בקאינין בקיבועה דירתה ל"כ מדינה אין צריך לספור ביום לכן אין מברכין אבל בכה הוי אוסכה דמדינה צריך לספור ביום לכן אין מברכין בשיש פע רות מספירה דהוי"מ ע"ש (רמב"ם סוכ"ב בוהר תלוה ע' מ"ע) ומיהו בבר שוי עלייהו חובה: ב לספור לעצמו. ואם ירלה מומע הברל מהש"ן וספר לעצמו לבל הברכות אע"פ שהוא בקיבועה בש"ן חון מב"הוק"ם ותפל"ל (רשב"ח בתשו' סי' קכ"ו) עמ"ש ל"ט ס"ד הרי דס"ל דעל"פ לדי' מספר בעצמו וכת"ם בגמ' וספרת שתהא ספירה לבל ת' ות' כדרך שאחרו נבי לעב ולקחתם שתהא לקיחה לבל ת' ות'. וכב"י כתוב בשם הרשב"ח מיולת בספירת הש"ן ע"ש ו"ע. ותפסר כיון דק"ל דשמע מו בעונה ה"ל כתלו ספר הוא בעצמו ופטוע דמוחר לספור בבל לשון ודוקא בלשון שתבין ואם אינו מבין לה"ק וספר בל"הקלאינה דהא לא ידע מאי קאמר ואין זה ספירה בל"ל: ג מעומד. ואם הבה מיושב יצא(רמב"ם): ד והסטועות. ל"ל דאם ספר הימים לחוד ולא ספר הסטועות א"ל לחזור כדאי' בגמרא ל"ד ספירה דרבנן וב"י כתב בשם רוב הפוסקים דקל"ל ספירה בזמן הזה דרבנן ואם סטועות לבד מהי יצא כמ"ש הטור: ה היום. לא יאמר שהיום וכו' דמשמע שהוא בחינת מעשה שלמעלה הימנו אלא יאמר היום יום וכו' שבועות וימים הם לשון זכר כדכתיב שבעה שבועות יאמר לעולם מנין המועד קודם כמן ת"ועברים יום עיין בא"ע סי' קכ"ו מיהו בחיות דף כ"ה איתא דהבל לפי מבינא התדיבה בתשובה ובמדינתינו אף בלשון חול מזכירין מנין המועד קודם: יש מהגין לומר

עשרת זקנים

תפט א מתחילין לספור. עמ"ש סי' ד' א' שאין לחבר בעומר רק הימים יום אחרי יום ולא מדי (אם"ו):

פרי חדש

סימן תלא

[illegible]

[illegible]

[illegible]

פי' במכין ומי הטומר אשר יכיתו למחר ביום י"ו וביומים האחרים
ל' ספיר דאחמין ומי דטומר קאי כולם משא"כ אם תאחר לטומר
סוכ בלול י"ו לטומר דהייגו לתה שכבר הביאו אבל בטומר לא קאי
מי הטומר' דה"ל לפרשו על ההבאה
אסבר לפרשו על ההבאה
ד: אין לומר שהיום אלא
(ד) שבוע אחד:
כמו ספירה"ו אלא אל
דאת דשבוע הוא לשון זכר:
ל"ה. ברי"ן כתוב ספירה
ליכא אלא מדרבנן כיון
ההבאה ולא קרבן ומ"ה טוב
ביום ח' בספק תשיכה כדי
שבתות תמימות לגבריאין
שיכנים עלמו לספק
ולא מסוס תמימות אין
בזמן הזה אלא כל ספיר
חמיתו קרינן כ: (ו) שונה
בלא ברכה: פי' ודעתו
אלא לכך עד שיברך
ביתו וכמ"ש רמ"א ע"ז ואיני
ל"ב מה הועלת יש לו בתה
סס הקהל בשלמא לתים
אחרהדם תחלה ספיר
מיתה אחר אם אזכו בלילה
אחוד ואברך כדין ונמצא
ברכתו לבעלה ואם אזכה
מיתי כבר אבל הוא עמו
דמדברי הרמב"ם משמע
בלא ברכה יצא ואם
משמע דהנאי זה אינו
לתמות בתנאי מזכר
אין מנה לתוה מוגה כלל עם
אם אם מוגה כן כדי אלא
אם אינו יודע ולא לספיר לגמרי וק"ל לתה מולין הקהל בעוד יום
מעי' מסקי' ובלה דלאו דוקא מבע"י אחר אלא בספק תשיכה
בשיך והוא רולה לחזור ולברך ל"ה: (ז) אם יאחר לו היום
ל' פשוט אם שאלו תבירו כמה ימים בספיר' הוא מעיב כך יהי'
נתשבתו היום כך ודאי לא יצא דעיקר המצוה שיאחר היום כך
תמיד כאן דוקא כאומר היום כך וכמ"ש היום כך כו': וק"ל
ביב היום כך וכך דהא אין זה אלא תשובה לתי אשאל אותו ומ"ל
מבו שאול אתם לבתב ב"י בשם הרמב"ם דיצא דמצות מ"ל כונה
אם דעתו בפירוש אלא לגמרי כמ"ש רמ"א בסתום זה אינו דהא
נמו' תפ"ד שכתב העור בשם הרא"ש דאם אין יודעים לברך ב"ה
אותם מילי במילי ומוב אתם לא יצא הוא בזה דהא כתב הרי"ף
בעי עוסה כל הסד אחלה בבית אחרי ואחר כך הולך לביתו ואינ'
שם הרא"ש: ועוד ראיה מסימן תרל"ח ס"ו לא יתן ביום אחד
מקדש שיצא בזו וכו' משמע בימים אחרים שרי והא התם בשמותן
מתקרי לו תחלה הברכה מילי במילי ואפ"ה הוא יוצא בו אחר כך
לה זה דומה למה הכאין אלא לגמרי ואם כן ה"נ בתשיב לשואל ע"כ
לגמרי אלא לגמרי אלא לגמרי מה דאפשר אבל אם אירע
שבה אל יום זה ודאי לא יצא ולריך לחזור ולמנות בברכה וכזה
הקשה למה לא יודיעו מכין יום זה אלא אלא יאחר היום אלא
מעי דמעלי שפי בתמ"ם אתמול היה כך: (ח) ופיים כמוהו יצא: משמע בדיעבד אבל לכתחלה לא יברך עד שיהיה לו בירור בשעת הברכה
ל' לספר אח"כ בכל"ל: (מ) פתח ואמר כו' בעיר כתוב בחלוקות אז בשם אבי עזרי דרך ספק ופסק להו מסתות דפתח לדעתה כו' כמ"ש
בשם ים ספק ס"ג ספק לדידן אלא דלאבי עזרי אזיל לחומרא לברך שנית כיון דספירה דאוריתא ומביא ראיה מתמה ויביב למתן דם ל"ג שהוא
ת' ולאורה הקשה הא ל"ד לשם ששם לא אחר אמת ויביב שהוא דאוריתא אבל כאן אף שספירה דאוריתא מ"מ ברכות אינן מעכבות וי"ל כיון
ספירה דאוריתא הוא בלו גם הברכות דאוריתא אם הוא מוכח שם בלא"ה דאל"ב למה תוזר ומברך הא ברכות אין מעכבות אלא כדפריש'
ל' מתילה להר"ן בשם רוב הפוסקים דספירה בזמן הזה הוא דרבנן אזלי' לקולא מ"ה ספק כאן בזה דאל"ל לברך שנית ולאורה ים לפיים שמ"ש
ים כו' וכן אח"כ ופיים בד' פירוש שספר ספירה כן וא"כ קשה עוכא על כ' אחלוקות דראשונה קשה כיון דעכ"פ פיים בראוי ולא נדע
ל' דיוק בלל וסיפר דיצא דברכות אין מעכבות ומעכה זה חלק בעל הלבוש על דין זה וא"כ נשיני לאבי עזרי לעשות בדבר זה כי הוא נשתפק
אם לגרי לברך אם לא ומה ספק ים בדבר ומו בחלוקה הבני הבני דפיים אלא כראוי אחי מספק' לאבי עזרי פשוטא דלא יצא וכ"ם דקשה על הס"ע
ל' בזה אם הקשה מו"ח ז"ל דהרי יצא אבר מפיו: והבלבל"ד דלא דקו דבנן אלו בפי' הפשט דמ"ם כאן אבי עזרי וס"ע וסיי' בה' ובחלוקה
פיים בד' אין פי' אם בר כן אלא אם יום הברכה אלא דהייגו אלא ספר עדיין כלל אלא ביריך לחוד ובלשון הברכה יש ריעותא דהייגו אז שעה
אם אחר בת"ל אמת בעוות וקודם פיים ברכתו מזכר על האמת אז ליהיפך שבתחלה היה בדעתו אמת ובסוף הברכה שעה
ומיבעית לן אם הוי הברכה ברכה בדיעבד ויספר אח"כ בלא ברכה שנית מ"ד הברכ' אז לא הוי ברכה כלל וכאן לא ביריך כלל דמיי לריך לברך
הוי מתם בתו בפתח דדעתה דאחרת שמביא ב"יובזה פסק ב"י וס"ע דלדידן דסבירא לן דרבנן מ"ל לחזור ולברך ואף על גב דמ"ם בסוף

ימים שהם (ד) שבוע אחד (בעומר) וביום שמיני יאמר היום ח' ימים
שהם שבוע אחד ויום אחד (בעומר) ויכן עד שיגיע לארבעה עשר יאמר
היום ארבעה עשר ימים שהם שני שבועות (בעומר) °ויעל דרך זה סונה
והולך עד ס"ם יום:

ב אם שכח ביום המעונן ובירכו על ספירת העומר אחרים לספור
כשהחשך והסרקרקים אינם מופרים (ח) עד צאת הכוכבים וכן
ראוי לעשות:

ג זה המתפלל עם הצבור מבעוד יום (ו) °אמונה עמהם בלא ברכה
ואם יזכור בלילה יברך ויספור:

כנה ואפילו ענה אמן על ברכת הקהלאם היה ח דעתו שלא לצאת יחזור
ויברך ויספור בלילה (נ"י בשם רש"בא)

ד °מי ששכח אותו חבירו בין השמשות כמה ימי הספירה בזה הלילה
יאמר לו אתמול היו כך (ז) °שאם יאמר לו ט היום כך וכך
אינו יכול לחזור ולמנות בברכה אבל קודם בין השמשות כיון שאינו זמן
ספירה אין בכך כלום:

הנה יא וכשהגיע הזמן אסוריים לאכול עד מיספר °ואפילו התחיל לאכול
פוסק וסופר מיכו אם התחיל לאכול קודם שהגיע הזמן אינו צריך
להפסיק אלא נומר תכילתו וסופר אחר כך: (ל"ש לעצמן דאמר ספירה
בזמן הזה לתורייתא)

ה °אם אינו יודע החשבון ופתח ארעתא דלמיים כמו ששמע מחבירו
ושתק עד ששמע מחבירו (ח) וסיים כמוהו יצא:

ו °אם (ט) פתח ואמר בא"י אמ"ח ארעתא דלימא היום ר' שהוא
סבור שהם ר' ונזכר וסיים כה' והם ח' או איפכא שהם ר' ופתח
ארעתא דלימא ארבעה יב ופעה וסיים בה' אינו חוזר וסברך:

ז שכח ולא ביריך כל הלילה °ספר ביום יג בלא ברכה:

ח °אם שכח לברך באחר מחימים בין יום ראשון בין משאר ימים סופר
בשאר ימים בלא ברכה °אבל אם הוא מסופק אם דילג יום אחר
ולא ספר יספור בשאר ימים בברכה:

ליל

שיחטוין לצאת כמ"ש סי' ס"ד ואפשר כיון דאסור לברך ברכ' לבטלה
אם היה שתם אסור לברך שנית כיון דיש"א מצות מ"ל כונה כנ"ל: ט
היום כך וכך ואם אחר כך וכך ולא אחר היום ל"ל בה (ע"ז): י אינו
יכול לחזור ולהיות: אע"ג דלא אחר בעומר יצא בדיעבד ואע"ג דלא
כיון לצאת כ"ת ס"ס: יא וכשהגיע הזמן: נ"ע דהנ"ל אחלי שעה קודם
הזמן מתי אסור כמ"ש סי' רל"ב וכל"ס ומ"ל שזהו היה עשה רש"ל שלא אכל
עד אחר הספירה מפני שיצאלתן מב"ה אחי שעה שאוך לבין השמשו"ם ל"ל
דאסור לאכול ע' בתע"מ ובל"ה: ודעת רמ"א נ"ל כיון דיש לו זמן לספור
כל הלילו וכל היום שלא חייו לא מחמירינן אחוות מ"ל ע' מנ"ל להא לכן
יש להחמיר: אך בזקנים שהגו שהשמש קורא לספור ספירה אין להחמיר
קודם זמנו כמ"ש סי' רל"ב ואפשר דבזה מיירי רמ"א ולכן כתב וכשהגיע
הזמן וכו': יב ונעה וסיים בה' וב"ח פסק בזה דאחור ומברך דהרי
אחר שקר וכ"ד הפוסקים בסימן ר"ע וכ"ב בלבוש ועמ"ש סס: מיהו ל"ל
דאינו חוזר ומברך רק ספור שנית דהא בברכ' אלא אל"כ הפסיק הרבה
ואם מזכר תוך כ"ד ואחר ד' אלא אע"פ שלא ידע מתחלה שהם ד' וכ"ש
כשידע שהם ד' רק שטעה בדיבורו ומזכר תוך כ"ד דיצא וכמ"ש סי' תפ"ו וסי'
תפ"ז: יג בלא ברכה מפני דכתיב תמימות תהיינה:
אחר

לומר ומזמור אלהים יחננו אחר הספירה: ו עד ל"ה. ואם טעה ופסר
בין השמשות יצא: ז המתפלל עם הצבור וכו'. ז"ל הרשב"א סי' רל"ה
מי שאחר זה לומנו עם הצבור מבע"י תלה בוקי סריקי ברבינו דכל שנעה
מבע"י לא עשה ולא כלום ואדרבה פמעיד מה שאינו ואם מתירא שמא
יסבה בספירה ויסמוך על ספירה
זו כמו בק"ם של ערבית א"כ כבר
יצא ידי ספיר' וכשאחר ומברך הוי
ברכה לבעלה עכ"ל וכ"מ מלשון
האבודרהם שסיים אבל הרמב"ם
כתב מנה ולא ברך יצא עכב"י
מ"מ ל"ל שתקנו קלקלתו דשמא
יצא בראשונה ואסור שוב לברך
וא"כ ל"ע לתה כתבו הרב"י
וכ"ל דאזיל לשיטתיה שסק בסימן
ס' ס"ד דמצות לריכות כוונה
וא"כ יכון בלבו אם אזכה בלילה
אין אני מכוין לצאת בספירה זו
וכ"מ מלשון רמ"א שכתב אם היה
דעתו שלא לצאת והג"מ כתב
דיש מתירין לספור בע"מ מבע"י
אחר תפלת ערבית והב"ח כתב
דלא קי"ל הכי: ונ"ל דמותר
לספור אחר ל"ה אפי' לא התפלל
עדיין ערבית אפילו בא"מ דהא
לילה הוא לכלתילי ואפילו לקדש
ולהבדיל מותר קודם תפלה ומזכיר
רלה בב"ה כמ"ש סי' ער"ח ורל"ג
וססי' רס"ד: ובפ' חנכת הבית
תחה על מה שהגהו לספור קודם
ההבדלה דהרי עדיין שבת הוא
ע"ש ול"ל דאין בכך כלום דבאמת
שבת בכר חלף והלך לו רק
שאסורים במלאכה עד שיבדיל
כנ"ל: ח דעתו שלא לצאת: קשה
דהא אפי' בסתם לא יצא דבעינן

ט ב׳ פליל שבת וליל יום טוב מברכים וסומרים יד (י) אחר קידוש בבית הכנסת ᵃבמוצאי שבת ויום טוב טו קודם הבדלה ᵃאחר קריש התקבל וכשחל י״ם האחרון של פסח במוצאי שבת ראוי אומ׳ קידו׳ והבדלה בפע׳ אחת יו״ש לספור קודם שמברכין על הכוס בבית הכנס׳: כנה״ג וחס״ת אין לו יין וצריך לקדש יקנס״ז ע״ל סי׳ רנ״ז:

י יז (יא) ᵃאסור לאכול חדש אף בזמן הזה בין לחם בין קלי בין כרסל עד תחלת ליל י״ח בניסן ובארץ ישראל עד תחלת י״ז בניסן:

תצ סדר תפלות יום שני והתפלה חולו של מועד וכו׳ ט סעיפים:

א ᵃביום שני קורין בפרשת אמור שור או כשב עד סוף הענין ומפסיד קורא כמו ביום ראשון ומפסיד במלכים בפסח ראשיהו מושלח המלך עד ואחריו לא קבם כמוהו:

ב ᵃיום ג׳ שהוא חש״מ ערבית ושחרית ומנחה מתפלל כדרכו ואומר יעלה ויבא בעבודה ᵃואם לא אמרו מחזירין אותו וכן מוכירו בברכת המזון ᵃואם לא אמרו (א) אין מחזירין אותו ובמוסף מתפלל כדרך שמתפלל במוסף של י״ם:

כנה״ג תלה בסמיכה לפליטי תמה מבגדך כלומר לומר ובקרבתם עולה וגו׳ עד ומני תמרים כלכלתן: (מר)

ג ᵃנוהגים שביום טוב אומר את יום טוב מקרא קודש הזה א ᵃוכחולו של מועד אומר את יום מקרא קודש הזה: ב ᵃ(ואנו (ב) אין מוהגין לומר מקרא קודש כלל לא בי״ט ולא בחול המועד: (מור)

ד ᵃכל ה״ם של מועד ושני ימים אחרונים של י״ם ᵃקורין (ג) ההלל בדילוג כמו בראש חדש:

ה ᵃסימן הפרשיות של שבת ימי הפסח ג משן תורא קדש בכספא פסל בסדברא שלח בוכרא יחה הסדר לא ישתנה כי אם כשחל פסח ביום ה׳ שביום שלישי שהוא שבת קורא ראה אתה אומר אלי שהוא פסל וביום א׳ ב׳ ג׳ קורין קדש בכספא סדברא:

ו ᵃבכל ימי חול המועד ושני ימים טובים אחרונים ד קורים (הרביעי) ᵃבספר שני בקרבנות המוספין שבפנחס ומתחיל והקרבתם עד סוף פיסקא:

ז ᵃביום ה יום טוב האחרון מקדישין על היין ו ואין אומרי׳ זמן: כנה״ג ᵃומוסרים בתפלה ובקידוש זמן תרומינו כמו י״ם רמ״ז (מהרי״ל ומנהגים)

ח ᵃמפטירין ביום שני עד ודברו דוד וביום שמיני עוד היום בנוב לעמוד: ט ᵃשבת שחל בחול המועד ערבית שחרית ומנחה מתפלל כדרכו של שבת ואומר יעלה ויבא בעבודה ובמוסף אומר סדר מוסף יום חול המועד אלא שמזכיר של שבת ואומר ותתן לנו את יום המנוחה הזה ליום חג המצות הזה וכן אומר את מוספי יום המנוחה הזה ליום חג המצות הזה ותותם מקדש השבת לישראל והזמנים (ד) ומפטירים היתה עלי כנה״ג (ה) ואין מוציאין בברכת המפטיר לפסח לא בחמץ ולא בתמיס

תצ (א) אין מחזירין אותו דווקא בחול: (ב) אין מוהגין לומר מקרא קודש בלא בי״ט וכ״כ בלבוש ותמיה ע״ז שהרי מבטיחו ע״ז לומר מקרא קודש בכל מקומות: (ג) הסלל בדילוג - מפני שבו אומר הקב״ה מעשי ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה ואין שבו גומרין אותו ע״כנס בח״ה אין גומרין אותו אלא עדיף אלא יהא (ד) ומפטירין היתה עלי: בעור הבית אחר רבינו אלי שמפטיר הכתוב כי תחיית המתים עתידים להיות בניסן וגילאתן נר חנוכה בכסלו ע״כ מפטירין בניסן הענומות הרבשות ובתשרי ביום סוכות ע״ז: (ה) מזכירין בברכת הפטרה פסח כו׳ דאלמלא שבת אין מפטרה בלא

ב״ה מגן אברהם **אורח חיים תפט תצ הלכות פסח** מגן דוד פ״ז

דאם דעתו לפסיים כתו שמחוירו כו׳ וסיים כתובו דשם יהי מבר בספיר מתם היינו דוקא אם מברכה אחרת הברכה אחרת ומסיים הוא הסיום בזה תמ״ל ברישא דים ספר בברכה. עכ״ל ומ״ל בברכה עצמה ול״ל ברור לתם בית הכנסת הברכה טלה בשעות לא לח״ב בשעת סעודה בלבד לחזור ולברך שנית עכ״ל ורלוים מדין תוחים בגמר מסוד ובלא מידו דלריך לברך מ״ל בתם מיתכל אחר אלו בתם לפניו כיון שלא הוה ומיהו לתם תלה אבל אלו הוה אבל אלו בתם בסיון לא בלריך הוה לברך אחר ובלריך לחזור ולברך בתם לא בלריך לברך אחר לפתח החלה הברכה בתם דשמרת ומיים בדשיבת ולא בלגל״ל ברור ומכון: (ג) אחר קדוש. דשיעור שבת בלילה ומיתת לן לאוקמי רק ג״ר אחרון של פסח בלא מלריכין עם הבדלה ומבדל מלריכין לעם קדוש ומ״ל דבלילי שבין של פסח אינו מלריכין לומר מקרא קודש בלילה ומיהו לא אחרון דסח אחרון ומיהו לא אחרון דסח אחרון ומיהו לא אחרון דסח אחרון

ואם אינו מהגו אלא לברך עליהם כו' בלבוש תמה ע"ז וא"ל איני יודע למה יברכו עליה ועוד מי הגיד לו המנהג ומאחר עומדין ברכה בלחש או שמא ידעו מ"מ במנהגים שכתבו שם לברך על אלו ג' מגילות ודפוס החדשי הגיה סמניה כאן והעם נהגו לברך וכ"ז דברי הבחר דבתשו' ס' ל"ה האריך ע"ז וביאר דאין מברכין אלא לברך על מגילת אסתר מגילה אלא מגילת אסתר ולא מגילה אלא בתחלה אם"ה אין נוהגין לברך עליה אלא בתחלה כשירה ברכין עליה אותה בתחתה בתב בל אם קורין אותה בתחתה אין מברכין עליה אבל אם מגילות אחין חיובים אין מברכין רק מנהג הם נדפסים אחין לברך עליהם ואלו אם שייך ברכה עליה היו מזהרי' אותם דרך מגילה בקלף כמו מגילה אסתר וזה לא נשמע מעולם וכ"כ בי' סימן תקל"ט וז"ל אם לא נהגו לברך על שום מגילה אחר מגילת אסתר עכ"ל ונראה חוץ מגילת אסתר עכ"ל לכל המברך על מגילות אלו הוא ברכה לבטלה:

תצא (א) לא על הנר דסאבי"ט מות' לחליק נר ולא על הבשמים אלא מברכין עליהם משום נשמה אבל אם אסתלק וביי"ט ליכא נשמה ובי"ט אחל בח"ם אין מברכין לפי שם מאכלים עוביים שבים ועתה כתו בשמים:

תצב (א) מיד פני וחמישי בתחריו בהלכותיו אין יד כתב אחין להתענות ג"ב בחשון עד י"ז ימים בחדש אלול ואין רביעה ראשונה שהיו ימים להתענות וכ"כ ראבי"ם ל מהרי"ל. וכזמנינו שמקדמין אין מפסידין והם ומילה אלו תעניתים עיין סי' תקפ"ח:

תצב (א) יש נוהגים לבסתפר בר"ח אייר

ובכ"י שטעמים ע"מ מ"ם אחרונים בשם התו' של"ג בעומר אין לו מעלה אלא עלמו שפסקו מלאות אלא לסימנא בעלמא נקטו סי' ל"ג דהיינו ימים שאין אחתה לא מתו וא"כ בשתסיר מן מ"ע יום ז' ימי פסח וז' שבועות וב' ימים ר"ח שהם י"ז ימים שאין אבילות נוהג בהם נשארו מן מ"ע יום ל"ג יום ורוא"ם שם דב' ימים של ר"ח אין אבילות נהגו בהם נוהג בהם סיבות וזה שיבוש דלא אמרו בכל ימים של ר"ח דאין אבילות נוהג בהם אלא לנוהגים איסור הספורת עד עצרת דבלא"ב ימים מסכתת לה ל"ב יום שהם סי' לימי המיתה אבל לדידן דלא נהגינן איסור אלא עד ל"ג בעומר דם"ל דאז פסקו למות לנמרי ממילא אסור כל ל"ג יום אסור בהתר אפי' בר"ח ע"כ דברי ב"י ממילא לדידן כל ל"ב יום אסור ואו"ה: (ב) ואוהן לא יספרו מל"ג ואילך. כי הם ס"ל דנם אחר ל"ג בעומר אין עד עצרת כי ל"ג אינו סימן להפסקת המיתה בו ביום אלא מכון ל"ג אינו סימן לכמה ימים היתה המיתה ומשמ"כ לאוהן שמתפרין אחר ל"ג בעומר דם"ל דהמיתה היתה אף ביום שא"ל תחינה אלא שביום ל"ג בעומר הפסקה המיתה לנמרי וא"כ עד ל"ג בעומר אסור בכל הימים ואחר ל"ג בעומר מותר בכולם ובודאי אין מנהגנו כדעה זו האחרונה כיון שאנו מתפרים ומרבים קלת שמחה בל"ג בעומר ואלו לדעה ראשונה אין שום מעלה ליום ל"ג בעומר והמנהג בכל המקומות שאין עושין בשואין אלא ליום ל"ג בעומר לא לפניו ולא לאחריו עד עצרת ואין לזה טעם ואין אותו מחזיר שנים ל"ב ביום ל"ג בעומר לא יסתפרו ולא יעבוד נישואין ומעשים הנעי. וי"ל דודאי העיקר אחר ל"ג בעומר לא מהו"מ ל"ה נוהגי אלא אגילת מתקת גזרת התנ"ו שהיתה בתשכנו בין פסח לעצרת כמו שמתפרש

ולכן כיון שתשכה מותר לאכול חמץ

תצב א בה"כ: שחוסמין שמא מחוך משתה ושמחה באו לידי עבירה כמו שאמרינו בחיבור אבל בעצרת דאינו אלא יום א' אין חוסמין: ב וחפרי. ואף למנהגנו שנוהגים שמותר להתענות בחפרי אחר אסרו חג מ"מ אין קובעין בו תענית בתחלה: ג מיד בה"ב לאפוקי ממ"ש בהג"מ בשם מהרי"ו להמתין עד י"ז חסון דליתא (ד"מ סי' תקל"ט) וכ"כ בי"ד סי' ר"כ בשם שבשבת הראשון שאחר ר"ח מברכין מי שיתענה בה"ב: ומי שענה אמן א"ל קבלה ועשי' תקס"ו והקס"ח: ואם יש מילה או חתונה באותו שבת נוהגין לברכו בחמתה משום מהיות עוכר אל תקרי רע: ד ת"ל עשי' תקס"ו ותקס"ח והע"ב לא ע"ש:

תצב א שפיר דמי: שמא יקדמנו אחר. ולא דמותר לעשות באותו פעם שעודת אירוסין (עטי' תקל"ח ס"ב) אבל לעשות ריקודין ומחולות של רשות נהגו לאסור: ולא דאף מי שעשה שדוכי אסור לעשות רקודין ומחולות: ב בכל שרי הייטו לאותן המנהגי לספר מל"ג ואילך אבל לדידן שנוהגים איסור הספורת אסור ג"כ ליעשה (ב"חולבוש ומנהגים וכ"מ בב"יוד"מ) מיהו עד ר"ח אייר מותרין ליעשה כשם שמותרין לספר בתמ"ם ס"ג: וכאחל ר"ח בשבת מותרין הכל ליעשה באותו שבת (ב"חומנהגים): ג ומרבים בו קלת שמחה: וכתוב בכתובות שנדול א' היה גיל לומר נחם בכל יום ואחרו נשם בל"ג ונעשה ע"ש: ד בעל ברית: הוא סנדק והיה המוהל עטי' תקל"ח ס"ח: ה מיהו בהרבה כו': הטעם דלכ"ע נוהגין איסור ל"ג יום וא"כ בשמתפרין עד ר"ח אייר וד"ח בכלל נמתרו ל"ג יום עד עצרת ואע"פ שמתפרין ביום ל"ג וא"כ

באותו יום ויום ליבשה אומרים קדש שירה חדשה: ואם חל יום אחרון בשבת אומרים יוצר של שבת המועד ומתפללין בשמונה עשרה לומר הפיוט של יוסז' שנם הוא יסדו ר"ם הגדול: ואם יש בו מילה אומרים יום ליבשה קודש שירה חדשה: ז ולא בתחיתה: רק חותם מקדש השבת אבל בשבת בחול המועד של סוכו' מסיים והזמינו משוש דחלוקים במוספין חמיר עפי': ח שיר השירים: מפני שמפורש בו ענין ויציאת מצרים: ובסוכות קבלה מפני שהם ימי שמח' וכתיב בקהל ולשמח מה זו עושה ורות בשבועו' דאיתא ביעקוב רות רמז תתקל"ו מה ענין רות אצל עצרת שבקרת בזמן מתן תורה ללמדך שלא נתנה תורה אלא על ידי יסורין ושוכו וכו' עכ"ל: ט שלא לברך וכו': כנ"ל דלא כמ"ם בדפוס קראקא הפנינ' וז"ל רמ"א בתשו' סי' ל"ד מהרי"ל ותשובה והג"מ פ"ה מהלכו ט"ב כתבו לברך וכ"כ בד"מ לכן דקדקתי וכתבתי והעם נהגו כו' ולא כתבתי שהם יכן לטהגין כמ"ם בשאר מקומו' וכן ל"ל מכמה טעמי' דדוקא איכה שהחזן קורא להשמיע לצבור חברך וכו' וכ"מ דעת המנהגי' ועי"ל דדוקא בשהם כתובים בתקנה בקלפים בגלילה מברכין אבל בחומשין שלנו פשיטא שאין לברך וכו' עכ"ל אבל הלבוש וב"ח ומנהגים ומע"מ כתבו לברך על כלם חוץ מקהלת

וכן עיקר כמנהג קדמונינו:

תצא א ולא על הבשמי' דליבא נשמה יתירה בי"ט ואח"ל דאין מברכין על הבשמי' בח"ם לי"ט מפני שבתחת י"ט משיב הנפש: ומי שהתחיל לאכול במולאי פסח מבע"י ומשך עד הלילה ועדיין לא התפלל והבדיל ל"ע אם מותר לאכול חמץ דלכאורה נראה שמותר לאכול דכיון שתשכה לילה הוי חול לכל מילי אלא שתמכיים אחרו שאסור לעשות מלאכ' עד שיבדיל בתפלה אבל איסור חמץ אין תלוי בהבדלה שהרי אף בח"ם אסור לאכול חמץ

ולכן כיון שתשכה מותר לאכול חמץ (ועוסקי רס"ג):

תצב א בה"כ: שחוסמין שמא מחוך משתה ושמחה באו לידי עבירה כמו שאמרינו בחיבור אבל בעצרת דאינו אלא יום א' אין חוסמין: ב וחפרי. ואף למנהגנו שנוהגים שמותר להתענות בחפרי אחר אסרו חג מ"מ אין קובעין בו תענית בתחלה: ג מיד בה"ב לאפוקי ממ"ש בהג"מ בשם מהרי"ו להמתין עד י"ז חסון דליתא (ד"מ סי' תקל"ט) וכ"כ בי"ד סי' ר"כ בשבת הראשון שאחר ר"ח מברכין מי שיתענה בה"ב: ומי שענה אמן א"ל קבלה ועשי' תקס"ו והקס"ח: ואם יש מילה או חתונה באותו שבת נוהגין לברכו בחמתה משום מהיות עוכר אל תקרי רע: ד ת"ל עשי' תקס"ו ותקס"ח והע"ב לא ע"ש:

תצב א שפיר דמי: שמא יקדמנו אחר. ולא דמותר לעשות באותו פעם שעודת אירוסין (עטי' תקל"ח ס"ב) אבל לעשות ריקודין ומחולות של רשות נהגו לאסור: ולא דאף מי שעשה שדוכי אסור לעשות רקודין ומחולות: ב בכל שרי הייטו לאותן המנהגי לספר מל"ג ואילך אבל לדידן שנוהגים איסור הספורת אסור ג"כ ליעשה (ב"חולבוש ומנהגים וכ"מ בב"יוד"מ) מיהו עד ר"ח אייר מותרין ליעשה כשם שמותרין לספר בתמ"ם ס"ג: וכאחל ר"ח בשבת מותרין הכל ליעשה באותו שבת (ב"חומנהגים): ג ומרבים בו קלת שמחה: וכתוב בכתובות שנדול א' היה גיל לומר נחם בכל יום ואחרו נשם בל"ג ונעשה ע"ש: ד בעל ברית: הוא סנדק והיה המוהל עטי' תקל"ח ס"ח: ה מיהו בהרבה כו': הטעם דלכ"ע נוהגין איסור ל"ג יום וא"כ בשמתפרין עד ר"ח אייר וד"ח בכלל נמתרו ל"ג יום עד עצרת ואע"פ שמתפרין ביום ל"ג וא"כ

ז בתחיתה ונוהגין לומר ח שיר השירים בשבת של חול המועד ואם שבת ביום טוב האחרון אומרים אותו באותו שבת וכן בדין בסוכות עם קבלת ונוהגין לומר רות בסוכות (מנהרכם) י (ו) והעם נהגו ט שלא לברך עליהם על מקרא מגילה ולא על מקרא כתובים:

תצא סדר הבדלה במוצאי יום טוב י וכו' ב סעיפים:

א במוצאי יום טוב בין במוצאי יום טוב לחול בין במוצאי יום טוב לחולו של מועד כמבדיל בתפילה כמו במוצאי שבת אלא שאינו מברך (א) לא על הגר א גולא על הבשמים:

ב יום טוב שחל להיות במוצאי שבת אומר באתה בהרתנו וחודיענו:

תצב העונת שני וחמישי ושני אחר המועדים וכו' סעיף אחר:

א יש נוהגים להתענות א שני וחמישי ושני אחר הפסח יוכן אחר חג הסכות וסמתינים עד שיעבור כל ניתשרי ואז מתענים:

הגה ג (א) מיד פני וחמישי ושני אפשר להתענות (ר"ע) ונאסכנו ונרפת נהגו להתענות ושוטין אותו כמו ד תענים לבור לקרות ויחל: (טור)

תצג דינים הנוהגים בימי העומר י וכו' ד סעיפים:

א יש נוהגים שלא לישא אשה בין פסח לעצרת עד ל"ג לעומר מפני שבאותו זמן מתו תלמידי ר' עקיבא אבל לארס ולקדש א שפיר דמי ונשואין נמי מי שקפץ וכנס אין עונשין אותו:

הגה מיהו מל"ג בעומר ואילך ב הכל שרי: (מנהרכם וכ"י ומנהגי')

ב נוהגים שלא להסתפר עד ל"ג לעומר שאוסרים שאז פסקו מלאות יוראין להסתפר עד יום ר"ח בבקר פאלא אם כן חל יום ל"ג ערב שבת שאז מסתפרין בו מפני כבוד השבת:

הגה ובמדינות אלו אין נוהגין כדברי אלא מסתפרין ביום ל"ג ג ומרבים בו קלת שמחה אותן אומרים בו תחנון (מהרי"ל ומנהגי') ואין להסתפר עד ל"ג בעצמו ולא מערב (מהרי"ל) מיהו אם חל ביום ראשון נוהגין להסתפר ביום ו' לכבוד שבת (מהרי"ל) ומי שהוא ד בעל ברית לו מל בנו מותר להסתפר בספירה לכבוד המילה: (קבוצת מנהגי')

ג (א) יש נוהגים להסתפר בראש חדש אייר ושעות הוא בירם:

הגה ה מיהו בהרבה מקומות נוהגים להסתפר על כמה חדש אייר (ב) ואותן לא יספרו מל"ג בעומר ואילך אע"פ שעות להסתפר מל"ג בעומר ואותן מקומות שנוהגין להסתפר מל"ג בעומר ואילך לא יסתפרו כלל

עטרת זקנים

תצא ראין מברכין על הבשמים בי"ט שחל להיות במוצאי שבת וכן כתבו הרמב"ם פ' הסמ"א וכ"כ שם הסרדי בשם ר"ג ורבינו מנולם:

תצב א וא"א מו' הרמנ' מנהג א"י שנוהגין לילך עלקבר רשב"י ז"ל ור"א בנו ביום ל"ג בעומר והע"ר ר"א הלוי שהן תיה נוהג תמיד לוסר נרם בברכת השלום וכשם ה' ההפלה אבל ר"י לוראא ז"ל משו' רשב"י ה' בור שם שאסר לו אמור לאיש הזה לבה הוא אומר נתן ביום שמחתי ולכן הוא יהיה בנחמת ברוב וכן הוא שמת לו כנו הנדול (ס"ם כתוב האר"י ז"ל) הרי שאין לוסר תחנון ביום הזה:

פרי חדש

סימן תלא

הבלה בסברתינו בדים פסחי' דבטול מהני הפינו לחמץ דמיו הלא מבחנ עוד סם בטוף דברים מהטע' שהתירים תורה בחמץ עפי' מפתר הפורין לעבור עליו בכל ערב' וכבל יש מה הפיה בחמץ עם נבינו חיבמי מיבה פחת ואין זה הקנים מחור מהרי' לא הקנים מחור' נבי' חמץ מן הבא' מ"ם לנמלו ואחרי מיבה לחיים פחת ובבלו ומן לא מיבנו ואמר בר"ן ברים בסחים בסם הרמ"ב דחשבת הכי בקם מחבת מחור לא"ל לוח' שבחמלות הלבנה יום בו אחר עדיין דאוי לבריה בדי מלא ישראל חו' סנלה ומבת וכיון דלוח' מעם קוסמא' מה מיבה בם מחר חנת לוח' הבים ליבשה מעלי' לא חנת בחמלות בין ל"ר בזבנ' לה' הבחן' מלה לא מהבו מעם זה מפם ליבשה מעבירה לא מה בם בחנת חוסר לאחר ומחנה מלה לחר. מבו ישנר ביבם לבקיומי בם אחר הבים כדי מלא ומחבל ע"ב ומחבן ובריא מחבון לחלי דפר"ן בנבר' ותבא ליבן מ"ם לא בקבי ולי בה"ם הבל בנבים בחמלות בנו ולבר בנדבן לה בחבן לפסח בנבו הבן לוחא ומבני ליבבא עמי ניבנת הענלם

בנ"ם

אורח חיים תצג תצד הלכות פסח

פרי חדש

תצד סדר תפלת חג השבועות • וכו ג סעיפים:

א ביום חמשים לספירת העומר הוא חג שבועות וסדר התפילה כמו ביום טוב של פסח אלא שאומרי' את יום חג השבועות הזה זמן מתן תורתינו ונוטרים ההלל ומוציאין שני ספרים (א) וקורין בראשון וחמשה במבחורים השלישי עד סוף הסדר ומפטיר קורא בשני וביום הבכורים ומפטיר במרבבת דיחזקאל ומסיים בפסוק ותשאני רוח: ביום

תצד בענין

מתחרין להתחיל ערבית בכניסת שבועות כדי שיהא יום ספירה תמימות: (א) וקורין בראשון מן בחמשה המגילות על מה שמוגים בחדשים אלו לקרות פסוק הראשון ואחר כך מתחילין לקרות מלין כו' יש לחתום הברכה היולד ראשים להמשיך קריאה דהא אפי' לספר בל"ח אסור בחול כמ"ש בסי' קל"ו וכל החתומים הנכרים שם אינם כלין כ"ש בשבת הזה שבת אינו מעניין הקריאה בלי לחזר להמשיך. ומתעתי מקרוב שהמיטו רבני מובהקים לשרר לקרות קרם שיתחיל הכהן הברכה של קריאת התורה וכן ראיתי לגדולים וגם כיוצא פתנם שאחרים ביום אחר פסוק ראשון של הפטרה אלו לנהג כן אלא שאין הפטרה תמיד לא כמו קריאת התורה: אלא וחן

ספר המנהגים לא מצאתי מנהג זה אלא שמנהג ישראל לקרות בשבת שבועות ספר רות ומנהג זה מבואר בזוהר ובכל מקום שאין לנהוג היתר בפתיחה: (ד"ע)

ד ונהגו חנשים (ג) שלא לעשות מלאכה מפסח ועד עצרת כשקיעת החמה ואילך:

חסר יום א' מ"ח הא ק"ל מקלת היום כמוהו וכיון שנהגו איסור בתקלתו דיו וא"כ אסור להסתפר אפי' בר"ח סיון עד עצרת (כ"ח) אבל בחדיבה זו נהגו לישב ולהסתפר בג' ימי הגבלה לכן כ"ל דלא יאמר ויסתפרו בר"ח אחר ובר"ח אין מקלת היום כמוהו וכ"מ בתרי"ל

כלל אחר פסח עד ל"ג בעומר ולא יכהנו בעיר אחת ן מקלת מנהג זה ומקלת מנהג זה מפוס לא תהבור דו וכל מקן מלין לנהוג היתר בפתיחן: (ד"ע)

בעומר כיונרות ופיוטים שלנו אומרים בשבתות הם שהם מתחדשים בו קטיר כנלע"ד עשה המנהג שלנו שלין מיאלין אחר ל"ג בעומר אבל להסתפר ודאי שרי אחר ל"ג בעומר שמתחת בזרה בפתחה אחרים שלנישאין מסל"ל קדם ל"ג בעומר שהרי לא אחרינו דעלין ותשמל על כל העולם להתחלל בחתפורת. בהגהות עטי חמיה חל ר"ח אייר בשבת עשלה מו: (ג) שלא לעשות מלאכה מו: מנקבו אחר שקיעת החמה ומו העם בעלים מתלאל איכנה מעור עוד מעם לפי שלא שמרין אמונה וכתיב שבע שבתות תמימות ולשון מחיצה ל"ב שבע שבתות דכתיב וספרת לך שבע שבתות מה שבת המיוחד אחרונה מלאכה לא זמן ספירת עומר דמיים לאחר שקיעת החמה אחר מלאכה ולפי מעם זה מלאה דלאחר ספר מוחר מלאכה חכף בלל:

תצד

מתחרין להתחיל ערבית בכניסת שבועות כדי שיהא יום ספירה תמימות: (א) וקורין בראשון מן בחמשה המגילות על מה שמוגים בחדשים אלו לקרות פסוק הראשון ואחר כך מתחילין לקרות מלין כו' יש לחתום הברכה היולד ראשים להמשיך קריאה דהא אפי' לספר בל"ח אסור בחול כמ"ש בסי' קל"ו וכל החתומים הנכרים שם אינם כלין כ"ש בשבת הזה שבת אינו מעניין הקריאה בלי לחזר להמשיך. ומתעתי מקרוב שהמיטו רבני מובהקים לשרר לקרות קרם שיתחיל הכהן הברכה של קריאת התורה וכן ראיתי לגדולים וגם כיוצא פתנם שאחרים ביום אחר פסוק ראשון של הפטרה אלו לנהג כן אלא שאין הפטרה תמיד לא כמו קריאת התורה: אלא וחן

לנהוג כן אלא שאין הפטרה תמיד לא כמו קריאת התורה: תלה וחן

בעומר כיונרות ופיוטים שלנו אומרים בשבתות הם שהם מתחדשים בו קטיר כנלע"ד עשה המנהג שלנו שלין מיאלין אחר ל"ג בעומר ודאי שרי אחר ל"ג בעומר שמתחת בזרה בפתחה אחרים שלנישאין מסל"ל קדם ל"ג בעומר שהרי לא אחרינו דעלין ותשמל על כל העולם להתחלל בחתפורת. בהגהות עטי חמיה חל ר"ח אייר בשבת עשלה מו: (ג) שלא לעשות מלאכה מו: מנקבו אחר שקיעת החמה ומו העם בעלים מתלאל איכנה מעור עוד מעם לפי שלא שמרין אמונה וכתיב שבע שבתות תמימות ולשון מחיצה ל"ב שבע שבתות דכתיב וספרת לך שבע שבתות מה שבת המיוחד אחרונה מלאכה לא זמן ספירת עומר דמיים לאחר שקיעת החמה אחר מלאכה ולפי מעם זה מלאה דלאחר ספר מוחר מלאכה חכף בלל:

ד ונהגו חנשים (ג) שלא לעשות מלאכה מפסח ועד עצרת כשקיעת החמה ואילך:

ספר המנהגים לא מצאתי מנהג זה אלא שמנהג ישראל לקרות בשבת שבועות ספר רות ומנהג זה מבואר בזוהר ובכל מקום שאין לנהוג היתר בפתיחה: (ד"ע)

תצד קשה

כמ"ש בי"ד סימן קל"ו (ובתשובה מרדכי קל"ו) ולדידן לעולם שבועות בו בסיון. ואחת המחבר לה אחת העומלה פסק דה"ל לפרוס רק ג' שומות. ובתב מב"ח דני הרמ"ם והרשב"ל דחבמים מ"ל ג' שומות ופסק מוהייטוב"ם. ומ"ל מנהגי מהר"ר הרמב"ם ומ"ם בי"ד בר' יוסי הייטו לחומרא. ומה שקשה עוד דסחורה ליהנה ביום ל"ח לספיר דהא יכלו מתגרים ביום ה' הסחורה ביתה בשבת בבר חי' הי"מ דבא לרחוה לנו י"ב שני מל גליות. ואפשר דהייטו דקאמר יום ה' מוסיף מעם מדעמתו ולין כאן מקומו: בליל שבועות לקרשון מל הבוס עד ל"ה דכתיב תמימות תהיינה (ע"הומ"ב): איתא בזוהר מחבירים הרחשונים היו נעמורים כל הלילה ומשכים בחרה. ובר בחל רוב הלומדים לעשות כן. ואפשר לחת מעם ע"פ הפשומו לפי שהיה אל היו ישנים כל הלילה ומוכרך הקב"ה להעיר אותם בדרמיאתה בחרה

ביאור הגולה

ביום השני קורים בפרשת א כל הנכור עד סוף פירדא וספר קורא כמו אתפסול וספר בחבקוק מן ב ויי בהיכל קדשו עד למנצח בנגינותי:

אסור להתענות במוצאי חג השבועות? יוצאין אומרים תחנון ד מתפלת רחם חדש סיון עד מ' נו דהיינו אחר א אסרו חג (הגהות מיימוני הלכות ברכות ומנהגים) ונוהגין ה לעשות עבים בשבועות כנ"ב והכתיבים וזכר לשמחת מתן תורה ונוהגין בכל מקום מאכלי ו חלב ביום ראשון של שבועות וכ"ל הטעם שהוא ז כמו הבני תבשילין שלוקחין בליל פסח זכר לפסח לשבינה כן אוכלים מאכל חלב ודחק"כ מאכל בסר מ חזרין להניח עמהם ב' לחם על הסנאן שהוא בעקום המזבח ויש בזה ט זכרון לב' הלחם שהיו מקריבין ביום הכפורים:

ובן נהגו לשותן בי"ט ואפשר דגם מהרי"ל לא בא אלא למעוטי שלא יעשה בשבת כיון שכוונתו לעורך י"ט דאין שבת מכין לי"ט: נוהגין לתיקון חלבות בי"ט ואפשר דגם מהרי"ל לא בא אלא למעוטי שלא יעשה בשבת כיון שכוונתו לעורך י"ט דאין שבת מכין לי"ט: נוהגין לשותן